

Влада на Република Северна Македонија
Национална комисија за борба против
трговијата со луѓе и илегалната миграција

2021 – 2025

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА
ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА
СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА
ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

STRATEGJIA KOMBËTARE PËR
LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ
DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM E
REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

NATIONAL STRATEGY FOR
COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN
BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION IN
THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

"This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of the National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration and do not necessarily reflect the views of the European Union".

Влада на Република Северна Македонија
**Национална комисија за борба против
трговијата со луѓе и илегалната миграција**

**НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ
ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА
ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

**НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА БОРБА ПРОТИВ
ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
2021 – 2025**

Скопје, 2021

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ.....	3	3.2.1.2 НАЦИОНАЛЕН ИЗВЕСТУВАЧ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА.....	24
ТОЛКОВНИК НА ТЕРМИНИ.....	5	3.2.1.3 КАНЦЕЛАРИЈА НА НАЦИОНАЛЕН МЕХАНИЗАМ ЗА УПАТУВАЊЕ (НМУ).....	24
I. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА.....	10	3.2.1.4 НАЦИОНАЛНА ЕДИНИЦА ЗА СУЗБИВАЊЕ НА КРИУМЧАРЕЊЕТО МИГРАНТИ И НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ (НЕСКМТЛ).....	24
ВОВЕД.....	11	3.2.1.5 МОБИЛНИ ТИМОВИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА РАНЛИВИ КАТЕГОРИИ, ВКЛУЧИТЕЛНО И ЖРТВИ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ.....	25
ЦЕЛ, МИСИЈА И ЗАДАЧИ.....	11	3.2.1.6 ДРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА ЗАШТИТА, ПОДДРШКА, ПОМОШ И УСЛУГИ НА ЖРТВИ НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ И МИГРАНТИ.....	27
1. ВОДЕЧКИ ПРИНЦИПИ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА И АКЦИСКИОТ ПЛАН ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА.....	13	3.3 АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА НА ПРАВНАТА РАМКА.....	28
2. МЕТОДОЛОГИЈА НА ИЗРАБОТКА.....	15	3.3.1 ПРАВНА РАМКА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА.....	28
3. АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА И ПРОЦЕНА НА ПОСТОЈНАТА ИНСТИТУЦИОНАЛНА И ПРАВНА РАМКА.....	16	4. АНАЛИЗА НА РИЗИК И УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК.....	32
3.1 АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА И ТРЕНДОВИ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА.....	17	5. КЛУЧНИ СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СЕВКУПНИОТ НАЦИОНАЛЕН ОДГОВОР ВО БОРБАТА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО ПЕРИОДОТ 2021-2025.....	34
3.1.1 ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ.....	17	II. НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА 2021-2025.....	42
3.1.2 ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА.....	19	III. НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ДЕЦА 2021-2025.....	76
3.2 ПРОЦЕНА НА ПОСТОЈНАТА ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА.....	21		
3.2.1 ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ПОДДРЖУВАЧКИ ДРЖАВНИ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗМИ.....	21		
3.2.1.1 НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА.....	21		

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

АВРСМ	Агенција за вработување на Република Северна Македонија	КД	Кривично дело
АСЈО	Академија за судии и јавни обвинители	КЗ	Кривичен законик
БЈБ	Биро за јавна безбедност при МВР	КМ	Криумчарење мигранти
БРО	Биро за развој на образованието	ЛАП	Локален акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција
БПТЛИМ	Борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција	ЛК	Локална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција
ДИТ	Државен инспекторат за труд	МВР	Министерство за внатрешни работи
ДКП	Дипломатско-конзуларно претставништво	МЗ	Министерство за здравство
ЕТЛКМ	Единица за трговија со луѓе и криумчарење мигранти при МВР	МНР	Министерство за надворешни работи
ЕУ	Европска Унија	МОН	Министерство за образование и наука
ЖТЛ	Жртва на трговијата со луѓе	МО	Меѓународни организации
ЗГ	Здружение на граѓани	МП	Министерство за правда
ЗКП	Закон за кривична постапка	МТСП	Министерство за труд и социјална политика
ЗПД	Закон за правда за децата	МЦСР	Меѓуопштински центар за социјални работи
ИМ	Илегална миграција	НС и НАП	Национална стратегија и Национален акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција (НАП)
ИОМ	Меѓународна организација за миграции		Национална единица за сузбивање на криумчарењето мигранти и трговијата со луѓе
ицмпд	Меѓународен центар за развој на миграциска политика	НЕСКМТЛ	
ЈО	Јавно обвинителство	НИ	Национален известувач

НДС	Непридружувано дете-странец
НК	Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција
НМУ	Национален механизам за упатување на жртвите на трговијата со луѓе
ОБСЕ	Организација за безбедност и соработка во Европа
ОСОСК	Оддел за сузбивање на организиран и сериозен криминал при МВР
ОГРМ	Оддел за гранични работи и миграција при МВР
ОКРА	Оддел за криминалистичко разузнавање и анализа при МВР
ПЖТЛ	Потенцијална жртва на трговија со луѓе
РКЛС	Ранлива категорија лица-странци
РСМ	Република Северна Македонија
РЦ за ГР	Регионален центар за гранични работи при МВР
СВР	Сектор за внатрешни работи при МВР
СОП	Стандардни оперативни процедури за постапување со жртви на трговија со луѓе
ТЛ	Трговија со луѓе

УНХЦР	Висок комесаријат за бегалци на Обединетите нации
ЦЖТЛЖСН	Центар за жртви на трговија со луѓе и жртви на сексуално насилство
ЦСР	Центар за социјална работа

ТОЛКОВНИК НА ТЕРМИНИ

1. Трговија со луѓе

Според членот 3 (а) од Протоколот на ОН за спречување, сузбивање и казнување на трговијата со луѓе, особено со жени и деца (Палермо-протокол), кој ја надополнува Конвенцијата на ОН за борба против транснационалниот организиран криминал (2000), „трговија со луѓе“ претставува регрутирање, транспорт, трансфер, чување или прием на лице, со користење средства како закана или употреба на сила или други форми на принуда, киднапирање, измама, злоупотреба на сила или злоупотреба на позицијата на ранливост или на давање и добивање исплати или бенефиција за да се добие согласност на лице што има контрола врз друго лице, заради експлоатација. Експлоатацијата вклучува минимум експлоатација со проституција на други лица или други форми на сексуална експлоатација, принудна работа или услуги, ропство или други дејства слични на ропство, робување или отстранување органи.

Според членот 3 (б) од Протоколот Палермо на ОН, регрутирањето, транспортот, трансферот, чувањето и приемот на дете заради експлоатација ќе се сметаат за „трговија со луѓе“ и во случај да не се вклучени средствата дадени во параграфот (а). Според членот 3 (г) од Протоколот Палермо на ОН, за „дете“ се смета секое лице што нема навршени 18 години.

2. Принудна работа

Според ИЛО Конвенцијата за принудна работа бр. 29 (1930), терминот „принудна работа“ значи секаква работа или услуга што е изнудена од некое лице под закана со некаква казна и за која тоа лице не се понудило своеволно.

3. Ропство

Според членот 1 од Конвенцијата на ОН за ропство (1926), ропство е статус или состојба на лице врз кое се демонстрира моќ како право на сопственост.

4. Криумчарење

Според Протоколот на ОН за криумчарење мигранти преку копно, море и воздух, кој ја надополнува Конвенцијата на ОН за борба против транснационалниот организиран криминал (2000), „криумчарење мигранти“ означува стекнување, директно или индиректно, финансиска или друга материјална корист преку нелегален влез на лице во држава во која лицето не е државјанин или постојан жител.

5. Илегална миграција

Според Меѓународната организација за миграции (ИОМ), илегалната миграција се однесува на нелегален влез, престој и неовластена работа и се дефинира како движење што се случува надвор од регулативните норми на земјите што испраќаат, низ кои се транзитира и што примаат мигранти.

6. Ранливи категории лица¹

Специфична категорија на лица како деца, деца без придружба, лица со посебни потреби, стари лица, бремени жени, самохрани родители со деца, жртви на трговија со луѓе, лица со сериозни болести, лица со ментални нарушувања и лица што биле подложени на тортура, силување или други сериозни форми на психичко, физичко или сексуално насилство, како што се жртви на осакатување женски гениталии.

7. Состојба на ранливост²

Ситуација во која засегнатото лице нема вистинска или прифатлива алтернатива освен да се потчини на извршената злоупотреба.

8. Идентификација

Збир на постапки и мерки на надлежните институции за постапување што, врз основа на околностите во кои е пронајдено лицето ПЖТЛ, се насочени кон собирање информации и факти заради утврдување елементи на трговија со луѓе.

¹ Види член 21 од Директивата 2013/33 / ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2013 година за утврдување на стандардите за прием на апликанти за меѓународна заштита <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013L0033>

² Види Директива 2011/36 ЕУ, за превенција и спречување ТЛ и заштита на жртвите, чл.2 т.2 <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EN:PDF>

9. Жртва на кривично дело³

Физичко лице што претрпело штета, вклучувајќи физичка или ментална повреда, емотивно страдање, материјална загуба или друга повреда или загрозување на неговите права, слободи и интереси како последица на извршено кривично дело.

10. Жртва на трговија со луѓе

Жртва на кривичните дела трговија со луѓе според член 418-а, и трговија со дете според чл. 418-г од КЗ на РСМ подразбира лице што било предмет на трговија со луѓе и жртва на кривичното дело.

11. Потенцијална жртва на трговија со луѓе

Лице од ранлива категорија за кое врз основа на ранливата состојба и околностите во коишто се наоѓа, постојат силни показатели (индикатори) дека е жртва на трговијата со луѓе, но нејзината/неговата идентификација сè уште не е завршена или лицето одбива да биде идентификувано како жртва.

12. Дете⁴

Лице што не наполнило 18 години.

13. Непридружувано дете-странец

Непридружувано дете-странец е лице-странец што се наоѓа на територијата на РСМ и кое во моментот на идентификацијата е на возраст до 18 години, не е придружувано од неговите родители или од со закон определен старател од надлежна институција, или по неговото пристигнување во РСМ останало без таква придружба.

14. Национален механизам за упатување

Систем на соработка преку кој државните институции ги исполнуваат своите одговорности за заштита и промоција на човековите права на жртвите на трговијата со луѓе. Улогата на НМУ е да се обезбеди ефикасен систем на идентификација, упатување, прифаќање, помош и заштита на жртвите.

Канцеларијата на Националниот механизам за упатување функционира во рамките на Министерството за труд и социјална политика од септември 2005 година.

³ ЗКП на РСМ, чл.21 ст.4

⁴ Конвенција на ОН за права на детето

15. Транснационален механизам за упатување	Механизми и системи што се подготвени за сеопфатна помош и транснационална поддршка за жртви. Транснационалните механизми за упатување го поврзуваат целиот процес за упатување од првична идентификација до враќање и помош во земјите на транзит, земјите на дестинација и земјите на потекло, вклучувајќи соработка помеѓу различни државни институции, ЗГ и МО.
16. Стандардни оперативни процедури	СОП уредуваат постапки, процедури и начини на обезбедување помош и заштита на сите жртви на трговијата со луѓе и илегалната миграција, преку еден сеопфатен пристап заснован на човековите права, и се фокусираат на жртвите во форма на институционализирана рамка за соработка.
17. Заштита и помош	Мерки, програми и услуги чија цел е рехабилитација на жртвите, според членот 6 од Палермо-протоколот на ОН. Овие мерки може да бидат понудени од здруженија на граѓани, државни или меѓународни организации во земјите на дестинација, транзит и потекло. Овие мерки може да вклучуваат сместување, медицинска заштита, психолошка помош, едукација, стручни обуки, вработување, правна помош и транспорт, но не се ограничени на нив.
18. Реинтеграција	Реинтеграција на жртви е повторно соединување со семејството, заедницата или нивна интеграција во нова заедница. Освен самиот чин на враќање, ова, исто така, вклучува интеграција на жртвата во социјална средина со долгорочно социјално и економско решение.
19. Враќање	Враќање на едно лице во неговата/нејзината земја и/или заедница на потекло. Во контекст на активностите за борба против трговијата со луѓе, враќањето не значи само физички транспорт на жртвата, туку, исто така, и механизми што обезбедуваат безбедно и достоинствено враќање.
20. Обезбедувачи/ даватели на услуги	Стручен персонал од надлежни институции и организации што обезбедуваат услуги за жртвите на трговијата со луѓе (даватели на услуги).
21. Прифатилиште / центар за сместување	Објекти што обезбедуваат привремено сместување на претпоставени жртви и жртви на трговијата со луѓе и нудат краткорочно и/или долгорочно сместување.

22. Заштита на сведоци

Безбедносни мерки потребни за обезбедување безбедност на жртвите во текот на правните процедури. Заштита на сведоците може да се понуди пред, во текот на и/или по завршувањето на кривичните постапки и може да вклучи една или повеќе мерки предвидени со Законот за заштита на сведоци.

23. Организирана криминална група⁵

Структурирана група од три или повеќе лица, која постои одреден временски период и дејствува заеднички заради извршување на едно или повеќе сериозни кривични дела или кривични дела утврдени во согласност со оваа Конвенција, за да се добие директна или индиректна, финансиска или друга материјална корист.

---

⁵ Види чл. 2 од Конвенцијата на ОН против транснационален организиран криминал, Палермо 2000 https://www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/res5525e.pdf

I. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА

ВОВЕД

Цел и методологија за развој на Националната стратегија и Акцискиот план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција 2021 – 2025 година.

ЦЕЛ, МИСИЈА И ЗАДАЧИ

Феноменот на трговијата со луѓе е сериозен и организиран криминал на глобално ниво и истовремено претставува најфлагрантно прекршување и повреда на човековите права и слободи на засегнатите лица. Единствен, ефикасен и ефективен одговор на овој негативен феномен е со организиран, сеопфатен и мултидисциплинарен пристап на сите релевантни чинители на национално и меѓународно ниво.

Република Северна Македонија (PCM) од 2001 година е дел од глобалниот одговор за сеопфатно и организирано справување со феноменот на трговија со луѓе и илегална миграција, како една од најтешките форми на организиран криминал и најгрубо прекршување на човековите права и слободи.

Владата на PCM се обврзува и е посветена на успешно спроведување на стратегиските цели на Стратегијата и активностите предвидени во Акцискиот план заради доближување на државата до меѓународните критериуми и стандарди. За таа цел при изработката на Националната

стратегија беа сериозно земени предвид и вградени препораките и добрите практики од следните меѓународни документи: препораките дадени од страна на Советот на Европа, во извештајот на ГРЕТА⁶ за Евалуација на имплементирањето на Конвенцијата на Советот на Европа „Акција против трговијата со луѓе“, како и препораките дадени во извештајот на ГРЕТА од вториот круг на евалуација и Збирката на добри практики во решавањето на ТЛ заради трудова експлоатација⁷, Стратегијата на ЕУ⁸ кон искоренување на трговијата со луѓе и Директивата бр. 2011/36/ЕУ за превенција и спречување на ТЛ и заштита на ЖТЛ, Акцискиот план⁹ за борба против ТЛ на ОБСЕ, Одлуката бр. 557 за дополнување на планот за борба против ТЛ¹⁰, Одлука

⁶ Извештајот за РМ е усвоен на 14-от состанок на Комисијата на страните на Советот на Европа на 7 јули 2014 година. Втор круг на евалуација <https://rm.coe.int/greta-2017-39-frg-mkd-en/168078aeba>

⁷ Збирка Добри практики во решавањето на ТХБ заради трудова експлоатација (2020) <https://rm.coe.int/mpendium-of-good-practices-in-addressing-trafficking-in-human-beings-f/16809f9bef>

⁸ ЕУ Стратегијата кон искоренување на ТЛ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/elibrary/docs/thb_strategy/thb_strategy-en.pdf.

Директива 2011/36/ЕУ за превенција и спречување на ТЛ и заштита на ЖТЛ https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/directive_thb_l_101_15_april_2011_1.pdf

⁹ ОБСЕ Акциски план за борба против ТЛ <https://www.osce.org/files/f/documents/1/9/42708.pdf>

¹⁰ Одлуката бр. 557 за дополнување на планот за борба против ТЛ <https://www.osce.org/files/f/documents/f/6/109532.pdf#:~:text=to%20take%20more%20vigorous%20measures%20against%20all%20forms,to%20the%20victims%20of%20trafficking%20in%20human%20beings%2C>

на Министерскиот совет на ОБСЕ¹¹ за зајакнување на напорите за сузбивање на сите форми на трговија со деца, вклучувајќи и сексуална експлоатација на деца, како и сите форми на сексуална експлоатација на деца, како и релевантните извештаи и препораки за Република Северна Македонија содржани во годишните извештаи за трговија со луѓе дадени од страна на американскиот Стејт департамент и други релевантни национални и меѓународни документи. Во наведените извештаи е препознаен сеопфатниот, организиран и ефективен одговор во справувањето со трговијата со луѓе во РСМ.

Затоа, целта на Националната стратегија и Акцискиот план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција (НС и НАП) е да бидат алатка и механизам за обединување на сите релевантни државни и недржавни засегнати страни, како и меѓународни партнери, во заедничко разбирање на состојбите во врска со трговијата со луѓе и илегалната миграција, и за решавање на предизвиците.

Националната стратегија ја поставува основата за таков сеопфатен и ефикасен и ефективен мултиинституционален пристап, со поставување рамка за координација и соработка помеѓу сите актери и нивните соодветни улоги и одговорности. Притоа, Стратегијата и Акциониот план исто така ќе бидат од клучно значење за обезбедување политичка, како и финансиска

¹¹ Одлуката на Министерскиот совет на ОБСЕ, зајакнување на напорите за сузбивање на сите форми на трговија со деца, вклучувајќи и сексуална експлоатација на деца, како и сите форми на сексуална експлоатација на деца <https://www.osce.org/files/f/documents/f/b/362016.pdf>

поддршка, неопходна за спроведување на предвидените политики и мерки.

Мисијата на Националната стратегија е да обезбеди стратегиски приоритети и механизми за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција и да дизајнира сеопфатни политики и механизми, како на национално, така и на локално ниво. Исто така, се стреми кон обезбедување сеопфатен мултидисциплинарен пристап насочен кон жртвата, кој ќе обезбеди секоја жртва на трговија со луѓе, жена, маж, момче или девојче, навремено да биде идентификувана, заштитена и да бидат обезбедени нејзините права согласно со меѓународните стандарди. Истовремено, потребно е релевантните институции да ги идентификуваат, истражат, гонат и да ги казнат со обесхрабрувачки казни сите сторители, вклучувајќи ги и корисниците на услуги од жртвите на трговија со луѓе. Националниот акциски план ја дефинира оперативната рамка за операционализација на поставените стратегиски цели и преку дефинирање на надлежните институции и поттикнување мултидисциплинарен пристап во спроведувањето на предвидените активности да се постигнат очекуваните резултати. Националната комисија и Владата на РСМ треба да обезбедат широка политичка и финансиска поддршка за ефективна имплементација на активностите предвидени во планот.

Стратегиските цели и приоритети во Националниот акциски план се содржани во пет стратегиски области: 1. Поддржувачка рамка, 2. Превенција, 3. Идентификација и упатување, 4.

Директна помош, заштита, интеграција и доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти, и 5. Ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело ТЛ и КМ.

Во Акцискиот план се предвидени и прецизирани стратегиските цели, конкретните цели, активностите што треба да се преземат за постигнување на поставените и очекуваните цели, временската рамка за преземање, надлежната институција/здруженија на граѓани. За успешно постигнување на поставените цели е предвидена буџетска рамка и носител на буџет. Заради спроведување успешна процена, предвидените цели и очекуваниот успех се мерливи, со помош на предвидени индикатори на успешност проектирани по СМАРТ-стандардот.

1. ВОДЕЧКИ ПРИНЦИПИ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА И АКЦИСКИОТ ПЛАН ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА

Водечките принципи се рефлектираат преку стратегиските области и цели дефинирани според четирите основни компоненти на активности за борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција, односно поддржувачка рамка, превенција, поддршка и заштита на жртвите и мигрантите и предистражна и кривична постапка на трговијата со луѓе и криумчарењето мигранти.

Принцип 1. Владина одговорност за Стратегијата

Владата на РСМ презема целосна одговорност во одредувањето на целите, спроведувањето на активностите и се стреми кон постигнување позитивни резултати од спроведените активности како национален одговор на проблемот со трговијата со луѓе и илегалната миграција.

Во тој контекст, Владата се обврзува во периодот на спроведување на стратегиските документи да обезбеди финансиски средства за реализација на стратегиските цели. За таа цел, институциите надлежни за планирање и спроведување на активностите предвидени во НС и НАП треба да обезбедат мерки за одржливост. Исто така, националните институции треба да планираат зголемена мобилизација на човечки ресурси, како и континуирано јакнење на своите капацитети заради ефективно спроведување на активностите предвидени во НС и НАП.

Принцип 2. Учество на граѓанскиот сектор

Владата на РСМ има водечка улога во справувањето со предизвиците и последиците што се резултат на трговијата со луѓе и илегалната миграција. Заради преземање сеопфатен и мултидисциплинарен пристап во борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција, Владата гради партнерски однос со граѓанскиот сектор за негово активно вклучување. За таа цел, Владата се обврзува и потврдува дека и при развојот и имплементацијата на програмите, мерките и активностите за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција, ќе воспостави активен дијалог со сите засегнати страни

што се надвор од системот на Владата. На здруженијата на граѓани ќе им биде овозможено понатамошно градење партнерски однос и активна улога во спроведувањето анализи и истражувања, спроведувањето превентивни активности, едукацијата, обезбедувањето помош и поддршка на жртвите во прифатилиштата и во процесот на реинтеграција во социјалната средина.

Владата на РСМ, заради постигнување ефикасен и ефективен одговор во борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција, на транспарентен начин ќе гради долгорочен партнерски однос со граѓанскиот сектор преку јасно дефинирани критериуми и стандарди за избор и финансирање на здруженија на граѓани што ќе бидат вклучени во превенцијата, давањето помош, заштитата на жртвите на трговијата со луѓе и на илегалната миграција и во нивната долгорочна реинтеграција.

Принцип 3. Третман на жртвите заснован на човековите права

Националната стратегија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција е целосно насочена кон жртвата, нејзината безбедност и заштита на правата во согласност со меѓународните стандарди за човекови права, особено оние вклучени во европската Конвенција за заштита на човековите права и елементарни слободи, Конвенцијата за статусот на бегалците од 1951 година, како и соодветните протоколи.¹²

¹² Референца кон Европската конвенција за човекови права и Конвенцијата за статусот на бегалците од 1951 година на ОН.

1. Право на живот (член 2).
2. Право да не се биде подложен на измачување, нечовечки и деградирачки третман (член 3).
3. Забрана за ропство и принудна работа (член 4).
4. Право на слобода и безбедност (член 5)
5. Право на фер-судење (член 6).
6. Недискриминација врз основа на расата, религијата или земјата на потекло (член 3).
7. Забрана за протерување бегалец (чл. 33).
8. Почитување на правата предвидени во меѓународните конвенции ратификувани од РСМ.

Владата на РСМ со одлуката за усвојување на овој документ се обврзува дека воспоставените национални механизми за идентификација, заштита и упатување на жртвите, како и судската постапка во целост, се во согласност со овој пристап на човековите права. Владата во оваа Стратегија презема чекори напред што водат кон понатамошно унапредување на мерките за заштита на правата на жртвите во насока на обезбедување правни информации, физичка и правна заштита, материјална помош и надомест, кои водат кон овозможување нивна рехабилитација и интеграција. Владата особено ѝ е посветена на превенцијата на трговијата со деца, со посебен пристап во нивната рана идентификација, заштита, помош и поддршка, нивна интеграција, вклучувајќи и случаи на семејно обединување или друго.

Принцип 4. Мултидисциплинарен координативен пристап

Владата на РСМ презема обврска да осигури мултидисциплинарна координација во насока на реализација на НС и НАП со учество на сите надлежни институции во планирањето, реализацијата и промоцијата на планираните активности.

Принцип 5. Одржливост

Заради обезбедување одржливост и спроводливост на НС и НАП, Владата на РСМ развива механизми на следење и процена, кои ќе бидат насочени кон следење на степенот на реализација на планираните активности во Националната стратегија и Акцискиот план. Владата се стреми структурите и предвидените алатки да бидат во целосна функција на ефикасно и ефективно остварување на поставените цели на стратегиските документи, преку обезбедување соодветни средства од буџетот на државата, како и преку обезбедување на потребните човечки ресурси, приспособени на среднорочното планирање.

2. МЕТОДОЛОГИЈА НА ИЗРАБОТКА

Националната стратегија и Националниот акциски план 2021–2025 беа изработени со експертска помош на надворешен консултант¹³, а врз основа на претходно спроведена процена

¹³ Консултантот за подготвувањето на НС и НАП, Санде Китанов, беше финансиски поддржан од страна на Меѓународната организација за миграции – ИОМ, Мисијата во РСМ.

на исполнетоста на Националната стратегија и Националниот акциски план 2017 – 2020 г. од страна на надворешен оценувач¹⁴.

За изработка на Националната стратегија и на Акцискиот план беа користени следните релевантни извештаи и препораки: извештајот на независниот оценувач, извештаите на Националната комисија, анализата на стандардните оперативни процедури, извештаите на здруженијата на граѓани, извештаите на Европската Унија, Совет на Европа-ГРЕТА и на американскиот Стејт департмент, и други извештаи на релевантни домашни и меѓународни институции и организации, како и независни истражувања, оценки и анализи. Исто така, беше спроведена анализа на домашното законодавство и подзаконски акти заради утврдување на усогласеноста со меѓународните конвенции и правни инструменти, како и нивото на нивна имплементација, на правото на Европската Унија, меѓународното право, како и анализа на спроведувањето на постојното законодавство од страна на надлежните национални институции и органи. Изработката на клучните документи се базира на начелото на инклузивност, при што беа земени предвид голем број мислења и укажувања од разни чинители. Тоа вклучува и спроведени интервјуа со релевантните чинители вклучени во националниот

¹⁴ Евалуацијата на Националната стратегија и Акцискиот план за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Северна Македонија (2017-2020) ја подготви д-р Елена Петреска од Програмата за борба против ТЛ на Меѓународниот центар за развој на миграциски политики (ИЦМПД), во рамките на проектот Подобрување на стратегискиот одговор во борбата против ТЛ во Западен Балкан, финансиски поддржано од страна на Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ)-Мисијата на Скопје 2020.

одговор за трговија со луѓе и илегална миграција заради идентификување на потребите и креирање на стратегиските цели и приоритети во Стратегијата и Акцискиот план 2021-2025.

Со цел да се овозможат мерливост и оцена на стратегиските и конкретните цели за нивната релевантност, ефективност, ефикасност и влијание, користени се мерливи индикатори, појдовна точка и крајна цел. Тоа ќе овозможи на годишно ниво со годишниот преглед на исполнетоста на НАП и оперативниот план да се спроведе ефикасна оцена со мерливи индикатори на успех. Ваквиот механизам на следење и оцена овозможува креирање на соодветни политики за национален одговор на ТЛ и ИМ базирани на реалните состојби. Исто така, во подготвувањето на НС и НАП, стратегиските цели и активностите за постигнување на поставените цели се базирани на пристап насочен кон жртвата. Имајќи го предвид фактот што ТЛ преку самата експлоатација претставува родово базирано насилство, оваа НС и НАП, преку стратегиските цели и приоритети, го има предвид чувствителниот и соодветен пристап кон девојчињата, момчињата, жените и мажите и нивните посебни потреби.

Во изработката на овие документи се користени добрите практики и политики стекнати со имплементацијата на НС и НАП за БПТЛИМ 2017-2020. Финалниот документ НС и НАП за БПТЛИМ 2021-2025 е потврден од страна на членовите на Националната комисија. Националната стратегија и Акцискиот план за борба против трговија со луѓе и илегалната миграција

2021-2025 се усвоени од страна на Владата на Република Северна Македонија¹⁵.

3. АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА И ПРОЦЕНА НА ПОСТОЈНАТА ИНСТИТУЦИОНАЛНА И ПРАВНА РАМКА

Трговијата со луѓе и илегалната миграција се глобален проблем со забележителен тренд на зголемување, од кој не е изземена ни РСМ. Илегалната миграција преку мешаните миграциски текови има тренд на зголемување и меѓународните криминални мрежи ја користат територијата на РСМ како транзитна земја, дел од западнобалканскиот коридор за криумчарење мигранти, со цел да стигнат до земјите на дестинација во Европската Унија.

Постои комбинирана надлежност на повеќе институции во справувањето со трговијата со луѓе и илегалната миграција, координирани од страна на Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција. Комисијата е составена од претставници на државните институции, раководена од национален координатор. Комисијата располага со административно тело, Секретаријат и Подгрупа за борба против трговијата со деца. Иако во претходниот период меѓуресорската активност даде видливи резултати, сепак, потребно е зајакнување на капацитетите на канцеларијата на

¹⁵ 66-та седница на Влада на 21 април 2021 година.

националниот координатор и националниот известувач, кои се едни од клучните препораки на Советот на Европа во делот на усогласувањето на домашната регулатива со меѓународните правни инструменти. Оваа Стратегија предвидува стратегиски цели што ќе овозможат зајакнување на капацитетите на националниот координатор за целосно и ефикасно спроведување на неговиот мандат.

3.1 АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА И ТРЕНДОВИ НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

3.1.1 Трговија со луѓе

Во делот на трговијата со луѓе, РСМ е земја на потекло, транзит и дестинација. Земја на потекло и дестинација е во случаите со регрутирање домашни жртви заради внатрешна трговија, а земја на потекло со регрутирањето домашни жртви заради експлоатација во земјите на дестинација, најчесто во земјите на Европската Унија. Земја на дестинација е за регрутирани странски жртви, најчесто од соседните земји Албанија, Косово, Србија и Бугарија, заради експлоатација. Водечки мотив кај трговците за експлоатација на жртвите е стекнувањето материјална добивка.

Начин на извршување

Најчест метод применуван од страна на трговците за регрутирање жртви е со измама, со лажно ветување за работа и брак со лице во земјите на Европската Унија. Во регрутирањето трговците користат посредништво од страна на блиски лица на жртвата, или лица што веќе се жртви на база на присилба или воспоставиле соработка со трговците на база на материјален интерес или други погодности. Транспортот на странските жртви до дестинацијата на експлоатација најчесто е на легален начин, со фалсификувани патни документи, или на илегален начин преку илегални премини на државната граница, најчесто во близина на граничните премини.

Во однос на формите/видовите експлоатација на жртвите, во најголем дел се работи за сексуална експлоатација, која најчесто се врши во угостителски објекти и ноќни клубови во западниот дел од земјата. Трудовата експлоатација се врши преку присилна работа во угостителските објекти, комбинирана со сексуална експлоатација, и трудова експлоатација за потребите во земјоделството, сточарството и преку присилно питачење. Присилните бракови како форма на експлоатација се комбинирани сексуална и трудова истовремено. Во периодот 2017-2020 година од вкупно 24 идентификувани жртви, 12 биле жртви на сексуална експлоатација, две на трудова и шест на присилен брак. Во наведениот период надлежните институции и здруженија на граѓани вклучени во мобилните тимови идентификувале вкупно 345 лица од ранливи категории под висок ризик од трговија со луѓе. Исто така, и во оваа категорија

децата како најранлива категорија учествуваат со 61,7% од вкупниот број идентификувани потенцијални жртви на трговија со луѓе.

Профил на жртвата

Продолжува трендот децата-жртви да учествуваат во најголем процент (76%), а тој тренд се однесува и на полот, во кој женските лица се најзастапени. Најчесто станува збор за лица од ранливите категории, поттикнати од различни општествени, економски и социјални фактори, како што се: сиромаштијата, половата дискриминација, семејното насилство и други лични состојби на жртвата, како што се возраста, здравствената состојба, посебни потреби и сл. Во делот на етничката припадност, застапени се сите етнички групи, со исклучок кај присилните бракови и присилното питачење, каде што доминираат жртвите од ромска етничка припадност.

Профил на трговецот

Кај сексуалната експлоатација најчесто се работи за лице од машки пол, кој е сопственик на угостителски објект, или тоа се членови на блиското семејство вклучени во работењето на угостителските објекти. Во делот на трудовата експлоатација, машко лице сопственик на земјоделско земјиште, сопственик на сточарска фарма, сопственик на градежна фирма. Кај присилното питачење на деца, трговците најчесто се машки лица што му се блиски на семејството на жртвата, како и самите родители. Во случаите на присилни бракови, најчесто лицето-регрутор се наоѓа во земјата на дестинација (ЕУ) и преку свои

посредници во РСМ, исклучиво од ромска етничка припадност, идентификува потенцијална невеста, најчесто на возраст од 14 до 16 години, стапува во контакт со семејството и дава понуда за брак со момче од ромска етничка припадност што се наоѓа во земја на ЕУ.

Кај кривичното гонење на сторителите на кривичното дело трговија со луѓе по член 418а и трговија со дете по член 418г од Кривичниот законик (КЗ) во наведениот период, Министерство за внатрешни работи (МВР) до Основното јавно обвинителство за гонење организиран криминал и корупција поднело десет кривични пријави по чл.418г од КЗ и кривично пријавило вкупно 24 сторители.

Анализата на состојбата со трговијата со луѓе во РСМ покажува дека начините на извршување и трендовите не се видно променети. Евидентен е малиот број на идентификуваните жртви на ТЛ за период од четири години (24), особено малиот број на странските жртви на ТЛ (4). Заради зајакнување на капацитетите на надлежните институции за откривање случаи на ТЛ и идентификација на жртви на трговија, Стратегијата предвидува збир на конкретни стратегиски цели и активности што ќе го подобрат процесот на откривање случаи на ТЛ и ќе придонесат секоја жртва на ТЛ да биде навремено идентификувана, заштитена и да бидат обезбедени сите стандарди во согласност со меѓународните стандарди.

3.1.2 Илегална миграција

Во делот на илегалната миграција, РСМ е дел од западнобалканскиот коридор и претставува земја на транзит помеѓу земјите на потекло и дестинација. Мешаните миграциски движења се карактеристични за овој коридор, составени од мигранти, бегалци, непридружувани деца, мајки со деца, стари лица и лица со попреченост.

Меѓународните криминални мрежи ги користат мешаните миграциски движења за криумчарење мигранти и жртви на трговија со луѓе од земјите на потекло до земјите на дестинација. Најчесто земји на потекло на мигрантите и на жртвите на трговија со луѓе се Сирија, Авганистан, Пакистан, земји од Блискиот и Далечниот Исток и Африка.

Начин на извршување¹⁶:

Меѓународните криминални организации вклучени во криумчарењето мигранти најчесто се формирани во земјите на потекло на мигрантите, а се лоцирани и дејствуваат во земјите на потекло/транзит и дестинација. Најзастапени се криминалните организации од Авганистан и Пакистан. Се работи за високоструктурирани криминални организации на повеќе нивоа, членовите најчесто се семејно поврзани, организирани на хиерархиска основа, со строго поделени

¹⁶ Во делот Начини на извршување користени се податоци од Извештајот на ИОМ „МАПИРАЊЕ НА КРИУМЧАРЕЊЕТО МИГРАНТИ ВО РЕГИОНОТ НА ЗАПАДЕН БАЛКАН“, како и долгогодишното оперативно искуство на авторот стекнато во МВР, при спроведени истраги за криумчарење мигранти и организиран криминал.

улоги и задачи. Во секоја од земјите на транзит инфилтрираат лице од доверба, кое може да биде член од криминалната организација, но и лице-мигрант што воспоставило соработка со криминалната организација. Тоа лице најчесто е од земјите на потекло на мигрантите, престојува илегално во државата или, за да ја прикрие својата криминална улога, го легализира својот престој и се јавува како барател на азил. Често пати и склучуваат договорени бракови со наши државјанки заради легализирање на престојот. Улогата на ова лице е да регрутира лице наш државјанин како водач на организирана криминална група. Лицето водач регрутира транспортери, кои со свои патнички и товарни возила имаат улога да ги преземат мигрантите по илегалниот влез од Грција и безбедно ги пренесат до подрачјето на Куманово и Липковскиот регион заради нивно привремено засолнување и понатамошно транспортирање во Србија. Составот на лицата во локалната криминална група е машки лица од подрачјето на Куманово, Скопје, Велес, Гевгелија, Струмица и други градови. Тие се и сопственици на возилата што ги користат за транспорт на мигрантите, но најчесто има и возила со нерегулирана сообраќајна документација со цел да не може да се утврди корисникот.

Плаќањето за криумчарењето најчесто е посебно за секоја етапа во секоја земја на транзит. Паричните средства организаторите на криминалните групи ги добиваат преку брзи трансфери на пари (Вестерн унион, Маниграм), при што членовите на локалната криминална група, членовите на нивните семејства и пријателите се јавуваат како приматели на паричните трансфери, за што наплатуваат 10-20 проценти

провизија на реализираниот трансфер. Секако, во помал обем, присутен е и начинот на плаќање преку лица што се таканаречени хавалари или хавала-систем на плаќање.

Министерството за внатрешни работи во периодот 2017-2019 година поднело вкупно 117 кривични пријави за кривично дело криумчарење мигранти по чл. 418б од КЗ против 194 сторители и шест кривични пријави за кривично дело организирање на група за вршење кривични дела трговија со луѓе и криумчарење мигранти по чл. 418в од КЗ против 41 сторител.

Основното јавно обвинителство за гонење организиран криминал и корупција во наведениот период подигнало 107 обвиненија против 173 лица, кои завршиле со вкупно 99 првостепени пресуди.

Анализата на состојбата на илегалната миграција ја покажува комплексноста на феноменот, како од феноменолошки аспект, така и од виктимолошки аспект, во комплексноста на причинско-последичните врски. Нашата држава останува земја на транзит во делот на илегалната миграција, со тренд на намалување споредено со масовните миграциски текови (јуни 2015-март 2016 год.), но сепак со континуиран тренд на зголемување¹⁷. Здружените патроли и заедничкиот настап на македонската полиција со партнерските земји од ЕУ и Фронтекс придонесоа криминалните организации да го променат начинот на извршување и западнобалканскиот коридор да го заменат со западниот крајбрежен коридор (Грција-Албанија-Црна Гора-

БиХ-Хрватска), што се потврдува од бројот на откриените случаи на криумчарење. Република Северна Македонија и Националната комисија остануваат посветени на спречувањето на илегалната миграција и нејзините последици. Особено во делот на идентификацијата на ранливите категории на мигранти под висок ризик на трговија со луѓе и идентификувањето на претпоставените жртви на ТЛ заради овозможување предуслови за спроведување ефикасна и ефективна постапка за нивна идентификација.

Имајќи ја предвид комплексноста на појавата од феноменолошки аспект и вклучувањето поширок национален одговор што ги надминува капацитетите на институционалната рамка на Националната комисија, подолго време се провлекува дилемата за оправданоста и ефективноста илегалната миграција да биде предмет на надлежност на Националната комисија за борба против ТЛ и ИМ. Во прилог на дилемата е и фактот дека на државно ниво повеќе институции работат на прашањето на миграциите, вклучувајќи ја и илегалната миграција. Исто така, и меѓународната практика не познава спојување на стратедиско ниво на двата феномени во една стратегија. Единствено ранливите групи во рамките на илегалната миграција се целна група во својство на потенцијални и претпоставени жртви на трговија со луѓе.

¹⁷ Во првото полугодие 2020 споредено со 2019 год. забележано е зголемување за 60%.

3.2 ПРОЦЕНА НА ПОСТОЈНАТА ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

3.2.1 Институционална рамка за борба против трговијата со луѓе и поддржувачки државни институционални механизми

Република Северна Македонија согласно со меѓународните стандарди ги гради сопствените капацитети за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција од 2001 година. Постојат институции со општа надлежност во оваа област, како што се: МВР, МНР, МТСП, МП, МОН, МЗ, ЈО за гонење организиран криминал и корупција и други надлежни институции. Истовремено, воспоставено е и развиено партнерство со граѓанскиот сектор вклучен во превенција, заштита, помош и поддршка и интеграција на жртвите на трговија со луѓе. Истовремено, таков однос е воспоставен и со меѓународните организации присутни во државата.

3.2.1.1 Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција

Постои специјализирано координативно тело Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција (Комисијата), која е формирана во 2001 година. Со Комисијата раководи национален координатор именуван од страна на Владата на Република Северна Македонија. Таа е формирана со задача да врши: следење и анализа на состојбите

во врска со трговијата со луѓе и илегалната миграција, со цел да ги координира активностите на надлежните институции и да организира и да спроведува соработка со релевантните здруженија на граѓани и меѓународни организации. Комисијата е составена од 16 члена, делегирани од надлежните институции.¹⁸

Комисијата заседава на квартално ниво, врз основа на претходно подготвена агенда согласно со планираните и актуелни приоритети, како и иницирани теми од страна на Секретаријатот и Подгрупата за деца. Подготвува годишен Извештај за своето работење и јавно го публикува. Заради мерење на ефикасноста и ефективноста на креираните политики и стратегиски цели, Комисијата посебно значење му посветува на инструментот за следење и проценка. Главната цел на следењето и процената е да се контролираат навременоста и ефикасноста на административниот процес и преку процената да се обезбедат информации за влијанието, ефективноста и одржливоста на креираните политики. Покрај тоа, следењето и процената обезбедуваат можност за формулирање применливи развојни приоритети, истовремено одговарајќи на клучни прашања што се важни за релевантно донесување одлуки од засегнатите страни во интерес на граѓаните.

Следењето и процената се меѓусебно поврзани алатки што се важни за успешна реализација на стратегиските цели. Тие

¹⁸ Членови на Комисијата, претставници на: МВР, МНР, МТСП, МП, МЗ, Основно јавно обвинителство за гонење организиран криминал и корупција, судија од Основен суд Скопје 1, МОН-Биро за развој на образование, Државен инспекторат за труд и Агенција за вработување на РСМ.

го поддржуваат процесот на планирање, земајќи го предвид напредокот од една страна, и овозможуваат навремена анализа на ризиците и научените лекции, од друга страна. Тоа е механизам за подобрување на транспарентноста во процесот на спроведување на политиката, кој поттикнува учество на засегнатите страни во спроведувањето специфични политики, зголемувањето и одредувањето на одговорноста на надлежните субјекти.

За целите на овој документ, „следење“ значи активност за систематско и континуирано собирање, анализа и употреба на информации заради управување со контролата, идентификување и преземање корективни активности во спроведувањето на јавните политики во врска со борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција во РСМ. Целта на следењето е да се обезбедат клучни информации за постигнатиот напредок на надлежните органи одговорни за спроведување и контрола на релевантните политики предвидени во оваа стратегија.

За целите на овој документ, „процена“ значи проценка и анализа на резултатот од спроведените јавни политики, заснована врз постигнатото влијание и ефективност, како и во поглед на обезбедениот потенцијал за одржливост. Процената треба да се изврши врз основа на претходно експлицитно дефинирани критериуми и утврдени стандарди во согласност со добрата меѓународна практика.

Периодичното следење на спроведувањето на стратегијата го врши Секретаријатот на Комисијата, преку проценка на нивото

на спроведените конкретни цели и активности предвидени во стратегијата и НАП.

Финалната проценка за имплементација на Стратегијата и НАП за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција 2021-2025 ќе се изврши по истекот на планираниот период за нејзино спроведување од страна на независен проценувач. Конечното оценување на спроведената Стратегија и НАП 2021-2025 ќе ги вклучува следниве елементи:

- Индикатори за целите на стратегијата
- Значење на целите
- Ефективност на целите
- Индикатори на мерките
- Ефективност на мерките
- Влијание на мерките
- Одржливост на мерките
- Научени лекции
- Препораки за управување со ризик
- Препораки за ефикасно и одржливо спроведување на стратегијата
- Препораки за идните цели и мерки.

Заради постигнување на горенаведените цели, оваа стратегија ги предвидува следните мерки и механизми:

- подготвување годишни оперативни планови за спроведување на НАП за БПТЛИМ, на НАП за борба против трговијата со деца и на локалните акциски планови во склоп на ЛК,
- годишен преглед на НАП за БПТЛИМ и на НАП за борба против трговијата со деца и на локалните акциски планови во склоп на ЛК.

Во рамките на Комисијата постои Канцеларија на националниот координатор¹⁹, која е сместена во рамките на МВР и е основана во 2007 година. Целта на Канцеларијата е да обезбеди техничка и логистичка поддршка на Националната комисија и националниот координатор. Од 2009 година Канцеларијата на националниот координатор е институционализирана.

Дел од Националната комисија е Секретаријатот, како извршно и оперативно тело, кој е формиран уште во 2003 година и се состои од претставници на државни институции, претставници на меѓународни организации и здруженија на граѓани²⁰. За својата работа членовите на Секретаријатот

¹⁹ Владата на РСМ донесе Решение за именување национален координатор, објавено во „Службен весник на РМ“, број 84, од 5 јули 2017 година, со кое е именуван национален координатор на Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Северна Македонија.

²⁰ Членуваат претставници од меѓународни организации, здруженија на граѓани и експерти од владините институции: МВР-НЕСКМТЛ, МТСП-НМУ, Амбасадата на САД, ИЦМПД, ОБСЕ, ИОМ, УНХЦР, ГИЗ, Регионален центар - МАРПИ, програмска канцеларија на Советот на Европа, Македонско здружение на млади правници, СОЖМ, Здружението

известуваат преку подготвување извештаи, анализи, иницијативи и препораки. Секретаријатот заседава квартално и подготвува извештаи, кои ги доставува до Комисијата.

Во рамките на Комисијата постои и Подгрупа за борба против трговијата со деца.²¹ Активностите на ова тело се насочени кон спречување на трговијата со деца и подобрување на заштитата на децата-жртви и остварување на нивните права, како и координација на соработката меѓу засегнатите страни. Подгрупата подготвува годишен оперативен план за борба против трговијата со деца на база на годишниот НАП и за својата работа подготвува и доставува извештаи до Комисијата.

Заради децентрализација на Националната комисија и зајакнување на националниот одговор на локално ниво, во 2013 се формирани првите две локални комисии (ЛК) за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Битола и во Тетово. Во 2014 година е формирана во Штип, во 2016 г. во Велес, Гевгелија и Прилеп и во 2019 година во Куманово. Во наредниот период се предвидува основање на ЛК во Струмица.

на граѓани „Отворена порта-Ла Страда“, Здружението на граѓани „За среќно детство“, Здружението на граѓани „Семпер“ и Црвениот крст на Република Северна Македонија.

²¹ Претседава раководителот на одделението за заштита и превенција од секаков вид дискриминација во МТСП-НМУ, а членуваат претставници на: МВР-НЕСКЕКМ, ЦГРМ-МВР, Амбасадата на САД; ИЦМПД, ОБСЕ, ИОМ, Здружението на граѓани „Отворена порта-Ла Страда“, Здружението на граѓани „За среќно детство“, Здружението на граѓани „Еднаков пристап“ и заменик-народен правобранител, кој е во улога на надворешен член/набљудувач.

Секоја локална комисија подготвува годишен акциски план, кој ги вклучува стратегиските цели и активности предвидени во НАП. Во насока на продлабочување на меѓусебната соработка на локалните комисии, меѓусебно, а воедно и со Националната комисија, канцеларијата на УНХЦР во РСМ, во рамките на својата годишна програма, го поддржа и ќе продолжи со поддршката на процесот на координација на локалните комисии и Националната комисија.

3.2.1.2 Национален известувач во Република Северна Македонија

Националниот известувач во РСМ е воспоставен по предлог на Националната комисија во 2009 година. За да се овозможи независна функција на националниот известувач согласно со препораките на Експертска група за акција против трговија со луѓе од Советот на Европа - ГРЕТА, Владата на Северна Македонија со Одлука донесена на 1 декември 2019 година за национален известувач именува претставник од Канцеларијата на народниот правобранител на РСМ. Според својот мандат, националниот известувач е одговорен да врши: надгледување на севкупните активности за борба против трговијата со луѓе, собирање и анализа на податоци од релевантни партнери, следење и оценување на спроведувањето на Националниот акциски план, носење заклучоци и давање препораки за подобрување и усовршување на борбата против трговијата со луѓе во однос на спроведувањето закони, политики за подобар институционален одговор и препораки за ревизија

на стратегиските цели и изработка на годишен извештај. Досега, националниот известувач има подготвено 6 извештаи, кои се доставени до Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција и до пошироката јавност.

3.2.1.3 Канцеларија на Национален механизам за ујашување (НМУ)

Од 2009 година е институционализирана во рамките на МТСП – Сектор за еднакви можности. Улогата на НМУ е да обезбеди адекватна идентификација, упатување, првична помош и заштита, засновани врз меѓународните стандарди за човекови права за жртви на трговијата со луѓе, особено на деца-жртви на трговијата со луѓе и без оглед на националноста, етничката припадност, возраста или полот. НМУ соработува со другите институции и засегнати страни во процесот на превенција, идентификација, поддршка и заштита на жртвите на трговијата со луѓе, особено децата.

3.2.1.4 Национална единица за сузбивање на криумчарењето мигранти и на трговијата со луѓе (НЕСКМТЛ)

Националната единица за сузбивање на криумчарењето мигранти и на трговијата со луѓе е формирана заради јакнење на националните капацитети и зголемување на ефикасноста

на полицијата и обвинителството во сузбивањето на организираниите форми на криумчарење мигранти и трговија со луѓе. Националната единица е официјално воспоставена со потпишување на Меморандумот за соработка во областа на сузбивањето на организираниите форми на криумчарење мигранти, склучен меѓу Министерството за внатрешни работи и Јавното обвинителство на РСМ на 3.1.2018 година. Таа е формирана со цел да се подобрат координацијата и соработката помеѓу МВР и ЈО за гонење организиран криминал и корупција на РСМ за сузбивање на кривични дела поврзани со криумчарење мигранти и трговија со луѓе. Националната единица е раководена од раководител назначен од јавниот обвинител на РСМ од редот на јавните обвинители од Основното јавно обвинителство за гонење организиран криминал и корупција. Тој е задолжен да ги раководи и да ги насочува дејствата на Националната единица за откривање на организираниите форми на криумчарење мигранти и трговија со луѓе.

Формирањето на Националната единица е оценето како исклучителен напредок во зајакнувањето на институционалната рамка за борба против ТЛ и ИМ. Затоа институционализирањето на оваа единица е една од стратегиските цели, заради овозможување нејзина одржливост во институционалната рамка за ТЛ и ИМ.

3.2.1.5 Мобилни тимови за идентификација на ранливи категории, вклучително и жртви на трговијата со луѓе

Во насока на јакнење на националните капацитети за идентификување жртви/и потенцијални жртви на трговија со луѓе, во јануари 2018 година беше потпишан Меморандум за разбирање помеѓу МВР и МТСП за формирање мобилни тимови²² за идентификација на ранливи категории, вклучително и жртви на трговијата со луѓе²³, кои ќе придонесат кон продлабочување на соработката помеѓу овие две институции заради поефикасна и навремена идентификација на ранливите категории лица, меѓу кои спаѓаат и жртвите на трговијата со луѓе. Мобилните тимови се составени од социјален работник, полициски службеник (од Националната единица) и претставник од граѓанскиот сектор. Воспоставени се во пет града во РСМ: Скопје, Куманово, Тетово, Битола и Гевгелија. Вкупниот број на

²² Мобилните тимови се во состав: претставник на ЦСР, полициски службеник и претставник на здружение на граѓани. Целта на мобилните тимови е подобрување на идентификацијата преку проактивно дејствување во откривањето и спречувањето на трговијата со луѓе. Мобилните тимови ќе работат со ранливи категории на граѓани, вклучително и жртви на трговија со луѓе, идентификација на потенцијални жртви како жртви на трговија со луѓе, првично упатување и утврдување на нивниот идентитет, ќе вршат рана процена на ризик, ќе даваат информации за можноста за вклучување на жртвата во програма за помош и поддршка и слично.

²³ Мобилните тимови почнаа да функционираат, со проектна поддршка, во март 2018, до завршувањето на проектот во декември 2019 година со можност за нивно институционализирање. Мобилните тимови се составени од претставници на: МВР, МТСП и ЗГ.

учесниците во мобилните тимови е 33 (5 координатори и 28 члена). Овој мултисекторски пристап значително придонесува за зајакнување на меѓусебната координација на релевантните чинители, како и за проширување на мрежата на социјални работници заради проактивно идентификување на жртвите на трговијата со луѓе.

Функционирањето на мобилните тимови беше поддржано од проектот „Зајакнување на националните капацитети во областа на азилот, миграциите и трговијата со луѓе“ на Меѓународната организација за миграции - ИОМ, финансиран од Европската Унија. Во рамките на проектот во февруари – март 2018 година беше подготвена „Програма за работа на мобилните тимови за идентификација на ранливи категории на граѓани, вклучително и на жртви на трговија со луѓе“. Програмата е подготвена со активно учество на членовите на мобилните тимови и е донесена/усвоена од двете министерства, МТСП и МВР.

Во периодот март 2018 - декември 2019 година мобилните тимови првично контактираа, информираа и асистираа 797 лица (719 државјани на РСМ и 78 странски државјани)²⁴, од кои 14 жртви на трговија со луѓе (сите од женски пол, 10 деца и 4 возрасни) и 190 потенцијални жртви на трговија со луѓе (132 од женски и 58 од машки пол, од кои 141 се деца, а 49 возрасни) и 593 ранливи категории на лица, од кои 318 мажи и 275 жени.

Заради информирање на ранливите категории лица на терен за улогата и работата на мобилните тимови, се изработи

²⁴ од кои 14 жртви на трговија со луѓе, 190 потенцијални жртви на трговија со луѓе.

и се дистрибуираше информативен флаер на 6 јазици (македонски, албански, ромски, англиски, фарси и арапски). Работата на мобилните тимови и поддршката на жртвите на трговијата со луѓе и потенцијалните жртви на трговијата со луѓе се дополнително зајакнати со воспоставувањето на Фондот за директна асистенција, преку кој во периодот март 2018 - декември 2019 година е обезбедена поддршка²⁵ за 89 лица, од кои 14 идентификувани жртви на трговија со луѓе и 75 потенцијални жртви на трговија со луѓе.

Исто така, заради овозможување пристап на мобилните тимови до сите ранливи категории на терен во целните општини и околните места, во рамките на ЕУ-проектот беа донирани 5 возила (3 на МТСП и 2 на МВР).

Мобилните тимови и резултатите што ги покажаа во претходниот период се извонреден пример за добри практики во делот на мултидисциплинарен пристап и меѓусекторска соработка со проактивен пристап во идентификување на ранливите категории граѓани под висок ризик на ТЛ. Оваа Стратегија предвидува мерки за обезбедување на нивната одржливост во институционалната рамка за ТЛ и ИМ.

²⁵ Поддршката опфати медицинска поддршка (психолошка, психијатриска, хоспитализација, стоматолошка и лекови), образовна (онлајн-курсеви и обука за унапредување на професионалните вештини), набавка на храна и хигиенски работи, облека, терапевтска асистенција (часови по сликање, пилатес-часови, видеоматеријали и работилници), активности за ресоцијализација и друго.

3.2.1.6 Државни институции за заштита, поддршка, помош и услуги на жртви на трговија со луѓе и мигранти

Во РСМ постојат два објекти во кои се обезбедуваат прифаќање, сместување и заштита на странски и домашни жртви на трговијата со луѓе/деца и мигранти.

Центарот за жртви на трговија со луѓе и жртви на сексуално насилство (ЦЖТЛиЖСН) е државно прифатилиште во сопственост на МТСП, формирано во 2011 година, во чие работење е вклучена лиценцирана невладина организација. Во него се сместуваат жртви на трговија со луѓе, домашни и странски државјани на кои им е одобрен привремен престој. Во март 2018 година Законот за социјална заштита беше изменет и дополнет, што овозможи проширување на мандатот на државниот Центар за жртви на трговија со луѓе за сместување и на жртви на сексуално насилство.

ЦЖТЛиЖСН ни досега не ги исполнуваше меѓународните стандарди во делот на сместување и заштита на сите категории ЖТЛ (по капацитет, пол, возраст, безбедност). Со ваквото законско решение и сместувањето на повеќе категории на жртви на насилство (сексуално, трудово, родово базирано насилство, домашно насилство итн.) под еден покрив ги доведува во прашање ефикасноста и ефективноста на мерките за помош и поддршка базирани на специфичните потреби на секоја жртва посебно. Поради наведените причини оваа стратегија предвидува приоритети и стратегиски цели за

наоѓање решение за нов објект во кој би бил сместен Центарот за лица жртви на трговија со луѓе.

Прифатниот центар за странци е објект во сопственост на државата, управуван од МВР, и е во функција од 2001 година. Центарот е наменет за сместување странски државјани и странски претпоставени жртви на трговија со луѓе. Во Прифатниот центар за странци на сместените лица им се нудат сместување, медицинска помош и заштита, правни совети и застапување и психосоцијална поддршка, како и услуги за враќање и реинтеграција.

Сместувањето на лица странци - потенцијални и идентификувани ЖТЛ во прифатниот центар за странци е во спротивност со меѓународните конвенции за правата на жртвите. Иако одредбите од Законот за странци чл. 121 ст. 4 и 5 го регулираат периодот од максимум пет дена да се одобри привремениот престој и жртвата да се префрли во ЦЖТЛиЖСН, сепак престојот од пет дена е во спротивност со меѓународните стандарди и не оди во прилог на напорите за подобрување на процесот на идентификација. Стратегијата предвидува мерки за подобрување на ова законско решение во делот за измена на законската регулатива.

Формирани се и два **привремени транзитни центри – Гевгелија и Табановце** со улога прифаќање, евидентирање, здравствена и друга асистенција на мигрантите, како и за издавање потврди за искажана намера за азил. Исто така, во близина на границата со Република Србија кај граничниот премин „Табановце“ е формиран **Привремен пункт за помош и**

поддршка на Црвениот крст, кој е наменет за мигрантите што транзитирале низ земјата со намера да ја преминат државната граница кон Република Србија. Вкупниот капацитет на двата прифатни центри (Гевгелија и Табановце) изнесува вкупно 2.000 места, 1.500 места во Гевгелија и 500 во Табановце. Тие функционираат со помош на надлежните институции во Република Северна Македонија (МВР, МТСП, МЗ) и со поддршка и помош од здруженија на граѓани и меѓународни организации. Екипите на Црвениот крст на РСМ континуирано обезбедуваат првична помош и поддршка за мигрантите во Привремениот пункт, во форма на лекарска помош, храна и вода, ќебиња, облека и средства за лична хигиена. Во прифатните центри присутни се МО и ЗГ, кои им ја даваат соодветната помош на мигрантите.

Во Законот за социјална заштита²⁶ предвидени се и други мерки на социјална превенција и социјални услуги на ранливите категории лица.

²⁶ Закон за социјална заштита на РСМ, глава IV Социјална превенција и социјални услуги http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

3.3 АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА НА ПРАВНАТА РАМКА

3.3.1 Правна рамка за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција

Анализа на развојот на правната рамка – создадена е широка правна рамка за борба против трговијата со луѓе, која е засилена и усогласена со европското законодавство и со меѓународното право и стандарди.

Уставот на Република Северна Македонија (член 29) гарантира дека странците во државата уживаат слободи и права гарантирани со Уставот, под услови утврдени со закон и со меѓународни договори. Основните права и слободи на легалните мигранти, утврдени со Уставот на РСМ, се разработени во неколку законски прописи: правото на влез и престој на странците во РСМ, како и нивните права и должности, се уредени со **Законот за странците**²⁷. Врз основа на Законот за странците донесени се следните подзаконски акти за спроведување на Законот:

1. Правилник за странците;
2. Правилник за патни и други исправи за странец;
3. Правилник за куќниот ред на Прифатниот центар за странци;

²⁷ Закон за странци <https://mvr.gov.mk/Upload/Documents/Zakon%20za%20stranci%2097-18.pdf>

4. Правилник за начинот на издавање визи за странци, продолжување, скратување на нивната важност, отповикување и поништување визи, како и за образецот на визи и за водење евиденција.

Во 2018 година стапи во сила новиот Закон за странци, кој содржи одредби за директна поддршка и сеопфатна помош за странските ЖТЛ (вклучувајќи и обезбедување период за рефлексija и привремена дозвола за престој и сместување во Прифатниот центар за странци чл. 121 ст. 4 и 5). Исто така, регулирано е трошоците за сместување на странските ЖТЛ во Прифатниот центар за странци и во државниот ЦЖТЛЖСН да бидат покриени од државниот буџет. Потребно е усогласување на одредбите од споменатиот закон, заради изедначување на правата на транзитираните странци жртви на ТЛ со домашните и овозможување директен пристап во ЦЖТЛЖСН.

Законот за странци инкриминира уште две кривични дела поврзани со миграцијата, и тоа:

- помагање на странец при недозволен влез и транзит; и
- помагање на странец при незаконски престој.

Законот за вработување и работа на странци²⁸ - ги уредува условите според кои странците може да се вработуваат и да работат во РСМ.

Законот за основно образование - го прокламира основното начело дека децата со странско државјанство што престојуваат во РСМ имаат право на основно образование под еднакви услови како децата-државјани на РСМ.

Законот за средно образование - предвидува дека странските државјани може да стекнат средно образование и имаат право да бараат нострификација или еквиваленција на свидетелството стекнато во странство.

Законот за високо образование - пропишува дека странските државјани се запишуваат на студии под исти услови како и државјаните на РСМ. На странските државјани може да им се ограничи или да им се ускрати уписот доколку станува збор за студии што се однесуваат на воено или полициско образование или студии што се од интерес за националната безбедност.

Законот за здравствена заштита - ја гарантира основната здравствена заштита за странски државјани вработени на територијата на РСМ, странци што се на школување или стручно оспособување во РСМ, странци што на територијата на РСМ се во служба во меѓународни организации, странски конзуларни или други претставништва или во лична служба на странски државјани што уживаат дипломатски имунитет.

²⁸ Службен весник на Република Северна Македонија бр. 70/2007, 5/2009, 35/2010, 148/2011, 84/2012, 217/2015), Закон за социјална

заштита http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

Закон за здравствено осигурување - со овој закон се утврдуваат здравственото осигурување на граѓаните и на странците, правата и обврските на здравственото осигурување, како и начинот на спроведување на осигурувањето. И овој закон ги уредува правата и условите за здравствено осигурување на истите категории на странци наведени во Законот за здравствена заштита.

Закон за социјална заштита²⁹ - со овој закон се предвидени одредби за правото на здравствена заштита на жртвите на трговија со луѓе чл. 66, како и формирањето на Центарот за лица жртви на ТЛ и можноста за сместување на странски жртви на кои им е одреден привремен престој. Во март 2018 година Законот за социјална заштита беше изменет и дополнет, што овозможи проширување на мандатот на државниот Центар за жртви на трговија со луѓе и сместување на жртвите на сексуално насилство.

Закон за заштита на децата³⁰ - во кој се регулирани правата на децата, особено од секаков вид сексуално искористување и сексуална злоупотреба (вознемирување, детска порнографија и детска проституција), насилно подведување, продажба или трговија со деца (чл. 12 став 2).

²⁹ Закон за социјална заштита http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

³⁰ Закон за заштита на децата <http://mtsp.gov.mk/WBStorage/Files/dete.pdf>

Кривичниот законик - ги инкриминира делата трговија со луѓе (чл. 418-а), криумчарење мигранти (чл. 418-б), организирање група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе и криумчарење мигранти (чл. 418-в) и трговија со дете (чл. 418г).

Со измените и дополнувањата на Кривичниот законик³¹ на РСМ е имплементирана една од клучните придобивки од долгогодишните заложби на Комисијата и Мисијата на ОБСЕ, со воведување на начелото на неказнување на жртвите на трговија со луѓе/деца во кривичното законодавство на РСМ. Со измените на Кривичниот законик што стапија во сила на 1 јануари 2019 г. беше предвидена изречна одредба за неказнување на жртвите на кривичното дело трговија со луѓе (член 418-а, став 7) и кривичното дело трговија со деца (член 418-г, став 8). Суштината на ова начело/одредба е дека опфаќа неказнување, негонеење и непритворање на жртвите. Новите одредби ќе овозможат поефикасна идентификација, помош и поддршка на жртвите, кои во голем број случаи, со оглед на состојбата во која се наоѓаат, се принудувани од страна на трговците и самите да вршат други казниви дела. Примената на начелото на неказниност ќе ги охрабри жртвите да соработуваат со органите на прогонот во откривањето и казнувањето на сторителите.

³¹ Закон за измени и дополнување на Кривичниот законик, 28 декември 2018 <https://www.pravdiko.mk/wp-content/uploads/2013/11/Zakon-za-izmenuvane-i-dopolnuvane-31-12-2018.pdf>

Закон за бесплатна правна помош³² - новиот Закон за бесплатна правна помош стапи во сила на 1 октомври 2019 година и предвидува обезбедување примарна и секундарна правна помош за сите граѓани што ги исполнуваат условите од членовите 18, 19, 20 и 21 од Законот за бесплатна правна помош, при што е потенциран акцентот на финансиската состојба, што значи дека при одлучување за одобрување барање за бесплатна правна помош првично се цени финансиската состојба на подносителот. Членот 8 од претходниот Закон за бесплатна правна помош останува во сила, а се однесува на заштита на жртвите од казниви дела и заштита на жртвите од трговија со луѓе. Еден од аспектите што ја отежнуваат практичната имплементација на Законот се однесува на тоа кои докази треба да ги приложи барателот за да му биде одобрено барањето за адвокат во постапката, како и дилемата дали ќе се одобрува бесплатна правна помош за да се докаже дека едно лице било жртва на казниво дело или пак ќе се одобрува само ако странката е регистрирана жртва и треба да оствари материјална или нематеријална штета во граѓанска постапка.

Со поддршка на ИОМ донесени се **Стандардни оперативни процедури** за постапување со жртви на трговија со луѓе и тие се ревидирани и усвоени во ноември 2018. Ревидираните СОП даваат соодветна рамка за давање поддршка, интеграција и доброволно враќање на ЖТЛ и мигрантите. Исто така,

³² Закон за бесплатна помош <http://pravda.gov.mk/Upload/Documents/Zakon%20za%20besplatna%20pravna%20pomos.pdf>

во соработка со канцеларијата на УНХЦР, донесени се и Стандардни оперативни процедури за непридружувани деца-странци³³ (СОП за НДС) и Стандардни оперативни процедури за постапување со ранливи категории странци³⁴ (СОП за РКЛС), усвоени во 2016 година.

Законот за меѓународна и привремена заштита³⁵, кој стапи во сила на 19 април 2018, предвидува дека при неговата примена ќе бидат земени предвид посебните потреби на ранливите лица што се баратели на право на азил, лица со статус на бегалец, лица под супсидијарна заштита или лица под привремена заштита. Како ранливи лица се наведени и жртвите на трговија со луѓе, чии посебни потреби ќе се утврдуваат по пат на индивидуална процена на нивната состојба од страна на надлежна јавна установа за социјална заштита.

³³ <http://nacionalnakomisija.gov.mk/wp-content/uploads/2016/12/SOP-za-postapuvanje-so-nepridruzuvani-deca-stranci.pdf>

³⁴ <http://nacionalnakomisija.gov.mk/wp-content/uploads/2016/12/SOP-za-postapuvanje-so-ranlivi-kategorii-lica-stranci.pdf>

³⁵ Закон за меѓународна и привремена заштита, <https://mvr.gov.mk/Upload/Documents/zmpz%2064-2018.pdf> (мк) и <https://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?docid=53072d144> (eng)

4. АНАЛИЗА НА РИЗИК И УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК

За време на имплементацијата на Стратегијата и Акцискиот план за борба со трговијата со луѓе и илегалната миграција 2021-2025 се идентификувани внатрешни и надворешни закани.

ЗАКАНА	СТЕПЕН НА РИЗИК	УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК
Надворешни закани		
<p>Масовни мешани миграциски движења што ги надминуваат националните капацитети. Намалена можност за спроведување процес на идентификација на ЖТЛ и ПЖТЛ меѓу ранливите категории мигранти.</p>	Висок	<p>Подготвување план со мерки и активности за справување со проценетиот ризик. Надлежни институции се Центарот за справување со кризи и МВР.</p>
<p>Пандемија од големи размери предизвикана од вируси и други здравствени закани. Како резултат на овие закани, прогласување вонредна состојба и зголемен ангажман на надлежните институции во врска со справувањето со законата. Како резултат на таквиот ангажман, намалени се институционалните капацитети за идентификација, заштита, помош и поддршка на ПЖТЛ и ЖТЛ.</p>	Висок	<p>Подготвување оперативен план за постапување со жртви на трговија со луѓе за време на криза, со точно дефинирани активности, одговорна организациона единица и временска рамка. Надлежни институции се МВР/ЕТЛКМ/НЕСКМТЛ, МТСП/НМУ/МЦСР/ЦСР/ДИТ и ЗГ вклучени во превенција, идентификација, заштита, помош и поддршка на ЖТЛ. Планот треба да обезбеди минимална функционалност на системот за борба против трговијата со луѓе во итни услови, што подразбира и минимален пакет услуги достапни на жртвите за да ги задоволат своите непосредни потреби за време на периодот на пандемија.</p>

Внатрешни закани

Намалени човечки и технички ресурси во МВР/ЕТЛКМ, МТСП-НМУ и МЦСР и ЦСР надлежни за идентификација, заштита, помош и поддршка и долгорочна идентификација на ЖТЛ и ПЖТЛ.

Среден

Навремено утврдување и планирање на потребите на годишно ниво. Надлежни институции: МВР/ЕТЛКМ, МТСП-НМУ и МЦСР и ЦСР.

Намалена буџетска поддршка од страна на Владата за спроведување на НАП за ТЛ и ИМ 2021-2025.

Среден

Годишно планирање на буџет согласно со предвидените активности за спроведување на годишниот оперативен план и НАП. Навремено лобирање до МО за евентуална поддршка. Надлежни институции: предвидени во НАП.

5. КЛУЧНИ СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СЕВКУПНИОТ НАЦИОНАЛЕН ОДГОВОР ВО БОРБАТА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО ПЕРИОДОТ 2021-2025

Врз основа на анализата на состојбите и институционалната рамка и идентификуваните приоритети во борбата против трговијата со луѓе и илегалната миграција, Националната комисија ги определи стратегиските приоритети, цели и насоки во кои ќе се движи во периодот 2021-2025.

Согласно со табеларниот приказ долу, националната стратегија покрива пет стратегиски области: поддржувачка рамка; превенција; идентификација и упатување; директна помош, заштита, интеграција и доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти и ефикасно откривање и гонење сторители на кривични дела ТЛ и КМ. Предвидува десет стратегиски цели и 34 конкретни цели за нивно постигнување. Вкупно 120 активности се предвидени за постигнување на вкупно 53 очекувани резултати.

ТАБЕЛАРЕН ПРИКАЗ НА СТРАТЕГИСКИТЕ ОБЛАСТИ, СТРАТЕГИСКИТЕ ЦЕЛИ, КОНКРЕТНИТЕ ЦЕЛИ И ОЧЕКУВАНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Стратегиска област 1: ПОДДРЖУВАЧКА РАМКА		
Стратегиска цел	Конкретна цел	Очекувани резултати
1.1. Зајакнување на институционалните капацитети	1. Зајакнување на капацитетите на координативните структури за ефикасно и ефективно спроведување на нивниот мандат	1. Овозможени се предуслови за ефикасно и ефективно спроведување на мандатот на националниот координатор 2. Обезбедена е ефикасна и ефективна координација на координативните структури на Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција
	2. Зајакнување на човечките и техничките капацитети на МВР/ЕТЛКМ во борбата против ТЛ и ИМ	Очекуван резултат: ЕТЛКМ 100% е пополнета со полициски службеници, согласно со актот за систематизација на МВР/БЈБ, техничките капацитети за ефикасно откривање и гонење се подобрени

1.1. Зајакнување на институционалните капацитети

3. Обезбедување континуитет во функционирањето на Националната единица за сузбивање на криумчарењето мигранти и трговијата со луѓе (НЕСКМТЛ)	Обезбедена е целосна функционална оперативност на НЕСКМТЛ во периодот 2021-2025
4. Зајакнување на оперативните и техничките капацитети на НМУ и МЦСР/ЦСР за ефикасно и ефективно спроведување на нивниот мандат во борбата против ТЛ и ИМ	Во целост се обезбедени сите нужни предуслови за ефикасно и ефективно остварување на функцијата на НМУ
5. Финансиска поддршка на ЗГ што работат во делот за превенција, помош, поддршка и заштита на ЖТЛ заради овозможување ефективно спроведување на нивниот мандат	Обезбедена е финансиска поддршка на ЗГ што работат во областа на превенцијата, помошта, поддршката и заштитата на ЖТЛ
6. Обезбедување континуирана функционалност на мобилните тимови за идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ помеѓу ранливите категории во периодот 2021-2025	Обезбедена е целосна функционална одржливост на постојните и новоформираните мобилни тимови за ефикасно и ефективно спроведување на нивниот мандат
7. Обезбедување нов објект/простории за функционирање на центар за жртви на трговијата со луѓе според меѓународните стандарди	Обезбеден е нов функционален објект за сместување на ЖТЛ, во кој се обезбедени сите меѓународни стандарди вклучувајќи ги и родово чувствителните потреби на жртвите
8. Обезбедување предуслови за целосно оперативно функционирање на ЦЖТЛ/ИЖСН за ефикасно спроведување на нивниот мандат	Определениот годишен буџет од страна на МТСП е зголемен за 10% на годишно ниво и овозможено е целосно оперативно функционирање на ЦЖТЛ/ИЖСН
9. Подобрување на капацитетите и условите во Прифатниот центар за странци заради ефикасно и ефективно спроведување на неговиот мандат	Капацитетите се зголемени, условите за сместување и престој на странци, мигранти и ранливи категории на мигранти се подобрени согласно со меѓународните стандарди
10. Зголемување на улогата и капацитетите на ЛК за БПТЛИМ заради ефикасно и ефективно спроведување на нејзиниот мандат	<p>1. Обезбедена е финансиска поддршка и одржливост на ЛК во имплементацијата на ЛАП за БПТЛИМ</p> <p>2. Формирана е ЛК за БПТЛИМ во локалната самоуправа Струмица, зајакнати се капацитетите за ефективно спроведување на нивниот мандат</p>

1.2. Координирачка структура	1. Зајакнување на координативната улога на НК за БПТЛИМ и нејзината транспарентност во спроведувањето на Стратегијата и НАП за БПТЛИМ 2021-2025	1. Обезбедена е ефикасна и ефективна функционална поврзаност и координација помеѓу НК, НИ, секретаријатот, подгрупата за деца и ЛК 2. Обезбедена е ефикасност и ефективност во спроведувањето на НАП за БПТЛИМ 2021-2025 3. Обезбедени се транспарентност и отчетност во работењето на НК и ЛК
1.3. Законска и регулаторна рамка	1. Усогласување на националната правна рамка за превенција и БПТЛИМ согласно со меѓународните правни инструменти и стандарди	Обезбедена е целосна усогласеност на Националната правна рамка со меѓународните правни инструменти и стандарди во превенција на ТЛ и ИМ, гонење на сторителите и обезбедување на правата на жртвите
1.4. Меѓународна соработка	1. Воспоставување и зајакнување на меѓународната соработка и координација помеѓу релевантните државни институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ	Проширена и зајакната е меѓународната соработка на владините институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ
1.5. Управување со информации, мониторинг и евалуација	1. Унапредување и зајакнување на системот на собирање, управување, следење и евалуација на собраните информации и податоци	1. На квартална основа обезбедено е собирање и анализирање на валидни и мерливи информации и податоци за спроведените активности предвидени во годишниот оперативен план за спроведување на НАП за БПТЛИМ 2. Оценето е нивото на успешност на спроведувањето на активностите и политиките предвидени во годишниот оперативен план и НАП за БПТЛИМ
	2. Истражување на состојбите со ТЛ и ИМ, утврдување на појавните облици и трендовите на феноменот на ТЛ и ИМ во национални рамки, а особено на трговијата со деца за целите на сексуална и трудова експлоатација, присилни бракови и присилно питачење, сè со цел мониторинг и евалуација на националните политики	Утврдени се состојбата, појавните облици и трендовите на ТЛ/ трговија со деца и ИМ во РСМ со посебен осврт на трговијата со деца заради сексуална и трудова експлоатација и присилни бракови
	3. Анализа на закани и управување со ризик од ТЛ и ИМ во РСМ	Анализа на закани и управување со ризик од ТЛ и ИМ во РСМ

Стратегиска област 2: ПРЕВЕНЦИЈА

Стратегиска цел	Конкретна цел	Очекувани резултати
2.1. Идентификување на причините за појавата на трговијата со луѓе/деца и илегалната миграција	1: Утврдување на причините за појавата на ТЛ, трговијата со деца и ИМ во РСМ и идентификување на ризичните групи	Идентификувани се причините/поттикнувачки и привлекувачки фактори за појава на ТЛ/трговијата со деца, илегалната миграција и ранливите категории под висок ризик, а особено деца на улица, вклучувајќи и непридружувани деца, помеѓу мешаните мигрантски текови
2.2. Зајакнување на капацитетите за реализација на превентивни активности	1. Зајакнување на човечките, финансиските и техничките капацитети на надлежните државни институции и ЗГ во делот на спречувањето на ТЛ/трговијата со деца и млади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вработените во образовниот систем и предучилишните установи во РСМ се обучени за подготовка и спроведување обуки на ученици/студенти во делот на ТЛ, особено за трговијата со деца 2. Зголемена е информираноста на учениците во основното/средното и на студентите во високото образование за ТЛ, појавните облици, со посебен акцент на ризикот од злоупотребата на интернетот како средство за регрутирање за целите на трговијата со луѓе и трудовата, сексуалната експлоатација или детска порнографија 3. Професионалните работници од јавните установи за социјална заштита на децата под висок ризик и установите за деца без родители и родителска грижа се обучени за ризиците и последиците од ТЛ/трговијата со деца 4. Здравствените работници од државното и приватното здравство се информирани за појавните облици на ТЛ/трговијата со деца и индикаторите на ниво на препознавање на ПЖТЛ и нивно пријавување на надлежните институции
2.2. Зајакнување на капацитетите за реализација на превентивни активности	2. Јакнење на капацитетите на медиумите и медиумските работници за појавните облици на ТЛ/трговијата со деца и ИМ, особено ранливите категории, со цел при информирањето за случаи на ТЛ/ИМ да се имаат предвид разликите меѓу ТЛ и ИМ, чувствителноста при информирањето за случаи на ТЛ и ЖТЛ и да се избегнува нивна секундарна виктимизација	Медиумите и медиумските работници се обучени и сензибилизирани за разликите помеѓу ТЛ и ИМ, последиците од експлоатацијата на ЖТЛ, а особено децата ЖТЛ и ранливите категории мигранти заради сензитивно информирање насочено кон ЖТЛ и правата на ЖТЛ

<p>2.3. Подигање на јавната свест и едукација</p>	<p>1. Подигање на јавната свест за ТЛ/деца и ИМ, појавни облици и ризици</p> <p>2. Зголемување на свесноста кај идентификуваните ранливи категории лица, вклучувајќи ги и ранливите категории мигранти и баратели на азил како ПЖТЛ за ТЛ, појавни облици, ризици и превенирање</p>	<p>Целата јавност, а особено младата популација, се информирани на ниво на свесност и препознавање на појавните облици и ризици од ТЛ/деца и ИМ</p> <p>1. Зголемена е свесноста кај сите идентификувани ранливи категории лица како ПЖТЛ на ниво на препознавање на ТЛ/трговијата со деца, појавните облици, ризици и последици</p> <p>2. Потенцијалните баратели на работа во странство и корисниците на програмата „Работи и патувај“ се информирани за појавните облици на ТЛ/трговијата со деца за препознавање на ризиците од ТЛ, со акцент на ризиците од трудовата и сексуалната експлоатација</p> <p>3. Вработените во МНР/ДКП на РСМ се запознаени со појавните облици на ТЛ/ИМ и ризичните категории лица од профилот на ПЖТЛ/ЖТЛ ТЛ, со цел при контакт тие да бидат идентификувани и заштитени</p>
<p>2.4. Намалување на ранливоста</p>	<p>1. Унапредување на постојните и наоѓање на ефикасни и ефективни механизми за намалување на причините за ранливост како ризичен фактор за појавата на ТЛ/деца и ИМ</p>	<p>1. Идентификувани се економско-социјалните состојби што предизвикуваат ранлива состојба како ризичен фактор за појава на ТЛ и ИМ</p> <p>2. Преземени се административни, економски и социјални мерки насочени кон ранливите категории лица, заради намалување на ранливоста од ТЛ</p>
<p>2.5. Намалување на побарувачката</p>	<p>1. Зголемување на свесноста кај потенцијалните корисници на услуги што поттикнуваат експлоатација на ЖТЛ, за последиците кај жртвите и казнивост на дејството</p>	<p>1. Зголемена е јавната свест за последиците од ТЛ врз самата жртва, како и за казнувањето на корисниците на услугите од ЖТЛ</p> <p>2. Зголемен е бројот на идентификуваните, обвинетите и осудените корисници на услуги на ЖТЛ</p>

Стратегиска област 3: ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ

Стратегиска цел	Конкретна цел	Очекувани резултати
3.1. Зајакнување на капацитетите за реализација на навремено и ефикасно откривање и идентификација	1. Подобрување на капацитетите и можностите на надлежните институции за навремено и ефикасно откривање и идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ, со посебен фокус на децата ЖТЛ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Применет е сеопфатен, мултидисциплинарен и проактивен пристап во идентификацијата на ПЖТЛ и ЖТЛ, со посебен фокус на децата ЖТЛ 2. Применет е проактивен пристап во идентификувањето на ПЖТЛ и ЖТЛ помеѓу ранливите категории мигранти/бегалци, барателите на азил и особено на НДС
	2. Вклучување на повеќе државни институции/ агенции и ЗГ во откривањето првична/прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проширен е бројот на владините институции/агенции и ЗГ и тие се активно вклучени во откривањето и првичната прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ ЖТЛ 2. Зајакнати се капацитетите на професионалните работници вклучени во прифатните центри, Прифатниот центар за странци и Центарот за баратели на азил за постапување со ранливите категории мигранти, особено НДС, вклучувајќи ги и барателите на азил, заради првична/прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ 3. Вработените во МНР на работа во ДКП на РСМ се обучени за препознавање и првична/прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ ЖТЛ помеѓу барателите на виза за влез во РСМ

Стратегиска област 4: ДИРЕКТНА ПОМОШ, ЗАШТИТА, РЕИНТЕГРАЦИЈА И ДОБРОВОЛНО ВРАЌАЊЕ НА ЖТЛ/МИГРАНТИ

Стратегиска цел	Конкретна цел	Очекувани резултати
4.1 Обезбедување целосна заштита, директна помош за реинтеграција и доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти во согласност со меѓународните стандарди	1. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливи категории мигранти под висок ризик од ТЛ, вклучувајќи и баратели на азил под ризик од ТЛ, во согласност со меѓународните стандарди	<ol style="list-style-type: none"> 1. ЦЖТЛЖСН ги исполнува сите критериуми согласно со меѓународните стандарди за сместување на ПЖТЛ/ЖТЛ и зајакнати се човечките капацитети на МТСП-НМУ/МЦСР Скопје во делот на давањето помош, заштитата и поддршката на ПЖТЛ и ЖТЛ во ЦЖТЛЖСН со посебен фокус на децата ПЖТЛ и ЖТЛ 2. Обезбедена е психосоцијална помош и поддршка на ПЖТЛ и ЖТЛ во ЦЖТЛЖСН

4.1 Обезбедување целосна заштита, директна помош за реинтеграција и доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти во согласност со меѓународните стандарди

1. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливи категории мигранти под висок ризик од ТЛ, вклучувајќи и баратели на азил под ризик од ТЛ, во согласност со меѓународните стандарди

3. Зајакнати се капацитетите на стручните кадри во ЦЖТЛ/ЈСН и Прифатниот центар за странци заради ефикасно и ефективно остварување на нивниот мандат
4. ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливите категории мигранти и другите категории мигранти се информирани за нивните права на јазикот што го познаваат

2. Долгорочно интегрирање во социјалната средина на ЖТЛ/ранливите категории мигранти на кои им е одобрен привремен престој во РСМ, вклучително и барателите на азил под висок ризик од ТЛ

Континуирано, ефикасно и ефективно се спроведени програмите за помош, поддршка и долгорочна реинтеграција на ЖТЛ/ранливи категории мигранти на кои им е одобрен привремен престој во РСМ, вклучително и барателите на азил под висок ризик од ТЛ

3. Доброволно безбедно враќање во земјата на потекло, трета земја или семејно обединување на ЖТЛ/ранливи категории на мигранти под висок ризик од ТЛ, вклучувајќи ги барателите на азил

Обезбедено е доброволно безбедно враќање базирано на информирана согласност по претходно подготвена анализа на ризик и воспоставена соработка со земјата примач согласно со СОП за асистирано доброволно враќање и СОП за ЖТЛ, НДС, РКЛС, унифицираниот СОП и ТНМУ

Стратегиска област 5: ЕФИКАСНО ОТКРИВАЊЕ И ГОНЕЊЕ НА СТОРИТЕЛИТЕ НА КРИВИЧНО ДЕЛО ТЛ И КМ

Стратегиска цел

Конкретна цел

Очекувани резултати

5.1. Обезбедување на ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело ТЛ и КМ

1. Спроведување сеопфатни и проактивни криминалистички истраги против сите организирани криминални групи и поединци-сторители на КД на ТЛ и КМ и обезбедување валидни докази за нивно успешно обвинување, кое ќе доведе до ефективни, пропорционални и обесхрабрувачки казни

Врз основа на криминалистичко разузнавање и криминалистичко профилирање, идентификувани се организирани криминални групи и сторители на територијата на РСМ и ефикасно се спроведени проактивни криминалистички истраги за ТЛ и КМ, обезбедени се валидни докази за сите инволвирани и кривично пријавени

2. Спроведување финансиски истраги за сите инволвирани сторители на КМ и ТЛ, заради идентификување на целокупниот имот и добивка стекнат од криминална активност, што ќе овозможи негово ефективно одземање

Успешно се спроведени финансиски истраги за сите инволвирани сторители, идентификувани се и замрзнати криминалниот имот и добивката и со примена на проширена конфискација ефективно се одземени со правосилна судска пресуда

5.1. Обезбедување на ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело ТЛ и КМ

3. Зајакнување на прекуграничната соработка на МВР/ЈО во областа на ТЛ и КМ

Прекуграничната соработка е зајакната, разменети се валидни информации што придонесуваат за спроведување поефикасни и ефективни заеднички истраги и заеднички истражни тимови за ТЛ и КМ

4. Зајакнување на капацитетите на ЈО за ефикасно и ефективно истражување и гонење сторители на кривични дела ТЛ и КМ, како и ефикасно и ефективно пресудување од страна на Судот

Јавните обвинители и судиите се специјализирани за ТЛ и КМ и се обучени за сите форми на ТЛ и КМ, начините и формите на извршување на делото и сензибилизирани се за ранливите категории жртви

5. Заштита на правата на ЖТЛ, ранливите категории жртви/сведоци во КП заради нивна процесна заштита од секундарна виктимизација

Целосно се применети посебните мерки на процесна заштита согласно со одредбите од чл. 54 и 55 од ЗКП на РСМ, а јавните обвинители и судот се сензибилизирани за примената на одредбите од чл. 54 став 2

6. Примена на начелото за неказнување на ЖТЛ во кривична и административна постапка

Во сите кривични постапки за ТЛ и трговија со дете целосно е применето начелото за неказнување на ЖТЛ согласно со одредбите од чл. 418а ст. 7 и чл. 418г ст. 8.

II. НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА
БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО
ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
2021-2025

КОНКРЕТНА СТРАТЕГИСКА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ	ПОДОВНА ТОЧКА	Надлежна институција/ЗГ/МО- носител на активност Надлежна институција, ЗГ/МО - учесник во активност	ВРЕМЕНСКА РАМКА НА СПРОВЕДУВАЊЕ	ИНДИКАТОР НА УСПЕШНОСТ	ЦЕЛ	НОСИТЕЛ НА БУЏЕТ
Стратегиска област 1: ПОДДРЖУВАЧКА РАМКА								
Стратегиска цел 1.1 Зајакнување на институционалните капацитети								
1. Зајакнување на капацитетите на координативните структури заради ефикасно и ефективно спроведување на нивниот мандат	1. Овозможени се предуслови за ефикасно и ефективно спроведување на мандатот на националниот координатор	1.1 Предлог за измена на Актот за организација и систематизација на МВР	Акт за систематизација на кабинетот на државниот секретар на МВР-2020 год.	МВР Кабинетот на државниот секретар	2021-2022	Број на актите за измена и дополнување на Актот за организација и систематизација на МВР	Донесен Акт за измена и дополнување на Актот за организација и систематизација на МВР	МВР
		1.2 Формирање Одделение во кабинетот на државниот секретар за координација и поддршка на националниот координатор за ТЛ	Акт за систематизација на кабинетот на државниот секретар	МВР Кабинетот на државниот секретар	2021-2022	Решение за измена и дополнување на Актот за систематизација на МВР со кое се формира одделението	Формирано е Одделение за координација и поддршка на националниот координатор	МВР
		1.3 Избор и именување раководител на одделение, двајца советници и двајца аналитичари	Акт за систематизација на кабинетот на државниот секретар	МВР Кабинетот на државниот секретар	2021-2022	Број на решенијата за прераспоредување на работно место	Најмалку едно решение	МВР
		1.4 Материјално/техничко опремување на Одделението за координација и поддршка на националниот координатор за ТЛ	Состојба во 2020 година	МВР Кабинетот на државниот секретар МО	2021-2025	Набавка на опрема	Набавена опрема согласно со утврдените потреби на Одделението за координација и поддршка на националниот координатор за ТЛ	МВР МО

1. Зајакнување на капацитетите на координативните структури заради ефикасно и ефективно спроведување на нивниот мандат	1. Овозможени се предуслови за ефикасно и ефективно спроведување на мандатот на националниот координатор	1.5 Обука на избраниот персонал преку менторство и тренинг	Состојба во 2020 година	МВР _____ Кабинетот на државниот секретар	2021-2025	Број на спроведените обуки/теми % на стекнатото знаење	Најмалку една обука за 3 лица Над 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР
	2. Обезбедена е ефикасна и ефективна координација на координативните структури на НК	2.1 Назначување оперативен тим за координација и управување со случај на ТЛ, формална идентификација на ЖТЛ и нејзиниот статус (по два претставници од МВР, ЈО, МТСП и ЗГ вклучени во ЦЖТЛЖСН)	Нема	МВР /НК _____ МВР/ЈО/МТСП/ЦЖТЛЖСН	2021	Одлука на НК за назначување оперативен тим Листа на номинирани членови на оперативниот тим	Избрани се 4 претставници и 4 заменик-претставници	НК/МВР/ЈО/МТСП/ЦЖТЛЖСН
	2.2 Подготвување Правилник за работа на оперативниот тим	Нема	НК _____ МВР/ЈО/МТСП/ЦЖТЛЖСН	2021	Подготвен и усвоен Правилник	Правилникот за работа на оперативниот тим е во сила	НК/МВР/ЈО/МТСП/ЦЖТЛЖСН	
2. Зајакнување на човечките и техничките капацитети на МВР/ЕТЛКМ во борбата против ТЛ и ИМ	1. ЕТЛКМ е целосно пополнета со полициски службеници согласно со изменетиот акт за систематизација на МВР, техничките капацитети за ефикасно откривање и гонење се подобрени	1.1 Предлог за измена на Актот за организација и систематизација на работните места на МВР/БЈБ	Акт за систематизација на БЈБ/ОСОСК 2020 год.	МВР/БЈБ _____ - Кабинет на државниот секретар - Кабинет на директорот на БЈБ, началникот на ОСОСК	2021	Решение за измена и дополнување на Актот за систематизација на МВР/БЈБ/ОСОСК	Донесен Акт за измена и дополнување на Актот за организација и систематизација на МВР/БЈБ/ОСОСК	МВР/БЈБ (без дополнителни финансиски импликации)

2. Зајакнување на човечките и техничките капацитети на МВР/ЕТЛКМ во борбата против ТЛ и ИМ	1. ЕТЛКМ е целосно пополнета со полициски службеници согласно со изменетиот акт за систематизација на МВР, техничките капацитети за ефикасно откривање и гонење се подобри	1.2 Спроведување интерен оглас од страна на ОСОСК за избор на полициски службеници во ЕТЛКМ согласно со Актот за систематизација	80% од вкупниот број работни места предвидени во Актот за систематизација во 2020	МВР БЈБ ОСОСК	2021-2022	Број на пополнетите празни места согласно со Актот за систематизација	100% пополнетост од вкупниот број работни места предвидени во Актот за систематизација	
		1.3 Обука на новопримените полициски службеници во ЕТЛКМ	Состојба во 2020 година	МВР БЈБ/ЕТЛКМ/Центар за обука	2021-2022	Број на обуките, обучените лица и темите на обука Број на одредените ментори и на менторираниите лица	Спроведени 2 обуки за 4 лица 4 лица ангажирани како ментори	МВР/ЕТЛКМ/Центар за обука
		1.4 Обнова на возниот парк на ЕТЛКМ со набавка на патнички моторни возила (ПМВ)	Пописна листа од 2020	МВР МО	2021-2022	Број на набавените ПМВ и број и вид на набавената техничка опрема	Набавени 5 ПМВ 50% од постојната техничка опрема се обновени	МВР МО
3. Обезбедување континуитет во функционирањето на Националната единица за сузбивање на КМ и ТЛ (НЕСКМТЛ)	1. Обезбедена е целосна функционална оперативност на НЕСКМТЛ во периодот 2021-2025	1.1 Ревидирање на сегашниот Меморандум за формирање и функционирање на ПМВ НЕСКМТЛ	Меморандум од 2018	НК МВР/ЈО	2021	Ревидиран Меморандум	Ревидиран и потпишан Меморандум за формирање и функционирање на НЕСКМТЛ во периодот 2021-2025	МВР/ЈО/ МО
		1.2 Подготвување Правилник за функционирање на НЕСКМТЛ	Меморандум од 2018	МВР/ЈО НЕСКМТЛ/ЈО	2021	Број на правилниците	Подготвен Правилник за ПМВ функционирање на НЕСКМТЛ	МВР/ЈО/МО

3. Обезбедување континуитет во функционирањето на Националната единица за сузбивање на КМ и ТЛ (НЕСКМТЛ)	1. Обезбедена е целосна функционална оперативност на НЕСКМТЛ во периодот 2021-2025	1.3 Менторска обука на новоизбраните припадници на НЕСКМТЛ	Нема менторска обука во МВР/МТСП во 2020 година	МВР ЗГ	2021-2025	Број на назначените ментори и број на менторирани	Најмалку 5 лица назначени за ментори и најмалку 5 менторирани лица	МВР/ ЗГ/МО
		1.4 Мултидисциплинарна обука за ТЛ и КМ на новоизбраните припадници на НЕСКМТЛ	Состојба од 2019 година	НК/ МВР/АСЈО/ ЗГ/МО	2021-2025	Број на обуките, број на учесниците и темите % на стекнатото знаење	Најмалку 5 обуки за 100 учесници Над 70% со точни одговори на прашалниците по обуката	МВР/ЈО/ АСЈО/МТСП МО
4. Зајакнување на оперативните и техничките капацитети на НМУ и МЦСР/ЦСР за ефикасно и ефективно спроведување на нивниот мандат во борбата против ТЛ и ИМ	1. Во целост се обезбедени сите нужни предуслови за ефикасно и ефективно остварување на функцијата на НМУ	1.1 Измена на Актот за систематизација на МТСП и прераспоредавање соработници за поддршка и координација во канцеларијата на НМУ Формирање Одделение за работа со ризични категории на граѓани, вклучително и ЖТЛ	Акти за систематизација на МТСП/МЦСР/ЦСР – состојба од 2020 година	МТСП МЦСР/ЦСР	2021-2025	Решение за назначување/прераспоредавање	Прераспореден најмалку 1 соработник за поддршка и координација во канцеларијата на НМУ Формирани одделенија во МЦСР и ЦСР	МТСП/ МЦСР/ЦСР
		1.2 Набавка на ПМВ за потребите на НМУ за упатување на идентификувани ЖТЛ и на потребната информатичка опрема	Состојба од 2020 година	МТСП МО	2021-2022	Спецификација на набавената опрема и распоредени материјално-технички средства	Набавени најмалку 1 ПМВ и потребната информатичка опрема	МТСП Агенција за одземен имот МО
		1.3 Идентификување на ЗГ на локално ниво вклучени во помош, поддршка, заштита и ресоцијализација на ЖТЛ, со кои е потребно да се интензивира соработката преку потпишување договори/меморандуми за соработка	Договори/меморандуми за соработка од 2020 година	НК Локална самоуправа ЗГ	2021-2025	Идентификувани ЗГ и број на склучените договори/меморандуми	Склучени најмалку 2 меморандуми за соработка со идентификуваните ЗГ	ЛК/ЗГ

5. Финансиска поддршка на ЗГ што работат во делот за превенција, помош, поддршка и заштита на ЖТЛ заради овозможување ефективно спроведување на нивниот мандат	1. Обезбедена е финансиска поддршка на ЗГ што работат во областа на превенцијата, помошта, поддршката и заштитата на ЖТЛ	1.1 Подготвување и доставување информација до Владата на РСМ за потребата и оправданоста од финансиската поддршка на ЗГ што работат на ТЛ во делот на превенцијата, заштитата и поддршката на ЖТЛ, во склоп на Програмата за поддршка на граѓанскиот сектор	Обезбедена финансиска поддршка во 2020 година	НК Канцеларија на националниот координатор	2021-2025 еднаш годишно	Доставена информација до Владата на РСМ	Обезбедена финансиска поддршка 2021-2025	НК
		1.2. Финансиска поддршка од страна на Владата на РСМ на ЗГ што работат во делот на превенцијата, помошта, поддршката и заштитата на ЖТЛ	Број на доделените грантови и износ на последно доделените грантови	Генерален секретаријат при Владата на РСМ НК	2021-2025 еднаш годишно	Број на одобрените грантови и висина на доделениот износ	Одобрени грантови за 4 ЗГ со износ најмалку еднаков на износот на последно доделените грантови	Влада на РСМ
6. Обезбедување континуирана функционалност на мобилните тимови за идентификација на ПЖТЛ помеѓу ранливите категории во периодот 2021-2025	1. Обезбедена е целосна функционална одржливост на постојните и новоформирани мобилни тимови во Струмица, Штип и Велес за ефикасно и ефективно спроведување на мандатот	1.1 Наоѓање соодветен модел на буџетирање на мобилните тимови, кој ќе овозможи континуиран и одржлив развој	Поддршка на 5 МТ преку проект на ЕУ (2018-2019)	МВР/МТСП ЗГ/МО	2021-2025	Одлука/избран модел за финансиска поддршка на мобилни тимови Одлука за формирање на МТ во Струмица, Штип и Велес Листа на мобилни тимови Висина на годишниот буџет	Донесена одлука за модел за финансирање Финансирање на 8 МТ Годишниот буџет зголемен за 10%	МВР/МТСП ЗГ/МО

7. Обезбедување нов објект/простории за функционирање на центар за жртви на трговија со луѓе според меѓународните стандарди	1. Обезбеден е нов функционален објект за сместување на домашни и странски ПЖТЛ и ЖТЛ, во кој се обезбедени сите услови во согласност со меѓународните стандарди, вклучувајќи ги и родово чувствителните потреби на жртвите, како и условите за сексуално репродуктивно здравје	Подготвување на образложено барање до Владата на РСМ за доделување објект/простории	Извештај за состојбата со ЦЖТ-ЛиЖСН од 2018 година	Генерален секретаријат при Владата на РСМ НК/МВР/МТСП	2021	Број на Акт/Барање Одлука на Владата за доделен објект/простории	Доделен објект /простории за функционирање на центар за жртви на трговија со луѓе од минимум 200 м2	Влада на РСМ МТСП
8. Обезбедување предуслови за целосно оперативнo функционирање на ЦЖТЛиЖСН за ефикасно спроведување на нивниот мандат	1. Определен е и алоциран годишен буџет од страна на МТСП и овозможено е целосно оперативнo функционирање на ЦЖТЛиЖСН	1.1 Подготвување предлог-буџет на годишно ниво за функционирање на ЦЖТЛиЖСН	Буџет од 2020 година	МТСП ЦЖТЛиЖСН	2021-2025	Износ на определенiот буџет на годишно ниво Годишен извештај за работата на ЦЖТЛиЖСН	Усвоен и обезбеден буџет за функционирање, секоја година зголемен за 10% од претходната	МТСП
9. Подобрување на капацитетите и условите во Прифатниот центар за странци за ефикасно и ефективно спроведување на неговиот мандат	1. Капацитетите се зголемени, условите за сместување и престој на странци, мигранти и ранливи категории на мигранти се подобрени и ги исполнуваат потребите во согласност со полот, возраста и специфичните потреби на ранливите категории лица, како и условите за сексуално репродуктивно здравје според меѓународните стандарди	1.1. Изградба на нов прифатен центар за странци со негова целосна дислокација заради овозможување услови за сместување на ранливи категории лица, вклучувајќи ги и родово чувствителните потреби, како и условите за сексуално репродуктивно здравје согласно со меѓународните стандарди	Нема изграден нов прифатен центар, 2020 година Капацитет, состојба 2020 година	МВР МО	2021-2025	Одлука/Проект за изградба Спроведена Одлука за негова дислокација Капацитет за сместување	Спроведена изградба на нов прифатен центар за странци За 50% зголемен капацитет за сместување	МВР

10. Зголемување на улогата и капацитетите на ЛК за БПТЛИМ заради ефикасно и ефективно спроведување на мандатот	1. Обезбедени се финансиска поддршка и одржливост на ЛК во имплементацијата на ЛАП за БПТЛИМ	1.1 Лобирање и организирање средби и тркалезни маси со локалните совети и градоначалници за улогата и значењето на ЛК за ТЛ и ИМ за граѓаните заради обезбедување финансиска поддршка на ЛК од страна на локалната самоуправа	Нема средби Број на постојните ЛК во 2020 со обезбедена финансиска поддршка	НК Министерство за локална самоуправа Локална самоуправа	2021-2025	Број на средбите, тркалезните маси Листа на ЛК за кои е обезбедена финансиска поддршка	Спроведени најмалку 2 средби годишно Пет ЛК за кои е обезбедена финансиска поддршка	Министерство за локална самоуправа Совети на локалните самоуправи Градоначалник МО
	2. Формирана е ЛК за БПТЛИМ во локалната самоуправа Струмица и зајакнати се капацитетите за ефективно спроведување на нејзиниот мандат	2.1 Подготвување одлука за формирање на ЛК за БПТЛИМ во локалната самоуправа Струмица	7 ЛК формирани до 2019 година	НК Совет на локалната самоуправа	2021-2025	Одлука за формирање ЛК во Струмица	Формирана ЛК во Струмица	Нема
		2.2 Избор на претседател и членови на новоформираната ЛК	Нема претседател и членови на ЛК Струмица во 2020 година	НК Совет на локалната самоуправа	2021-2022	Избрани членови и претседател на ЛК	Спроведен избор на претседатели и членови на ЛК	Нема
		2.3 Организирање работилница за подготвување локален акциски план за БПТЛИМ	Нема организирана работилница во 2020 година Нема ЛАП во 2020 година	НК/ЛК МО	2021-2025	Листа на учесници Бр. на акт на локалната самоуправа за усвојување локален акциски план	Спроведена е една работилница Усвоен локален акциски план	НК/локална самоуправа МО
		2.4 Организирање основна и напредна обука за ТЛ и ИМ на членовите на новоформираната ЛК за БПТЛИМ	Нема обуки за ЛК Струмица во 2020 година	НК/ЛК МО	2021-2021	Број на спроведените обуки и обучените членови на ЛК % на стекнатото знаење	Спроведена е најмалку една обука за ТЛ и ИМ на 20 припадници на ЛК Над 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	НК/ЛК ЗГ/МО

Стратегиска цел 1.2: Координирачка структура

11. Зајакнување на координативната улога на НК за БПТЛИМ и нејзината транспарентност во спроведувањето на Стратегијата и НАП за БПТЛИМ 2021-2025	1. Обезбедена е ефикасна и ефективна функционална поврзаност и координација помеѓу НК, НИ, секретаријатот, подгрупата за деца и ЛК	1.1 Одржување редовни состаноци на квартално ниво на НК, ЛК, секретаријатот и подгрупата за трговија со деца поврзано со имплементацијата на Стратегијата и НАП за БПТЛИМ 2021-2025 и годишните оперативни планови и ЛАП	Најмалку 1 средба годишно е организирана од 2017 до 2020	НК <hr/> Членови на НК Секретаријат/ Подгрупа за трговија со деца/ ЛК	2021-2025	Записници за одржаните состаноци на НК/ Секретаријатот/ Подгрупата за деца	Одржани 10 средби	Нема
	2. Обезбедени се ефикасност и ефективност во спроведувањето на НАП за БПТЛИМ 2021-2025	2.1 Националната комисија, локалните комисии и подгрупата за трговија со деца, на годишно ниво подготвуваат оперативни планови за имплементација на НАП за БПТЛИМ 2021-2025 и локалните акциски планови	Оперативни планови се донесени за 2017-2020	НК <hr/> Секретаријат Подгрупа за трговија со деца Локална комисија	2021-2025 На годишно ниво	Подготвени оперативни планови Записници за усвоените оперативни планови	Подготвени 5 оперативни плана 5 записници за усвоените планови	Буџет на НК 2021-2025
		2.2. Проширување на членството на Секретаријатот со претставници на: Стопанската комора на РСМ, Организацијата на работодавци, Сојузот на синдикати на РСМ, Здружението на новинарите	Состојба од 2020 година согласно со листата на членови на Секретаријатот	НК <hr/> Канцеларија на НК	2021-2025	Акт за номинирани претставници	Проширена листа на учесници до 2025 година	Нема
	3. Обезбедени се транспарентност и отчетност во работењето на НК и ЛК	3.1 Јавно презентирање на Годишниот извештај на НК и ЛК	Една презентација во 2020	НК <hr/> НК/Секретаријат/ Подгрупа за трговија со деца/ЛК	2021-2025	Извештај за медиумско јавно презентирање на годишниот извештај	5 јавни презентации до 2025	НК/ЛК/МО

11. Зајакнување на координативната улога на НК за БПТЛИМ и нејзината транспарентност во спроведувањето на Стратегијата и НАП за БПТЛИМ 2021-2025	3. Обезбедени се транспарентност и отчетност во работењето на НК и ЛК	3.2 Објавување на годишниот извештај на НК, НИ и ЛК, на македонски, албански и англиски јазик, се објавуваат на веб-страницата на НК	Веб-пост на извештајот од 2019 година во 2020 г на веб-страницата на НК	НК МВР	2021-2025	Постирани годишни извештаи	5 постирања на годишните извештаи	НК
		3.3 Обезбедување оперативност/редовно ажурирање на веб-страницата на НК	Број на постовите во 2020	МВР НК	2021-2025	Активно време на оперативност на веб-страницата Број на постовите	Информација за бројот на постовите на веб-страницата на НК во годишните извештаи за 2021-2025	МВР

Стратегиска цел 1.3: Законска и регулаторна рамка

12. Усогласување на националната правна рамка за превенција и БПТЛИМ согласно меѓународните правни инструменти и стандарди	1. Обезбедена е целосна усогласеност на Националната правна рамка со меѓународните правни инструменти и стандарди во превенцијата на ТЛ и ИМ, гонењето на сторителите и обезбедувањето на правата на жртвите	1.1 Предлог-измени и дополнување на Кривичниот законик на РСМ, во чл. 418а и 418г, со измена на минимално предвидената казна од 4 на 5 години и од 8 на 10 години	Нема предлог за измена и дополнување во 2020 година	НК/МП МВР	2021-2022	Предлог за измена и дополнување на Кривичниот законик на РСМ Службен весник на РСМ	Усоен предлог за измени и дополнување на КЗ Усоени измени и дополнувања на КЗ на РСМ	НК/МП
		1.2 Предлог-измена на Кривичниот законик на РСМ во врска со одредбите од чл. 121 ст. 4 и 5 од Законот за странци, во кој на странец-жртва на трговија со луѓе во периодот на рефлексија/одлучување и до одобрувањето привремен престој врз основа на ЖТЛ ќе му се овозможи сместување во ЦЖТЛЖСН	Нема предлог за измена и дополнување во 2020 година	НК/МП МВР	2021-2022	Предлог за измена и дополнување на Кривичниот законик на РСМ Службен весник на РСМ	Даден предлог за измена и дополнување (2021) Усоен предлог за измена и дополнување на Кривичниот законик на РСМ (2022)	МВР

Стратегиска цел 1.3: Законска и регулаторна рамка

12. Усогласување на националната правна рамка за превенција и БПТЛИМ согласно со меѓународните правни инструменти и стандарди	1. Обезбедена е целосна усогласеност на Националната правна рамка со меѓународните правни инструменти и стандарди во превенцијата на ТЛ и ИМ, гонењето на сторителите и обезбедувањето на правата на жртвите	1.3 Усогласување и ревидирање на СОП за ТЛ; СОП за НДС и СОП за РКЛС согласно со националната правна рамка со меѓународните инструменти	Нема предлог за ревидирање во 2021	НК _____ НК/МО/ЗГ	2021-2022	Предлог за измена/ревидирани документи СОП за ТЛ; СОП за НДС и СОП за РКЛС	Даден предлог за ревидирање (2021) Уسوени документи (2022-2023)	НК
		1.4 Усвојување на Законот за компензација на жртви на насилство, вклучително и ЖТЛ	Предлог-верзија има во 2020	МП _____ НК/МО/ЗГ	2021	Службен весник на РСМ	Усоен закон	МП
		1.5 Формирање Фонд за обесштетување на жртвите на насилство, вклучително и на ЖТЛ, без разлика на националноста или имигрантскиот статус	Нема фонд во 2020 година	МП-Министерство за финансии _____ НК/МО/ЗГ	2021	Одлука/акт за формирање на Фонд за обесштетување	Формиран фонд за обесштетување Висина на определениот буџет на фондот	МП-Министерство за финансии
		1.6 Обука за јакнење на капацитетите на судиите, јавните обвинители и правните застапници на ЖТЛ за ефективно обезбедување на правото на обесштетување	Нема обуки за ефективно обезбедување на правото на обесштетување во 2020 година	АСЈО _____ МО	2021-2025	Број на обуките Листа на учесници % на стекнатото знаење	Спроведени 5 обуки за судии, јавни обвинители и правни застапници на ЖТЛ за ефективно обезбедување на правото на обесштетување (најмалку 30% од учесниците да се жени) Над 70% од учесниците со точни одговори на прашалникот по обуката	АСЈО

Стратегиска цел 14: Меѓународна соработка

13. Воспоставување и зајакнување на меѓународната соработка и координација помеѓу релевантните државни институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ	1. Проширена е и зајакната меѓународната соработка на владините институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ	1.1 Анализа на воспоставената политичка соработка и идентификација на земјите и меѓународните организации со кои е потребно да се склучат договори/меморандуми за соработка	Нема анализа за земји/организации со кои е воспоставена соработка-2020	МНР/НК/ МВР/МП/МТСП ЗГ/МО	2021-2025	Извештај за утврдените состојби на нивото на политичката соработка и идентификувани земји/организации за склучување нови договори/протоколи	Спроведена анализа	МНР/ НК/ МВР/ МП/ МТСП ЗГ/МО
		1.2 Склучување протоколи помеѓу земјите-потписнички на Виенската конвенција за формирање заеднички истражни тимови	Состојба 2020	ЈО/МВР/МП _____ НК/ЈО/БЈБ	2021-2025	Број на склучените протоколи и земји	Склучени четири протоколи	МНР/ ЈО/ МВР/ МП
		1.3 Склучување договори за реадмисија и протоколи за имплементација со земјите од ЕУ	Состојба 2020	МВР/МНР _____ НК	2021-2025	Број на склучените договори и земји	Четири склучени протоколи и договори за реадмисија	МВР/ МНР
		1.4 Обезбедување континуитет во членството на регионалната мрежа на координатори на ТЛ и проширување на регионалните иницијативи	Број на средбите во 2020	МАРРИ/ИЦМПД/ ИОМ _____ НК	2021-2025 Најмалку две средби годишно	Извештаи за одржаните регионални средби Број на новите предложени иницијативи	Изработени 10 извештаи Најмалку 2 предложени иницијативи	НК МАРРИ ИЦМПД ИОМ
		1.5 Покренување регионални иницијативи и учество и одржување на регионални мрежи на владините институции и ЗГ во делот на ТЛ и ИМ	Состојба 2020	ЗГ/МО _____ НК	2021-2025	Број на покренатите иницијативи Број на владините институции, меѓународните организации и ЗГ вклучени во регионални мрежи Број на проектите во кои се вклучени ЗГ	Предложена најмалку 1 иницијатива годишно Најмалку 1 владина институција и 1 ЗГ вклучена во регионални мрежи	ЗГ/МО

13. Вос-поставување и зајакнување на меѓународната соработка и координација помеѓу релевантните државни институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ	1. Проширена е и зајакната меѓународната соработка на владините институции и ЗГ во областа на ТЛ и ИМ	1.6 Континуирана соработка со Албанија, Косово и Црна Гора во примената на унифицираните СОП за транснационално управување на случаи на ТЛ	Состојба 2020	НК МВР/МТСП	2021-2025	Број на случаите на ТЛ на кои е применет унифицираниот СОП	Применливост во сите случаи на годишно ниво каде што може да се примени СОП	НК/ МВР МТСП
---	---	--	---------------	----------------	-----------	--	---	--------------------

Стратегиска цел 1.5: Управување со информации, мониторинг и евалуација

14. Унапредување и зајакнување на системот на собирање, управување, следење и евалуација на собраните информации и податоци	1. Обезбедени се собирање и анализа на валидни и мерливи информации и податоци за спроведените активности предвидени во годишниот оперативен план за спроведување на НАП за БПТЛИМ	1.1 Пополнување и доставување до Секретаријатот Образец за следење на преземените активности согласно со годишниот оперативен план за спроведување на НАП за БПТЛИМ 2021-2025 од страна на релевантните институции, ЗГ и МО	Состојба 2020	НК Секретаријатот на Националната комисија/Подгрупа за борба против трговијата со луѓе	2021-2025	Развиени образци Број на доставените образци за следење на преземените активности Број на спроведените активности	Развиени образци Обезбедена основа за собирање податоци	Нема
		1.2 Подготвување и доставување до НК, квартален извештај со квантитативни и квалитативни податоци и информации за преземените активности согласно со годишниот оперативен план за спроведување на НАП за БПТЛИМ 2021-2025	Нема квартални извештаи од 2017-2020	НК Секретаријат на Националната комисија	2021-2025	Број на изработените и споделените квартални извештаи	Најмалку 4 извештаи годишно	Нема
		1.3 Ревидирање на Образецот за следење на преземените активности согласно со оперативниот план и НАП	Образец за следење од 2020	НК Канцеларија на националниот координатор	2021	Ревидиран Образец од 2020 година	Ревидиран и унапреден Образец за следење	Нема

14. Унапредување и зајакнување на системот на собирање, управување, следење и евалуација на собраните информации и податоци	2. Оценето е нивото на успешност на спроведувањето на активностите и политиките предвидени во годишниот оперативен план и НАП за БПТЛИМ	2.1 Организирање годишен преглед на спроведените активности и политики предвидени во годишниот оперативен план и НАП за БПТЛИМ	Состојба 2020 година	НК Секретаријат на Националната комисија/Подгрупа за борба против трговијата со луѓе	2021-2025	Број на спроведените работилници Утврдено ниво на имплементација на предвидените активности во НАП на годишно ниво (целосно имплементирано, делумно имплементирано, не е имплементирано)	Прегледот на спроведените активности е прикажан во годишниот извештај на НК Изработен извештај за нивото на имплементацијата на предвидените активности	НК МО
	3. Овозможени се ефикасно следење и оцена на ефикасноста и ефективноста на предвидените стратески цели и приоритети на Стратегијата и НАП 2021-2025	3.1. Подготвување на независно оценување на ефикасноста и ефективноста на имплементацијата на Стратегијата и НАП 2021-2025	Извештај за преглед на имплементацијата на Стратегијата и НАП	НК ЗГ/МО	2025	Спроведено оценување од независен оценувач	Доставен извештај за спроведеното оценување со соодветни наоди и препораки	НК/МО
15. Истражување на состојбите со ТЛ и ИМ, утврдување на појавните облици и трендовите на феноменот на ТЛ и ИМ во национални рамки, а особено на трговијата со деца за цели на сексуална и трудова експлоатација, присилни бракови и присилно питачење, сè со цел мониторинг и евалуација на националните политики	1. Утврдени се состојбата, појавните облици и трендовите на ТЛ/трговијата со деца и ИМ во РСМ со посебен осврт на деца за сексуална и трудова експлоатација и присилни бракови	1.1 Спроведување на истражување со цел: -анализа на состојбата со ТЛ/трговијата со деца, -утврдување на трендовите, појавните облици и карактеристиките на ТЛ и ИМ, -утврдување на ранливоста и ризиците од ТЛ и ИМ, -утврдување на ефектите од спроведените политики на НК во делот на сузбивање на побарувачката	Утврдена состојба во 2020	НК/МВР МТСП/ДИТ ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените истражувања, анализи, извештаи и препораки	Спроведени најмалку 3 истражувања	НК/ МВР МТСП ЗГ/МО

16. Анализа на закани и управување со ризик од ТЛ и ИМ во РСМ	1. Утврдени се закани од ТЛ и ИМ и предвидени се мерки и активности за управување со пресметаниот ризик и справување со идентификуваните закани	1.1 Спроведување анализа на закани и управување со ризик од појавата на ТЛ и ИМ во РСМ	Анализа на состојбата во 2020	НК/МВР МТСП/ДИТ ЗГ/МО	2021-2025	Извештај за спроведена анализа со идентификувани закани и план за управување со ризик	Изработена и спроведена анализа со идентификувани закани и план за управување со ризик, со посебен акцент на ранливоста кај жените и девојчињата	НК/ МВР МТСП ЗГ/МО
---	---	--	-------------------------------	-----------------------------	-----------	---	--	-----------------------------

Стратегиска област 2: ПРЕВЕНЦИЈА

Стратегиска цел 2.1: Идентификување на причините за појавата на трговијата со луѓе/деца и илегалната миграција

17. Утврдување на причините за појавата на ТЛ, трговија со деца и ИМ во РСМ и идентификување на ризичните групи	1. Идентификувани се причините/ поттикнувачки и привлекувачки фактори за појава на ТЛ/трговија со деца, илегална миграција и ранливите категории под висок ризик, а особено деца на улица, вклучувајќи ги и непридружуваниите деца помеѓу мешаните миграциски текови	1.1 Спроведување на истражување заради утврдување на причините за појавата на ТЛ/ИМ, трговија со деца, идентификување на ранливите категории лица под висок ризик заради подготвување национален профил на ранлива категорија лице/лице под висок ризик	Статус од 2020 година	НК/МТСП ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените истражувања по години	Најмалку 1 истражување годишно со посебен акцент на ранливоста кај жените и девојчињата	НК/ МТСП ЗГ/МО
		1.2 Регионално истражување за идентификување на ризиците од појавата на ТЛ/ИМ, трговија со деца и ранливите категории лица, а особено деца во движење заради питачење, вклучувајќи ги и непридружуваниите деца помеѓу мешаните миграциски текови заради подготвување регионален профил на ранлива категорија лице/лице под висок ризик	Компаративни истражувања на темата од 2017 до 2020 година	НК/ Регионална мрежа на координатори, МАРРИ ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените регионални истражувања	Најмалку 1 регионално истражување годишно со посебен акцент на ранливоста кај жените и девојчињата	НК Регионална мрежа на координатори, МАРРИ ЗГ/МО

Стратегиска цел 2.2: Зајакнување на капацитетите за реализација на превентивни активности

18. Зајакнување на човечките, финансиските и техничките капацитети на надлежните државни институции и ЗГ во делот на спречувањето на ТЛ/трговија со деца и млади	1. Вработените во образовниот систем и во предучилишните установи во РСМ се обучени за подготовка и спроведување обуки на ученици/студенти во делот на ТЛ, особено за трговијата со деца и млади	1.1 Ревидирање и спроведување на постојните програми за превенција на ТЛ/трговија со деца и млади во основното, средното и високото образование	Програми за превенција на ТЛ/трговија со деца и млади во основното, средното и високото образование од 2020 година	МВР Во соработка со МОН/БРО/училиштата/општините ЗГ/МО	2021-2025	Ревидирање на програмите за обука на годишно ниво Број на учесниците % на стекнатото знаење	Ревидирани програми Најмалку 200 учесници, од кои најмалку 30% жени Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МОН/ БРО/ НК/ ЗГ/МО
		Обука на наставниот кадар за причините, појавните облици и последиците од ТЛ/трговијата со деца и млади	Број на обучените и на обучените лица во 2020	МВР Во соработка со МОН/БРО/училиштата и општините ЗГ/МО	2021-2025	Бројот на спроведените обуки и бројот на обучените се за 10% зголемени споредено со 2020 % на стекнатото знаење	Најмалку 10 обуки за 250 лица, од кои најмалку 30% жени-учесници Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МОН- БРО ЗГ/МО
	2. Зголемена е информираноста на учениците во основното/средното и на студентите во високото образование за ТЛ, појавните облици, со посебен акцент на ризикот од злоупотреба на интернетот како средство за регрутирање за цели на трговија со луѓе и трудова, сексуална експлоатација или детска порнографија	2.1 Организирање обуки/тркалезни маси на учениците во основното и средното образование за ТЛ/трговијата со деца, за појавните облици на ТЛ/трговијата со деца, со посебен фокус на ризикот од злоупотреба на интернетот како средство за регрутирање за цели на трговија со луѓе преку трудова и сексуална експлоатација или производство и дистрибуција на детска порнографија	Број на обучените и обучените лица во 2020	МВР Во соработка со МОН/БРО/училиштата и општините МТСП ЗГ/МО	2021-2025	Бројот на спроведените обуки и бројот на обучените се зголемени за 10% споредено со 2020 Извештај за евалуација на знаењето пред-по обуката	Спроведени се 10 обуки за 250 ученици, од кои најмалку 30% девојчиња Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МОН- БРО/ НК/ МТСП ЗГ/МО

18. Зајакнување на човечките, финансиските и техничките капацитети на надлежните државни институции и ЗГ во делот на спречувањето на ТЛ/трговија со деца и млади	3. Професионалните работници од јавните установи за социјална заштита на децата под висок ризик и установите за деца без родители и родителска грижа се обучени за ризиците и последиците од ТЛ/трговијата со деца	3.1 Континуирани обуки за превенција од ТЛ/трговија со деца, на стручните служби од јавна установа за социјална заштита на децата во ризик и установите за деца без родители и родителска грижа	Број на обучените и обучените лица во 2020	МТСП ЗГ	2021-2025 Најмалку една год.	Бројот на обуките и на обучените професионалци е зголемен за 10% % на стекнатото знаење	Спроведени за 10% повеќе обуки и учесници секоја година во споредба со претходната Најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МТСП ЗГ/МО
		3.2 Подготвување информативен материјал приспособен согласно со возраста и потребите на ранливите категории деца под висок ризик на ТЛ/трговија со деца	Нема информативен материјал за деца (2020)	МТСП ЗГ	2021-2025	Изработка на информативен материјал	Изработен и доставен информативен материјал	МТСП ЗГ/МО
	4. Здравствените работници од државното и приватното здравство се информирани за појавните облици на ТЛ/трговија со деца и индикаторите на ниво на препознавање на ПЖТЛ и нивно пријавување на надлежните институции	4.1 Организирање обуки за превенција од ТЛ и зајакнување на капацитетите на здравствените работници во делот на препознавање и идентификација на ПЖТЛ користејќи ги индикаторите за идентификација на ЖТЛ	Број на обучените и обучените лица во 2020	МЗ/МТСП ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки и обучените здравствени работници Број на идентификуваните и пријавените ПЖТЛ/ЖТЛ	Најмалку две обуки годишно за 50 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 2 идентификувани и пријавени ПЖТЛ/ЖТЛ годишно	МЗ/ МТСП ЗГ/МО

19. Јакнење на капацитетите на медиумите и медиумските работници за појавните облици на ТЛ/трговија со деца и ИМ, особено ранливите категории, со цел при информирањето за случаите на ТЛ/ИМ да се имаат предвид разликите помеѓу ТЛ и ИМ, чувствителноста при информирањето за случаите на ТЛ и ЖТЛ и избегнување нивна секундарна виктимизација	1. Медиумите и медиумските работници се обучени и сензибилизирани за разликите помеѓу ТЛ и ИМ, последиците од експлоатацијата на ЖТЛ, а особено на децата ЖТЛ и ранливите категории мигранти заради сензитивно информирање насочено кон ЖТЛ и правата на ЖТЛ	1.1 Обуки за ТЛ и за појавните облици, почитување на правата и заштита на идентитетот на жртвите при информирањето и истражувачкото новинарство од страна на медиумите за случаи на ТЛ и ИМ	Состојба од 2020 година	НК/МТСП/МВР ЗГ/МО, медиумски куќи	2021-2025 Минимум една обука годишно	Број на обуките и обучените редактори и новинари % на стекнатото знаење Број на медиумските написи за ТЛ	Најмалку три обуки за 45 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката Најмалку 2 написи годишно	НК/ МТСП/ МВР ЗГ/МО
		1.2 Организирање награден оглас за најдобра новинарска истражувачка историја за ТЛ/трговијата со деца и ИМ	Последен организиран награден оглас	НК ЗГ/МО	2021-2025	Број на организираниите наградени огласи	Минимум еднаш годишно организиран награден оглас	НК ЗГ/МО

Стратегиска цел 2.3 Подигање на јавната свест и едукација

20. Подигање на јавната свест за ТЛ/деца и ИМ, појавни облици и ризици	1. Јавноста, а особено младата популација, е информирана на ниво на свесност и препознавање на појавните облици и ризици од ТЛ/трговијата со деца и ИМ	1.1 Организирање активности/настани/медиумски кампањи заради одбележување на: -30 јули, Светскиот ден против трговијата со луѓе, -18 октомври - Европскиот ден за борба против трговијата со луѓе, -2-9 декември, Неделата на борбата против трговијата со луѓе	Состојба од 2020 година	НК ЗГ/МО	2021-2025	Број на одржаните настани и спроведените медиумски кампањи	Најмалку 1 настан/кампања годишно	НК ЗГ/МО
		1.2 Спроведување јавна онлајн-анкета за испитување на свесноста на популацијата, а особено на младата популација, за појавата на ТЛ/трговијата со деца и ИМ, ризиците и последиците	Состојба на последната анкета	НК/ ЗГ/МО	2021 и 2023	Извештај за утврдено ниво на свесност кај целните групи	Спроведени две онлајн-анкети и изработени извештаи	НК/ ЗГ/МО

21. Зголемување на свесноста кај идентификуваните ранливи категории лица, вклучувајќи ги и ранливите категории мигранти и баратели на азил како ПЖТЛ за ТЛ, појавни облици, ризици и превенција	1. Зголемена е свесноста кај сите идентификувани ранливи категории лица, како ПЖТЛ, на ниво на препознавање на ТЛ/трговијата со деца, појавните облици, ризиците и последиците	Организирање информативни сесии со идентификуваните ранливи категории лица, меѓу кои и деца на улица и нивните родители, за ТЛ, појавните облици и ризиците и превенцијата	Состојба со идентификувани ранливи категории во 2020 година	МТСП/ДИТ МЦСР/ЦСР Мобилни тимови, ЛК ЗГ	2021-2025	Број на спроведените сесии	Најмалку 2 средби годишно	МТСП/ ДИТ МЦСР/ ЦСР Мобилни тимови ЛК ЗГ/МО
		1.2 Информирање на идентификуваните ранливи категории во прифатните центри, центарот за баратели на азил и нивните родители, за ТЛ, појавните облици и ризиците и превенцијата и делење информативен материјал на повеќе јазици	Состојба од 2020 година	МТСП/МЦСР/ ЦСР/МВР/Мобилни тимови ЗГ	2021-2025 Континуирано	Број на примените повици од СОС-линијата и дадените совети Број на информираниите идентификувани ранливи категории Изработка и достава на информативен материјал	Најмалку 100 информирани идентификувани ранливи категории лица, од кои најмалку 30% жени Најмалку еднаш годишно изработен и доставен информативен материјал	МТСП/ МЦСР/ ЦСР/ МВР Мобилни тимови ЗГ/МО
		1.3 Определување годишен буџет за СОС-линијата за ТЛ, кој ќе овозможи нејзина целосна оперативност	Склучен меморандум за соработка за оперативност на СОС-линијата Вкупен број активни денови во 2020 Висина на доделениот буџет во 2020	НК/МТСП ЗГ	2021-2025 Континуирано 24/7/365	Број на деновите на оперативност Број на дадените совети Висина на годишниот буџет	365 дена оперативност Најмалку 100 дадени совети преку СОС-линијата 100% обезбеден буџет	МТСП ЗГ/МО

<p>21. Зголемување на свесноста кај идентификуваните ранливи категории лица, вклучувајќи ги и ранливите категории мигранти и баратели на азил како ПЖТЛ за ТЛ, појавни облици, ризици и превенција</p>	<p>2. Потенцијалните баратели на работа во странство и корисниците на програмата „Работи и патувај“ се информирани за појавните облици на ТЛ/ трговијата со деца за препознавање на ризиците од ТЛ со акцент на ризиците од трудо-вата и сексуалната експлоатација</p> <p>3. Вработените во МНР/ДКП на РСМ се запознаени со појавните облици на ТЛ/НМ и ризичните категории лица од профилот на ПЖТЛ/ЖТЛ ТЛ, со цел при контакт тие да бидат идентификувани и заштитени</p>	<p>2.1 Организирање национални кампањи и обуки и информативен материјал, наменети за потенцијалните баратели на работа во странство и корисниците на програмата „Работи и патувај“ за појавните облици на ТЛ и ризиците од трудовата и сексуалната експлоатација</p> <p>Организирање обуки за студенти што планираат да ја користат програмата „Работи и патувај“ за препознавање на ризиците од ТЛ со акцент на ТЛ за цели на трудова и сексуална експлоатација</p> <p>3.1. Обука за претставниците на ДКП на РСМ надлежни за издавање визи за влегување во РСМ, за ТЛ, појавните облици и препознавање на ранливите категории лица и делење информативен материјал</p>	<p>Состојба од 2020 година</p> <p>Број на спроведените обуки, обучените лица и споделиот информативен материјал 2020</p>	<p>МТСП/АВРСМ Овластени агенции за посредување во работата Туристички агенции ЗГ/МО</p> <p>НК/МНР ЗГ</p>	<p>2021-2025</p> <p>2021-2025</p>	<p>Број на спроведените кампањи и целните групи</p> <p>Број на спроведените обуки и информираниите баратели на работа и студенти</p> <p>Дистрибуиран информативен материјал</p> <p>Број на спроведените обуки</p> <p>Број на идентификуваните и упатените ПЖТЛ/ЖТЛ</p>	<p>Најмалку една кампања годишно</p> <p>Најмалку 10 обуки за 200 корисници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките</p> <p>Изработен и дистрибуиран материјал на годишно ниво</p> <p>Најмалку 1 обука годишно</p> <p>Најмалку 2 идентификувани и упатени ПЖТЛ/ЖТЛ годишно</p>	<p>МТСП/ АВРСМ Овластени агенции за посредување во работата Туристички агенции ЗГ/МО</p> <p>НК/ МНР ЗГ/МО</p>
<p>22. Унапредување на постојните и наоѓање ефикасни и ефективни механизми за намалување на причините за ранливост како ризичен фактор за појавата на ТЛ/деца и ИМ</p>	<p>1. Идентификувани се економско-социјалните состојби што предизвикуваат ранлива состојба како ризичен фактор за појава на ТЛ и ИМ</p>	<p>1.1. Спроведување на истражување за утврдување на причините за појавата на ранливост како ризичен фактор за појава на ТЛ и ИМ</p>	<p>Статистика од 2020 година</p>	<p>МТСП Државен завод за статистика</p>	<p>2021-2023</p>	<p>Спроведено истражување</p>	<p>Изработен и доставен извештај за спроведеното истражување</p>	<p>МТСП ЗГ/МО</p>

22. Унапредување на постојните и наоѓање ефикасни и ефективни механизми за намалување на причините за ранливост како ризичен фактор за појавата на ТЛ/деца и ИМ	2. Преземени се административни, економски и социјални мерки насочени кон ранливите категории лица, заради намалување на ранливоста од ТЛ	2.1 Подготвување Програма за економски и социјални мерки за помош и поддршка на идентификуваните ранливи категории за намалување на причините за ранливост	Последен Извештај за утврдени состојби	МТСП МО	2021-2025	Спроведено подготвување Програма со прецизирани мерки и активности, временска рамка на спроведување и буџет	Подготвена Програма Вид на социјални мерки доделени на идентификуваните ранливи категории лица	МТСП МО
		2.2 Зголемување на бројот на обучените професионалци во рамките на постојните служби за заштита на децата и градење капацитети за интервенирање во ситуации на запустање, злоупотреба и насилство против децата	Состојба од 2020 година	МТСП МЦСР	2021-2025	Распоредени професионалци за работа со ранливи категории, особено со деца под висок ризик Број на спроведените обуки и обучени лица Број на идентификуваните и упатените ранливи категории	Најмалку 30 распоредени професионалци Најмалку 10 спроведени обуки за 200 обучени лица, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 10 идентификувани и упатени лица од ранливите категории	МТСП
		2.3 Континуирано образование за животни вештини во наставната програма за децата, а пред сè воведување на оваа мерка во малите групни домови, згрижувачките семејства и воспитно-поправните домови	Нема	МТСП/МОН/БРО/МП ЗГ	2021-2025	Подготвување програми Број на спроведените обуки и број на вклучените ранливи категории лица	Подготвени програми Најмалку по 1 обука годишно за најмалку 20 ранливи лица	МТСП/ МОН/ БРО/ МП ЗГ/МО

22. Унапредување на постојните и наоѓање ефикасни и ефективни механизми за намалување на причините за ранливост како ризичен фактор за појавата на ТЛ/ деца и ИМ	2. Преземени се административни, економски и социјални мерки насочени кон ранливите категории лица, заради намалување на ранливоста од ТЛ	2.4 Подобрување на системот за регистрација на нерегистрираните деца под висок ризик, преку преземање соодветни административни мерки заради овозможување пристап до здравствена и социјална заштита и пристап во образовниот систем	Статистика на нерегистрираните деца под висок ризик заклучно со 2020	МВР/ МП-Управа за водење матични книги /МТСП МЗ МОН/БРО/ училиштата и општините ЗГ/ МО	2021-2025	Број на регистрираните деца во матичната книга на родените Број на регистрираните деца што добиле здравствена и социјална помош и поддршка Број на регистрираните деца што се вклучиле во образовниот процес	Најмалку 10 деца годишно Најмалку 80% од регистрираните Најмалку 80% од регистрираните	МВР/ МП-Управа за водење матични книги / МТСП/ МЗ МОН/ БРО ЗГ/МО
		2.5. Подобрување на регистрацијата и приемот на ранливите категории мигранти, вклучително и баратели на азил, помош и поддршка заради намалување на нивната ранливост и ризик од ТЛ и ИМ	Состојба 2020	МВР/МТСП ЗГ/МО	2021-2025	Преземени мерки за намалување на ранливоста на регистрираните ранливи категории мигранти, баратели на азил	Информирање на најмалку 50% од регистрираните ранливи категории мигранти, баратели на азил	МВР/ МТСП ЗГ/МО
		2.6 Спроведување континуирани обуки за недискриминација, родова еднаквост и родово базирано насилство	Број на спроведените обуки 2020	МТСП ЗГ/МО	2021-2025	Број на обуките на годишно ниво	Најмалку 2 обуки на годишно ниво	МТСП ЗГ/МО

Стратегиска цел 2.5: Намалување на побарувачката

23. Зголемување на свесноста кај потенцијалните корисници на услуги што поттикнуваат експлоатација на ЖТЛ, за последиците кај жртвите и казнивост на дејството	1. Зголемена е јавната свест за последиците од ТЛ врз самата жртва, како и за казнувањето на корисниците на услуги од ЖТЛ	1.1. Организирање кампањи за зголемување на свесноста кај јавноста за штетните последици од користењето секаков вид услуги од ЖТЛ, како и казнивост на користењето услуги од ЖТЛ	Нема спроведена кампања за штетните последици од користењето секаков вид услуги од ЖТЛ, како и казнивост на користењето услуги од ЖТЛ во 2020 година	НК/МТСП/МВР ЗГ	2021-2025	Број на спроведените кампањи и дистрибуираниот информативен материјал	Најмалку 2 кампањи спроведени 2021-2025	НК/ МТСП/ МВР ЗГ/МО
--	---	--	--	-------------------	-----------	---	---	----------------------------------

23. Зголемување на свесноста кај потенцијалните корисници на услуги што поттикнуваат експлоатација на ЖТЛ, за последиците кај жртвите и казнивост на дејството	1. Зголемена е јавната свест за последиците од ТЛ врз самата жртва, како и за казнувањето на корисниците на услуги од ЖТЛ	1.2. Информативни сесии со стопанските комори, организацијата на работодавци и Клуб на менаџери- претприемачи заради подигнување на свесноста за ТЛ и експлоатацијата на ЖТЛ, особено трудовата експлоатација, во синџирот на набавка на работна сила	Нема	НК/МТСП/ДИТ Стопански комори ЗГ	2021-2025	Број на организирани сесии, вклучените организации/здруженија и комори	Најмалку 2 информативни сесии на годишно ниво	НК/ МТСП/ ДИТ Стопански комори ЗГ/МО
		1.3 Подготвување и потпишување на Етички кодекс за целосна забрана на користењето услуги од ЖТЛ	Нема	НК/МТСП Стопански комори ЗГ	2021-2022	Подготвен и потпишан Етички кодекс Број на организациите што го потпишале Етичкиот кодекс	Потпишан Етички кодекс Најмалку 30 организации	НК/ МТСП Стопански комори ЗГ
	2. Зголемен е бројот на идентификуваните, кривично пријавените, обвинетите и осудените, со обесхрабрувачки казни за корисниците на услуги од ЖТЛ	2.1. Зајакнување на капацитетите на ЕТЛКМ/НЕСКМТЛ за спроведување проактивни криминалистички истраги за ТЛ насочени кон обезбедување докази за секој корисник на услуги од ЖТЛ заради нивно обвинување и правосилно осудување	Број на гонетите корисници на услуги од ЖТЛ во 2020 година	МВР/ ЈО /СУД ЕТЛКМ	2021-2025	Број на спроведените криминалистички истраги за ТЛ	Најмалку 10 истраги спроведени на годишно ниво	МВР/ ЕТЛКМ/ НЕСКМ- ТЛ/ЈО/ СУД
						Број на кривично пријавените корисници, подигнатите обвиненија, правосилните пресуди и видот и висината на казната	Најмалку 10 пријавени на годишно ниво со подигнати обвиненија и правосилни пресуди	

Стратегиска област 3: ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ

3.1. Зајакнување на капацитетите за реализација на навремено и ефикасно откривање и идентификација

24. Подобрување на капацитетите и можностите на надлежните институции за навремено и ефикасно откривање и идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ со фокус на децата ЖТЛ	1. Применет е сеопфатен, мултидисциплинарен и проактивен пристап во идентификацијата на ПЖТЛ и ЖТЛ со фокус на децата ЖТЛ	1.1 Обука за ефикасна примена на индикаторите за идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ и СОП за постапување со ПЖТЛ и ЖТЛ и СОП за постапување со НДС	Статус од 2020 година	МВР/МТСП/НМУ/ДИТ ЛК/Мобилни тимови ЗГ	2021-2025	Број на обуките за ефикасна примена на индикаторите Број на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ	Најмалку 1 обука годишно Најмалку 7 ЖТЛ годишно/најмалку 80 ПЖТЛ годишно	МВР/МТСП/НМУ ЛК/Мобилни тимови ЗГ
		1.2 Примена на проактивни методи базирани на криминалистичко разузнавање во откривањето и идентификацијата на ПЖТЛ и ЖТЛ	Статус од 2020 година	МВР _____ ОСОСК/ЕТЛКМ/ОКРА	2021-2025	Број на идентификуваните ПЖТЛ и ЖТЛ од НЕСТЛИМ	Најмалку 5 ЖТЛ годишно/најмалку 20 ПЖТЛ годишно	МВР/ОСОСК/ЕТЛКМ
		1.3 Организирање основна и напредна обука на полициски службеници на МВР на централно/регионално/локално ниво за примена на индикатори и проактивни методи за рано откривање и идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ	Број на обучените полициски службеници во 2020 година	МВР _____ / 8 СВР/РЦ за ГР на регионално ниво и полициски станици на локално ниво МО/ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки Број на обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 10 спроведени обуки за вкупно 150 учесници, од кои најмалку 20% жени-учесници на обуките Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/8 СВР/РЦ за ГР на регионално ниво и полициски станици на локално ниво
		1.4 Обука на социјални работници за примена на индикаторите за идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ со примена на проактивен пристап за нивна идентификација и упатување	Број на обучените социјални работници во 2020 година	МТСП-НМУ МВР ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки и обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 10 спроведени обуки за вкупно 50 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТ-СП-НМУ МВР ЗГ/МО

24. Подобрување на капацитетите и можностите на надлежните институции за навремено и ефикасно откривање и идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ со фокус на децата ЖТЛ		1.5 Специјализирана обука на мобилните тимови за примена на проактивен пристап за рана идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	Број на обуките во 2020 година	МВР/МТСП ЗГ/ЛК	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ МТСП ЗГ/ЛК/ МО
		1.6 Континуирани обуки на трудови инспектори, особено млади трудови инспектори, кои засноваат работен однос	Број на обуките во 2020 година	МТСП/ДИТ ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТСП/ ДИТ ЗГ МО
	2. Применет е проактивен пристап во идентификувањето на ПЖТЛ и ЖТЛ помеѓу ранливите категории мигранти/бегалци, баратели на азил со фокус на НДС согласно со СОП за НДС	2.1. Напредна обука за примена на проактивен пристап и примена на индикаторите за рана идентификација и упатување на ПЖТЛ и ЖТЛ помеѓу мешаните мигрантски движења	Број на обуките во 2020 година	МВР/МТСП/НМУ ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ МТСП/ НМ ЗГ/МО
25. Вклучување повеќе државни институции/агенции и ЗГ во откривањето и првичната прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	1. Проширен е бројот на владините институции/агенции и ЗГ и активно се вклучени во откривањето и првичната прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	1.1 Основна и напредна обука на трудови инспектори од ДИТ за ТЛ за ефикасна примена на индикаторите за идентификување на ПЖТЛ/ЖТЛ и СОП за постапување со ЖТЛ заради идентификување трудова и сексуална експлоатација	Број на обуките во 2020 година	МТСП-НМУ/ДИТ МВР ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТ- СП-НМУ/ ДИТ МВР ЗГ/МО

25. Вклучување повеќе државни институции/ агенции и ЗГ во откривањето и првичната прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	1. Проширен е бројот на владините институции/ агенции и ЗГ и активно се вклучени во откривањето и првичната прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ ЖТЛ	1.1 Основна и напредна обука на трудови инспектори од ДИТ за ТЛ за ефикасна примена на индикаторите за идентификување на ПЖТЛ/ЖТЛ и СОП за постапување со ЖТЛ заради идентификување трудова и сексуална експлоатација	Број на обуките во 2020 година	МТСП-НМУ/ДИТ МВР ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТ-СП-НМУ/ДИТ МВР ЗГ/МО
		1.2. Воспоставување внатрешна процедура во ДИТ, трудовите инспектори при спроведувањето на овластувањата доколку препознаат / постои разумен сомнеж врз основа на околностите дека се работи за ПЖТЛ, веднаш да ја известат контакт-точката на ЕБПТЛИМ при МВР	Правилник за работа на ДИТ од 2020 година	МТСП/ДИТ МВР/МО/ЗГ	2021-2025	Акт за воспоставена процедура Број на пријавените случаи	Донесен акт за воспоставена процедура Најмалку 2 пријавени случаи на годишно ниво	МТСП/ДИТ
		1.3 Информативни сесии со Сојузот на синдикати и Стопанската комора на РСМ за запознавање со појавните облици на ТЛ, препознавање, информирање и мерки за нејзино спречување	Нема	МТСП-НМУ/МВР ЗГ/Сојуз на синдикати и стопански комори	2021-2025	Број на спроведените информативни сесии	Најмалку една информативна сесија годишно	МТ-СП-НМУ/МВР ЗГ/МО/Сојуз на синдикати и стопански комори
		1.4 Специјализирана обука на ЗГ што работат на ТЛ и се вклучени во мобилните тимови за примена на индикаторите за идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ и примена на СОП за постапување со ПЖТЛ/ЖТЛ	Број на спроведените обуки за ЗГ од 2020 година	МТСП/НМУ/МВР ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТСП/НМУ/МВР ЗГ

25. Вклучување повеќе државни институции/агенции и ЗГ во откривањето и првичната прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	2. Зајакнати се капацитетите на професионалните работници вклучени во прифатните центри, Прифатниот центар за странци и Центарот за баратели на азил за постапување со ранливите категории мигранти, особено НДС, вклучувајќи ги и барателите на азил, заради првична прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	2.1 Организирање меѓусекторска обука на професионалците за ефикасна примена на индикаторите за идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ помеѓу мигрантите/бегалците, а особено меѓу НДС и ефективна примена на СОП за НДС и РКЛС	Нема	МВР/ МТСП/НМУ ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 2 спроведени обуки на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ МТСП/ НМУ ЗГ/МО
	3. Вработените во МНР на работа во ДКП на РСМ се обучени за препознавање и првична прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ помеѓу барателите на виза за влез во РСМ	3.1 Обука за вработените во МНР на работа во ДКП на РСМ за индикаторите за препознавање и идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ		Нема	МНР _____ НК/МВР	2021-2025	Број на спроведените обуки % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката

Стратегиска област 4: ДИРЕКТНА ПОМОШ, ЗАШТИТА, ИНТЕГРАЦИЈА И ДОБРОВОЛНО ВРАЌАЊЕ НА ЖТЛ/МИГРАНТИ

4.1 Обезбедување целосна заштита, директна помош за реинтеграција и доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти во согласност со меѓународните стандарди

26. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливи категории мигранти под висок ризик од ТЛ, вклучувајќи ги и барателите на азил под ризик од ТЛ во согласност со меѓународните стандарди	1. ЦЖТЛЖСН ги исполнува сите критериуми согласно со меѓународните стандарди за сместување на ЖТЛ и ПЖТЛ и зајакнати се човечките капацитети на МТСП-НМУ/МЦСР Скопје и вклучени ЗГ во делот на давањето помош, заштитата и поддршката на ЖТЛ и ПЖТЛ во ЦЖТЛЖСН со посебен фокус на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	1.1 Зголемување на сместувачките капацитети, материјално-техничките средства и услови на ЦЖТЛЖСН, за безбедно сместување, помош и поддршка на сите категории идентификувани ЖТЛ и ПЖТЛ, имајќи ги предвид посебните потреби по пол, возраст, попреченост, болести на зависност и обезбедување услови за сексуално репродуктивно здравје	Состојба од 2020 година	МТСП ЗГ	2021-2025	Капацитет на ЦЖТЛЖСН по категории на лица Број на сместените лица по категорија Вид на поддршка и обезбедена помош	Проширен капацитет на Центарот Зголемен број сместени лица во споредба со 2020 година Ревидирани/развиени програми за поддршка и помош	МТСП/ МВР
---	---	---	-------------------------	------------	-----------	--	--	--------------

26. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливи категории мигранти под висок ризик од ТЛ, вклучувајќи ги и барателите на азил под ризик од ТЛ во согласност со меѓународните стандарди	1. ЦЖТЛИЖСН ги исполнува сите критериуми согласно со меѓународните стандарди за сместување на ЖТЛ и ПЖТЛ и зајакнати се човечките капацитети на МТСП-НМУ/МЦСР Скопје и вклучени ЗГ во делот на давањето помош, заштитата и поддршката на ЖТЛ и ПЖТЛ во ЦЖТЛИЖСН со посебен фокус на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	1.2 Зголемување на бројот на обучените социјални работници во рамките на МЦСР Скопје, заради целосно обезбедување на потребите на ЖТЛ и ПЖТЛ во ЦЖТЛИЖСН согласно со принципот 24 часа 7 дена во недела	Број на социјалните работници ангажирани во 2020	МТСП-НМУ/ МЦСР Скопје МВР/ЗГ	2021-2023	Број на избраниите и обучените социјални работници во МЦСР Скопје	Најмалку пет социјални работници обучени и ангажирани во ЦЖТЛИЖСН на годишно ниво	МТСП
		1.3 Напредна обука на селектираните социјални работници и претставници на ЗГ што работат во ЦЖТЛИЖСН за работа со високоризични категории ПЖТЛ и ЖТЛ, со посебен аспект на работата со деца, вклучувајќи и зависници и лица со попречености	Број на персоналот во 2020 година	МТСП-НМУ/ МЦСР Скопје ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки, темите и обучениот персонал % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТ-СП-НМУ/ МЦСР Скопје ----- ЗГ
		1.4 Обука на персоналот во ЦЖТЛИЖСН за подигнување на свесноста за ТЛ како родово базирано насилство	Број на персоналот во 2020 година	МТСП-НМУ/ МЦСР Скопје ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки и обучениот персонал % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТ-СП-НМУ/ МЦСР Скопје ----- ЗГ
	2. Зајакнати капацитети на стручните кадри во ЦЖТЛИЖСН и Прифатниот центар за странци за ефикасно и ефективно остварување на нивниот мандат	2.1. Подготвување/ажурирање наставни програми-модули за обука на персоналот вклучен во ЦЖТЛИЖСН и за ПЦС	Наставна програма од 2020 година	МТСП/НМУ/МВР ЗГ/МО	2021-2023	Подготвени програми-модули	Нови програми – модули за обука изработени и усвоени од НК	МТСП/ НМУ/МВР ----- ЗГ/МО
		2.2. Организирање мултидисциплинарни обуки за персоналот вклучен во ЦЖТЛИЖСН и Прифатниот центар за странци за работа со ЖТЛ и ранливи категории под висок ризик од ТЛ	Број на обуките и обучените во 2020 година	МТСП-НМУ/МВР ЗГ/МО	2021-2025	Број на обуките и обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 2 спроведени обуки на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТ-СП-НМУ/ МВР ЗГ/МО

26. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливи категории мигранти под висок ризик од ТЛ, вклучувајќи ги и барателите на азил под ризик од ТЛ во согласност со меѓународните стандарди	2. Зајакнати капацитети на стручните кадри во ЦЖТЛ/ЛиЖСН и Прифатниот центар за странци за ефикасно и ефективно остварување на нивниот мандат	2.3. Подготвување информативен материјал за правата на ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливите категории мигранти, на повеќе јазици, и негово дистрибуирање веднаш по самото сместување во ЦЖТ-ЛиЖСН /ПЦС	Состојба од 2020 година	МВР/МТСП-НМУ ЗГ/МО	2021-2025	Број на подготвениот и поделениот информативен материјал	Најмалку 1 изработка и достава на информативен материјал годишно	МВР/МТСП-НМУ ЗГ/МО
		2.4. Организирање обука на старатели за деца ЖТЛ, НДС и деца-мигранти	Состојба од 2020 година	МТСП-НМУ ЗГ/МО	2021-2025	Број на обуките и обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТСП-НМУ ЗГ/МО
	3. ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливите категории мигранти и другите категории мигранти се информирани на јазикот што го познаваат за нивните права и обврски и обезбедена им е правна помош и поддршка	3.1 Овозможување правна помош и поддршка од страна на правен застапник во постапките за одобрување привремен престој врз основа на идентификувана ЖТЛ и застапување на ЖТЛ во КП во својство на сведок/оштетен и во постапка за надомест на нематеријална штета	Број на случаите во 2020	МП/МТСП/МВР <hr/> ЗГ/МО	2021-2025	Број на случаите во кои е обезбедена правна помош Број на барањата за надомест на нематеријална штета	За сите случаи кај кои има потреба обезбедена е бесплатна правна помош Најмалку две барања за надомест на нематеријална штета	МП/МТСП/МВР ЗГ/МО
		3.2 Подготвување рoster/листа, избор и селекција на адвокати/правни застапници на ЖТЛ во кривична и граѓанска постапка	Листа на правни застапници 2020	МП/МТСП Адвокатска комора на РСМ/ ЗГ	2021-2022	Селектирани адвокати/правни застапници	Изработена и достапна листа на адвокати/правни застапници	МП/МТСП Адвокатска комора на РСМ ЗГ/МО

26. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливи категории мигранти под висок ризик од ТЛ, вклучувајќи ги и барателите на азил под ризик од ТЛ во согласност со меѓународните стандарди	3. ПЖТЛ/ЖТЛ, ранливите категории мигранти и другите категории мигранти се информирани на јазикот што го познаваат за нивните права и обврски и обезбедена им е правна помош и поддршка	3.3 Обука на избраните адвокати за бесплатна правна помош, вклучувајќи и про боно застапување ЖТЛ и ранливи категории странци, за правата на ЖТЛ и ранливите категории мигранти согласно со домашната и меѓународната правна легислатива	Нема	МТСП/МП Адвокатска комора на РСМ ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените обуки и обучените адвокати % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТСП/МП Адвокатска комора на РСМ
27. Долгорочно интегрирање во социјалната средина на ЖТЛ/ранливите категории мигранти на кои им е одобрен привремен престој во РСМ, вклучително и на барателите на азил под висок ризик од ТЛ	1. Континуирано, ефикасно и ефективно се спроведени програмите за помош, поддршка и долгорочна реинтеграција на ЖТЛ/ранливи категории мигранти на кои им е одобрен привремен престој во РСМ, вклучително и барателите на азил под висок ризик од ТЛ	1.1 Буџетска распределба за спроведувањето на програмите за ресоцијализација и долгорочна реинтеграција	Предвиден буџет во 2020 година	МТСП/ЦСР/ Локална самоуправа ЗГ	2021-2025	Висина на определениот и искористениот буџет	Најмалку 1.000.000,00 МКД буџет на годишно ниво обезбеден / најмалку 80% искористеност на годишно ниво	МТСП/ ЦСР/Локална самоуправа ЗГ/МО
		1.2 Обезбедување стандарден пакет на услуги за основните потреби, правна, медицинска помош, психосоцијална помош и вклучување на ЖТЛ/мигранти во образовниот процес	Состојба во 2020 година	МТСП/МОН/ училиштата и општините ЗГ/МО/Црвен крст	2021-2025	Програма, број на лицата вклучени во програмата	Развиена програма за работа Најмалку 50 лица годишно вклучени во програмата	МТСП/ МОН/ ЗГ/МО/ Црвен крст
28. Доброволно безбедно враќање во земјата на потекло, трета земја или семејно обединување на ЖТЛ/ранливи категории на мигранти под висок ризик од ТЛ вклучувајќи и барателите на азилб	1. Обезбедено е доброволно безбедно враќање базирано на информирана согласност по претходно подготвена анализа на ризик и воспоставена соработка со земјата-примач согласно со СОП за асистирани доброволно враќање и СОП за ЖТЛ, НДС, РКЛС, унифицираниот СОП и ТНМУ	1.1 Информирање на жртвата-предмет на враќање за севкупната постапка за враќање, обезбедување информирана согласност, подготвување безбедносна процена за враќање врз основа на воспоставена соработка со надлежните институции во земјата-примател	Нема изразена желба и спроведена АВРР на ЖТЛ - статус октомври 2020 година	МТСП/НМУ/ МВР/МНР ЗГ/МО	2021-2025	Број на вратените жртви	Над 80% од ЖТЛ што изразиле желба за АВРР асистирани и доброволно вратени	МТСП/ НМУ/ МВР/ МНР ЗГ/МО

Стратегиска област 5: ЕФИКАСНО ОТКРИВАЊЕ И ГОНЕЊЕ НА СТОРИТЕЛИТЕ НА КРИВИЧНО ДЕЛО ТЛ И КМ

5.1. Обезбедување на ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело ТЛ и КМ

<p>29. Спроведување сеопфатни и проактивни криминалистички истраги против сите организирани криминални групи и поединци-сторители на КД на ТЛ и КМ и обезбедување валидни докази за нивно успешно обвинување, кое ќе доведе до ефективни, пропорционални и обесхрабрувачки казни</p>	<p>1. Врз основа на криминалистичко разузнавање и криминалистичко профилирање, идентификувани се организирани криминални групи и сторители на територијата на РСМ и ефикасно се спроведени проактивни криминалистички истраги за ТЛ и КМ, обезбедени се валидни докази за сите инволвирани и кривично пријавени</p>	<p>1.1 Примена на криминалистичко разузнавање за идентификација и профилирање на криминални групи и поединци што на територијата на РСМ планираат и извршуваат КД ТЛ и КМ, вклучувајќи и КД сторени со злоупотреба на интернетот за цели на ТЛ заради трудова и сексуална експлоатација</p>	<p>Број на проактивните криминалистички истраги – состојба во 2020 година</p>	<p>МВР/ ЈО</p> <hr/> <p>ОСОСК/ЕТЛКМ/ НЕСКМТЛ/</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на криминалистичко-разузнавачките анализи</p> <p>Број на идентификуваните организирани криминални групи и поединци и подготвени профили на групи и поединци</p> <p>Број на спроведените криминалистички истраги</p> <p>Број на одобрените посебни истражни мерки</p> <p>Број на поднесените кривични пријави и пријавените лица по чл. 418 а, 418б, 418в и 418г од КЗ на РСМ</p>	<p>Спроведени најмалку 10 анализи</p> <p>Идентификувани пет организирани криминални групи и поединци</p> <p>Спроведени десет истраги</p> <p>Одобрени десет истражни мерки</p> <p>Поднесени 10 кривични пријави</p>	<p>МВР/ ОСОСК/ ЕТЛКМ/ НЕСКМ-ТЛ/ЈО</p>
		<p>1.2 Иницирање и спроведување прекугранични заеднички истраги за ТЛ и КМ со полициски агенции и служби за организирани криминални групи со меѓународен елемент</p>	<p>Број на прекуграничните заеднички криминалистички истраги – состојба од 2020 година</p>	<p>МВР /ЈО</p> <hr/> <p>ОСОСК/ЕТЛКМ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на иницијативите и вклучените држави</p> <p>Број на спроведените заеднички истраги</p>	<p>Покренати се пет прекугранични иницијативи</p> <p>Спроведени се пет заеднички истраги</p>	<p>МВР/ ОСОСК/ ЕТЛКМ /ЈО</p>

<p>29. Спроведување сеопфатни и проактивни криминалистички истраги против сите организирани криминални групи и поединци-сторители на КД на ТЛ и КМ и обезбедување валидни докази за нивно успешно обвинување, кое ќе доведе до ефективни, пропорционални и обесхрабрувачки казни</p>	<p>1. Врз основа на криминалистичко разузнавање и криминалистичко профилирање, идентификувани се организирани криминални групи и сторители на територијата на РСМ и ефикасно се спроведени проактивни криминалистички истраги за ТЛ и КМ, обезбедени се валидни докази за сите инволвирани и кривично пријавени</p>	<p>1.3 Зајакнување на меѓусекторската соработка во рамките на МВР со спроведување заеднички обуки на следните теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> -напредни техники за водење истраги за ТЛ -финансиски истраги против сторителите -новите форми на ТЛ, особено трговијата со деца -злоупотребите на интернет за цели на ТЛ 	<p>Ниво на соработка во 2020 година</p>	<p>МВР ЕТЛКМ/НЕСКМ/ОГРМ-РЦ за ГР/СВР</p> <hr/> <p>МО</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на спроведените обуки, организационите единици и обучените лица</p>	<p>Спроведени 10 обуки за 200 учесници, од кои најмалку 20% жени-учесници на обуките</p>	<p>МВР МО</p>
		<p>1.4 Зајакнување на меѓуинституционалната соработка во делот на идентификација и упатување на ПЖТЛ/ЖТЛ преку спроведување мултидисциплинарни обуки на тема:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Практична примена на индикаторите за идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ - Практична примена на индикаторите за идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ меѓу мешаните миграциски движења - Практична примена на СОП за постапување со ЖТЛ и унифицираниот СОП 	<p>Две обуки со 50 обучени – состојба од 2020 година</p>	<p>МВР/ЕТЛКМ/НЕСКМТЛ/ОГРМ/РЦ за ГР МТСП/МЦСР/ЦСР, ДИТ ЗГ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на спроведените обуки, организационите единици и обучените лица</p>	<p>Спроведени 8 обуки за 400 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките</p>	

<p>30.. Спроведување финансиски истраги за сите инволвирани сторители на КМ и ТЛ, заради идентификување на целокупниот имот и добивка стекнат од криминална активност, што ќе овозможи негово ефективно одземање</p>	<p>1. Успешно се спроведени финансиски истраги за сите инволвирани сторители, идентификувани се и замрзнати криминалниот имот и добивката и со примена на проширена конфискација ефективно се одземени со правосилна судска пресуда</p>	<p>1.1 Спроведување заеднички финансиски истраги против сите сторители на кривични дела ТЛ и КМ, за идентификација на целокупниот криминален имот и добивка што ќе води кон негово замрзнување и одземање со правосилна судска пресуда</p>	<p>Број на финансиските истраги во 2020 година</p>	<p>МВР/ ЈО ЕТЛКМ/ / Министерство за финансии/ Финансиска полиција/Управа за јавни приходи/Управа за финансиско разузнавање, Управа за спречување на перење пари и финансирање тероризам</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на спроведените финансиски истраги Висина на вредноста на замрзнатиот имот и добивка Висина на вредноста на одземиот имот со правосилна пресуда</p>	<p>Спроведени се 10 финансиски истраги 1.000.000,00 МКД висина на вредноста на замрзнатиот имот и добивка 1.000.000,00 МКД висина на вредноста на одземиот имот со правосилна пресуда</p>	<p>МВР/ЕТЛКМ/ ЈО/Министерство за финансии/Финансиска полиција/Управа за јавни приходи/Управа за финансиско разузнавање, Управа за спречување на перење пари и финансирање тероризам</p>
<p>31. Зајакнување на прекуграничната соработка на МВР/ЈО во областа на ТЛ и ИМ</p>	<p>1. Прекуграничната соработка е зајакната, разменети се валидни информации што придонесуваат за спроведување ефикасни и ефективни заеднички истраги и формирање заеднички истражни тимови за ТЛ и КМ</p>	<p>1.1 Размена на информации со земјите од регионот во врска со идентификувањето и профилирањето на организирани криминални групи и поединци што вршат КД на ТЛ и КМ преку СЕЛЕК/ЕВРОПОЛ/ЕВРОЦАСТ</p>	<p>Број на разменетите информации во 2020 година</p>	<p>МВР/ЈО Меѓународна полициска соработка</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на одржаните работни средби Број на разменетите информации Број на формираните заеднички истражни тимови</p>	<p>Најмалку 1 работна средба годишно Најмалку 10 разменети информации годишно Формирани се најмалку два ЗИТ</p>	<p>МВР/СМПС/ЈО</p>
<p>32. Зајакнување на капацитетите на ЈО и Судот за ефикасно и ефективно истражување и гонење на сторителите на КД на ТЛ и КМ, што ќе води кон нивно ефективно пресудување</p>	<p>1. Јавните обвинители и судиите се специјализирани за ТЛ и КМ и се обучени за сите форми на ТЛ и КМ, начините и формите на извршување на делото и се сензибилизирани за чувствителноста и траумите низ кои поминува жртвата</p>	<p>1.1 Назначување јавни обвинители од ОЈО за гонење организиран криминал и корупција за истражување и гонење кривични дела ТЛ и КМ</p>	<p>Состојба во 2020 година</p>	<p>ОЈО за гонење организиран криминал и корупција МВР</p>	<p>2021-2022</p>	<p>Број на назначените ЈО</p>	<p>Назначени двајца ЈО</p>	<p>ОЈО за гонење организиран криминал и корупција</p>

<p>32. Зајакнување на капацитетите на ЈО и Судот за ефикасно и ефективно истражување и гонење на сторителите на КД на ТЛ и КМ, што ќе води кон нивно ефективно пресудување</p>	<p>1. Јавните обвинители и судиите се специјализирани за ТЛ и КМ и се обучени за сите форми на ТЛ и КМ, начините и формите на извршување на делото и се сензибилизирани за чувствителноста и траумите низ кои поминува жртвата</p>	<p>1.2 Спроведување на најмалку 2 напредни мултидисциплинарни обуки на тема: - Појавни облици и трендови на ТЛ и КМ - Начини на извршување и техники на спроведување истраги, вклучувајќи и финансиски истраги - Техники на испрашување ранливи категории жртви, особено деца - Правата на жртвата во кривичната постапка</p>	<p>Број на спроведените обуки во 2020 година</p>	<p>АСЈО ЈО/МВР/Кривичен суд Скопје 1, МТСП МФ ЗГ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на спроведените обуки, учесниците и темите % на стекнатото знаење</p>	<p>Спроведени 10 обуки за 20 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 70% учесници со точни одговори на прашалникот по обуката</p>	<p>АСЈО ЈО/МВР/Кривичен суд Скопје 1, МТСП МФ МО</p>
<p>33. Заштита на правата на ЖТЛ, ранливите категории жртви/ сведоци во КП заради нивна процесна заштита од секундарна виктимизација</p>	<p>1. Целосно се применети посебните мерки на процесна заштита согласно со одредбите од чл. 54 и 55 од ЗКП на РСМ, а јавните обвинители и судот се сензибилизирани за примена на одредбите од чл. 54 став 2</p>	<p>1.1 Обука на јавни обвинители, судии и правни застапници на ЖТЛ и ранливи категории жртви за доследна примена на одредбите од членовите 54 и 55 од ЗКП согласно со меѓународните стандарди</p>	<p>Нема</p>	<p>АСЈО ОЈО за гонење организиран криминал и корупција, Кривичен суд Скопје 1, МТСП/ ЦЖТ-ЛиЖСН Правни застапници на ЖТЛ ЗГ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на случаите и ЖТЛ на кои во КП се применети одредбите од чл. 54 и 55 од ЗКП Број на обуките и обучените лица % на стекнатото знаење</p>	<p>Најмалку 1 случај годишно со примена на одредбите чл. 54 и 55 од ЗКП Спроведени 2 обуки за 50 учесници Најмалку 70% учесници со точни одговори на прашалникот по обуката</p>	<p>АСЈО МО</p>
<p>34. Примена на начелото за неказнување на ЖТЛ во кривична и административна постапка</p>	<p>1. Во сите кривични постапки за ТЛ и трговија со дете целосно е применето начелото за неказнување на ЖТЛ согласно со одредбите од чл. 418а ст. 7 и чл. 418г ст. 8</p>	<p>1.1 Обука на припадници на МВР, на јавни обвинители и судии за доследна примена на начелото за неказнување на ЖТЛ согласно со одредбите на КЗ на РСМ</p>	<p>Состојба во 2020 година</p>	<p>АСЈО МВР ОЈО за гонење организиран криминал и корупција, Кривичен суд Скопје 1</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на случаите и лицата за кои е применето начелото за неказнување Број на спроведените обуки и обучените лица % на стекнатото знаење</p>	<p>Најмалку 1 случај годишно со применето начело за неказнување Спроведени 5 обуки за 100 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 70% учесници со точни одговори на прашалникот по обуката</p>	<p>АСЈО МО</p>

III. НАЦИОНАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ДЕЦА 2021-2025

КОНКРЕТНА ЦЕЛ	ОЧЕКУВАН РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТ	ПОЈДОВНА ТОЧКА	НАДЛЕЖНА ИНСТИТУЦИЈА/ЗГ/МО- НОСИТЕЛ НА АКТИВНОСТ НАДЛЕЖНА ИНСТИТУЦИЈА, ЗГ/МО- УЧЕСНИК ВО АКТИВНОСТ	ВРЕМЕНСКА РАМКА НА СПРОВЕДУВАЊЕ	ИНДИКАТОР НА УСПЕШНОСТ	ЦЕЛ	НОСИТЕЛ НА БУЏЕТ
Стратегиска област 2: ПРЕВЕНЦИЈА								
Стратегиска цел 2.1: Идентификување на причините за појавата на трговијата со луѓе/деца и илегалната миграција								
1. Утврдување на причините за појавата на трговијата со деца и ИМ во РСМ и идентификување на ризичните категории деца	1. Утврдени се состојбата, појавните облици и трендовите на трговијата со деца и ИМ во РСМ заради сексуална и трудова експлоатација и присилни бракови	1.1 Спроведување на истражување со цел: - анализа на состојбата со трговијата со деца, -утврдување на трендовите, појавните облици и карактеристиките на трговијата со деца, -утврдување на ранливоста и ризиците од ТЛ и ИМ, -утврдување на ефектите од спроведените политики на НК во делот на сузбивање на побарувачката	Состојба од 2020 година	НК/МВР МТСП/ДИТ ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените истражувања, анализи, извештаи и препораки	Спроведени најмалку 3 истражувања со посебен фокус на ранливоста на жените и девојчињата	НК/МВР МТСП ЗГ/МО
	2. Идентификувани се причините/ поттикнувачките и привлекувачките фактори за појава на трговијата со деца, ИМ и ранливите категории деца под висок ризик, а особено деца на улица заради присилно просјачење, вклучувајќи ги и непридружуваните деца помеѓу мешаните мигрантски текови	2.1 Спроведување на истражување заради утврдување на причините за појавата на трговијата со деца, идентификување на ранливите категории деца под висок ризик заради подготвување национален профил на ранлива категорија дете под висок ризик	Состојба од 2020 година	НК/МТСП ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените истражувања по години	Најмалку 2 истражувања со посебен фокус на ранливоста на жените и девојчињата	НК/МТСП ЗГ/МО

1. Утврдување на причините за појавата на трговијата со деца и ИМ во РСМ и идентификување на ризичните категории деца	2. Идентификувани се причините/поттикнувачките и привлекувачките фактори за појава на трговијата со деца, ИМ и ранливите категории деца под висок ризик, а особено деца на улица заради присилно просјачење, вклучувајќи ги и непридружваните деца помеѓу мешаните мигрантски текови	2.2 Регионално истражување за идентификување на ризичите од појавата на трговија со деца и ранливите категории деца, а особено деца во движење заради присилно питање, вклучувајќи ги и непридружваните деца помеѓу мешаните мигрантски текови, заради подготвување регионален профил на ранлива категорија дете под висок ризик	Компаративни истражувања на темата од 2017 до 2020 година	НК/ <hr/> Регионална мрежа на координатори, МАРРИ ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените регионални истражувања	Најмалку 2 регионални истражувања со посебен фокус на ранливоста на жените и девојчињата	НК <hr/> Регионална мрежа на координатори, МАРРИ ЗГ/МО
---	--	--	---	---	-----------	---	--	--

Стратегиска цел 2.2: Зајакнување на капацитетите за реализација на превентивни активности

2. Зајакнување на капацитетите на надлежните државни институции и ЗГ во делот на спречувањето на трговијата со деца и ИМ	1. Вработените во образовниот систем и предучилишните установи во РСМ се обучени за подготовка и спроведување обуки на учениците за трговијата со деца	1.1 Ревидирање и спроведување на постојните програми за превенција од трговија со деца во основното и средното образование	Наставна програма за обука 2020 година	МВР <hr/> Во соработка со МОН/БРО/училиштата/општините <hr/> ЗГ/МО	2021-2025	Ревидирање програми за обука на годишно ниво Број на учесниците % на стекнатото знаење	Ревидирани програми Најмалку 200 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МОН/БРО/НК, НК ЗГ/МО
		1.2 Обука на наставниот кадар за причините, појавните облици и последиците од трговијата со деца	Број на обуките и обучените лица во 2020 година	МВР/МТСП <hr/> Во соработка со МОН/БРО/училиштата и општините <hr/> ЗГ/МО	2021-2025	Број на спроведените обуки и обучените лица	Најмалку 10 обуки за 250 лица, од кои најмалку 30% жени-учесници Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МОН-БРО ЗГ/МО

2. Зајакнување на капацитетите на надлежните државни институции и ЗГ во делот на спречувањето на трговијата со деца и ИМ	2. Зголемена е информираноста на учениците во основното и во средното образование за трговијата со деца, појавните облици, со посебен акцент на ризикот од злоупотребата на интернетот за цели на трговијата со луѓе и видовите експлоатација: трудова, сексуална, детска порнографија	2.1. Организирање обуки/тркалезни маси на учениците во основното и средното образование за трговијата со деца, за појавните облици на трговијата со деца, со посебен фокус на ризикот од злоупотребата на интернетот како средство за регрутирање за цели на трговијата со луѓе заради експлоатација преку трудова и сексуална експлоатација или производство и дистрибуција на детска порнографија	Број на обуките и обучените лица во 2020 година	МВР/МТСП <hr/> Во соработка со МОН/БРО/училиштата/општините <hr/> ЗГ/МО	2021-2025	Бројот на спроведените обуки и бројот на обучените се зголемени за 10% споредено со 2020 Извештај за евалуација на знаењето пред-по обуката	Спроведени се 10 обуки за 250 ученици, од кои најмалку 30% девојчиња-учесници Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МОН-БРО/НК/МТСП ЗГ/МО
	3. Професионалните работници од јавните установи за социјална заштита на децата под висок ризик и установите за деца без родители и родителска грижа се обучени за ризиците и последиците од трговијата со деца	3.1. Континуирани обуки за превенција на трговијата со деца, на стручните служби од јавна установа за социјална заштита на децата во ризик и установите за деца без родители и родителска грижа	Број на обуките и обучените лица во 2020 година	МТСП <hr/> ЗГ/МО	2021-2025 Најмалку една год.	Бројот на обуките и обучените професионалци е зголемен за 10% % на стекнатото знаење	Секоја година се спроведени за 10% повеќе обуки и учесници од претходната, од кои најмалку 30% жени-учесници Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката	МТСП ЗГ/МО
		3.2. Подготвување информативен материјал приспособен согласно со возраста и потребите на ранливите категории деца под висок ризик на трговијата со деца	Нема информативен материјал за деца во 2020 година	МТСП <hr/> ЗГ/МО	2021-2025	Изработка на информативен материјал	Изработен и доставен информативен материјал на потребните јазици	МТСП ЗГ/МО

<p>2. Зајакнување на капацитетите на надлежните државни институции и ЗГ во делот на спречувањето на трговијата со деца и ИМ</p>	<p>4. Здравствените работници од државното и приватното здравство се информирани за појавните облици на трговијата со деца и индикаторите на ниво на препознавање на ПЖТЛ и нивно пријавување/упатување до надлежните институции</p>	<p>4.1. Организирање обуки за превенција на трговијата со деца и зајакнување на капацитетите на здравствените работници во делот на препознавање и идентификација на ПЖТЛ користејќи ги индикаторите за идентификација на деца и НДС согласно со СОП за ЖТЛ и СОП за НДС</p>	<p>Број на обуките и обучените лица во 2020 година</p>	<p>МТСП/МЗ ЗГ/МО</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Број на спроведените обуки и обучените здравствени работници Број на идентификуваните и пријавените деца ПЖТЛ/ЖТЛ</p>	<p>Најмалку две обуки годишно за 50 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници Најмалку 2 идентификувани и пријавени ПЖТЛ/ЖТЛ годишно</p>	<p>МЗ/МТСП ЗГ/МО</p>
<p>3. Јакнење на капацитетите на медиумите и медиумските работници за појавните облици на трговијата со деца и ИМ, особено за ранливите категории, со цел при информирањето за случаи на трговија со деца да се имаат предвид чувствителноста и последиците за детето преку секундарната виктимизација</p>	<p>1. Медиумите и медиумските работници се обучени и сензибилизирани за последиците од експлоатацијата на децата ЖТЛ и ранливите категории мигранти заради сензитивно информирање насочено кон најдобриот интерес за детето</p>	<p>1.1 Обуки за трговијата со деца, појавните облици, почитувањето на правата и заштитата на идентитетот на жртвите при информирањето и истражувачкото новинарство од страна на медиумите за случаи на ТЛ и ИМ 1.2 Организирање награден оглас за најдобра новинарска истражувачка сторија за трговија со деца</p>	<p>Состојба од 2020 година Состојба во 2020 година</p>	<p>НК/МТСП/МВР ЗГ/МО НК/МО ЗГ</p>	<p>2021-2025 2021-2025</p>	<p>Минимум една обука годишно Број на огласите на годишно ниво</p>	<p>Најмалку три обуки за 45 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници на обуките Најмалку 70% со точни одговори на прашалникот по обуката Најмалку 2 написи годишно</p>	<p>НК/МТСП/МВР ЗГ/МО НК/ЗГ/МО</p>

Стратегиска цел 2.3 Подигање на јавната свест и едукација

4. Подигање на јавната свест за ТЛ/ деца, појавни облици и ризици	1. Целата јавност, а особено младата популација, е информирана на ниво на свесност и препознавање на појавните облици и ризиците од трговијата со деца	1.1 Организирање активности/настани/медииумски кампањи за ТЛ и трговија со деца заради одбележување на:	Состојба од 2020 година	НК ЗГ/МО	2021-2025	Број на одржаните настани и спроведените медиумски кампањи еднаш годишно	Најмалку 1 настан/кампања годишно	НК/ЗГ/МО
		-30 јули, Светскиот ден против трговијата со луѓе, -18 октомври - Европскиот ден за борба против трговијата со луѓе, - 2-9 декември, Неделата на борбата против трговијата со луѓе						
		1.2 Спроведување јавна онлајн-анкета за испитување на свесноста на целата популација, а особено на младата популација, за појавата на ТЛ/ трговија со деца, ризиците и последиците	Состојба од 2020 година	НК ЗГ/МО	2021 и 2023	Број на спроведените анкети и изработените извештаи	Спроведени две онлајн-анкети и изработени извештаи	НК/НИ ЗГ/МО
5. Зголемување на свесноста кај идентификуваните ранливи категории деца, вклучувајќи ги и ранливите категории НДС како ПЖТЛ за ТЛ, појавни облици, ризици и превенција	1. Постигната е целосна свесност кај сите идентификувани ранливи категории деца како ПЖТЛ на ниво на препознавање на трговијата со деца, појавните облици, ризиците и последиците	1.1 Организирање информативни сесии со идентификуваните ранливи категории деца, меѓу кои и деца на улица и нивните родители, за ТЛ, појавните облици и ризиците и превенцијата	Состојба од 2020 година	МТСП/МЦСП/ЦСП Мобилни тимови, ЛК ЗГ	2021-2025	Број на спроведените сесии	Најмалку 2 сесии годишно	МТСП/ МЦСП/ ЦСП Мобилни тимови ЛК ЗГ/МО

Стратегиска цел 2.4: Намалување на ранливоста

6. Унапредување на постојните и наоѓање ефикасни и ефективни механизми за намалување на причините за ранливост како ризичен фактор за појавата на трговијата со деца	1. Преземени се административни, економски и социјални мерки насочени кон ранливите категории лица, заради намалување на ризикот од ТЛ	1.1 Зголемување на бројот на обучените професионалци во рамките на постојните служби за заштита на децата и градење капацитети за интервенирање во ситуации на запустање, злоупотреба и насилство врз децата	Состојба од 2020 година	МТСП — МО	2021-2025	Број на распоредените професионалци за работа со ранливи категории, особено со деца под висок ризик Број на спроведените обуки и обучените лица Број на идентификуваните и упатените ранливи категории	Распоредени најмалку 30 професионалци Најмалку 10 спроведени обуки за 200 обучени лица, од кои најмалку 30% жени-учесници Најмалку 10 деца под висок ризик идентификувани и упатени од ранливите категории	МТСП/ МО
		1.2 Континуирано образование за животни вештини во наставната програма за децата, а пред сè воведување на оваа мерка во домовите за деца без родители, малите групни домови, згрижувачките семејства и воспитно-поправните домови	Нема спроведени обуки во 2020 година	МТСП/МОН/БРО/МП — ЗГ	2021-2025	Развиена и воведена програма Број на спроведените обуки	Развиена и воведена наставна програма Најмалку по 1 обука годишно за најмалку 20 ранливи лица	МТСП/ МОН/ БРО/МП ЗГ/МО
		1.3 Подобрување на системот за регистрација на нерегистрираните деца под висок ризик, преку преземање соодветни административни мерки заради овозможување пристап до здравствена и социјална заштита и пристап до образовниот систем	Статистика на нерегистрирани деца под висок ризик заклучно со 2020 година	МВР/ МП-Управа за водење матични книги /МТСП — МЗ МОН/БРО/ училиштата и општините	2021-2025	Број на регистрираните: - деца во матичната книга на родените - деца што добиле здравствена и социјална помош и поддршка - деца што се вклучиле во образовниот процес	Најмалку 10 деца годишно Најмалку 80% од регистрираните Најмалку 80% од регистрираните	МВР/ МП-Управа за водење матични книги /МТСП/ МЗ МОН/ БРО ГЗ/МО

Стратегиска цел 2.5: Намалување на побарувачката

7. Зголемување на свесноста кај потенцијалните корисници на услуги што поттикнуваат експлоатација на ЖТЛ, за последиците кај жртвите и казнивост на дејството	1. Зголемена е јавната свест за последиците од трговијата со деца врз самата жртва, како и за казнувањето на корисниците на услуги од деца ЖТЛ	1.1. Организирање кампањи за зголемување на свесноста кај јавноста за штетните последици од користењето секаков вид услуги од дете ЖТЛ, како и казнивост на користењето услуги од дете ЖТЛ	Состојба од 2020 година	НК/МТСП/МВР ЗГ	2021-2025	Број на спроведените кампањи и дистрибуираниот информативен материјал	Најмалку 2 кампањи спроведени 2021-2025	НК/МТСП/МВР ЗГ/МО
	2. Зголемен е бројот на идентификуваните, кривично пријавените, обвинетите и осудените со обесхрабрувачки казни за корисниците на услуги од дете ЖТЛ	2.1. Зајакнување на капацитетите на ЕТЛКМ/НЕСКМТЛ за спроведување проактивни криминалистички истраги за трговија со деца, насочени кон обезбедување валидни докази за секој корисник на услуги од дете ЖТЛ заради нивно обвинување и правосилно осудување	Состојба од 2020 година	МВР ЕТЛКМ/НЕСКМТЛ/ ОЈО/СУД	2021-2025	Број на спроведените криминалистички истраги за трговија со деца Број на кривично пријавените корисници, подигнатите обвиненија, правосилните пресуди и видот и висината на казната	Најмалку 10 истраги спроведени на годишно ниво Најмалку 10 пријавени на годишно ниво со подигнати обвиненија и правосилни пресуди	МВР/ ЕТЛКМ/ НЕСКМТЛ/ ОЈО/ СУД

Стратегиска област 3: Идентификација и упатување

3.1. Зајакнување на капацитетите за реализација на навремено и ефикасно откривање и идентификација

8. Подобрување на капацитетите и можностите на надлежните институции за навремено и ефикасно откривање и идентификација на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	1. Применет е сеопфатен, мултидисциплинарен и проактивен пристап во идентификацијата на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	1.1. Обука за ефикасна примена на индикаторите за идентификација на ПЖТЛ и ЖТЛ и СОП за постапување со идентификувани деца ПЖТЛ и ЖТЛ и СОП за НДС	Состојба од 2020 година	МВР/МТСП/НМУ/ ДИТ ЛК/Мобилни тимови ЗГ	2021-2025	Број на обуките за ефикасна примена на индикаторите и СОП Број на идентификуваните ПЖТЛ/ЖТЛ	Најмалку 1 обука годишно Најмалку 7 ЖТЛ годишно/најмалку 80 ПЖТЛ годишно	МВР/ МТСП/ НМУ ЛК/ Мобилни тимови ЗГ
--	---	--	-------------------------	---	-----------	--	---	---

8. Подобрување на капацитетите и можностите на надлежните институции за навремено и ефикасно откривање и идентификација на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	1. Применет е сеопфатен, мултидисциплинарен и проактивен пристап во идентификацијата на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	1.2 Примена на проактивни методи базирани на криминалистичко разузнавање во откривањето и идентификацијата на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	Статистика од 2020 година	МВР ОСОСК/ЕТЛКМ/ОКРА/ НЕСКМТЛ	2021-2025	Број на идентификуваните деца ПЖТЛ од ЕТЛКМ и НЕСТЛИМ	Најмалку 5 деца идентификувани како ПЖТЛ	МВР/ ОСОСК/ ЕТЛКМ/ ННЕСКМ- ТЛ
		1.3 Основна и напредна обука на полициски службеници на МВР на централно/ регионално/ локално ниво за примена на индикатори и проактивни методи за рано откривање и идентификација на деца ПЖТЛ и СОП за ЖТЛ и НДС	Број на обучените претставници од полициски службеници во 2020 година	МВР / 8 СВР/РЦ за ГР на регионално ниво и полициски станици на локално ниво МО/ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки Број на обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 10 обуки за вкупно 150 учесници, од кои најмалку 30% жени-учесници Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ 8 СВР/ РЦ за ГР на регионално ниво и полициски станици на локално ниво
		1.4 Обука на социјални работници за практична примена на индикаторите за идентификација и СОП за ЖТЛ и НДС на деца ПЖТЛ/ЖТЛ со примена на проактивен пристап за нивно идентификација и нивно упатување имајќи го предвид најдобриот интерес и потребите на децата	Број на обучените социјални работници во 2017-2020 година	МТСП-НМУ МВР/ ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки и обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 4 обуки за 60 социјални работници, од кои најмалку 30% жени-учесници	МТ- СП-НМУ/ МВР/ЗГ/ МО
		1.5 Специјализирана обука на мобилните тимови за примена на проактивен пристап за рана идентификација на деца ПЖТЛ/ЖТЛ/НДС	1 спроведена обука во 2020 година за 22 учесници, 80,68% од учесниците со точни одговори	МВР/МТСП Мобилни тимови/ЗГ/ ЛК/МО	2021-2025	Број на спроведените обуки Број на обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ МТСП Мобилни тимови/ ЗГ/ЛК/ МО

8. Подобрување на капацитетите и можностите на надлежните институции за навремено и ефикасно откривање и идентификација на деца ПЖТЛ и ЖТЛ	2. Применет е проактивен пристап во идентификувањето на ПЖТЛ и ЖТЛ помеѓу ранливите категории мигранти/НДС	2.1 Напредна обука за примена на проактивен пристап и примена на индикаторите за рана идентификација и упатување на ПЖТЛ и ЖТЛ помеѓу мешаните мигрантски движења	Број на обуките во 2020 година	$\frac{\text{МВР/МТСП/НМУ}}{\text{ЗГ}}$	2021-2025	Број на спроведените обуки Број на обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 1 спроведена обука на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ МТСП/ НМ ЗГ/МО
		2.2 Обука на професионалните работници вклучени во прифатните центри, Прифатниот центар за странци и Центарот за баратели на азил за посебен пристап и постапување со НДС заради првична прелиминарна идентификација на ПЖТЛ/ЖТЛ	Нема	$\frac{\text{МВР/МТСП/НМУ}}{\text{ЗГ}}$	2021-2025	Број на спроведените обуки Број на обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 2 спроведени обуки на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ МТСП/ НМУ ЗГ/МО

Стратегиска област 4: Директна помош, заштита, интеграција и доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти

4.1 Обезбедување целосна заштита, директна помош за реинтеграција и доброволно враќање на ЖТЛ/мигранти во согласност со меѓународните стандарди

9. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните деца ПЖТЛ/ЖТЛ и НДС под висок ризик од ТЛ имајќи ги предвид посебните потреби на момчињата и девојчињата што се во склад со најдобриот интерес на детето	1. ЦЖТЛ и ЖСН ги исполнува сите критериуми согласно со меѓународните стандарди за сместување деца ЖТЛ и ПЖТЛ и зајакнати се човечките капацитети на МТСП-НМУ/МЦСР Скопје и вклучени ЗГ во делот на давањето помош, заштита и поддршка имајќи ги предвид нивните посебни потреби, а во склад со најдобриот интерес на детето	1.1 Зголемување на сместувачките капацитети, материјално-техничките средства и условите на ЦЛЖТЛ, за безбедно сместување, помош и поддршка на идентификуваните деца ЖТЛ и ПЖТЛ имајќи ги предвид посебните потреби по пол, возраст, попреченост и болести на зависност, а се во најдобриот интерес на детето	Капацитет и број на сместените деца во ЦЛЖТЛ во 2020 година	$\frac{\text{МТСП}}{\text{ЗГ}}$	2021-2025	Капацитет на ЦЛЖТЛ по категории на лица Број на сместените лица по категорија Вид на обезбедената поддршка и помош	Проширен капацитет на Центарот Зголемен број сместени лица во споредба со 2020 година Најмалку 2 спроведени обуки на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката МВР Ревидирани/развиени програми за поддршка и помош	МТСП МО
--	---	--	---	---------------------------------	-----------	--	--	------------

9. Обезбедување целосна заштита и помош на идентификуваните деца ПЖТЛ/ЖТЛ и НДС под висок ризик од ТЛ имајќи ги предвид посебните потреби на момчињата и девојчињата што се во склад со најдобриот интерес на детето	2. Зајакнати капацитети на стручните кадри во ЦЛЖТЛ и Прифатниот центар за странци за ефикасно и ефективно постапување со деца ПЖТЛ и НДС согласно со нивните потреби и во најдобар интерес на детето	2.1. Организирање меѓусекторска обука на професионалците за ефикасна примена на индикаторите за идентификација на деца НДС/ЖТЛ помеѓу мигрантите/бегалците и ефективна примена на СОП за НДС и РКЛС	Нема во 2020 година	МВР/МТСП/НМУ ЗГ	2021-2025	Број на спроведените обуки Број на обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 2 спроведени обуки на годишно ниво Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ МТСП/ НМУ ЗГ/МО
		2.2. Подготвување информативен материјал за правата на децата ЖТЛ и НДС, на повеќе јазици и негово дистрибуирање веднаш по самото сместување во ЦЛЖТЛ/ПЦС	Нема во 2020 година	МВР/МТСП/НМУ ЗГ/МО	2021-2025	Број на подготвениот и поделениот информативен материјал	Најмалку 1 изработка и достава на информативен материјал годишно	МВР/МТСП-НМУ ЗГ/МО
	3. На идентификуваните деца ПЖТЛ/ЖТЛ и НДС одреден им е старател и информирани се на јазикот што го познаваат и на јазик разбирлив на нивната возраст за нивните права и обврски и обезбедена им е правна помош и поддршка	3.1. Обука за старатели на деца ЖТЛ и НДС за постапување со нив согласно со СОП за ЖТЛ и НДС	Нема во 2020 година	МТСП-НМУ ЗГ/МО	2021-2025	Број на обуките и обучените старатели % на стекнатото знаење	Најмалку 3 обуки за 45 старатели Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МТСП ЗГ/МО

Стратегиска област 5: Ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело ТЛ и КМ

5.1. Обезбедување на ефикасно откривање и гонење на сторителите на кривично дело ТЛ и КМ

10. Спроведување брзи, сеопфатни и проактивни криминалистички истраги против сите организирани криминални групи и поединци-сторители на КД трговија со деца, криумчарење мигранти и идентификација на сите деца ПЖТЛ, ЖТЛ и НДС	1. Идентификувани се сите организирани криминални групи и поединци на кривичното дело трговија со деца и идентификуваните НДС под висок ризик од ТЛ се обезбедени од влијанието на сторителите и постапено е согласно со СОП за постапување со ЖТЛ и НДС	1. Обука на припадниците на ЕТЛКМ/НЕСКМТЛ/РЦ за ГР за техники на испрашување деца ПЖТЛ/ЖТЛ и НДС имајќи ги предвид посебните потреби и состојби на детето и избегнување секундарна виктимизација	Број на обуките и обучените лица во 2020	МВР _____ ЈО/МВР/ЕТЛКМ/НЕСКМТЛ/РЦ за ГР ЗГ	2021-2025	Број на обуките и обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 4 обуки за 100 учесници, од кои најмалку 20% жени-учесници Најмалку 70% од обучените со точни одговори на прашалникот по обуката	МВР/ ЕТЛКМ/ НЕСКМ- ТЛ/РЦ за ГР МО
	2. Обезбедени се соодветни услови за испрашување деца ЖТЛ/НДС согласно со меѓународните стандарди	2.1. Обезбедување посебни простории за испрашување деца ПЖТЛ/ЖТЛ/НДС, приспособени на нивната возраст и потреби	Состојба од 2020 година	МВР _____ МО	2021-2025	Број на опремените простории	Најмалку 4 простории опремени за испрашување на деца ЖТЛ/НДС	МВР МО
11. Заштита на правата на ЖТЛ, ранливите категории жртви/сведоци во КП заради нивна процесна заштита од секундарна виктимизација	1. Целосно се применети посебните мерки на процесна заштита согласно со одредбите од чл. 54 и 55 од ЗКП на РСМ, а јавните обвинители и судот се сензибилизирани за примена на одредбите од чл. 54 став 2	1.1. Обука на јавни обвинители, судии и правни застапници на ЖТЛ и ранливи категории жртви за доследна примена на одредбите од членовите 54 и 55 од ЗКП согласно со меѓународните стандарди	Состојба од 2020 година	АСЈО _____ ОЈО за гонење организиран криминал и корупција Кривичен суд Скопје 1, МТСП/ЦЛЖТЛ _____ Правни застапници на ЖТЛ ЗГ	2021-2025	Број на случаите и ЖТЛ на кои во КП се применети одредбите од чл. 54 и 55 од ЗКП Број на обуките и обучените лица % на стекнатото знаење	Најмалку 3 случаи годишно со примена на одредбите од чл. 54 и 55 од ЗКП Спроведени 2 обуки за 50 учесници Најмалку 70% учесници со точни одговори на прашалникот по обуката	АСЈО МО

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut
**Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit
me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm**

**STRATEGJIA KOMBËTARE PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT
ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM E
REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT**

**PLANI KOMBËTAR I VEPRIMIT PËR LUFTIMIN E
TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM
I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
2021 - 2025**

Shkup, 2021

PËRMBAJTJA

LISTA E SHKURTESAVE	91
FJALORTH I TERMAVE	93
I. STRATEGJIA KOMBËTARE PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM.....	98
HYRJE	99
QËLLIMI, MISIONI DHE OBJEKTIVAT.....	99
1. PARIMET KRYESORE TË STRATEGJISË KOMBËTARE DHE PLANIT TË VEPRIMIT PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM... 101	
2. METODOLOGJIA E PUNËS.....	103
3. ANALIZA E GJENDJES DHE VLERËSIMI I KORNIZËS EKZISTUESE INSTITUCIONALE DHE JURIDIKE	104
3.1 ANALIZA E GJENDJES DHE TENDENCAVE TË TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT.....	105
3.1.1 TRAFIKIMI ME NJERËZ.....	105
3.1.2 MIGRIMI I PALIGJSHËM.....	106
3.2 VLERËSIMI I KORNIZËS EKZISTUESE INSTITUCIONALE	108
3.2.1 KORNIZA INSTITUCIONALE PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MEKANIZMAT MBËSHTETËSE INSTITUCIONALE E SHTETËRORE.....	108
3.2.1.1 KOMISIONI KOMBËTAR PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM	109
3.2.1.2 RAPORTUESI KOMBËTAR I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT.....	111
3.2.1.3 ZYRA E MEKANIZMIT KOMBËTAR PËR REFERIM (MKR).....	112
3.2.1.4 NJËSIA KOMBËTARE PËR LUFTIMIN E KONTRABANDËS SË MIGRANTËVE DHE TRAFIKIMIT ME NJERËZ (NJLKMNTJ).....	112
3.2.1.5 EKIPET MOBILE PËR IDENTIFIKIMIN E KATEGORIVE TË CENUESHME, PËRFSHI EDHE VIKTIMAT E TRAFIKIMIT ME NJERËZ.....	113
3.2.1.6 INSTITUCIONET KOMBËTARE TË MBROJTJES, PËRKRAHJES, NDIHMËS DHE SHËRBIMEVE PËR VIKTIMAT E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRANTËVE.....	114
3.3 ANALIZA DHE VLERËSIMI I KORNIZËS JURIDIKE.....	116
3.3.1 KORNIZA JURIDIKE PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM.....	116
4. ANALIZA E RREZIKUT DHE MENAXHIMI ME RREZIQT	120
5. OBJEKTIVAT DHE PRIORITETET STRATEGJIKE KRYESORE PËR AVANCIMIN E REAGIMIT TË PËRGJITHSHËM KOMBËTAR NË LUFTËN KUNDËR TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM NË PERIUdhËN KOHORE 2021-2025	122
II. PLANI KOMBËTAR I VEPRIMIT PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT 2021-2025	130
III. PLANI KOMBËTAR I VEPRIMIT PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME FËMIJË 2021-2025	170

LISTA E SHKURTESAVE

APRMV	Agjencia e Punësimit e Republikës së Maqedonisë së Veriut	PP	Prokuroria Publike
AGJPP	Akademia e Gjykatësve dhe Prokurorëve Publik	VP	Vepër Penale
BSP	Byroja e Sigurimit Publik pranë MPB-së	KP	Kodi Penal
BZHA	Byroja për Zhvillimin e Arsimit	KM	Kontrabandë e Migrantëve
LKTNjeMP	Lufta Kundër Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm	PLV	Plani Lokal i Veprimit për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm
ISHP	Inspektorati Shtetëror i Punës	KL	Komisioni Lokal për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm
PDK	Përfaqësi Diplomatike Konsullore	MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
NjTNjKM	Njësia Kundër Trafikimit me Njerëz dhe Kontrabandës së Migrantëve pranë MPB-së	MSh	Ministria e Shëndetësisë
BE	Bashkimi Evropian	MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
VTNj	Viktimë e Trafikimit me Njerëz	MASH	Ministria e Arsimit dhe Shkencës
ShQ	Shoqatë Qytetare	ON	Organizata Ndërkombëtare
LPP	Ligji për Procedurë Penale	MD	Ministria e Drejtësisë
LDF	Ligji për Drejtësinë e Fëmijëve	MPPS	Ministria e Punës dhe Politikës Sociale
MP	Migrim i Paligjshëm	QNPS	Qendra Ndërkomunale për Punë Sociale
IOM/ONM	Organizata Ndërkombëtare për Migrim	SK dhe PKV	Strategjia Kombëtare dhe Plani Kombëtar i Veprimit për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm (PKV)
QNZhPM	Qendra Ndërkombëtare për Zhvillimin e Politikave të Migrimit	NjKLKMTNj	Njësia Kombëtare për Luftimin e Kontrabandës së Migrantëve dhe Trafikimit me Njerëz

RK	Raportuesi Kombëtar
FPH	Fëmijë i Pashoqëruar i Huaj
KK	Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm
MKR	Mekanizmi Kombëtar për Referim të Viktimave të Trafikimit me Njerëz
OSBE	Organizata e Sigurisë dhe Bashkëpunimit në Evropë
DLKOS	Departamenti për Luftimin e Krimit të Organizuar dhe Serioz pranë MPB
DÇKM	Departamenti për Çështje Kufitare dhe Migrim pranë MPB
DIAK	Departamenti për Inteligjencë dhe Analizë Kriminale pranë MPB
VPTNj	Viktimë Potenciale e Trafikimit me Njerëz
KPCH	Kategoria e Personave të Cenuar – të Huaj
PCM	Republika e Maqedonisë së Veriut
QRpërÇK	Qendra Rajonale për Çështje Kufitare pranë MPB
SPB	Spektori i Punëve të Brendshme pranë MPB
PSV	Procedura Standarde të Veprimit për të vepruar me viktimat e trafikimit me njerëz
TNj	Trafikim me Njerëz

UNHCR	Komisariati i Lartë i Kombeve të Bashkuara për Refugjatë
QVTNjeVDhS	Qendra për Viktima të Trafikimit me Njerëz dhe Viktima të Dhunës Seksuale
QPS	Qendra për Punë Sociale

FJALORTH I TERMAVE

1. Trafikim me njerëz

Sipas nenit 3 (a) të Protokollit të KB për parandalimin, ballafaqimin dhe ndëshkimin e trafikimit me njerëz, veçanërisht të grave dhe fëmijëve (Protokolli i Palermos), i cili e plotëson Konventën e KB për luftën kundër krimit të organizuar trans-nacional (2000), "Trafikimi me njerëz" paraqet rekrutimin, transportimin, transferimin, ruajtjen ose pranimin e një personi, me përdorimin e mënyrave siç është kërcënimi ose përdorimi i forcës ose formave të tjera të detyrimit, grabitja, mashtrimi, keqpërdorimi i forcës ose keqpërdorimi i pozitës së cënueshme ose dhënia ose pranimi i pagesave ose dobive për të fituar pëlqimin e personit që ka kontroll mbi një person tjetër, me qëllim shfrytëzimin. Shfrytëzimi përfshin shfrytëzimin minimal të prostitucionit të personave të tjerë ose forma të tjera të shfrytëzimit seksual, shërbime ose punë të detyruar, skllavëri ose forma të tjera të skllavërisë, robëri ose heqjen e organeve.

Sipas nenit 3 (b) të Protokollit të Palermos së KB, rekrutimi, transportimi, ruajtja dhe pranimi i një fëmije me qëllim shfrytëzimin e tij, do të konsiderohet si "trafikim me njerëz" edhe në ato raste kur nuk janë të përfshirë mjetet e cekura në paragrafin (a). Sipas nenit 3 (g) të Protokollit të Palermos së KB, "fëmijë" konsiderohet secili person që nuk i ka mbushur 18 vjet.

2. Punë e detyruar

Sipas Konventës së ILO (shq. ONP) mbi punën e detyruar nr. 29 (1930), termi "punë e detyruar" nënkupton çdo punë ose shërbim që detyrohet nga një person tjetër duke u kërcënuar me çfarëdolloj ndëshkimi dhe për të cilën gjë ai person nuk është pajtuar me vullnetin e tij/saj të lirë.

3. Robëri

Sipas nenit 1 të Konventës së KB për robërinë (1926), robëria paraqet një status ose gjendje të një personi mbi të cilin shfaqet forcë si e drejtë pronësie.

4. Kontrabandë

Sipas Protokollit të KB për kontrabandën e migrantëve përmes tokës, ujit dhe ajrit, i cili e plotëson Konventën e KB për luftën kundër krimit të organizuar trans-nacional (2000), "kontrabanda e migrantëve" nënkupton përfitim, të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, përfitim financiar ose material përmes hyrjes ilegale në shtetin në të cilin personi nuk është shtetas ose banor i përhershëm.

<p>5.Migrim i paligjshëm</p>	<p>Sipas Organizatës Ndërkombëtare për Migrim (IOM), migrimi i paligjshëm ka të bëjë me format më të shpeshta të migrimit të parregullt, sidomos hyrjes ilegale, qëndrimit ose punës së paautorizuar dhe përcaktohet si lëvizje që ndodh jashtë normave ligjore të shteteve që dërgojnë, përmes së cilave kalohet transit dhe të cilat pranojnë migrantë.</p>
<p>6. Persona të kategorisë së cënueshme¹</p>	<p>Kategori specifike e personave siç janë fëmijët, fëmijët e pashoqëruar, personat me aftësi të kufizuara, personat në moshë, gratë shtatzëne, prindërit beqar me fëmijë, viktimat të trafikimit me njerëz, persona me sëmundje serioze, persona me çrregullime mendore dhe persona të ekspozuar ndaj dhunës, përdhunimit ose formave të tjera të dhunës psikike, fizike dhe seksuale, siç janë viktimat e gjymtimit gjenital të femrave.</p>
<p>7. Gjendje e cënueshme²</p>	<p>Nënkupton një gjendje në të cilën personi në fjalë nuk ka alternativë të vërtetë ose të pranueshme, përveçse t'i dorëzohet abuzimit në fjalë.</p>
<p>8. Identifikim</p>	<p>Një sërë procedurash dhe masash të institucioneve kompetente, të cilat në bazë të rrethanave në të cilat është gjetur VPTNJ, drejtohen kah grumbullimi i informacioneve dhe fakteve me qëllim përcaktimin e elementeve të trafikimit me njerëz.</p>
<p>9.Viktimitë e veprës penale³</p>	<p>Paraqet një person që ka pësuar dëm, përfshi lëndim fizik ose psikik, pësim emocional, humbje materiale ose ndonjë lëndim tjetër ose cenim të drejtave, lirive dhe interesave të tyre si rrjedhojë e një vepre të kryer penale.</p>

¹ Shih Nenin 21 të Direktivës 2013/33/BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit më datë 26 qershor 2013 për përcaktimin e standardeve të pranimit të aplikantëve për mbrojtje ndërkombëtare
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013L0033>

² Shih Direktivën 2011/36 BE, për mbrojtjen dhe parandalimin e TNJ dhe mbrojtje të viktimave, Neni 2 p.2 <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EN:PDF>

³ LPP i RMV, Neni 21. p.4

10. Viktimë e trafikimit me njerëz

Viktimë e veprës penale Trafikim me njerëz në bazë të Nenit 418-a, si dhe Trafikim me fëmijë në bazë të Nenit 418-çtë KP të RMVnëkupton një person i cili ka qenë lëndë e trafikimit me njerëz dhe viktimë e veprës së kryer penale.

11. Viktimë potenciale e trafikimit me njerëz

Paraqet një person të kategorisë së cenushme, për të cilin në bazë të gjendjes së cenushme ose rrethanave në të cilat gjendet, ekzistojnë tregues se është viktimë e trafikimit me njerëz, mirëpo identifikimi i të cilit ende nuk ka mbaruar ose personi refuzon të identifikohet si viktimë.

12. Fëmijë⁴

Person që ende nuk i ka mbushur 18 vjet.

13. Fëmijë i pashoqëruar i huaj

Fëmijë i pashoqëruar-i huaj që gjendet në territorin e RMV dhe i cili në çastin e identifikimit është në moshë deri 18 vjet, nuk është i shoqëruar nga prindërit e tij ose nga një kujdestar të caktuar me ligj ose pas mbërritjes së tij në RMV ka mbetur pa një shoqërim të tillë.

14. Mekanizëm Kombëtar i Referimit

Paraqet sistem bashkëpunimi përmes së cilit institucionet qeveritare i realizojnë përgjegjësitë e tyre për mbrojtjen dhe avancimin e të drejtave të njeriut për viktimat e trafikimit me njerëz. Roli i MKR-së është të sigurojë sistem efikas të identifikimit, referimit, pranimit, ndihmës dhe mbrojtjes së viktimave.

Zyra e Mekanizmit Kombëtar për Referim funksionon pranë Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale që nga shtatori i vitit 2005.

15. Mekanizëm Transnacional i Referimit

Janë mekanizma dhe sisteme që janë përgatitur për ndihmë gjithëpërfshirëse dhe përkrahje transnacionale të viktimave. Mekanizmat transnacionale të referimit e ndërlidhin tërë procesin e referimit nga identifikimi fillestar deri në kthimin dhe ndihmën në vendet e transitit, vendet e destinacionit dhe vendet e origjinës, përfshi edhe bashkëpunimin ndërmjet institucioneve qeveritare me ShQ dhe ON.

⁴ Konventa e KB mbi të drejtat e fëmijës

16. Procedura standarde të veprimit (PSV)

PSV-të i rregullojnë procedurat, proceset dhe mënyrat e sigurimit të ndihmës dhe mbrojtjes së të gjithë viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm nëpërmjet një qasjeje gjithëpërfshirëse të bazuar në të drejtat e njeriut, si dhe përqendrohen në viktimat në formë të kornizës së institucionalizuar të bashkëpunimit.

17. Mbrojtja dhe ndihma

Masa, programe dhe shërbime qëllimi i të cilave është rehabilitimi i viktimave, sipas Nenit 6 të Protokollit të Palermos të KB. Këto masa mund të ofrohen nga organizata joqeveritare, qeveritare dhe ndërkombëtare në vendet e destinacionit, transitit dhe të origjinës. Këto masa mund të përfshijnë - por jo vetëm kaq - strehim, shërbime shëndetësore, ndihmë psikologjike, edukime, trajnime profesionale, punësim, ndihmë juridike dhe transport.

18. Ri-integrimi

Ri-integrimi i viktimave paraqet ribashkim me familjen, komunitetin ose integrimin e tyre në komunitet të ri. Përveç vetë aktit të kthimit, kjo, gjithashtu përfshin dhe integrimin e viktimës në një mjedis shoqëror me zgjidhje afatgjate sociale dhe ekonomike.

19. Kthimi/riatdhesimi

Kthimi i një personi në shtetin e tij/saj dhe/ose komunitetin e origjinës. Në kontekstin e aktiviteteve për luftimin e trafikimit me njerëz, kthimi nuk nënkupton vetëm transportimin fizik të viktimës, por dhe mekanizma që sigurojnë kthim të sigurt dhe me dinjitet.

20. Siguruesi/ofruesi i shërbimeve

Është personel profesional i organizatave dhe institucioneve kompetente që sigurojnë shërbime për viktimat e trafikimit me njerëz (ofrues të shërbimeve).

21. Strehimore / Qendër akomodimi

Janë objekte që sigurojnë strehimin e përkohshëm të viktimave të supozuara dhe viktimave të trafikimit me njerëz, si dhe ofrojnë akomodim afatshkurtër dhe/ose afatgjatë.

22. Mbrojtja e dëshmitarëve

Janë masa sigurie të nevojshme për sigurimin e sigurisë së viktimës gjatë procedurave juridike. Mbrojtja e dëshmitarëve mund të ofrohet gjatë ose pas mbarimit të procedurave penale dhe mund të përfshijë një ose më tepër masa të parashikuara me Ligjin për Mbrojtjen e Dëshmitarëve.

23. Grup i krimit të organizuar⁵

Një grup i strukturuar prej tre ose më shumë personave që ekzistojnë për një periudhë të caktuar kohore dhe veprojnë së bashku me qëllim kryerjen e një ose më shumë veprave të rënda ose veprave penale të përcaktuara në përputhje me këtë Konventë që të fitohet, drejtpërdrejt ose në mënyrë të tërthortë, një përfitim financiar ose material.

⁵ Shih, n.2 të Konventës së KB kundër krimit të organizuar transnacional, Palermo 2000, https://www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/res5525e.pdf

I. STRATEGJIA KOMBËTARE PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM

HYRJE

Qëllimi dhe metodologjia e hartimit të Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm për periudhën kohore 2021 – 2025.

QËLLIMI, MISIONI DHE OBJEKTIVAT

Dukuria e trafikimit me njerëz paraqet krim serioz kriminal në nivel botëror dhe njëkohësisht paraqet shkelje më flagrante të të drejtave dhe lirive të njeriut. Reagimi i vetëm unik, më efikas dhe efektiv ndaj kësaj dukurie negative bëhet me një qasje gjithëpërfshirëse dhe multi-disiplinare të të gjithë aktorëve përkatës në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.

Republika e Maqedonisë së Veriut (RMV) që nga viti 2001 është pjesë e përgjigjes globale për një reagim gjithëpërfshirës dhe të organizuar kundër dukurisë së trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm si një nga format më të rënda të krimit të organizuar dhe shkeljes më të rëndë të të drejtave dhe lirive të njeriut.

Republika e RMV-së zotohet dhe përkushtohet për zbatimin e suksesshëm të objektivave strategjike të Strategjisë dhe aktiviteteve të parashikuara në Planin e Veprimit për ta sjellë vendin më pranë kriteve dhe standardeve ndërkombëtare. Për këtë qëllim, gjatë hartimit të Strategjisë Kombëtare, seriozisht u morën parasysh dhe u përfshinë edhe praktikatat e mira të

dokumenteve ndërkombëtare në vijim: rekomandimet e Këshillit të Evropës, në raportin e GRETA-s⁶për Vlerësimin e zbatimit të Konventës së Këshillit të Evropës "Masa kundër Trafikimit me Njerëz", si dhe rekomandimet e dhëna në raportin e GRETA-s të rrethit të dytë të vlerësimit dhe Koleksioni i praktikave të mira në zgjidhjen e TNj për parandalimin e shfrytëzimit të punës⁷, Strategjia e BE⁸drejt çrrënjësjes së Trafikimit me Njerëz dhe Direktiva nr. 2011/36/BE përparandalimin e TNj dhe mbrojtjen e VTnj, Plani i Veprimit⁹për luftën kundër TNj i OSBE-së, Vendimi nr. 557 për plotësimin e planit të luftës kundër TNj¹⁰, Vendimi i Këshillit të Ministrave të OSBE-së¹¹për Forcimin e përpjekjeve për të luftuar

⁶ Raporti për RMV u miratua në takimin e 14-të të Komisionit të Palëve të Këshillit të Evropës më datë 7 korrik 2014 Rrethi i dytë i vlerësimit, <https://rm.coe.int/greta-2017-39-frg-mkd-en/168078aeba>

⁷ Koleksioni i praktikave të mira për zgjidhjen e TNj për parandalimin e shfrytëzimit në punë (2020), <https://rm.coe.int/mpendium-of-good-practices-in-addressing-trafficking-in-human-beings-f/16809f9bef>

⁸ Strategjia e BE drejt çrrënjësjes së TNj, https://ec.europa.eu/homeaffairs/sites/homeaffairs/files/elibrary/docs/thb_strategy/thb_strategy_en.pdf. DIRECTIVE 2011/36/EU për parandalimin dhe pengimin e TNj dhe mbrojtjen e VTnj, https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/directive_thb_l_101_15_april_2011_1.pdf

⁹ Plani i Veprimit i OSBE-së i luftës kundër TNj, <https://www.osce.org/files/f/documents/1/9/42708.pdf>

¹⁰ Vendimi nr. 557 për plotësimin e planit të luftës kundër TNj <https://www.osce.org/files/f/documents/f/6/109532.pdf#:~:text=to%20take%20more%20vigorous%20measures%20against%20all%20forms,to%20the%20victims%20of%20trafficking%20in%20human%20beings%2C>

¹¹ Vendimi i Këshillit të Ministrave të OSBE-së, Forcimi i përpjekjeve për luftimin e të gjitha formave të trafikimit me njerëz, përfshi edhe shfrytëzimin seksual të fëmijëve, si dhe të gjitha formave të shfrytëzimit seksual të

të gjitha format e trafikimit me fëmijë, përfshi edhe shfrytëzimin seksual të fëmijëve dhe të gjitha formave të shfrytëzimit seksual të fëmijëve, si dhe raportet dhe rekomandimet përkatëse për Republikën e Maqedonisë së Veriut të ngërthyera në raportet vjetore për trafikimin me njerëz nga Departamenti Shtetëror i SHBA-së dhe dokumente të tjera përkatëse kombëtare dhe ndërkombëtare. Në raportet e mësipërme është njohur përgjigja gjithëpërfshirëse, e organizuar dhe efektive kundër trafikimit me njerëz në RMV.

Prandaj, qëllimi i Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm (SK dhe PKV) është të jetë një mjet dhe mekanizëm për bashkimin e të gjithë aktorëve përkatës shtetërorë dhe jo-shtetërorë, si dhe partnerët ndërkombëtarë, që të kenë një kuptim të përbashkët të situatës në lidhje me trafikimin me njerëz dhe migrimin e paligjshëm, si dhe përbashkëtimin e sfidave.

Strategjia Kombëtare hedh bazat për një qasje kaq institucionale, gjithëpërfshirëse, efikase dhe efektive, duke vendosur një kornizë për bashkërendimin dhe bashkëpunimin ndërmjet të gjithë aktorëve, si dhe roleve dhe përgjegjësi të tyre përkatëse. Për më tepër, Strategjia dhe Plani i Veprimit do të kenë edhe rëndësi thelbësore për sigurimin e mbështetjes politike, si dhe mbështetjes së nevojshme financiare për të zbatuar politikat dhe masat e parashikuara.

Misioni i Strategjisë Kombëtare është të sigurojë prioritetet dhe mekanizma strategjik për të luftuar trafikimin me njerëz dhe migrimin e paligjshëm, si dhe të hartojë politika dhe mekanizma gjithëpërfshirës në nivel kombëtar dhe vendor. Ai gjithashtu kërkon të sigurojë një qasje gjithëpërfshirëse multi-disiplinare të përqendruar te viktimat, i cili do të sigurojë që çdo viktimit e trafikimit me njerëz, grua, burra, djalë apo vajzë, të identifikohet, mbrohet menjëherë dhe që të drejtat e tyre të garantohen në përputhje me standardet ndërkombëtare. Në të njëjtën kohë, institucionet përkatëse duhet të identifikojnë, hetojnë, ndjekin penalisht dhe ndëshkojnë me ndëshkime shkurajuese të gjithë autorët, përfshirë përdoruesit e shërbimeve të viktimave të trafikimit me njerëz. Plani Kombëtar i Veprimit përcakton kornizën operacionale për operacionalizimin e objektivave të përcaktuara strategjike, si dhe duke përcaktuar institucionet kompetente dhe duke inkurajuar një qasje multi-disiplinare në zbatimin e aktiviteteve të parashikuara për të arritur rezultatet e pritura. Komisioni Kombëtar dhe Qeveria e RMV-së duhet të sigurojnë mbështetje të gjerë politike dhe financiare për zbatimin efektiv të aktiviteteve të parashikuara në plan.

Objektivat dhe prioritetet strategjike në Planin Kombëtar të Veprimit ndahen në pesë fusha strategjike: 1. Kuadri mbështetës, 2. Parandalimi, 3. Identifikimi dhe referimi, 4. Ndihma e drejtpërdrejtë, mbrojtja, integrimi dhe kthimi vullnetar i VTNJ/migrantëve dhe 5. Zbulimi dhe ndjekja efektive e autorëve të krimin TNJ dhe KM.

Plani i veprimit parashikon dhe specifikon objektivat strategjike, objektivat specifike, aktivitetet që do të ndërmerren për të arritur objektivat e përcaktuara dhe të pritura, kornizën kohore të ndërhyrjeve, institucionin kompetent / shoqatat e qytetarëve. Për të arritur me sukses objektivat e përcaktuara, parashikohet një kornizë buxhetore dhe një bartës i buxhetit. Për të kryer një vlerësim të suksesshëm, objektivat e parashikuara dhe suksesi i pritshëm janë të matshëm, me ndihmën e treguesve të performancës së projektuar sipas standardit SMART.

1. PARIMET KRYESORE TË STRATEGJISË KOMBËTARE DHE PLANIT TË VEPRIMIT PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM

Parimet kryesore pasqyrohen përmes fushave dhe objektivave strategjike të përcaktuara sipas katër komponentëve themelorë të veprimitarive për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm, përkatësisht kuadrin mbështetës, parandalimin, mbështetjen dhe mbrojtjen e viktimave, migrantëve, si dhe procedurat para-hetimore dhe penale kundër trafikimit me njerëz dhe kontrabandës së migrantëve.

Parimi i 1-rë. Përgjegjësia e Qeverisë për Strategjinë

Qeveria e RMV-së merr përgjegjësi të plotë në vendosjen e objektivave, zbatimin e aktiviteteve, si dhe përpiqet të arrijë rezultate pozitive nga aktivitetet e zbatuara si një përgjigje

kombëtare ndaj problemit të trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm.

Në këtë drejtim, Qeveria zotohet që në periudhën e zbatimit të dokumenteve strategjike të sigurojë mjete financiare për realizimin e objektivave strategjike. Për këtë qëllim, institucionet përgjegjëse për planifikimin dhe zbatimin e aktiviteteve të parashikuara në SK dhe PKV duhet të sigurojnë masa të qëndrueshmërisë. Gjithashtu, institucionet kombëtare duhet të planifikojnë mobilizim të shtuar të burimeve njerëzore, si dhe forcim të vazhdueshëm të kapaciteteve të tyre që të zbatojnë në mënyrë efektive aktivitetet e parashikuara në SK dhe PKV.

Parimi i 2-të. Pjesëmarrja e sektorit qytetar

Qeveria e RMV-së luan një rol udhëheqës në përballimin e sfidave dhe pasojave që burojnë nga trafikimi me njerëz dhe migrimi i paligjshëm. Në mënyrë që të marrë një qasje gjithëpërfshirëse dhe multi-disiplinore në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm, Qeveria do të ndërtojë partneritet me sektorin e shoqërisë civile për përfshirjen e saj aktive. Për këtë qëllim, Qeveria zotohet dhe konfirmon që në zhvillimin dhe zbatimin e programeve, masave dhe aktiviteteve për të luftuar trafikimin me njerëz dhe migrimin e paligjshëm, do të vendosë një dialog aktiv me të gjithë aktorët jashtë sistemit të qeverisë. Shoqatat e qytetarëve do të kenë mundësi të ndërtojnë më tej partneritete dhe të luajnë një rol aktiv në kryerjen e analizave dhe hulumtimeve, kryerjen e aktiviteteve parandaluese, edukimin, sigurimin e ndihmës dhe mbështetjes për viktimat në strehimore dhe në procesin e riintegritimit në mjedisin shoqëror.

Në mënyrë që të arrihet një përgjigje efikase dhe efektive në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm, Qeveria e RMV-së do të ndërtojë një partneritet afatgjatë me sektorin e shoqërisë civile në mënyrë transparente nëpërmjet kritereve dhe standardeve qartësisht të përcaktuara për zgjedhjen dhe financimin e shoqatave qytetare, të cilat do të përfshihen në parandalimin, ndihmën, mbrojtjen e viktimave të trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm, si dhe riintegrimin e tyre afatgjatë.

Parimi i 3-të. Trajtimi i viktimave bazuar në të drejtat e njeriut

Strategjia Kombëtare për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm është plotësisht e përqendruar në viktimën, sigurinë e saj dhe mbrojtjen e të drejtave të saj në përputhje me standardet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, veçanërisht ato të parashikuara në Konventën Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Liritë Themelore, Konventën e Statusit të Refugjatëve 1951, si dhe protokollet përkatëse.¹²

1. E drejta për jetë (neni 2).
2. E drejta për mos iu nënshtruar torturave, trajtimeve çnjerëzore ose degraduese (neni 3).
3. Ndalimi i skllavërisë dhe punës së detyrueshme (neni 4).
4. E drejta për liri dhe siguri (neni 5)
5. E drejta për një gjykim të drejtë (neni 6).

¹² Referenca për Konventën Evropiane për të Drejtatë Njeriut dhe Konventën e Statusit të Refugjatëve e vitit 1951 të KB-së

6. Mosdiskriminim për shkak të racës, fesë ose vendit të origjinës (neni 3).
7. Ndalimi i dëbimit të një refugjati (neni 33).
8. Respektimi i të drejtave të parashikuara në konventat ndërkombëtare të ratifikuara nga RMV-ja.

Qeveria e RMV-së me vendimin për miratimin e këtij dokumenti merr përsipër që mekanizmat e vendosur kombëtar për identifikimin, mbrojtjen dhe referimin e viktimave, si dhe e gjithë procedura gjyqësore janë plotësisht në përputhje me këtë qasje ndaj të drejtave të njeriut. Qeveria, në këtë Strategji, bën hapa përpara që çojnë në përmirësimin e mëtejshëm të masave për mbrojtjen e të drejtave të viktimave në mënyrë që të sigurojë informacion ligjor, mbrojtje fizike dhe juridike, ndihmë materiale dhe kompensim, të cilat çojnë në rehabilitimin dhe integrimin e tyre. Qeveria është veçanërisht e përkushtuar për parandalimin e trafikimit me fëmijë, duke pasur një qasje të veçantë për identifikimin, mbrojtjen, ndihmën dhe mbështetjen e tyre të hershme, integrimin e tyre duke përfshirë rastet e bashkimit familjar ose të tjera.

Parimi i 4-të. Qasja e koordinimit multi-disiplinar

Qeveria e RMV-së merr përsipër detyrimin të sigurojë koordinim multi-disiplinar në drejtim të realizimit të SK dhe PKV me pjesëmarrjen e të gjitha institucioneve kompetente në planifikimin, realizimin dhe promovimin e aktiviteteve të planifikuara.

Parimi i 5-të. Qëndrueshmëria

Në mënyrë që të sigurohet qëndrueshmëria dhe realizueshmëria e SK dhe PKV, Qeveria e RMV-së po zhvillon mekanizma monitorimi dhe vlerësimi, të cilat do të synojnë monitorimin e nivelit të zbatimit të aktiviteteve të planifikuara në Strategjinë Kombëtare dhe Planin e Veprimit. Qeveria synon që strukturat dhe mjetet e parashikuara të jenë në funksion të plotë të realizimit efikas dhe efektiv të objektivave të përcaktuara në dokumentet strategjike, duke siguruar fonde të përshtatshme nga Buxheti i Shtetit, si dhe duke siguruar burime të nevojshme njerëzore, të përshtatura për planifikimin afatmesëm.

2. METODOLOGJIA E PUNËS

Strategjia Kombëtare dhe Plani Kombëtar i Veprimit 2021-2025 u përgatitën me ndihmën e një konsulenti të jashtëm¹³ dhe duke u bazuar në një vlerësim të kryer më parë të realizimit të Strategjisë Kombëtare dhe Planit Kombëtar të Veprimit 2017-2020, nga një vlerësues i jashtëm¹⁴.

¹³ Konsulenti për përgatitjen e SK dhe PKV: Sande Kitanov, u mbështet financiarisht nga Organizata Ndërkombëtare për Migrim – IOM, Misioni në RMV.

¹⁴ Vlerësimin e Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimin të Paligjshëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut (2017-20120), e ka përgatitur Dr. Elena Petreska nga Programi për Luftën kundër TNJ i Qendrës Ndërkombëtare për Zhvillimin e Politikave të Migrimin (ICMPD), në kuadër të projektit Përmirësimi i përgjigjes strategjike në luftën kundër TNJ në Ballkanin Perëndimor, mbështetur financiarisht nga Shoqëria Gjermane për Bashkëpunim

Raportet dhe rekomandimet e mëposhtme përkatëse u përdorën për hartimin e Strategjisë Kombëtare dhe Planit të Veprimit: Raporti i Vlerësuesit të Pavarur, raportet e Komisionit Kombëtar, analiza e procedurave standarde të veprimit, raportet e shoqatave të qytetarëve, raportet e Bashkimit Evropian, Këshillit të Evropës-GRETA dhe Departamentit të Shtetit i SHBA, raporte të tjera nga institucionet dhe organizatat përkatëse vendase dhe ndërkombëtare, si dhe kërkime, vlerësime dhe analiza të pavarura. Gjithashtu, u krye një analizë e legjislacionit të brendshëm dhe akteve nënligjore në mënyrë që të përcaktohet pajtueshmëria me konventat ndërkombëtare dhe instrumentet ligjore, si dhe nivelin e zbatimit të tyre, të drejtën e Bashkimit Evropian, të drejtën ndërkombëtare, si dhe analizën e zbatimit të legjislacionit ekzistues nga institucionet dhe organet kompetente kombëtare. Hartimi i dokumenteve kryesore bazohet në parimin e gjithëpërfshirjes, duke marrë parasysh një numër mendimesh dhe sugjerimesh nga aktorë të ndryshëm. Kjo përfshin intervista me aktorë përkatës të përfshirë në përgjigjen kombëtare ndaj trafikimit me njerëz dhe migrimin të paligjshëm në mënyrë që të identifikohen nevojat dhe të krijohen objektiva dhe prioritetet strategjike në Strategjinë dhe Planin e Veprimit 2021-2025.

Në mënyrë që të sigurohet matshmëria dhe vlerësimi i objektivave specifike dhe strategjike për rëndësinë, efektivitetin, efikasitetin dhe ndikimin e tyre, përdoren tregues të matshëm, pikënisje dhe qëllimi përfundimtar. Kjo do të bëjë të mundur që një vlerësim vjetor efektiv me tregues të matshëm të performancës

të kryhet në bazë vjetore me rishikimin vjetor të pajtueshmërisë së PKV dhe planit operativ. Ky mekanizëm monitorimi dhe vlerësimi mundëson krijimin e politikave të përshtatshme për një përgjigje kombëtare ndaj TNj dhe MP bazuar në situatën reale. Gjithashtu, hartimi i SK dhe PKV, përmes objektivave strategjike dhe aktiviteteve për të arritur objektivat strategjike bazohet në një qasje të orientuar nga viktimat. Duke pasur parasysh faktin që TNj përmes vetë formës së shfrytëzimit paraqet dhunë të bazuar në gjini, kjo SK dhe PKV, nëpërmjet objektivave dhe prioriteteve strategjike, konsideron qasjen e ndjeshme dhe të përshtatshme ndaj vajzave, djemve, grave dhe burrave, sidhe nevojave të tyre të veçanta.

Në hartimin e këtyre dokumenteve, u përdorën praktikatat dhe politikat e mira të fituara gjatë zbatimit të PS dhe PKV për LKTNjeMP 2017-2020. Dokumenti përfundimtar i SK dhe PKV për LKTNjeMP 2021-2025 është validuar nga anëtarët e Komisionit Kombëtar. Strategjia Kombëtare dhe Plani i Veprimit për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm 2021-2025 janë miratuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut¹⁵.

3. ANALIZA E GJENDJES DHE VLERËSIMI I KORNIZËS EKZISTUESE INSTITUCIONALE DHE JURIDIKE

Trafikimi me njerëz dhe migrimi i paligjshëm janë një problem global me një trend të dukshëm në rritje, nga i cili nuk përjashtohet as RMV-ja. Migrimi i paligjshëm përmes flukseve të përziera të migracionit është në rritje, ndërsa rrjetet ndërkombëtare kriminale po përdorin territorin e RMV-së si një vend tranzitor, pjesë e korridorit të Ballkanit Perëndimor për kontrabandimin e migrantëve mbërritjen e tyre në vendet e destinacionit në Bashkimin Evropian.

Ekziston një kompetencë e kombinuar e disa institucioneve në përballimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm, të bashkërenduar nga Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm. Komisioni përbëhet nga përfaqësues të institucioneve shtetërore, të kryesuar nga një Koordinator Kombëtar. Komisioni ka një organ administrativ, një sekretariat dhe një nëngrup për luftimin e trafikimit të fëmijëve. Megjithatë në periudhën e mëparshme aktiviteti ndërministror dha rezultate të dukshme, është akoma e nevojshme të ngriten kapacitetet e zyrës së koordinatorit kombëtar dhe raportuesit kombëtar, të cilat janë një nga rekomandimet kryesore të Këshillit të Evropës në drejtim të harmonizimit të rregulloreve të brendshme me instrumentet juridikë ndërkombëtarë. Kjo Strategji parashikon objektiva strategjike që do të mundësojnë ngritjen e

¹⁵ Seanca e 66-të e Qeverisë më datë 21 prill, 2021.

kapaciteteve të koordinatorit kombëtar për zbatimin e plotë dhe efikas të mandatit të tij.

3.1 ANALIZA E GJENDJES DHE TENDENCAVE TË TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT

3.1.1 Trafikimi me me njerëz

Në fushën e trafikimit me njerëz, RMV është një vend i origjinës, transitit dhe destinacionit. Vend i origjinës dhe destinacionit është në rastet e rekrutimit të viktimave vendase për qëllime të trafikimit brendshëm, ndërsa vend i origjinës me rekrutimin e viktimave vendase për qëllime të shfrytëzimit në vendet e destinacionit, më shpesh në vendet e Bashkimit Evropian. Vend i destinacionit është për viktimat e rekrutuara të huaja, kryesisht nga Shqipëria fqinje, Kosova, Serbia dhe Bullgaria me qëllim shfrytëzimin e tyre. Një motiv kryesor për trafikantët për të shfrytëzuar viktimat është të fitojnë përfitime materiale.

Mënyra e realizimit

Metoda më e zakonshme e përdorur nga trafikantët për të rekrutuar viktimat është mashtrimi, me premtime të rreme për punësim dhe martesë personale në vendet e Bashkimit Evropian. Gjatë rekrutimit, trafikantët përdorin ndërmjetësimin nga të afërmit e viktimës ose persona që tashmë janë viktimat të detyrimit

ose kanë krijuar bashkëpunim me trafikantët në bazë të interesit material ose përfitimeve të tjera. Transporti i viktimave të huaja në destinacionin e shfrytëzimit është zakonisht në mënyrë të ligjshme, me dokumente të falsifikuara të udhëtimit ose në mënyrë të paligjshme përmes kalimeve të paligjshme në kufirin shtetëror, zakonisht pranë vendkalimeve kufitare.

Lidhur me format/llojet e shfrytëzimit të viktimave, kryesisht bëhet fjalë për shfrytëzim seksual, i cili kryhet më shpesh në ambiente të hotelarisë dhe klube të natës në pjesën perëndimore të vendit. Shfrytëzimi i punës kryhet përmes punës së detyruar në objektet e hotelarisë të kombinuara me shfrytëzim seksual, si dhe shfrytëzim të punës për nevojat e bujqësisë, blegtorisë dhe përmes lypjes së detyruar. Martesa e detyruar si formë e shfrytëzimit kombinohet me shfrytëzim seksual dhe të punës në të njëjtën kohë. Në periudhën 2017-2020, nga gjithsej 24 viktimat të identifikuar, 12 ishin viktimat të shfrytëzimit seksual, dy të punës dhe gjashtë të martesës së detyruar. Gjatë periudhës së përmendur, institucionet kompetente dhe shoqatat e qytetarëve të përfshirë në ekipet mobile/lëvizëse identifikuan gjithsej 345 persona të kategorisë së cenuar me rrezik të lartë të trafikimit me njerëz. Gjithashtu në këtë kategori, femijët si kategoria më e ndjeshme marrin pjesë me 61.7% të numrit të përgjithshëm të viktimave të mundshme të identifikuar të trafikimit me njerëz.

Profili i viktimës

Viktimat femijë vazhdojnë të marrin pjesë në përqindjen më të madhe (76%), dhe kjo tendencë i referohet gjithashtu gjinisë

në të cilën gratë janë më të përfaqësuara. Më shpesh bëhet fjalë për njerëz të kategorive të cenushme, të motivuar nga faktorë të ndryshëm social, ekonomik dhe shoqëror, siç janë: varfëria, diskriminimi gjinor, dhuna në familje dhe rrethana të tjera personale të viktimës, të tilla si moshë, gjendja shëndetësore, nevoja të veçanta dhe kështu me radhë. Në fushën e përkatësisë etnike, përfaqësohen të gjitha grupet etnike me përjashtim të martesave të detyruara dhe lypjes së detyruar ku dominojnë viktimat e etnisë rome.

Profili i trafikantit

Në fushën e shfrytëzimit seksual, zakonisht është një person mashkull që zotëron një strukturë hotelieri ose janë anëtarë të një familjeje të ngushtë të përfshirë në funksionimin e objekteve të hotelerisë. Në fushën e shfrytëzimit të punës, është një pronar mashkull i tokës bujqësore, pronar i një ferme blegtorale, pronar i një kompanie ndërtimi. Në fushën e lypjes së detyruar të fëmijëve, trafikantët janë zakonisht burra që janë afër familjes së viktimës, si dhe vetë prindërit. Në rastet e martesave të detyruara, rekrutuesi zakonisht ndodhet në vendin e destinacionit (BE) dhe përmes ndërmjetësuesve të tij në RMV, veçanërisht të përkatësisë etnike rome dhe ai identifikon një nuse të mundshme, zakonisht të moshës 14-16 vjeç dhe bie në kontakt me familjen duke iu ofruar martesë me një djalë rom në një vend të BE.

Në fushën e ndjekjes penale të autorëve të veprës penale Trafikim me njerëz sipas Nenit 418a dhe Trafikimi me fëmijë

sipas Nenit 418ç të Kodit Penal (KP) në periudhën e përmendur, Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) në Prokurorinë Themelore Publike për Ndjekjen e Krimit të Organizuar dhe Korrupsionit ngriti dhjetë akuzë penale sipas nenit 418ç të Kodit Penal dhe gjithsej u akuzuan 24 autorë.

Analiza e gjendjes së trafikimit me njerëz në RMV tregon se metodat e realizimit dhe trendet nuk kanë ndryshuar ndjeshëm. Është i dukshëm numri i vogël i viktimave të identifikuara të TNj për një periudhë katër vjeçare (24), veçanërisht numri i vogël i viktimave të huaja të TNj (4). Për të ngritur kapacitetet e institucioneve kompetente për zbulimin e rasteve të TNj dhe identifikimin e viktimave të trafikimit, Strategjia parashikon një sërë objektivash dhe aktiviteteve strategjike që do të përmirësojnë procesin e zbulimit të rasteve të TNj dhe do të kontribuojnë që çdo viktimë të TNj të identifikohet dhe të mbrohet në kohë, si dhe të sigurohen të gjitha standardet në përputhje me standardet ndërkombëtare.

3.1.2 Migrimi i paligjshëm

Sa i përket migrimit të paligjshëm, RMV-ja është pjesë e korridorit të Ballkanit Perëndimor dhe është një vend transit ndërmjet vendeve të origjinës dhe destinacionit. Lëvizjet e përziera të migracionit janë karakteristike për këtë korridor, të përbërë nga migrantë, refugjatë, fëmijë të pashoqëruar, nëna me fëmijë, të moshuar dhe persona me aftësi të kufizuara.

Rrjetet ndërkombëtare kriminale përdorin lëvizje të përziera migrimi për të kontrabanduar migrantë dhe viktimat e trafikimit

nga vendet e tyre të origjinës në vendet e tyre të destinacionit. Vendet e origjinës së migrantëve dhe viktimave të trafikimit me njerëz janë më së shpeshti Siria, Afganistani, Pakistani, Lindja e Mesme dhe e Largët dhe Afrika.

Mënyra e realizimit¹⁶:

Organizatave ndërkombëtare kriminale të përfshira në kontrabandën e migrantëve zakonisht formohen në vendet e origjinës së migrantëve, ndërsa mund të gjenden duke vepruar edhe në vendet e origjinës/transitit dhe destinacionit. Më të zakonshmet janë organizatat kriminale nga Afganistani dhe Pakistani. Këto janë organizata kriminale shumë të strukturuar në më tepër nivele; pjesëtarët e këtyre organizatave zakonisht janë të lidhur me familjen, të organizuar në bazë hierarkike me role dhe detyra të ndara në mënyrë rigorozë. Në secilin nga vendet e transitit depërtojnë një person me besim, i cili mund të jetë pjesëtar i organizatës kriminale, por edhe një person migrant i cili ka krijuar bashkëpunim me organizatën kriminale. Ky person është zakonisht nga vendet e origjinës së migrantëve. Ai qëndron ilegalisht në vend ose për të maskuar rolin e tij kriminal legalizon qëndrimin e tij dhe paraqitet si azilkërkuar. Shpeshherë lidhin martesë me shtetasit tanë në mënyrë që të legalizojnë qëndrimin. Roli i këtij personi është të rekrutojë një shtetas tonë si drejtues

¹⁶ Në pjesën e Mënyrës së Realizimit, u përdorën të dhëna nga Raporti i IOM „MAPIMI I KONTRABANDËS SË MIGRANTËVE NË RAJONIN E BALLKANIT PERËNDIMOR“, si dhe përvoja operative afatgjate e autorit e fituar në Ministrinë e Brendshme, gjatë hetimeve të kryera në fushën e kontrabandës me migrantë dhe krim të organizuar.

i një grupi të organizuar kriminal. Drejtuesi rekruton transportues të cilët me automjetet e tyre të pasagjerëve dhe të mallrave kanë rolin e bartjes së migrantëve pas hyrjes ilegale nga Greqia, dhe transportimin e tyre të sigurt në zonën e rajonit të Kumanovës dhe Likovës për strehimin e tyre të përkohshëm dhe transportimin e tyre të mëtejshëm në Serbi. Përbërja e personave në grupin lokal kriminal janë persona meshkuj nga zona e Kumanovës, Shkupit, Velesit, Gjevgjeliçës, Strumicës dhe qytete tjera. Ata janë gjithashtu pronarë të automjeteve që përdorin për të transportuar migrantë, por më së shpeshti automjete me dokumentacion të parregulluar të trafikut në mënyrë që të mos identifikohet përdoruesi.

Pagesa për kontrabandën është zakonisht e veçantë për secilën fazë në secilin vend transit. Organizatorët e grupeve kriminale i marrin paratë përmes transferimeve të parave të shpejta (Western Union, Manigram) ku anëtarët e grupit kriminal lokal, anëtarët e familjes dhe miqtë e tyre shfaqen si pranues të transferimeve të parave për të cilat ata kërkojnë një komision prej 10-20 përqind për çdo transferim të realizuar. Gjithsesi, në një masë më të vogël, ekziston edhe mënyra e pagesës nëpërmjet personave që janë të ashtuquajturit havalë ose sistem pagese hawala.

Në periudhën 2017-2019, Ministria e Punëve të Brendshme ngriti gjithsej 117 kallëzime penale për veprën penale Kontrabandim të migrantëve sipas Nenit 418b të Kodit Penal kundër 194 autorëve dhe gjashtë kallëzime penale për veprën penale Organizim të një grupi për kryerjen e krimeve të trafikimit me njerëz dhe kontrabandë të migrantëve sipas nenit 418c të Kodit Penal kundër 41 autorëve.

Prokuroria Themelore Publike për Ndjekjen e Krimit të Organizuar dhe Korrupsionit, në periudhën e përmendur, ngriti 107 akuza kundër 173 personave, të cilat përfunduan me gjithsej 99 aktgjykime të shkallës së parë.

Analiza e gjendjes së migrimit të paligjshëm tregon kompleksitetin e dukurisë, si nga pikëpamja fenomenologjike ashtu edhe nga pikëpamja viktimologjike në kompleksitetin e marrëdhënieshë shkaksore. Vendi ynë mbetet një vend transit në fushën e migrimit të paligjshëm, me një trend në rënie krahasuar me flukset e migrimit masiv (qershor 2015-mars 2016), por prapë me një trend të vazhdueshëm në rritje¹⁷. Patrullat e përbashkëta dhe prania e përbashkët e policisë maqedonase me vendet partnere nga BE dhe Frontex kontribuuan që organizatat kriminale të ndryshojnë mënyrën e veprimit të tyre dhe të zëvendësojnë korridorin e Ballkanit Perëndimor me korridorin bregdetar perëndimor (Greqi-Shqipëri-Mali i Zi-BeH-Kroaci), e cila gjë konfirmohet nga numri i rasteve të zbuluara të kontrabandës. Republika e Maqedonisë së Veriut dhe Komisioni Kombëtar qëndrojnë të përkushtuar në parandalimin e migrimit të paligjshëm dhe pasojat e tij. Kjo në veçanti në fushën e identifikimit të kategorive të cënueshme të migrantëve me rrezik të lartë të trafikimit me njerëz dhe identifikimin e viktimave të supozuara të TNj në mënyrë që të sigurohen parakushtet për kryerjen e një procedure efikase dhe efektive për identifikimin e tyre.

¹⁷ Në gjysmën e parë të vitit 2020 krahasuar me vitin 2019 u regjistrua një rritje prej 60%.

Duke pasur parasysh kompleksitetin e dukurisë nga pikëpamja fenomenologjike dhe përfshirjen e një përgjigje më të gjerë kombëtare që tejkalon kapacitetin e kornizës institucionale të Komisionit Kombëtar, dilema e justifikimit dhe efektivitetit të migrimit të paligjshëm për t'iu nënshtruar kompetencës së Komisionit Kombëtar për Luftimin e TNj dhe MP ka vazhduar për një kohë të gjatë. Kjo dilemë shton faktin që në nivel shtetëror disa institucione punojnë në çështjen e migrimit, përfshirë migrimin e paligjshëm. Gjithashtu, praktika ndërkombëtare nuk e njeh bashkimin e dy dukurive në nivel strategjik në një strategji të vetme. Vetëm grupet e cënueshme brenda migrimit të paligjshëm janë një grup i synuar si viktimat të mundshme dhe të supozuara të trafikimit.

3.2 VLERËSIMI I KORNIZËS EKZISTUESE INSTITUCIONALE

3.2.1 Korniza institucionale për luftimin e trafikimit me njerëz dhe mekanizmat mbështetëse institucionale e shtetërore

Republika e Maqedonisë së Veriut po i ngrit kapacitetet e veta për të luftuar trafikimin me njerëz dhe migrimin e paligjshëm në përputhje me standardet ndërkombëtare që nga viti 2001. Ekzistojnë institucione me kompetencë të përgjithshme në këtë fushë, siç janë: MPB, MPJ, MPPS, MD, MASH, MSH, Prokuroria Publike për Ndjekjen e Krimit të Organizuar dhe Korrupsionit, si dhe institucione të tjera kompetente. Në të njëjtën kohë, është

krijuar dhe zhvilluar një partneritet me sektorin e shoqërisë civile të përfshirë në parandalimin, mbrojtjen, ndihmën, mbështetjen dhe integrimin e viktimave të trafikimit. Në të njëjtën kohë, një raport i tillë është krijuar edhe me organizatat ndërkombëtare të pranishme në vend.

3.2.1.1 Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm

Ekziston një organ i specializuar koordinues, përkatësisht Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm (Komisioni), i themeluar në vitin 2001. Komisioni drejtohet nga një Koordinator Kombëtar i emëruar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Ai u ngrit për të kryer: monitorimin dhe analizimin e situatës në lidhje me trafikimin e njerëzve dhe migrimin e paligjshëm, në mënyrë që të bashkërendojë aktivitetet e institucioneve kompetente dhe të organizojë dhe zbatojë bashkëpunimin me shoqatat përkatëse të qytetarëve dhe organizatat ndërkombëtare. Komisioni përbëhet nga 16 anëtarë, të deleguar nga institucionet kompetente¹⁸.

Komisioni mblidhet çdo çerek vit duke pasur një agjendë të përgatitur më parë në përputhje me prioritetet e planifikuara dhe ato aktuale, si dhe tema të iniciuara nga Sekretariati dhe

Nëngrupi i Fëmijëve. Përgatit një raport vjetor për funksionimin e tij dhe e publikon atë. Për të matur efektivitetin dhe efikasitetin e politikave të krijuara dhe objektivave strategjike, Komisioni i kushton një rëndësi të veçantë instrumentit të monitorimit dhe vlerësimit. Qëllimi kryesor i monitorimit dhe vlerësimit është të kontrollojë kohën dhe efikasitetin e procesit administrativ dhe përmes vlerësimit të sigurojë informacion mbi ndikimin, efektivitetin dhe qëndrueshmërinë e politikave të krijuara. Për më tepër, monitorimi dhe vlerësimi ofrojnë një mundësi për të formuluar prioritetet zhvillimore të zbatimit, duke iu përgjigjur pyetjeve kryesore që janë të rëndësishme për vendimmarrjen e palëve të interesuara përkatëse në interes të qytetarëve.

Monitorimi dhe vlerësimi janë mjete të ndërlidhura që janë të rëndësishme për realizimin e suksesshëm të objektivave strategjike. Ato mbështesin procesin e planifikimit, duke marrë parasysh progresin nga njëra anë, ndërsa nga ana tjetër mundësojnë analizën në kohë të rreziqeve dhe mësimëve të fituara. Ai është një mekanizëm për përmirësimin e transparencës në procesin e zbatimit të politikave, i cili inkurajon pjesëmarrjen e palëve të interesuara në zbatimin e politikave specifike, duke rritur dhe specifikuar përgjegjësinë e subjekteve kompetente.

Për qëllimet e këtij dokumenti, "monitorim" nënkupton një aktivitet për mbledhjen, analizën dhe përdorimin sistematik dhe të vazhdueshëm të informacionit në mënyrë që të menaxhojë kontrollin, identifikimin dhe ndërmarrjen e veprimeve korrigjuese në zbatimin e politikave publike në lidhje me luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm. në RVM. Qëllimi

¹⁸ Anëtarët e Komisionit janë përfaqësues të: MPB, MPJ, MPPS, MD, MSh, Prokurorisë Themelore Publike për Ndjekjen e Krimin të Organizuar dhe Korrupsionit, një gjykatës i Gjykatës Themelore Shkupi 1, MASH-Byroja për Zhvillimin e Arsimit, Inspektoratit Shtetëror të Punës dhe Agjencisë për punësim e RVM.

i monitorimit është të sigurojë informacione thelbësore mbi progresin e bërë nga autoritetet përgjegjëse për zbatimin dhe kontrollin e politikave përkatëse të përcaktuara në këtë strategji.

Për qëllimet e këtij dokumenti, “vlerësim” nënkupton vlerësimin dhe analizën e rezultatit të politikave publike të zbatuara, duke u bazuar në ndikimin dhe efektivitetin e arritur, si dhe në aspektin e potencialit të siguruar për qëndrueshmëri. Vlerësimi duhet të kryhet në bazë të kriterëve të përcaktuara më parë në mënyrë të qartë dhe standardeve të përcaktuara në përputhje me praktikën e mirë ndërkombëtare.

Monitorimi periodik i zbatimit të strategjisë kryhet nga Sekretariati i Komisionit, nëpërmjet vlerësimit të nivelit të objektivave specifike dhe aktiviteteve të zbatuara të parashikuara në strategji dhe në PKV.

Vlerësimi përfundimtar për zbatimin e Strategjisë dhe PKV për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm 2021-2025 do të kryhet pas skadimit të periudhës së planifikuar për zbatimin e saj nga një vlerësues i pavarur. Vlerësimi përfundimtar i Strategjisë së zbatuar dhe PKV 2021-2025 do të përfshijë elementët e mëposhtëm:

- Treguesit për objektivat e strategjisë
- Rëndësinë e objektivave
- Efektivitetin e objektivave
- Treguesit e masave
- Efektivitetin e masave

- Ndikimin e masave
- Qëndrueshmërinë e masave
- Mësimet e fituara
- Rekomandimet për menaxhim të riskut
- Rekomandimet për zbatim efikas dhe të qëndrueshëm të strategjisë
- Rekomandimet për masat dhe objektivat e ardhshme

Që të arrihen objektivat e mësipërme, kjo strategji parashikon masat dhe mekanizmat e mëposhtëm:

- Hartimin e planeve vjetore operacionale për zbatimin e PKV për LKTNjeMP, PKV për luftën kundër trafikimit të fëmijëve dhe planeve lokale të veprimit brenda Komisioneve Lokale për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm,
- Rishikimin vjetor të PKV për LKTNjeMP dhe të PKV për luftën kundër trafikimit të fëmijëve dhe planeve lokale të veprimit brenda Komisioneve Lokale për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm.

Në kuadër të Komisionit ekziston Zyra e Koordinatorit Kombëtar¹⁹ e cila është e vendosur brenda Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe është ngritur në vitin 2007. Qëllimi i Zyrës

¹⁹ Qeveria e RMV-së miratoi një Vendim për emërimin e një Koordinatori Kombëtar të botuar në “Gazetën Zyrtare të RM”, Nr. 84, datë 5 korrik 2017, për emërimin e një Koordinatori Kombëtar pranë Komisionit Kombëtar për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të paligjshëm në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

është të sigurojë mbështetje teknike dhe logjistike për Komisionin Kombëtar dhe Koordinatorin Kombëtar. Që nga viti 2009, Zyra e Koordinatorit Kombëtar është institucionalizuar.

Sekretariati është pjesë e Komisionit Kombëtar, si një organ ekzekutiv dhe operativ i themeluar në vitin 2003 dhe i përbërë nga përfaqësues të institucioneve shtetërore, përfaqësues të organizatave ndërkombëtare dhe shoqatave të qytetarëve²⁰. Anëtarët e Sekretariatit raportojnë për punën e tyre duke përgatitur raporte, analiza, nisma dhe rekomandime. Sekretariati takohet çdo tre muaj dhe përgatit raporte të cilat ia paraqet Komisionit.

Ekziston gjithashtu një Nëngrup për Luftimin e Trafikimit me Fëmijë në kuadër të Komisionit²¹. Aktivitetet e këtij organi kanë për qëllim parandalimin e trafikimit të fëmijëve dhe përmirësimin e mbrojtjes së fëmijëve-viktima dhe realizimin e të drejtave të

²⁰ Marrin pjesë anëtarë të organizatave ndërkombëtare, Shoqatave Qytetare dhe ekspertë nga institucione qeveritare: MPB-NJKLKMTNJ, MPPS-MKR, Ambasada Amerikane, ICMPD, OSBE, IOM, UNHCR, GIZ, Qendra Rajonale - MARRI, Zyra e Programit të Këshillit të Evropës, Shoqata Maqedonase e Avokatëve të Rinj, SOZM, Shoqata e Qytetarëve “Open Gate-La Strada”, Shoqata e Qytetarëve “Për një Fëmijëri të Lumtur”, Shoqata e Qytetarëve “Semper” dhe Kryqi i Kuq i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

²¹ Atë e kryeson Shefi i Departamentit për Mbrojtjen dhe Parandalimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit në MPPS-MKR, ndërsa anëtarët e saj janë përfaqësues të: MPB-NJKLKMTNJ, CGRM-MPB, Ambasada Amerikane; ICMPD, OSBE, IOM, Shoqata e Qytetarëve “Open Gate-La Strada”, Shoqata e Qytetarëve “Për një Fëmijëri të Gëzuar”, Shoqata e Qytetarëve “Qasje të Barabartë” dhe Zëvendës Ombudsmeni në rolin e anëtarit/vëzhguesit të jashtëm.

tyre, si dhe koordinimin e bashkëpunimit ndërmjet palëve të interesuara.

Nëngrupi përgatit një plan vjetor operativ për luftimin e trafikimit të fëmijëve duke u bazuar në PKV-në vjetor, si dhe përgatit raporte për punën e tij dhe ia paraqet Komisionit.

Me qëllim të decentralizimit të Komisionit Kombëtar dhe forcimit të përgjigjes kombëtare në nivelin lokal, në vitin 2013 u formuan dy komisionet e para lokale (KL) për të luftuar trafikimin me njerëz dhe migrimin e paligjshëm në Manastir dhe Tetovë. Në vitin 2014 është formuar në Shtip, në vitin 2016 në Veles, Gjevgjeli dhe Prilep, ndërsa në vitin 2019 në Kumanovë. Në periudhën e ardhshme, parashikohet themelimi i KL në Strumicë. Secili komision lokal përgatit plan vjetor veprimi që përfshin objektivat strategjike dhe aktivitetet e përcaktuara në PKV. Për të thelluar bashkëpunimin e ndërsjellë të komisioneve lokale, me njëri-tjetrin, si dhe me Komisionin Kombëtar, zyra e UNHCR-së në RMV, në kuadër të programit të saj vjetor, mbështeti dhe do të vazhdojë të mbështesë procesin e koordinimit ndërmjet komisioneve lokale dhe Komisionit Kombëtar.

3.2.1.2 Raportuesi Kombëtar i Republikës së Maqedonisë së Veriut

Raportuesi Kombëtar në RMV u formua me propozim të Komisionit Kombëtar në vitin 2009. Për të mundësuar funksionin e pavarur të Raportuesit Kombëtar në përputhje me rekomandimet e Grupit të Ekspertëve për Veprim kundër Trafikimit me Njerëz nga

Këshilli i Evropës - GRETA, Qeveria e Maqedonisë së Veriut me një Vendim të miratuar më 1 Dhjetor 2019 emëron një përfaqësues nga Zyra e Ombudsmanit të RMV-së. Sipas mandatit të tij, Raportuesi Kombëtar është përgjegjës për: mbikëqyrjen e aktiviteteve të përgjithshme kundër trafikimit me njerëz, mbledhjen dhe analizimin e të dhënave nga partnerët përkatës, monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të Planit Kombëtar të Veprimit, nxjerrjen e konkluzioneve dhe dhënien e rekomandimeve për përmirësimin dhe avancimin e luftës kundër trafikimit me njerëz në lidhje me zbatimin e ligjit, politikat për përgjigje më të mirë institucionale dhe rekomandimet për rishikimin e objektivave strategjike, si dhe përgatitjen e një raporti vjetor. Deri më tani, Raportuesi Kombëtar ka përgatitur 6 raporte të cilat i janë dorëzuar Komisionit Kombëtar për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm dhe opinionit të gjerë publik.

3.2.1.3 Zyra e Mekanizmit Kombëtar për Referim (MKR)

Zyra e Mekanizmit Kombëtar për Referim (MKR) është institucionalizuar që në vitin 2009 në kuadër të MPPS – Departamenti për Mundësi të barabarta. Roli i MKR është të sigurojë identifikim adekuat, referim, ndihmë fillestare dhe mbrojtje, në bazë të standardeve ndërkombëtare për të drejtat e njeriut për viktimat e trafikimit me njerëz, veçanërisht fëmijëve-viktima të trafikimit me njerëz, si dhe pa dallim të prejardhjes etnike, moshës ose gjinisë. MKR bashkëpunon edhe me institucionet dhe aktorët e tjerë në procesin e parandalimit,

identifikimit, përkrahjes dhe mbrojtjes së viktimave të trafikimit me njerëz, sidomos trafikimit me fëmijë.

3.2.1.4 Njësia Kombëtare për Luftimin e Kontrabandës së Migrantëve dhe Trafikimit me Njerëz (NjKLKMTNj)

Njësia Kombëtare për Luftimin e Kontrabandës dhe Trafikimit me Njerëz është krijuar me qëllim ngritjen e kapaciteteve kombëtare dhe rritjen e efikasitetit të policisë dhe prokurorisë kundër luftimit të formave të organizuara të kontrabandës dhe trafikimit të migrantëve. Njësia Kombëtare u krijua zyrtarisht me nënshkrimin e një Memorandumi të Bashkëpunimit në fushën e luftimit të formave të organizuara të kontrabandës së migrantëve, të lidhur ndërmjet Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe Prokurorisë Publike të RMV-së më datë 03.01.2018. Ajo u krijua për të përmirësuar bashkërendimin dhe bashkëpunimin midis Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe Prokurorisë Publike për Ndjekjen e Krimit të Organizuar dhe Korrupsionit të RMV-së për përballimin e krimeve në lidhje me kontrabandën e migrantëve dhe trafikimin me njerëz. Njësia Kombëtare drejtohet nga një Shef i emëruar nga Prokurori Publik i RMV-së nga radhët e prokurorëve publik të Prokurorisë Themelore Publike për Ndjekjen e Krimit të Organizuar dhe Korrupsionit. Ai është përgjegjës për drejtimin dhe dhënien e udhëzimeve lidhur me aktivitetet e Njesisë Kombëtare për Zbulimin e Formave të Organizuara të Kontrabandës me Migrantë dhe Trafikimit me Njerëz.

Krijimi i njësisë kombëtare vlerësohet si një progres i jashtëzakonshëm për forcimin e kornizës institucionale për luftimin e TNj dhe MP-së. Prandaj, institucionalizimi i kësaj njësie paraqet një ndër objektivat strategjike në mënyrë që të mundësojë qëndrueshmërinë e saj në kornizën institucionale për TNj dhe MP.

3.2.1.5 Ekipet Mobile për Identifikimin e Kategorive të Cenueshme, përfshi edhe viktimat e trafikimit me njerëz

Për të ngritur kapacitetet kombëtare për identifikimin e viktimave/dhe viktimave potenciale të trafikimit, në janar 2018, u nënshkrua një Memorandum Mirëkuptimi midis Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe MPPS-së për krijimin e Ekipeve Lëvizëse/Mobile²² për identifikimin e kategorive të cenueshme, përfshirë viktimat e trafikimit²³, të cilat do të kontribuojë në thellimin e bashkëpunimit ndërmjet këtyre dy institucioneve

²² Ekipet mobile përbëhen nga një përfaqësues i QPS-së, një zyrtar policie dhe një përfaqësues i një shoqate qytetarësh. Qëllimi i ekipeve mobile është të përmirësojnë identifikimin përmes veprimeve proaktive në zbulimin dhe parandalimin e trafikimit me njerëz. Ekipet mobile do të punojnë me kategori të cenueshme të qytetarëve, përfshirë viktimat e trafikimit, identifikimin e viktimave të mundshme si viktimat e trafikimit, referimin fillestar dhe përcaktimin e identitetit të tyre, kryerjen e vlerësimit të hershëm të rrezikut, sigurimin e informacionit mbi mundësinë e përfshirjes së viktimës në një program të ndihmës dhe mbështetjes, etj.

²³ Ekipet mobile filluan me punë, me ndihmën e projektit, në mars të vitit 2018 e deri në mbarimin e projektit në dhjetor të vitit 2019 me mundësi për institucionalizimin e tyre. Ekipet mobile përbëhen nga përfaqësues të MPB-së, MPPS-së dhe ShQ.

me qëllim identifikimin efikas dhe me kohë të kategorive të cenueshme, përfshirë viktimat e trafikimit me njerëz.

Ekipet mobile përbëhen nga një punonjës social, një zyrtar policie (nga Njësia Kombëtare) dhe një përfaqësues i sektorit civil. Ato janë themeluar në pesë qytete në RMV: Shkup, Kumanovë, Tetovë, Manastir dhe Gjevgjeli. Numri i përgjithshëm i pjesëmarrësve në ekipet mobile është 33 (5 koordinatore dhe 28 anëtarë). Kjo qasje multi-sektoriale kontribuon në mënyrë të konsiderueshme për forcimin e koordinimit të ndërsjellë të palëve të interesuara përkatëse, si dhe për zgjerimin e rrjetit të punonjësve social që të identifikohen viktimat e trafikimit në mënyrë aktive.

Funksionimi i ekipeve mobile u mbështet nga projekti “Forcimi i kapaciteteve kombëtare në fushën e azilit, migrimit dhe trafikimit me njerëz” i Organizatës Ndërkombëtare për Migrim - IOM, financuar nga Bashkimi Evropian. Në kuadër të projektit, në Shkurt - Mars të vitit 2018, u hartua “Programi për punën e ekipeve mobile për të identifikuar kategoritë e cenueshme të qytetarëve, përfshirë viktimat e trafikimit.” Programi është hartuar me pjesëmarrjen aktive të anëtarëve të ekipeve mobile dhe është miratuar nga të dy ministrinë, MPPS dhe MPB.

Në periudhën mars 2018 - dhjetor 2019, ekipet mobile fillimisht kontaktuan, informuan dhe ndihmuan 797 persona (719 shtetas të Republikës së Maqedonisë dhe 78 shtetas të huaj)²⁴, nga të cilët 14 viktimat e trafikimit me njerëz (të gjitha femra, 10 fëmijë dhe 4

²⁴ nga të cilët 14 viktimat e trafikimit me njerëz, 190 viktimat e mundshme të trafikimit me njerëz.

të rritur)) dhe 190 viktime të mundshme të trafikimit me njerëz (132 femra dhe 58 meshkuj, nga të cilët 141 janë fëmijë dhe 49 të rritur) dhe 593 kategori të cenueshme, nga të cilët 318 burra dhe 275 gra.

Me qëllim informimin e kategorive të cenueshme të njerëzve në terren për rolin dhe punën e ekipeve mobile, u përgatit dhe u shpërnda një fletushkë informacioni në 6 gjuhë (maqedonase, shqipe, rome, angleze, farsi dhe arabe). Puna e ekipeve mobile dhe mbështetja e viktimave të trafikimit me njerëz dhe viktimave të mundshme të trafikimit me njerëz forcohet edhe më tej me krijimin e Fondit të Drejtpërdrejtë të Ndhmës përmes të cilit në periudhën Mars 2018 - Dhjetor 2019 u sigurua mbështetje²⁵ për 89 persona, nga të cilët 14 viktime të identifikuar të trafikimit dhe 75 viktime të mundshme të trafikimit.

Gjithashtu, për të mundësuar qasje në Ekipet Mobile për të gjitha kategoritë e cenueshme në terren, në komunat e synuara dhe zonat përreth, në kuadër të projektit të BE-së, u dhuruan 5 automjete (3 për MPPS-në dhe 2 për Ministrinë e Punëve të Brendshme).

Ekipet mobile dhe rezultatet që ata kanë treguar në periudhën e mëparshme janë një shembull i shkëlqyeshëm i praktikave të mira në fushën e qasjes multi-disiplinare dhe bashkëpunimit

²⁵ Mbështetja përfshinte mbështetje mjekësore (psikologjike, psikiatrike, shtrim në spital, dentar dhe ilaçe), edukim (kurse dhe trajnime në internet për të rritur aftësitë profesionale), pajisje ushqimore dhe higjienike, veshje, ndihmë terapeutike (orë vizatimi, orë për Pilates, video materiale dhe seminare), aktivitete të risocializimit, etj.

ndër-sektorial me një qasje proaktive në identifikimin e kategorive të cenueshme të qytetarëve me rrezik të lartë të TNj. Kjo Strategji parashikon masa për të siguruar qëndrueshmërinë e tyre në kornizën institucionale për TNj dhe MP.

3.2.1.6 Institucionet Kombëtare të Mbrojtjes, Përkrahjes, Ndhmës dhe Shërbimeve për viktimat e trafikimit me njerëz dhe migrantëve

Në RMV ekzistojnë dy objekte që ofrojnë pranim, strehim dhe mbrojtje të viktimave të huaja dhe vendase të trafikimit me njerëz/fëmijë dhe migrantë.

Qendra e viktimave të trafikimit me njerëz dhe e viktimave të dhunës seksuale (QVTNjeDhS) është një strehimore shtetërore në pronësi të MPPS, e themeluar në vitin 2011, funksionimi i së cilës përfshin një organizatë joqeveritare të licencuar. Ajo strehon viktime të trafikimit, shtetas vendas dhe të huaj të cilëve u është miratuar qëndrim i përkohshëm. Në Mars të vitit 2018, u ndryshua Ligji për Mbrojtjen Sociale për të lejuar zgjatjen e mandatit të Qendrës Shtetërore për Viktimat e Trafikimit me Njerëz dhe Viktimave të Dhunës Seksuale.

QVTNjeDhS edhe tani nuk i përmbush standardet ndërkombëtare në fushën e strehimit dhe mbrojtjes së të gjithë kategorive të VTNj (sipas kapacitetit, gjinisë, moshës, sigurisë). Me këtë zgjidhje ligjore dhe akomodimi i disa kategorive të viktimave të dhunës (seksuale, të punës, dhunës në bazë gjinore, dhunës në familje, etj.) nën një çati, vë në dyshim efikasitetin

dhe efektivitetin e ndihmës dhe masave të mbështetjes në bazë të nevojave specifike të secilës viktimë veç e veç. Për arsytet e sipërpërmendura, kjo strategji parashikon prioritete dhe objektiva strategjike për gjetjen e një zgjidhjeje për një strukturë të re që do shërbente si Qendër për Viktimat e Trafikimit me Njerëz.

Qendra e Pranimit për të Huaj është objekt në pronësi të shtetit, i menaxhuar nga Ministria e Punëve të Brendshme dhe ka funksionuar që nga viti 2001. Qendra ka për qëllim të strehojë shtetas të huaj dhe viktimat të huaja të supozuara për trafikimit me njerëz. Qendra e Pranimit për të Huaj ofron strehim, ndihmë dhe mbrojtje mjekësore, këshilla ligjore dhe përfaqësim, mbështetje psikosociale, si dhe shërbime përriatdhesim dhe riintegrim.

Strehimi i shtetasve të huaj, viktimat të identifikuar të mundshme, në Qendrën për pranim të të huajve, është në kundërshtim me konventat ndërkombëtare për të drejtat e viktimave. Megjithatë dispozitat e Ligjit për të Huajt, Neni 121, paragrafët 4 dhe 5, rregullojnë periudhën maksimale prej pesë ditësh për t'u dhënë qëndrim të përkohshëm dhe pastaj viktimat të transferohet në QVTNjeDhS, prapëseprapë qëndrimi pesëditor është në kundërshtim me standardet ndërkombëtare dhe nuk është në favor të përpjekjeve për të përmirësuar procesin e identifikimit. Strategjia parashikon masa për përmirësimin e kësaj zgjidhjeje ligjore në pjesën e ndryshimit të legjislacionit.

Janë formuar edhe dy qendra: **Qendra e Përkohshme për Transit - Gjevgjeli dhe Qendra e Përkohshme për Transit - Tabanoc**, të cilat shërbejnë për pranimin, evidentimin, ofrimin e ndihmës mjekësore dhe lëshimin e certifikatave për qëllimin e

shprehur për azil. Gjithashtu, në afërsi të kufirit me Republikën e Serbisë, tek vendkalimi kufitar "Tabanoc" është formuar një **Pikë e Përkohshme për ndihmë dhe përkrahje e Kryqit të Kuq** i cili shërben për migrantët që kanë udhëtuar transit nëpër vendin tonë me qëllim për ta kaluar kufirin drejt Republikës së Serbisë. Kapaciteti i përgjithshëm i të dy qendrave për pranim (Gjevgjeli dhe Tabanoc) është gjithsej 2.000 vende, 1.500 vende në Gjevgjeli dhe 500 në Tabanoc. Ato funksionojnë me ndihmën e institucioneve kompetente të Republikës së Maqedonisë së Veriut (MPB, MPPS, MSH), si dhe me ndihmën dhe përkrahjen e organizatave joqeveritare dhe ndërkombëtare. Ekipe të Kryqit të Kuq të Republikës së Maqedonisë së Veriut vazhdimisht iu sigurojnë përkrahje migrantëve në Pikën e Përkohshme duke ofruar ndihmë mjekësore, ushqim dhe ujë, batanije, rroba dhe mjete për higjienë personale. Në qendrat e pranimit janë të pranishëm dhe organizata ndërkombëtare dhe shoqata qytetare, të cilat iu ofrojnë migrantëve ndihmë të përshtatshme.

Ligji për Mbrojtjen Sociale²⁶ parashikon masa të tjera të parandalimit social dhe shërbimeve sociale për kategoritë e cenueshme.

²⁶ Ligji për Mbrojtje Sociale e RMV, kapitulli IV, Parandalimi Social dhe Shërbimet Sociale, http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

3.3 ANALIZA DHE VLERËSIMI I KORNIZËS JURIDIKE

3.3.1 Korniza juridike për luftimin e trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm

Analiza e hartimit të kornizës juridike—është krijuar kornizë e gjerë për luftën kundër trafikimit me njerëz, e cila është përforcuar dhe harmonizuar me legjislacionin evropian, si dhe me standardet dhe të drejtën ndërkombëtare.

Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë së Veriut (neni 29) garanton se shtetasit e huaj në Republikën e Maqedonisë së Veriut i gëzojnë liritë dhe të drejtat e garantuara me Kushtetutë, me kushte të përcaktuara me ligj dhe me marrëveshjet ndërkombëtare. Liritë dhe të drejtat themelore të migrantëve legal, të përcaktuara me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut, janë elaboruar në disa dispozita ligjore: e drejta për hyrje dhe qëndrim të shtetasve të huaj në RMV, si dhe të drejtat dhe detyrimet e tyre, janë rregulluar me **Ligjin për Shtetasit e Huaj**²⁷. Në bazë të Ligjit për Shtetasit e Huaj janë miratuar edhe aktet nënligjore në vijim për zbatimin e ligjit:

1. Rregullore për shtetas të huaj;
2. Rregullore për dokumente udhëtimi dhe dokumente të tjera për të huajt;

3. Rregullore për rregullat e sjelljes në Qendrën e pranimit për të huajt;

4. Rregullore për mënyrën e lëshimit të vizave për të huajt, vazhdimin, shkurtimin e vlefshmërisë së tyre, revokimin dhe anulimin e vizave, si dhe formulari i vizave dhe mbajtjes së evidencës.

Në vitin 2018, hyri në fuqi Ligji i ri për të Huajt, i cili përmban dispozita për mbështetje të drejtpërdrejtë dhe ndihmë gjithëpërfshirëse për VTNJ-të e huaja (duke përfshirë sigurimin e një periudhe për reflektim dhe leje qëndrimi të përkohshme dhe strehim në Qendrën e Pranimit për të Huajt, Neni 121, paragrafët 4 dhe 5). Gjithashtu, është rregulluar që kostoja për strehimin e VTNJ-ve të huaj në Qendrën e Pranimit për të Huajt dhe në QVTNjeDhS të mbulohej nga buxheti i shtetit. Është e nevojshme të harmonizohen dispozitat e ligjit të përmendur, në mënyrë që të barazohen të drejtat e viktimave të huaja të TNJ-ve me ato vendase dhe të sigurohet qasje e drejtpërdrejtë në QVTNjeDhS.

Ligji për të Huajt penalizon dy vepra të tjera të lidhura me migrimin, edhe atë:

- asistimi i një të huaji në hyrje dhe transit të paligjshëm; dhe
- asistimi i një të huaji gjatë qëndrimit të paligjshëm.

²⁷ Ligji për të Huajt, <https://mvr.gov.mk/Upload/Documents/Zakon%20za%20stranci%2097-18.pdf>

Ligji për punësim dhe punësimin e të huajve²⁸ - i rregullon kushtet sipas të cilave të huajt mund të punësohen dhe të punojnë në RMV.

Ligji mbi arsimin fillor - eproklamon parimin themelor se fëmijët me shtetësi të huaj që qëndrojnë në RMV kanë të drejtë për arsim fillor me kushte të njëjta sikur edhe fëmijët-shtetas të RMV-së.

Ligji mbi arsimin e mesëm - parashikon që shtetasit e huaj të mund të fitojnë arsim të mesëm dhe të kenë të drejtë të kërkojnë nostrifikim ose një ekuivalent të dëftesave të fituara në vende të huaja.

Ligji mbi arsimin sipëror - përcakton që shtetasit e huaj mund të regjistrojnë studimet e tyre nën kushtet e njëjta sikur edhe shtetasit e RMV-së. Shtetasve të huaj mund t'iu shkurtrohet ose kufizohet regjistrimi në qoftë se bëhet fjalë për studime që kanë të bëjnë me arsimin ushtarak ose policor ose studime që janë në interes të sigurisë kombëtare.

Ligji për mbrojtje shëndetësore - e garanton shërbimin themelor shëndetësor për të gjithë shtetasit e huaj të punësuar në territorin e RMV-së, të huaj që arsimohen ose janë në formim profesional në RMV, të huaj që në territorin e RMV-së janë me punë në organizata ndërkombëtare, përfaqësi konsullore të huaja ose në shërbim personal të shtetasve të huaj, të cilët gëzojnë imunitetet diplomatik.

²⁸ Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 70/2007, 5/2009, 35/2010, 148/2011, 84/2012, 217/2015), Ligji për Mbrojtje Sociale, http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

Ligji për sigurim shëndetësor - me këtë ligj përcaktohet sigurimi shëndetësor i shtetasve të vendit dhe shtetasve të huaj, të drejtat dhe detyrimet e sigurimit shëndetësor, si dhe mënyra e realizimit të sigurimit. Edhe ky ligj i rregullon të drejtat dhe kushtet e sigurimit shëndetësor për kategoritë e njëjta të shtetasve të huaj që janë theksuar në Ligjin për mbrojtje shëndetësore.

Ligji për mbrojtje sociale²⁹ - ky ligj parashikon dispozita për të drejtën e kujdesit shëndetësor për viktimat e trafikimit me njerëz, Neni 66, si dhe krijimin e Qendrës për Viktima të TNj dhe mundësinë e strehimit të viktimave të huaja të cilave u është lejuar qëndrim i përkohshëm. Ligji për Mbrojtjen Sociale u ndryshua dhe plotësua në mars të vitit 2018 që mundësoi zgjatjen e mandatit të Qendrës Shtetërore për Viktimat e Trafikimit me Njerëz dhe Strehim të Viktimave të Dhunës Seksuale.

Ligji për Mbrojtjen e Fëmijëve³⁰ - i cili rregullon të drejtat e fëmijëve, veçanërisht të të gjitha formave të shfrytëzimit seksual dhe abuzimit seksual (ngacmimi, pornografia e fëmijëve dhe prostitucioni i fëmijëve), nxitja me forcë, shitja ose trafikimi i fëmijëve (Neni 12, paragrafi 2).

Kodi Penal - penalizon veprat penale Trafikim me njerëz (Neni 418-a), Kontrabandim të migrantëve (Neni 418-b), organizimi i një grupi dhe nxitja e kryerjes së veprave të trafikimit me njerëz

²⁹ Ligji për Mbrojtje Sociale, http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

³⁰ Ligji për Mbrojtjen e Fëmijëve, <http://mtsp.gov.mk/WBStorage/Files/dete.pdf>

dhe kontrabandës së migrantëve (Neni 418 -c) dhe trafikimi me një fëmijë (Neni 418ç).

Ndryshimet në Kodin Penal³¹ të RMV-së kanë zbatuar një nga përfitimet kryesore të përpjekjeve afatgjata të Komisionit dhe Misionit të OSBE-së, duke futur parimin e mosndëshkimit për viktimat e trafikimit me njerëz/fëmijëve në legjislacionin penal të RMV. Ndryshimet në Kodin Penal, të cilat hynë në fuqi më 1 Janar 2019, parashikuan një dispozitë të qartë për mosndëshkimin e viktimave për veprën penale Trafikim me njerëz (Neni 418-a, paragrafi 7) dhe veprën penale Trafikim me fëmijë (Neni 418-ç, paragrafi 8). Thelbi i këtij parimi/dispozite është se ai përfshin mosndëshkimin, mos ndjekjen penale dhe mos paraburgimin e viktimave. Dispozitat e reja do të mundësojnë identifikimin, ndihmën dhe mbështetjen më efektive të viktimave, të cilat në shumë raste, duke pasur parasysh situatën e tyre, detyrohen nga trafikantët të kryejnë vetë krime të ndëshkueshme. Zbatimi i parimit të mosndëshkimit do të inkurajojë viktimat të bashkëpunojnë me agjencitë e zbatimit të ligjit në zbulimin dhe ndëshkimin e autorëve të veprave penale.

Ligji mbi Ndhimën Juridike Falas³² - Ligji i ri për Ndhimën Juridike Falas hyri në fuqi më datë 1 Tetor 2019 dhe parashikon sigurimin e ndihmës juridike parësore dhe dytësore për të gjithë qytetarët që plotësojnë kushtet e Neneve 18, 19, 20 dhe 21 të

³¹ Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Kodit Penal, 28 dhjetor 2018 <https://www.pravdiko.mk/wp-content/uploads/2013/11/Zakon-za-izmenuvane-i-dopolnivanje-31-12-2018.pdf>

³² Ligji për Ndhimë Juridike Falas, <http://pravda.gov.mk/Upload/Documents/Zakon%20za%20besplatna%20pravna%20pomos.pdf>

Ligjit për Ndhimën Juridike Falas, e cila vë theksin në gjendjen financiare, që do të thotë se kur vendoset për miratimin e një kërkesë për ndihmë juridike falas, fillimisht vlerësohet gjendja financiare e kërkuarit.

Neni 8 i Ligjit të mëparshëm për Ndhimën Juridike Falas mbetet në fuqi dhe i referohet mbrojtjes së viktimave të veprave penale të ndëshkueshme dhe mbrojtjes së viktimave të trafikimit me njerëz. Një nga aspektet që ndërlikon zbatimin praktik të Ligjit ka të bëjë me atë se çfarë prova duhet të paraqesë kërkuari në mënyrë që kërkesa e tij/saj për një avokat të aprovohet në procedurë, si dhe dilema nëse do të aprovohet ndihma juridike falas për të provuar se një person ka qenë viktimë e një veprave penale ose do të aprovohet vetëm nëse pala është viktimë e regjistruar dhe duhet të fitojë të drejtën për dëme materiale ose financiare në procedurat civile.

Me mbështetjen e IOM, janë miratuar **Procedurat Standarde të Veprimit (PSV)** për trajtimin e viktimave të trafikimit me njerëz dhe ato janë rishikuar dhe miratuar në nëntor të vitit 2018. PSV-të e rishikuara sigurojnë një kornizë të përshtatshme për sigurimin e mbështetjes, integritet dhe kthimit vullnetar të VTNj-ve dhe migrantëve. Gjithashtu, në bashkëpunim me zyrën e UNHCR-së, u miratuan Procedurat Standarde të Veprimit për Fëmijët ePashoqëruar të Huaj³³(PSV dhe FHP) dhe Procedurat

³³ <http://nacionalnakomisija.gov.mk/wp-content/uploads/2016/12/SOP-za-postapuvanje-so-nepridruzuvani-deca-stranci.pdf>

Standarde të Veprimit për Trajtimin e Kategorisë së Personave të Cenuar – të Huaj³⁴(PSV dhe KPCH) të miratuara në vitin 2016.

Ligji për Mbrojtje Ndërkombëtare dhe të Përkohshme³⁵ i cili hyri në fuqi më 19 prill të vitit 2018 përcakton që gjatë zbatimit të tij, do të merren parasysh nevojat e veçanta të personave të cenuar, të cilët janë azilkërkues, personave me status refugjati, personave nën mbrojtje subsidiare ose personave nën mbrojtje të përkohshme. Si persona të cenusur janë theksuar edhe viktimat e trafikimit me njerëz, nevojat e veçanta të të cilëve do të përcaktohen përmes një vlerësimi individual të gjendjes së tyre nga një institucion publik kompetent i shërbimeve të mbrojtjes sociale.

³⁴ <http://nacionalnakomisija.gov.mk/wp-content/uploads/2016/12/SOP-za-postapuvanje-so-ranlivi-kategorii-lica-stranci.pdf>

³⁵ Ligji për Mbrojtje Ndërkombëtare dhe të Përkohshme, <https://mvr.gov.mk/Upload/Documents/zmpz%2064-2018.pdf> (mk) dhe <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=53072d144> (ang.)

4. ANALIZA E RREZIKUT DHE MENAXHIMI ME RREZIQET

Gjatë zbatimit të Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm 2021-2025, u identifikuan kërcënime të brendshme dhe të jashtme.

RREZIKU	NIVELI I RREZIKUT	MENAXHIMI ME RREZIKUN
Kërcënime të jashtme		
Lëvizjet masive të migracionit të përzier që tejkalojnë kapacitetet kombëtare. Mundësia e zvogëluar për të kryer një proces të identifikimit të VTNj-ve dhe VPTNj-ve ndërmjet kategorive të cenueshme të migrantëve.	I lartë	Hartimi i një plani me masa dhe aktivitete për përballimin e rrezikut të vlerësuar. Institucioni kompetent është Qendra e Menaxhimit të Krizave dhe MPB.
Pandemi në shkallë të gjerë e shkaktuar nga viruse dhe kërcënime të tjera shëndetësore. Si rezultat i kërcënimeve të njëjta, shpallja e gjendjes së jashtëzakonshme dhe angazhimi i shtuar i institucioneve kompetente në përballimin e kërcënimit. Si rrjedhojë i një angazhimi të tillë, zvogëlohen kapacitetet institucionale për identifikimin, mbrojtjen, ndihmën dhe mbështetjen e VPTNj dhe VTNj-ve.	I lartë	Hartimi i një plani operativ për trajtimin e viktimave të trafikimit në kohë krize, me aktivitete të përcaktuara saktësisht, njësi organizative përgjegjëse dhe kornizë kohore. Institucionet kompetente: MPB/NjTNjKM/NjKLKMTNj, MPPS/MKR/QNPS/QPS/ISHP dhe ShQ të përfshira në parandalimin, identifikimin, mbrojtjen, ndihmën dhe mbështetjen e VTNj-ve. Plani duhet të sigurojë funksionalitetin minimal të sistemit antitrafik në raste urgjente. i cili përfshin paketën minimale të shërbimeve në dispozicion të viktimave për të përmbushur nevojat e tyre të menjëhershme gjatë periudhës së pandemisë.

Kërcënimet e brendshme

Burime të zvogëluara njerëzore dhe teknike në MPB/NjTNjKM, MPPS-MKR dhe QNPS dhe QPS përgjegjës për identifikimin, mbrojtjen, ndihmën dhe mbështetjen, si dhe identifikimin afatgjatë të VTNj dhe VPTNj-ve.

I mesëm

Identifikimi dhe planifikimi në kohë i nevojave në bazë vjetore. Institucionet kompetente: MPB/NjTNjKM, MPPS-MKR dhe QNPS dhe QPS.

Mbështetje e zvogëluar buxhetore nga Qeveria për zbatimin e PKV kundër TNj dhe KM 2021-2025.

I mesëm

Planifikimi vjetor i buxhetit në përputhje me aktivitetet e planifikuara për zbatimin e planit vjetor operativ dhe PKV-së. Lobimi në kohë para organizatave ndërkombëtare për mbështetje të mundshme. Institucionet kompetente: të parashikuara në PKV.

5. OBJEKTIVAT DHE PRIORITETET STRATEGJIKE KRYESORE PËR AVANCIMIN E REAGIMIT TË PËRGJITHSHËM KOMBËTAR NË LUFTËN KUNDËR TRAFIKIMIT ME NJERËZ DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM NË PERIU DHËN KOHORE 2021-2025

Duke u bazuar në analizën e gjendjes dhe kornizës institucionale, si dhe prioriteteve të identifikuara në luftën kundër trafikimit me njerëz dhe migrimit të paligjshëm, Komisioni Kombëtar ka përcaktuar prioritetet strategjike, objektivat dhe drejtimin në të cilin do të lëvizë ai në periudhën 2021-2025.

Sipas tabelës më poshtë, strategjia kombëtare mbulon pesë fusha strategjike: kornizën mbështetëse; parandalimin; identifikimin dhe referimin; ndihmën e drejtpërdrejtë, mbrojtjen, integrimin dhe kthimin vullnetar të VTNj-ve/migrantëve, si dhe zbulimin dhe ndjekjen efektive të autorëve të veprave penale të TNj dhe KM. Ajo parashikon dhjetë objektiva strategjike dhe 34 objektiva specifike për realizimin e tyre. Janë planifikuar gjithsej 120 aktivitete për të realizuar gjithsej 53 rezultate të pritshme.

PASQYRË TABELORE E FUSHAVE STRATEGJIKE, OBJEKTIVAVE STRATEGJIKE, OBJEKTIVAVE SPECIFIKE DHE REZULTATEVE TË PRITSHME

Fusha strategjike 1: KORNIZA MBËSHTETËSE		
Objektivi strategjik	Objektivi specifik	Rezultatet e pritshme
1.1.Ngritja e kapaciteteve institucionale	1.Ngritja e kapaciteteve të strukturave koordinuese për realizim më efikas dhe më efektiv të mandatit të tyre.	1.Janë mundësuar parakushte për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të Koordinatorit Kombëtar 2.Është siguruar bashkërendim efikas dhe efektiv i strukturave koordinuese të Komisionit Kombëtar për Luftimin e Trafikimit me Njerëz dhe Migrimit të Paligjshëm
	2.Ngritja e kapaciteteve teknike dhe njerëzore të MPB/NjTNjKM-së në luftën kundër TNj dhe MP-së	Rezultati i pritur: NjTNjKM është plotësuar 100% me zyrtarë policor në pajtim me aktin e sistematizimit të MPB/BSP-së; kapacitetet teknike për zbulimin dhe ndjekjen efektive të veprave penale janë përmirësuar

<p>1.1.Ngritja e kapaciteteve institucionale</p>	<p>3.Sigurimi i vazhdimësisë së funksionimit të Njesisë Kombëtare për Luftimin e Kontrabandës së Migrantëve dhe Trafikimit me Njerëz (NjKLKMTNj)</p> <p>4.Ngritja e kapaciteteve operacionale dhe teknike të MKR-së dhe QNPS/QPS-së për realizim më efikas dhe më efektiv të mandatit të tyre në luftën kundër TNj dhe MP-së</p> <p>5. Ndhimë financiare për ShQ-të që punojnë në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes së VTNj-ve me qëllim të realizimit efektiv të mandatit të vet</p> <p>6.Sigurimi i funksionalitetit të vazhdueshëm të Ekipeve Mobile për identifikimin e VPTNj dhe VTNj-ve në mesin e kategorive të cënueshme në periudhën kohore 2021-2025</p> <p>7.Sigurimi i një objekti/hapësirave të reja për funksionimin e Qendrës së Viktimave të Trafikimit me Njerëz sipas standardeve ndërkombëtare</p>	<p>Është siguruar funksionim i plotë i NjKLKMTNj-së në periudhën 2021-2025</p> <p>Janë siguruar tërësisht të gjitha parakushtet për realizim efikas dhe efektiv të funksionimit të MKR-së</p> <p>Është siguruar përkrahje financiare për ShQ-të që punojnë në fushën e parandalimit, ndihmës, përkrahjes dhe mbrojtjes së VTNj-ve</p> <p>Është siguruar qëndrueshmëri e plotë funksionale e ekipeve ekzistuese mobile dhe atyre të sapoformuara për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të vet</p> <p>Është siguruar objekt i ri funksional për strehimin e VTNj-ve në të cilin janë plotësuar të gjitha standardet ndërkombëtare, përfshi edhe nevojat e ndjeshme gjinore të viktimave</p>
<p>1.1.Ngritja e kapaciteteve institucionale</p>	<p>8.Sigurimi i parakushteve për funksionimin e plotë operativ të QVTNjeVDhS për realizim efikas të mandatit të vet</p> <p>9.Përmirësimi i kapaciteteve dhe kushteve të Qendrës për Pranim të të Huajve për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të vet</p> <p>10.Rritja e rolit dhe kapaciteteve të KL për LKTNjeMP-së me qëllim realizimin efikas dhe efektiv të mandatit të vet</p>	<p>Është caktuar buxhet vjetor nga MPPS-ja me 10% rritje në nivel vjetor dhe është mundësuar funksionimi i plotë operativ i QVTNjeVDhS</p> <p>Janë rritur kapacitetet; kushtet e strehimit dhe qëndrimit të të huajve, migrantëve dhe personave të cënueshëm-migrantë janë përmirësuar në përputhje me standardet ndërkombëtare</p> <p>1.Është siguruar përkrahje financiare dhe qëndrueshmëri të KL-së për realizimin e Planit Lokal të Veprimit në fushën e LKTNjeMP</p> <p>2.Është formuar KL për LKTNjeMP në kuadër të vetëqeverisjes lokale në Strumicë, për të forcuar kapacitetet e tyre për realizim efektiv të mandatit të vet.</p>
<p>1.2. Struktura koordinuese</p>	<p>1.Forcimi i rolit koordinues të Komisionit Kombëtar për LKTNjeMP dhe transparencën e tij në realizimin e Strategjisë dhe PKV-së për LKTNjeMP 2021-2025</p>	<p>1.Është siguruar ndërlidhshmëri funksionale, efikase dhe efektive, si dhe bashkërendim ndërmjet KK-së, RK-së, Sekretariatit, Nëngrupit për Fëmijë dhe KL-ve</p> <p>2.Është siguruar efikasitet dhe efektivitet për realizimin e PKV-së për LKTNjeMP 2021-2025</p> <p>3.Është siguruar transparencë dhe llogaridhënie e punës së KK-së dhe komisioneve lokale</p>

1.3. Kuadri juridik dhe legjislativi	1. Harmonizimi i kornizës juridike kombëtare për parandalim dhe luftim të TNj dhe MP-së në përputhje me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare	Është siguruar harmonizim i plotë i kuadrit juridik kombëtar me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare në fushën e parandalimit të TNj-së dhe MP-së, ndjekjes së autorëve të veprave penale dhe sigurimit të të drejtave të viktimave
1.4. Bashkëpunimi ndërkombëtar	1. Vendosja dhe forcimi i bashkëpunimit dhe koordinimit ndërkombëtar ndërmjet institucioneve kombëtare përkatëse dhe shoqatave të qytetareve në fushën e TNj-së dhe MP-së	Është zgjeruar dhe forcuar bashkëpunimi ndërkombëtar i institucioneve qeveritare dhe shoqatave qytetare në fushën e TNj-së dhe MP-së
1.5. Menaxhimi me informacione, monitorimi dhe vlerësimi	1. Avancimi dhe forcimi i sistemit të grumbullimit, menaxhimit, monitorimit dhe vlerësimit të informacioneve dhe të dhënave të mbledhura 2. Hulumtimi i gjendjes me TNj dhe MP, përcaktimi i manifestimeve dhe trendeve të dukurisë së TNj dhe MP brenda kornizës kombëtare, veçanërisht i trafikimit të fëmijëve për qëllime të shfrytëzimit seksual dhe të punës, martesave të detyruara dhe lypjes së detyruar, me qëllim monitorimin dhe vlerësimin e politikave kombëtare	1. Është siguruar mbledhja dhe analiza në baza tremujore e informacioneve dhe të dhënave të vlefshme e të matshme mbi aktivitetet e zbatuara të parashikuara në planin vjetor operativ për realizimin e PKV-së për LKTNjeMP 2. Është vlerësuar niveli i suksesit të realizimit të aktiviteteve dhe politikave të parashikuara në planin vjetor operativ dhe të PKV-së për LKTNjeMP
	3. Analiza e kërcënimeve dhe menaxhimi me rreziqet që burojnë nga TNj dhe MP në RMV	Është përcaktuar gjendja, manifestimet dhe tendencat e TNj/ trafikimit të fëmijëve dhe MP-së në RVM me fokus të veçantë të fëmijët me qëllim të shfrytëzimit seksual dhe të punës, si dhe martesave të detyruara. Analiza e kërcënimeve dhe menaxhimi me rreziqete TNj dhe MP në RVM

Fusha strategjike 2: PARANDALIMI

Objektivi strategjik	Objektivi specifik	Rezultatet e pritshme
2.1. Identifikimi i arsyeve të shfaqjes së trafikimit me njerëz/fëmijë dhe migrimit të paligjshëm	1. Identifikimi i arsyeve për shfaqjen e TNj-së, trafikimit me fëmijë dhe MP-së në RMV, si dhe identifikimi i grupeve të rrezikut	Janë identifikuar shkaqet/faktorët që tërheqin dhe shtyjnë për shfaqjen e TNj/ trafikimit të fëmijëve, migrimit të paligjshëm dhe kategorive të cenueshme me rrezik të lartë, veçanërisht fëmijët e rrugës, përfshirë fëmijët e pashoqëruar në mes të flukseve të përziera të migrantëve
2.2. Ngritja e kapaciteteve për realizimin e aktiviteteve parandaluese	1. Ngritja e kapaciteteve njerëzore, financiare dhe teknike të institucioneve shtetërore kompetente dhe ShQ-ve në fushën e parandalimit të trafikimit me njerëz/trafikimit me fëmijë dhe të rinj 2. Ngritja e kapaciteteve të mediave dhe punonjësve mediatik për format e reja të TNj/trafikimit të fëmijëve dhe MP-së, veçanërisht të personave të cenueshëm, në mënyrë që gjatë informimit për rastet e TNj/MP, të kenë parasysh dallimin ndërmjet TNj dhe MP, dhe të shmangët viktimizimi i tyre sekondar	1. Punonjësit në sistemin arsimor dhe institucionet parashkollore në RVM janë trajnuar për përgatitjen dhe zbatimin e trajnimeve për nxënës/studentë në fushën e TNj, veçanërisht për trafikimin e fëmijëve. 2. Është rritur ndërgjegjësimi i nxënësve të shkollave fillore/ të mesme dhe studentëve në arsimin e lartë në lidhje me TNj, manifestimet, me theks të veçantë në rrezikun e abuzimit në internet si një mjet rekrutimi me qëllim të trafikimit të njerëzve dhe shfrytëzimit të punës, shfrytëzimit seksual ose pornografisë së fëmijëve 3. Profesionistët e institucioneve publike për mbrojtjen sociale të fëmijëve në rrezik të lartë dhe institucioneve për fëmijët pa prindër dhe kujdes prindëror janë trajnuar për rreziqet dhe pasojat e TNj/trafikimit të fëmijëve 4. Profesionistët shëndetësorë publik dhe privat janë të informuar në lidhje me format e reja të TNj/trafikimit të fëmijëve dhe me treguesit për njohjen e VPTNJ-ve dhe raportimin e tyre tek institucionet kompetente. Mediat dhe punonjësit mediatik janë trajnuar dhe sensibilizuar në lidhje me ndryshimet ndërmjet TNj dhe MP, pasojat e shfrytëzimit të VTNj-ve dhe veçanërisht fëmijëve-VTNj dhe kategorive të cenueshme të migrantëve në mënyrë që të sigurojnë informacion të ndjeshëm për VTNj dhe të drejtat e VTNj-ve

<p>2.3. Ndërgjegjësimi dhe edukimi</p>	<p>1.Ndërgjegjësimi për TNj/trafikimit me fëmijë dhe MP, manifestimet dhe rreziqet</p> <p>1.Rritja e ndërgjegjësimit ndërmjet kategorive të identifikuara të personave të cenusshëm, përfshirë kategoritë e cenusshme të migrantëve dhe azilkërkuessve si VPTNj, manifestimet, rreziqet dhe parandalimi</p>	<p>Publiku i gjerë e posaçërisht popullata e re është e informuar në nivel të ndërgjegjësimit dhe njohjes së manifestimeve dhe rreziqeve të TNj/trafikimit me fëmijë dhe MP-së</p> <p>1.Është rritur ndërgjegjësimi në mesin e të gjithëkategorive të identifikuara të personave të cenusshëm siç janë VPTNj-ve në nivelin e njohjes së TNj/trafikimit të fëmijëve, manifestimeve, rreziqeve dhe pasojave</p> <p>2.Kërkuesit e mundshëm të punës jashtë vendit dhe përfituesit e programit Work&Travel janë informuar në lidhje me format e reja të TNj/trafikimit të fëmijëve për njohjen e rreziqeve të TNj-së me theks të veçantë në rreziqet e punës dhe shfrytëzimit seksual.</p> <p>3.Punonjësit në Ministrinë e Punëve të Jashtme/PDK-të në RMV janë të njoftuar me format e reja të TNj/MP dhe kategoritë e rrezikut të profilit të personave VPTNj/VTNj, TNj, në mënyrë që të identifkohen dhe mbrohen gjatë kontaktit</p>
<p>2.4. Zvogëlimi i nivelit të cenusshmërisë</p>	<p>1.Avancimi i mekanizmave ekzistues dhe gjetja e mekanizmave efikas dhe efektiv për zvogëlimin e shkaqeve të cenusshmërisë si një faktor rreziku për dukurinë e TNj/trafikimit me fëmijë dhe MP-së</p>	<p>1.Janë identifikuar kushtet ekonomike dhe sociale që shkaktojnë gjendje të cenusshme si një faktor rreziku për shfaqjen e TNj dhe MP-së</p> <p>2.Janë ndërmarrë masat administrative, ekonomike dhe sociale që synojnë kategoritë e personave të cenusshëm, në mënyrë që të zvogëlojnë cenusshmërinë ndaj TNj-së</p>
<p>2.5. Zvogëlimi i kërkesës</p>	<p>1.Rritja e ndërgjegjësimit ndërmjet përdoruesve të mundshëm të shërbimeve që inkurajojnë shfrytëzimin e VTNj-ve, për pasojat e viktimit dhe ndëshkimin e veprës</p>	<p>1.Është rritur ndërgjegjësimi publik për pasojat trafikimit me njerëz ndaj viktimës, si dhe ndëshkimi i përdoruesve të shërbimeve të VTNj-ve</p> <p>2.Është rritur numri i identifikimit të përdoruesve të akuzuar dhe të dënuar të shërbimeve të VTNj-ve</p>

Fusha strategjike 3: IDENTIFIKIMI DHE REFERIMI

Objektivi strategjik

Objektivi specifik

Rezultatet e pritshme

3.1. Ngritja e kapaciteteve për realizimin e zbulimit dhe identifikimit efikas dhe në kohë

1.Përmirësimi i kapaciteteve dhe mundësive të institucioneve kompetente për zbulimin dhe identifikimin në kohë dhe efikas të VPTNj dhe VTNJ-ve me fokus të veçantë tek fëmijët-VTNj

1. Është zbatuar një qasje gjithëpërfshirëse, multi-disiplinare dhe proaktive në identifikimin e VPTNj-ve dhe VTNJ-ve me fokus të veçantë tek fëmijët-VTNj
2. Është aplikuar një qasje proaktive në identifikimin e VPTNj dhe VTNJ-ve ndërmjet migrantëve/refugjatëve të cenusëshëm, azilkërkuesve dhe veçanërisht fëmijëve të pashoqëruar të huaj (FPH)

2.Përfshirja e më tepër institucioneve/agjencive shtetërore dhe ShQ-ve në zbulimin/identifikimin fillestar të VPTNj/VTNJ-ve

1. Është zgjeruar numri i institucioneve/agjencive qeveritare dhe ShQ-ve dhe ata janë të përfshirë në mënyrë aktive në zbulimin dhe identifikimin fillestar të VPTNj/VTNJ-ve
- 2.Janë forcuar kapacitetet e stafit profesional të përfshirë në Qendrat e Pranimit, Qendrën e Pranimit të të Huajve dhe Qendrën për Azilkërkuesit për t'u marrë me kategoritë e migrantëve të cenusëshëm, posaçërisht me FPH-të, përfshirë azilkërkuesit me qëllim identifikimin e tyre fillestar/paraparak të VPTNj/VTNJ
3. Punonjësit pranë Ministrisë së Punëve të Jashtme që punojnë në PDK të RMV-së janë trajnuar për njohjen dhe identifikimin fillestar/paraparak të VPTNj/VTNJ në mesin e aplikantëve të vizave për hyrje në RVM

Fusha strategjike 4: NDIHMA E DREJTPËRDREJTË, MBROJTJA, RIINTEGRIMI DHE KTHIMI VULLNETAR I VTNj/MIGRANTËVE

Objekti strategjik	Objekti specifik	Rezultatet e pritshme
4.1 Sigurimi i mbrojtjes së plotë, ndihmës së drejtpërdrejtë për riintegrim dhe kthim vullnetar të VTNj/migrantëve në përputhje me standardet ndërkombëtare	<p>1. Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës së plotë për VPTNj/VTNj-të e identifikuar, kategoritë e cenushme të migrantëve me rrezik të lartë ndaj TNj-së, përfshirë azilkërkuetit në rrezik ndaj TNj-së në përputhje me standardet ndërkombëtare</p>	<p>1.QVTNjeVDhS plotëson të gjitha kriteret në përputhje me standardet ndërkombëtare për strehimin e VPTNj/VTNj-ve dhe janë ngritur kapacitetet njerëzore të MPPS-MKR/QNPS Shkup në fushën e sigurimit të ndihmës, mbrojtjes dhe mbështetjes së VPTNj dhe VTNj-ve pranë QVTNjeVDhS me fokus të veçantë në fëmijët-VPTNj dhe VTNj</p> <p>2. Është siguruar ndihmë psikosociale dhe përkrahje për VPTNj dhe VTNj pranë QVTNjeVDhS</p> <p>3.Janë ngritur kapacitetet e stafit profesional në QVTNjeVhS dhe Qendrën e Pranimit të të Huajve për realizimin efikas dhe efektiv të tyre</p> <p>4.VPTNj/VTNj, kategoritë e migrantëve të cenusshm, si dhe kategoritë tjera të migrantëve njoftohen mbi të drejtat e tyre në gjuhën që e flasin</p>
	<p>2.Integrimi afatgjatë në mjedisin shoqëror të VTNj/kategorive të cenushme të migrantëve që kanë qëndrim të përkohshëm në RVM, përfshirë azilkërkuetit me rrezik të lartë ndaj TNj-së</p>	<p>Janë realizuar në mënyrë të vazhdueshme, me efikasitet dhe efektivitet programet e ndihmës, mbështetjes dhe ri-integrimit afatgjatë të VTNj/kategorive të cenushme të migrantëve që kanë qëndrim të përkohshëm në RMV, përfshirë azilkërkuetit me rrezik të lartë ndaj TNj-së</p>
	<p>3. Kthimi i sigurt vullnetar në vendin e origjinës, një vend të tretë ose ribashkimi i VTNj-ve me familjet e tyre ose migrantëve me rrezik të lartë ndaj TNj-së, përfshirë edhe azilkërkuetit</p>	<p>Është siguruar kthim i sigurt vullnetar i bazuar në pëlqimin e informuar pas analizës së rrezikut të përgatitur më parë dhe bashkëpunimit të vendosur me vendin pranues në përputhje me PSV për kthimin vullnetar të asistuar, si dhe PSV për VTNj, FPH, KPCH, PSV-në e unifikuar dhe me Mekanizmin Transnacional për Referim</p>

Fusha strategjike 5: ZBULIMI DHE NDJEKJA EFIKASE E AUTORËVE TË VEPRAVE PENALE TRAFIKIM ME NJERËZ DHE KONTRABANDË TË MIGRANTËVE

Objektivi strategjik	Objektivi konkret	Rezultatet e pritshme
5.1. Sigurimi i zbulimit dhe ndjekjes efikase të autorëve të veprave penale Trafikim me njerëz dhe kontrabandë të migrantëve	1.Realizimi i hetimeve penale gjithëpërfshirëse dhe proaktive kundër të gjitha grupeve të organizuara kriminale dhe individëve-autorë të veprave penale të trafikimit me njerëz dhe kontrabandës së migrantëve, si dhe sigurimi i provave të vlefshme të ndjekjes së suksesshme penale që çojnë në dënime efektive, proporcionale dhe shkurajuese për ata.	Bazuar në inteligjencën kriminalistike dhe profilizimin kriminalistik, grupe të organizuara kriminale dhe autorë të veprave penale janë identifikuar në territorin e RMV-së, si dhe janë kryer hetime penale proaktive në fushën e TNj dhe KM në mënyrë efikase, si dhe janë siguruar prova të vlefshme për të gjithë të personat e përfshirë dhe me kallëzime penale
	2.Realizimi i hetimeve financiare për të gjithë autorët e veprave penale të përfshirë në KM dhe TNj me qëllim identifikimin e tërë pasurisë dhe të ardhurat e fituara nga veprimtaria kriminale që do të mundësojë sekuestrim efektiv	Janë kryer me sukses hetime financiare për të gjithë autorët e përfshirë në veprën penale, është identifikuar dhe ngrirë pasuria kriminale dhe fitimet, si dhe me aplikimin e konfiskimit të zgjatur është konfiskuar me një vendim përfundimtar të gjykatës në mënyrë efektive
	3.Forcimi i bashkëpunimit ndërkuftar i MPB/Prokurori Publike në fushën e TNj dhe KM-së	Bashkëpunimi ndërkuftar është forcuar, është shkëmbyer informacion i vlefshëm që kontribuon në zbatimin e hetimeve të përbashkëta dhe ekupeve të përbashkëta hetimore më efikase dhe efektive për TNj dhe KM
	4.Forcimi i kapaciteteve të Prokurorisë Publike për hetime dhe ndjekje penale efikase dhe efektive të autorëve të veprave penale TNj dhe KM, si dhe aktgjykime efikase dhe efektive nga Gjykata	Prokurorët publik dhe gjykatësit specializohen në fushën e TNj dhe KM, si dhe trajnohen në të gjitha format e TNj dhe KM, mënyrat dhe format e kryerjes së veprave penale dhe sensibilizohen ndaj kategorive të viktimave të cenushme
	5.Mbrojtja e të drejtave të VTnj-ve, kategorive të cenushme/dëshmitarëve në procedurë penale me qëllim mbrojtjen e tyre procesuale nga viktimizimi sekondar	Janë zbatuar plotësisht masat e veçanta të mbrojtjes procedurale në përputhje me dispozitat e neneve 54 dhe 55 të LPP së RMV-së, ndërsa prokurorët publik dhe gjykata janë sensibilizuar për zbatimin e dispozitave të nenit 54 paragrafi 2
	6.Zbatimi i parimit të mosndëshkimit për VTnj-të në procedurat penale dhe administrative	Në të gjitha procedurat penale për TNj dhe trafikim me fëmijë, parimi i mosndëshkimit për VTnj-të është zbatuar plotësisht në përputhje me dispozitat e nenit 418a paragrafi 7 dhe nenit 418ç paragrafi. 8.

II. PLANI KOMBËTAR I VEPRIMIT PËR
LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME NJERËZ
DHE MIGRIMIT TË PALIGJSHËM NË
REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË
VERIUT 2021-2025

OBJEKTIVI SPECIFIK STRATEGJIK	REZULTATI I PRITSHËM	AKTIVITETI	PIKËNISJA	INSTITUCIONI KOMPETENT/SHQ/ON-BARTËS I AKTIVITETIT	KORNIZA KOHORE E REALIZIMIT	TREGUESI I SUKSESIT	OBJEKTIVI	BARTËS I BUXHETIT
-------------------------------	----------------------	------------	-----------	--	-----------------------------	---------------------	-----------	-------------------

Fusha strategjike 1: KORNIZA MBËSHTETËSE

Objektivi strategjik 1.1 Forcimi i kapaciteteve institucionale

1. Forcimi i kapaciteteve të strukturave koordinuese për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të tyre	1. Janë mundësuar parakushte për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të Koordinatorit Kombëtar	Propozim për ndryshimin e Aktit të organizimit dhe sistematizimit të MPB-së	Akti i sistematizimit të Kabinetit të Sekretarit Shtetëror të MPB-2020	MPB Kabineti i Sekretarit Shtetëror	2021-2022	Numri i akteve për ndryshimin dhe plotësimin e Aktit të Organizimit dhe Sistematizimit të MPB-së	Është miratuar Akti për ndryshim dhe plotësim të Aktit të Organizimit dhe Sistematizimit të MPB-së	MPB	
		Formimi i një Departamenti pranë Kabinetit të Sekretarit Shtetëror për koordinim dhe përkrahje të Koordinatorit Kombëtar për TNj	Akti i sistematizimit të Kabinetit të Sekretarit Shtetëror	MPB Kabineti i Sekretarit Shtetëror		2021-2022	Aktvendim për ndryshim dhe plotësim të Aktit të Sistematizimit të MPB-së me të cilin formohet Departamenti	Është formuar Departamenti për Koordinim dhe Përkrahje të Koordinatorit Kombëtar	MPB
		Zgjedhja dhe emërimi i një Drejtuesi të Departamentit, dy këshilltarëve dhe dy analistëve	Akti i sistematizimit të Kabinetit të Sekretarit Shtetëror	MPB Kabineti i Sekretarit Shtetëror		2021-2022	Numri i vendimeve të punës për ri-shpërndarjen e vendeve të punës	Së paku, një vendim pune	MBP
		Pajisje materiale/ teknike për Departamentin për Koordinim dhe Përkrahje të Koordinatorit Kombëtar për TNj	Gjendja në vitin 2020	MPB Kabineti i Sekretarit Shtetëror ON		2021-2025	Sigurimi i pajisjeve	Janë siguruar pajisjet në përputhje me nevojat e përcaktuara të Departamentit për Koordinim dhe Përkrahje të Koordinatorit Kombëtar për TNj	MPB ON

1. Forcimi i kapaciteteve të strukturave koordinuese për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të tyre	1. Janë mundësuar parakushtet për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të Koordinatorit Kombëtar	Trajnim për personelin e zgjedhur nëpërmjet mentorimit dhe trajnimit	Gjendja në vitin 2020	MPB Kabineti i Sekretarit Shtetëror	2021-2025	Numri i trajnimeve/temave të realizuara % e njohurive të fituara	Të paktën një trajnim për tre persona Mbi 70% me përgjigje të sakta të pyetësorit pas mbarimit të trajnimit	MPB
	2. Është siguruar koordinim efikas dhe efektiv i strukturave koordinuese të KK-së	2.1 Caktimi i një ekipi operativ për koordinim dhe menaxhim me raste të TNj, identifikim zyrtar të VTNj-ve dhe statusit të tyre (nga dy përfaqësues të MPB-së, PP-së, MPPS dhe ShQ-ve të përfshirë në QVTN-jeVDhS	Nuk ka	MPB/KK MPB/PP/MPPS/QVTN-jeVDhS	2021	Vendim i KK për caktimin e ekipit operativ Lista e pjesëtarëve të emëruar në ekipin operativ	Janë zgjedhur 4 përfaqësues dhe 4 zëvendës të tyre	KK/MPB/PP/MPPS/ QVT-NjeVDhS
		2.2 Hartimi i një Rregulloreje për punën e ekipit operativ	Nuk ka	KK MPB/PP/MPPS/ QVT-NjeVDhS	2021	Është hartuar dhe miratuar rregullorja	Rregullorja për punën e ekipit operativ është në fuqi	KK/MPB/PP/MPPS/ QVT-NjeVDhS
2. Ngritja e kapaciteteve njerëzore dhe teknike të MPB/NjTNjKM në luftën kundër TNj dhe MP	1. NjTNjKM është plotësuar me zyrtarë të policisë në përputhje me Aktin e ndryshuar të sistematizimit të MPB-së; janë përmirësuar kapacitetet e zbulimit dhe ndjekjes efektive	Propozim për ndryshim të Aktit të organizimit dhe sistematizimit të vendeve të punës së MPB/BSP	Akti i sistematizimit i BSP/DLKOS 2020.	MPB/BSP - Kabineti i Sekretarit Shtetëror - Kabineti i drejtorit të BSP Kryeshefi i DLKOS	2021	Aktvendim për ndryshim dhe plotësim të Aktit të sistematizimit të MPB/BSP/DLKOS	Është miratuar Akti për ndryshim dhe plotësimin e Aktit të organizimit dhe sistematizimit të MPB/BSP/DLKOS	MPB/BSP (pa implikime financiare shtesë)

2. Ngritja e kapaciteteve njerëzore dhe teknike të MPB/NjTNjKM në luftën kundër TNj dhe MP	1. NjTNjKM është plotësuar me zyrtarë të policisë në përputhje me Aktin e ndryshuar të sistematizimit të MPB-së; janë përmirësuar kapacitetet e zbulimit dhe ndjekjes efektive	1.2 Publikimi i konkursit të brendshëm në kuadër të DLKOS për zgjedhjen e zyrtarëve të policisë në NjTNjKM në përputhje me Aktin e sistematizimit	80% të numrit të përgjithshëm të vendeve të punës të parashikuara në Aktin e sistematizimit në vitin 2020	MPB BSP DLKOS	2021-2022	Numri i plotësuar i vendeve boshe në përputhje me Aktin e sistematizimit	Janë plotësuar 100% të vendeve të punës të parashikuara në Aktin e sistematizimit	
		1.3 Trajnim për zyrtarët e policisë të sapo pranuar në NjTNjKM	Gjendja në vitin 2020	MPB BSP/NjTNjKM/Qendra e trajnimeve	2021-2022	Numri i trajnimeve, personave të trajnuar dhe temat e trajnimit Numri i mentorëve të caktuar dhe personave të mentoruar	Janë realizuar dy trajnime për katër persona 4 persona të angazhuar si mentorë	MPB / NjTNjKM / Qendra e trajnimeve
		1.4 Ripërtëritja e parkut të makinave të NjTNjKM me furnizimin e makinave (veturave)	Lista e inventarit e vitit 2020	MPB ON	2021-2022	Numri i makinave të siguruar dhe numri dhe lloji i pajisjeve teknike të furnizuara	Janë furnizuar 5 makina 50% e pajisjeve aktuale teknike janë ripërtëritë	MPB ON
3. Sigurimi i vazhdimësisë së funksionimit të Njesisë Kombëtare për Luftimin e Kontrabandës së Migrantëve dhe Trafikimit me Njerëz (NjKLKMTNj)	1. Është siguruar funksionim i plotë operativ i NjKLKMTNj në periudhën	1.1 Rishikimi i Memorandumit aktual për formimin dhe funksionimin e NjKLKMTNj	Memorandumi i vitit 2018	KK MPB/PP	2021	Memorandumi i rishikuar	Është rishikuar dhe firmosur Memorandumi për formimin dhe funksionimin e NjKLKMTNj në periudhën 2021-2025	MPB/PP ON
		1.2 Hartimi i një rregulloreje për funksionimin e NjKLKMTNj	Memorandumi i vitit 2018	MPB/PP NjKLKMTNj/PP	2021	Numri i rregulloreve	Është hartuar një rregullore për funksionimin e NjKLKMTNj	MPB/PP/ON

3. Sigurimi i vazhdimësisë së funksionimit të Njësisë Kombëtare për Luftimin e Kontrabandës së Migrantëve dhe Trafikimit me Njerëz (NjKLMNTj)	1. Është siguruar funksionim i plotë operativ i NjKLMNTj në periudhën	1.3 Trajnim me mentorë dedikuar pjesëtarëve të sapo pranuar në NjKLMNTj	Nuk ka trajnim me mentorë në MPB/MPPS në vitin 2020	MPB ShQ	2021-2025	Numri i mentorëve të caktuar dhe numri i personave të mentoruar	Të paktën 5 persona janë caktuar si mentorë dhe të paktën 5 persona janë mentoruar	MPB/ ShQ/ON
		1.4 Trajnim multi-disiplinar në fushën e TNj dhe KM dedikuar pjesëtarëve të sapo pranuar në NjKLMNTj	Gjendja e vitit 2019	KK/MPB/AGjPP/ ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve, numri i pjesëmarrësve dhe temave % e njohurive të fituara	Të paktën 5 trajnime për 100 pjesëmarrës Mbi 70% kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorët pas mbarimit të trajnimit	MPB/PP/AGjPP/MPPS ON
4. Forcimi i kapaciteteve operative dhe teknike të MKR dhe QNPS/QPS për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të tyre në luftën kundër TNj dhe MP	1. Janë siguruar plotësisht të gjitha parakushtet e nevojshme për realizimin efikas dhe efektiv të funksionit të MKR-së	Ndryshimi i Aktit të sistematizimit të MPPS dhe rishpërndarja e bashkëpunëtorëve për përkrahje koordinim pranë zyrës së MKR-së. Formimi i një departamenti për punë me kategoritë e qytetarëve në rrezik, përfshi edhe VTNJ-të	Akti i sistematizimit i MPPS/ QNPS/QPS - gjendja e vitit 2020	MPPS QNPS/QPS	2021-2025	Vendim për emërim/rivendosje	Është rivendosi të paktën 1 bashkëpunëtor për përkrahje dhe koordinim në zyrën e MKR-së. Janë formuar departamente në QNPS dhe QPS	MPPS/ QNPS/QPS
		1.3 Furnizimi i makinave/veturave për nevojat e MKR-së për referimin e VTNJ-ve të identifikuar, si dhe pajisjeve të nevojshme informatike	Gjendja në vitin 2020	MPPS ON	2021-2022	Specifikimii mjeteve materiale teknike të furnizuara dhe të shpërndara	Është furnizuar të paktën 1 makinë dhe pajisje e nevojshme informatike	MPPS Agjencia për Pasuri të Konfiskuar ON

<p>4. Forcimi i kapaciteteve operative dhe teknike të MKR dhe QNPS/QPS për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të tyre në luftën kundër TNj dhe MP</p>	<p>1. Janë siguruar plotësisht të gjitha parakushtet e nevojshme për realizimin efikas dhe efektiv të funksionit të MKR-së</p>	<p>14. Identifikimi i ShQ-ve në nivel lokal që janë të përfshirë në ndihmën, përkrahjen, mbrojtjen dhe risocializimin e VTNJ-ve me të cilat është e nevojshme të intensifikohet bashkëpunimi nëpërmjet nënshkrimit të marrëveshjeve/memorandumeve të bashkëpunimit</p>	<p>Marrëveshje/memorandume bashkëpunimi të vitit 2020</p>	<p>KK _____ Vetëqeverisja lokale ShQ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Janë identifikuar ShQ-të dhe është caktuar numri i marrëveshjeve/memorandumeve të firmosura</p>	<p>Janë firmosur të paktën 2 Memorandume Bashkëpunimi me ShQ-të e identifikuar</p>	<p>KL/ShQ</p>
<p>5. Përkrahje financiare për ShQ-të që merren me parandalimin, ndihmën, përkrahjen dhe mbrojtjen e VTNJ-ve me qëllim realizimin efektiv të mandatit të tyre</p>	<p>1. Është siguruar përkrahje financiare për ShQ-të që merren me parandalimin, ndihmën dhe mbrojtjen e VTNJ-ve</p>	<p>1.1 Përpilimi dhe dorëzimi i informacioneve në adresë të Qeverisë së RMV-së për nevojën dhe arsyeshmërinë e përkrahjes financiare dedikuar ShQ-ve që merren me parandalimin, mbrojtjen dhe përkrahjen e VTNJ-ve në përputhje me Programin për Përkrahje të Sektorit Qytetar</p>	<p>Është siguruar përkrahje financiare në vitin 2020</p>	<p>KK _____ Zyra e Koordinatorit Kombëtar</p>	<p>2021-2025 një herë në vit</p>	<p>Janë dorëzuar informacionet në adresë të Qeverisë së RMV-së</p>	<p>Është siguruar përkrahje financiare për vitet 2021-2025</p>	<p>KK</p>
		<p>1.2.Përkrahje financiare e Qeverisë së RMV-së dedikuar ShQ-ve që merren me parandalimin, ndihmën, përkrahjen dhe mbrojtjen e VTNJ-ve</p>	<p>Numri i granteve të akorduara dhe vlera e granteve të akorduara së fundmi</p>	<p>Sekretariati i Përgjithshëm i Qeverisë së RMV-së _____ KK</p>	<p>2021-2025 një herë në vit</p>	<p>Numri i granteve të miratuara vlera e grantit të miratuar</p>	<p>Janë miratuar 4 grante për ShQ-të në vlerë prej të paktën të barabartë me vlerëngranteve të miratuara së fundmi</p>	<p>Qeveria e RMV-së</p>

<p>6. Sigurimi i funksionalitetit të vazhdueshëm të ekipeve mobile për identifikimin e VPTNJ-ve në mesin e kategorive të cenueshme në periudhën 2021-2025</p>	<p>1. Është siguruar qëndrueshmëri e plotë e funksionalitetit të ekipeve mobile ekzistuese dhe atyre të sapoformuara në Strumicë, Shtip dhe Veles për realizim efikas dhe efektiv të mandatit të tyre</p>	<p>1.1 Gjetja e një modeli të përshtatshëm të buxhetimit për ekipet mobile, i cili do të mundësojë zhvillim të qëndrueshëm e të vazhdueshëm</p>	<p>Përkrahje për 5-së ekipe mobile nëpërmjet një projekti të BE-së (2018-2019)</p>	<p>MPB/MPPS ShQ/ON</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Vendim/është zgjedhur një model i përkrahjes financiare të ekipeve mobile Vendim për formimin e ekipeve mobile në Strumicë, Shtip dhe Veles Lista e ekipeve mobile Vlera vjetore e buxhetit</p>	<p>Është marrë vendim për modelin e financimit Financimi i 8-të ekipeve mobile Buxheti vjetor rritet për 10%</p>	<p>MPB/MPPS ShQ/ON</p>
<p>7. Sigurimi i një objekti/hapësirave të reja për funksionimin e Qendrës së Viktimave të Trafikimit me Njerëz sipas standardeve ndërkombëtare</p>	<p>1. Është siguruar një strukturë e re funksionale për strehimin e VPTNJ dhe VTNJ-ve vendase dhe të huaja në të cilin sigurohen të gjitha kushtet në përputhje me standardet ndërkombëtare, duke përfshirë nevojat e ndjeshme gjinore të viktimave, si dhe kushtet për shëndetin seksual dhe riprodhues.</p>	<p>Përgatitja e një kërkesë të arsyetuar Qeverisë së RMV-së për akordimin e një objekti/hapësirave të reja</p>	<p>Raporti i gjendjes së QVTN-jdheVDhS për vitin 2018</p>	<p>Sekretariati i Përgjithshëm i Qeverisë së RMV-së Qeveria e RMV-së KK/MPB/MPPS</p>	<p>2021</p>	<p>Numri i aktit/kërkesës Vendimi i Qeverisë për akordimin e një objekti/hapësirave</p>	<p>Është akorduar një objekt/hapësira për funksionimin e Qendrës së Viktimave të Trafikimit me Njerëz prej të paktën 200 m²</p>	<p>Qeveria e RMV MPPS</p>
<p>8. Sigurimi i parakushteve për funksionim të plotë operacional të QVTNjdheVDhS me qëllim realizimin efikas të mandatit të vet</p>	<p>1. Është përcaktuar dhe alokuar buxhet vjetor nga MPPS, si dhe është mundësuar funksionimi i plotë funksional i QVTN-jdheVDhS</p>	<p>1.1 Hartimi i një propozim buxheti vjetor për funksionimin e QVTNjdheVDhS</p>	<p>Buxheti i vitit 2020</p>	<p>MPPS QVTNjdheVDhS</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Vlera e buxhetit të alokuar në nivel vjetor Raporti vjetor i punës së QVTN-jdheVDhS</p>	<p>Është miratuar buxheti për funksionimin që do të rritet për 10% çdo vit pas vitit paraprak</p>	<p>MPPS</p>

9. Përmirësimi i kapaciteteve dhe kushteve të Qendrës për Pranim të të Huajve me qëllim realizimin efikas dhe efektiv të mandatit të saj	1.Janë rritur kapacitetet; janë përmirësuar kushtet për strehimin e të huajve, migrantëve dhe kategorive të cënueshme të migrantëve dhe i plotësojnë të gjitha nevojat në pajtim me gjininë, moshën dhe nevojat konkrete të personave të cënueshëm, si dhe kushtet për shëndet seksual riprodhues në përputhje me standardet ndërkombëtare	1.1.Ndërtimi i një Qendre të re për Pranimin e të Huajve duke e zhvendosur atë tërësisht me qëllim sigurimin e kushteve të strehimit për kategoritë e personave të cënueshëm, përfshi edhe nevojat e ndjeshme gjinore, si dhe kushtet për shëndet seksual riprodhues në përputhje me standardet ndërkombëtare	Nuk është ndërtuar Qendër e re për Pranim në vitin 2020 Kapaciteti, gjendja e vitit 2020	MPB <hr/> ON	2021-2025	Vendimi/Projekti për ndërtim Është realizuar Vendimi për zhvendosje Kapaciteti për strehim	Është realizuar ndërtimi i një Qendre të re për Pranim të të Huajve Është rritur kapaciteti i strehimit për 50%	MPB
10. Rritja e rolit dhe kapaciteteve të komisioneve lokale (KL) për LKTNjeMP me qëllim realizimin efikas dhe efektiv të mandatit të tyre	1. Është siguruar përkrahje financiare dhe qëndrueshmëri e KL-ve gjatë zbatimit të PLV-së për LKTNjeMP	1.1 Lobimi dhe organizimi i takimeve dhe tryezave të rrumbullakëta me këshillat lokal dhe kryetarët e komunave rreth rolit dhe rëndësisë së KL-ve për TNj dhe MP për qytetarët me qëllim sigurimin e përkrahjes financiare për KL-të nga vetëqeverisja lokale	Nuk ka takime Numri i KL-ve ekzistuese në vitin 2020 me përkrahje të siguruar financiare	KK <hr/> Ministria e Vetëqeverisjes Lokale Vetëqeverisjet lokale	2021-2025	Numri i takimeve, tryezave të rrumbullakëta Lista e KL-ve për të cilat është siguruar përkrahje financiare	Janë realizuar të paktën dy takime në vit Pesë KL për të cilat është siguruar përkrahje financiare	Ministria e Vetëqeverisjes Lokale Këshillat komunal të vetëqeverisjes lokale Kryetari i komunës ON
	2. Është formuar KL për LKTNjeMP në kuadër të vetëqeverisjes lokale të Strumicës dhe janë ngritur kapacitetet për realizimin efektiv të mandatit të tij	2.1 Përpilimi i një vendimi për formimin e KL-së për LKTNjeMP në vetëqeverisjen lokale të Strumicës	Deri në vitin 2019 gjithsej janë 7-të KL	KK <hr/> Këshilli komunal	2021-2025	Vendimi për formimin e KL-së në Strumicë	Është formuar KL-ja në Strumicë	Nuk ka
		2.2 Zgjedhja e kryetarit dhe anëtarëve të komisionit të sapoformuar lokal	Nuk ka kryetar dhe anëtarë të komisionit lokal në Strumicë në vitin 2020	KK <hr/> Këshilli komunal	2021-2022	Janë zgjedhur anëtarët dhe kryetari i KL-së	Është realizuar procesi për zgjedhjen e kryetarëve dhe anëtarëve të KL	Nuk ka

10. Rritja e rolit dhe kapaciteteve të komisioneve lokale (KL) për LKTNjeMP me qëllim realizimin efikas dhe efektiv të mandatit të tyre	2. Është formuar KL për LKTNjeMP në kuadër të vetëqeverisjes lokale të Strumicës dhe janë ngritur kapacitetet për realizimin efektiv të mandatit të tij	2.3 Organizim injë punëtorie për hartimin e planit lokal të veprimit për LKTNjeMP	Nuk ka punëtori të organizuara në vitin 2020 Nuk ka plan lokal të veprimit në vitin 2020	KK/KL <hr/> ON	2021-2025	Lista e pjesëmarrësve Numri i aktit i vetëqeverisjes lokale për miratimin e planit lokal të veprimit	Është realizuar një punëtori Është miratuar plani lokal i veprimit	KK/ Vetëqeverisja lokale ON
		2.4 Organizim itrajnimit themelor dhe të avancuar në temën e TNj dhe MP dedikuar anëtarëve të komisionit të sapoformuar lokal për LKTNjeMP	Nuk ka trajnime për KL-të në Strumicë në vitin 2020	KK/KL <hr/> ON	2021-2021	Numri i trajnimeve të realizuara dhe anëtarëve të KL-së që kanë vijuar trajnimet % e njohurive të fituara	Është realizuar të paktën një trajnim mbi TNj dhe MP për 20 anëtarë të KL Mbi 70% të përgjigjeve të pyetësorëve pas trajnimit janë të sakta	KK/KL ShQ/ON

Objekti strategjik 1.2: Struktura koordinuese

11. Forcimi i rolit koordinues të KK-së për LKTNjeMP dhe transparencës së tij gjatë realizimit të Strategjisë dhe PKV-së për LKTNjeMP për periudhën 2021-2025	1. Është siguruar ndërlihdshmëri funksionale efikase dhe bashkërendim ndërmjet KK, RK (Raportuesit Kom-bëtar), Sekretariatit, Nëngrupit për fëmijë dhe KL-ve	1.1 Mbatja e takimeve të rregullta në çerek vit ndërmjet KK, KL, Sekretariatit dhe Nëngrupit për trafikim të fëmijëve në lidhje me zbatimin e Strategjisë dhe PKV-së për LKTNjeMP 2021-2025, si dhe me planet operative vjetore dhe PLV-ve	Të paktën një takim në vit është organizuar ndërmjet viteve 2017-2020	KK <hr/> Anëtarët e KK/Sekretariatit/Nëngrupi për trafikim me fëmijë/KL	2021-2025	Procesverbale të takimeve të mbajtura ndërmjet KK/Sekretariatit/Nëngrupit për fëmijë	Janë mbajtur 10 takime	Nuk ka
	2. Është siguruar efikasitet dhe efektivitet gjatë zbatimit të PKV-së për LKTNjeMP për periudhën 2021-2025	2.1 Komisioni Kom-bëtar, komisionet lokale dhe Nëngrupi për trafikimin e fëmijëve, në baza vjetore, përpilojnë plane operative për zbatimin e PKV-së për LKTNjeMP 2021-2025 dhe planeve lokale të veprimit	Plane operative janë miratuar për vitet 2017-2020	KK <hr/> Sekretariatit/Nëngrupi për trafikim me fëmijë Komisioni lokal	2021-2025 në baza vjetore	Janë hartuar planet operative Procesverbalet për planet e miratuara operative	Janë hartuar 5-së plane operative 5-së procesverbale për planet e miratuara	Buxheti i KK për vitet 2021-2025

11. Forcimi i rolit koordinues të KK-së për LKTNjeMP dhe transparencës së tij gjatë realizimit të Strategjisë dhe PKV-së për LKTN-jeMP për periudhën 2021-2025	2. Është siguruar efikasitet dhe efektivitet gjatë zbatimit të PKV-së për LKTN-jeMP për periudhën 2021-2025	2.2. Zgjerimi i anëtarësisë së Sekretariatit me përfaqësues të: Odës Ekonomike të RMV, Organizatës së punëdhënësve, Lidhjes së Sindikatave të RMV, Shoqatës së gazetarëve	Gjendja që nga viti 2020 është në përputhje me listën e anëtarëve të Sekretariatit	KK _____ Zyra e KK-së	2021-2025	Akti i përfaqësuesve të emëruar	Lista e zgjeruar e pjesëmarrësve deri në vitin 2025	Nuk ka
	3.1 Prezantim publik i raportit vjetor të KK dhe KL	Një prezantim në vitin 2020	KK _____ KK/Sekretariati/ Nën-grupi për trafikim me femijë /KL	2021-2025	Raport për prezantim mediatik publik të raportit vjetor	5-së prezantime publike deri në vitin 2025	KK/KL ON	
	3.2 Raporti vjetor i KK, RK dhe KL në gjuhën maqedonase, shqipe dhe angleze shpallet në faqen e internetit të KK-së	Shpallje në internet të raportit të vitit 2019, në vitin 2020 në faqen e internetit të KK-së	KK _____ MPB	2021-2025	Numri i raporteve të postuara vjetore	5-së postime të raporteve vjetore	KK	
	3.3 Sigurim të funksionalitetit/ përditësim të rregullt të faqes së internetit të KK-së	Numri i postimeve në vitin 2020	MPB _____ KK	2021-2025	Koha aktive e funksionalitetit të faqes së internetit Numri i postimeve	Informacione rreth numrit të postimeve në faqen e internetit të KK-së në raportet vjetore për vitet 2021-2025	MPB	

Objektivi strategjik 1.3: Korniza ligjore dhe rregullatore

12. Harmonizimi i kornizës ligjore kombëtare për parandalim dhe LKTNjeMP në përputhje me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare 12. Harmonizimi i kornizës ligjore kombëtare për parandalim dhe LKTNjeMP në përputhje me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare	1. Është siguruar harmonizim i plotë i kornizës juridike kombëtare me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare në fushën e parandalimit të TNj dhe KM, ndjekjes së autorëve të veprave penale dhe sigurimit të të drejtave të viktimave 1. Është siguruar harmonizim i plotë i kornizës juridike kombëtare me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare në fushën e parandalimit të TNj dhe KM, ndjekjes së autorëve të veprave penale dhe sigurimit të të drejtave të viktimave	1.1 Propozim ndryshim dhe plotësim i Kodit Penal të RMV, neni 418a dhe 418ç, me ndryshimin e dënimit të parashikuar minimum prej 4 në 5 vjet dhe prej 8 në 10 vjet	Nuk ka propozim ndryshim dhe plotësim në vitin 2020	KK/MD MPB	2021-2022	Propozim ndryshim dhe plotësim të Kodit Penal të RMV-së Gazeta Zyrtare e RMV	Është miratuar propozim ndryshimi dhe plotësimi i KP-së Janë miratuar ndryshimet dhe plotësimet e KP të RMV	KK/MD
		1.2 Propozim ndryshimi dhe plotësimi i Kodit Penal të RMV në lidhje me dispozitat e Nenit 121 p.4 dhe p.5 të Ligjit për të Huaj sipas të cilit shtetasit të huaj-viktimitë e trafikimit me njerëz i mundësohet strehim në QVTNjeVDhS në bazë të statusit VTNj për periudhën e reflektimit/marrjes së vendimit dhe deri në miratimin e qëndrimit të përkohshëm	Nuk ka propozim ndryshim dhe plotësim në vitin 2020	KK/MD MPB	2021-2022	Propozim ndryshim dhe plotësim të Kodit Penal të RMV Gazeta Zyrtare e RMV	Është dorëzuar propozimi për ndryshim dhe plotësim (2021) Është miratuar propozimi për ndryshim dhe plotësim të Kodit Penal të RMV (2022)	MPB
		1.3 Harmonizimi dhe rishikimi i PSV-së për TNj; PSV për FPH dhe PSV për KPCH në përputhje me kornizën juridike kombëtare dhe instrumentet ndërkombëtare	Nuk ka propozim për rishikim në vitin 2021	KK KK/ON/ShQ	2021-2022	Propozim për ndryshim/dokumente të rishikuara PSV për TNj; PSV për FPH dhe PSV për KPCH	Është dhënë propozim për rishikim (2021) Dokumente të miratuara (2022-2023)	KK

12. Harmonizimi i kornizës ligjore kombëtare për parandalim dhe LKTNjeMP në përputhje me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare	1. Është siguruar harmonizim i plotë i kornizës juridike kombëtare me instrumentet dhe standardet juridike ndërkombëtare në fushën e parandalimit të TNj dhe KM, ndjekjes së autorëve të veprave penale dhe sigurimit të të drejtave të viktimave	1.4 Miratimi i Ligjit për Kompensim të viktimave të dhunës, përfshi edhe VTNj-të	Propozim versioni ekziston në vitin 2020	MD _____ KK/ ONShQ	2021	Gazeta Zyrtare e RMV	Miratohet ligji	MD
		1.5 Ngritja e një Fondi për dëmshpërblimin e viktimave të dhunës, përfshi edhe VTNj-të pa dallim të etnisë ose statusit të migrantit	Nuk ekziston fond i tillë në vitin 2020	MD-Ministria e Financave _____ KK/ON/ShQ	2021	Vendimi/akti për ngritjen e Fondit për Dëmshpërblim	Është ngritur Fondi për Dëmshpërblim Vlera e buxhetit të caktuar të Fondit	MD-Ministria e Financave
		1.6 Trajnim për ngritjen e kapaciteteve të gjykatësve, prokurorëve publik dhe përfaqësuesve ligjorë në temën e VTNj-ve me qëllim realizimin efektiv të të drejtës së dëmshpërblimit	Nuk ka trajnime për realizim efektiv të të drejtës së dëmshpërblimit në vitin 2020	AGjPP _____ ON	2021-2025	Numri i trajnimeve Lista e pjesëmarrësve % e njohurive të fituara	Janë realizuar 5-së trajnime për gjykatës, prokurorë publik dhe përfaqësues ligjorë për VTNj-të me qëllim realizimin efektiv të të drejtës së dëmshpërblimit (të paktën 30% e pjesëmarrësve të jenë gra) Mbi 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorët pas trajnimit	AGjPP

Objektivi strategjik 14: Bashkëpunimi ndërkombëtar

13. Vendosija dhe forcimi i bashkëpunimit dhe bashkërendimit ndërkombëtar ndërmjet institucioneve shtetërore përkatëse dhe ShQ-ve në fushën e TNj dhe MP	1. Është zgjeruar dhe forcuar bashkëpunimi ndërkombëtar i institucioneve qeveritare dhe ShQ-ve në fushën e TNj dhe MP	1.1 Analiza e vendosjes së bashkëpunimit politik dhe identifikimit të shteteve dhe organizatave ndërkombëtare me të cilat është e nevojshme të bëhen marrëveshje/memorandume bashkëpunimi	Nuk ka analizë të shteteve/organizatave me të cilat është vendosur bashkëpunim në vitin 2020	MPJ/KK/ MPB/MD/MPPS ShQ/ON	2021-2025	Raporti për gjendjen e nivelit të bashkëpunimit ndërkombëtar dhe shteteve/organizatave ndërkombëtare të identifikuara për të bërë marrëveshje/memorandume të reja bashkëpunimi	Analiza është realizuar	MPJ/KK/ MPB/MD/ MPPS ShQ/ON
		1.2 Nënshkrimi i protokolleve ndërmjet vendeve-nënshkruese të Konventës së Vjenës për formimin e ekepeve hetimore të përbashkëta	Gjendja në vitin 2020	PP/MPB/MD <hr/> KK/PP/BSP	2021-2025	Numri i protokolleve të nënshkruara dhe shteteve	Janë nënshkruar katër protokolle	MPJ/PP/ MPB/MD
		1.3 Lidhja e marrëveshjeve për riatdhësim dhe protokolleve për zbatim me vendet e BE-së	Gjendja në vitin 2020	MPB/MPJ <hr/> KK	2021-2025	Numri i marrëveshjeve të lidhura dhe shteteve	Janë nënshkruar katër protokolle dhe marrëveshje për riatdhësim	MPB/MPJ
		1.4 Sigurimi i vazhdimësisë së anëtarësisë së Rrjetit të koordinatorëve për TNj dhe zgjerimi i nismave rajonale	Numri i takimeve në vitin 2020	MARRI/ICMPD/ IOM <hr/> KK	2021-2025 Të paktën dy takime në vit	Raporte për takimet e mbajtura rajonale Numri i nismave të propozuara të reja	Janë shkruar 10 raporte Të paktën dy nisma të propozuara	KK MARRI ICMPD IOM

13.Vendosja dhe forcimi i bashkëpunimit dhe bashkërendimit ndërkombëtar ndërmjet institucioneve shtetërore përkatëse dhe ShQ-ve në fushën e TNj dhe MP	1. Është zgjeruar dhe forcuar bashkëpunimi ndërkombëtar i institucioneve qeveritare dhe ShQ-ve në fushën e TNj dhe MP	1.5 Ngritja e nismave rajonale, si dhe pjesëmarrja dhe mirëmbajtja e rrjeteve rajonale të institucioneve qeveritare dhe ShQ-ve në fushën e TNj dhe MP	Gjendja në vitin 2020	ShQ/ON KK	2021-2025	Numri i nismave të ngritura Numri i institucioneve qeveritare, organizatave ndërkombëtare dhe ShQ-ve të përfshira në rrjetet rajonale Numri i projekteve në të cilat janë përfshirë ShQ-të	Të paktën propozohet një nismë në vit Të paktën një institucion qeveritar dhe një ShQ të përfshirë në rrjetet rajonale	ShQ/ON
		1.6 Bashkëpunim i vazhdueshëm me Shqipërinë, Kosovën dhe Malin e Zi për zbatimin e PSV-ve të unifikuara në fushën e menaxhimit ndërkufitar të rasteve të trafikimit me njerëz	Gjendja në vitin 2020	KK MPB/MPPS	2021-2025	Numri i rasteve të TNj-së në të cilat është zbatuar PSV-ja e unifikuar	Zbatueshmëri në të gjitha rastet, në nivel vjetor, në të cilat mund të zbatohet PSV-ja	KK/MPB MPPS

Objektivi strategjik 1.5: Menaxhimi, monitorimi dhe vlerësimi i informacioneve

14.Avancimi dhe forcimi i sistemit të grumbullimit, menaxhimit, monitorimit dhe vlerësimit të informacioneve dhe të dhënave të mbledhura	1. Është siguruar mbledhje dhe analizë e informacioneve dhe të dhënave të vlefshme dhe të matshme për aktivitetet e realizuara, të cilat janë parashikuar në planin vjetor operativ për zbatimin e PKV-së për LKTNjeMP	1.1 Plotësimi dhe dorëzimi tek Sekretariati i një formulari për monitorimin e aktiviteteve të ndërmarra në përputhje me planin vjetor operativ për zbatimin e PKV për LKTNjeMP 2021-2025 nga institucionet përkatëse, ShQ-të dhe ON	Gjendja në vitin 2020	KK Sekretariati i Komisionit Kombëtar/Nëngrupi për luftimin e trafikimit me njerëz	2021-2025	Janë zhvilluar formularët Numri i formularëve të dorëzuar për monitorimin e aktiviteteve të ndërmarra Numri i aktiviteteve të realizuara	Formularët e zhvilluara Është siguruar baza për mbledhjen e të dhënave	Nuk ka
--	--	---	-----------------------	---	-----------	--	---	--------

14. Avancimi dhe forcimi i sistemit të grumbullimit, menaxhimit, monitorimit dhe vlerësimit të informacioneve dhe të dhënave të mbledhura	1. Është siguruar mbledhje dhe analizë e informacioneve dhe të dhënave të vlefshme dhe të matshme për aktivitetet e realizuara, të cilat janë parashikuar në planin vjetor operativ për zbatimin e PKV-së për LKTNjeMP	1.2 Përgatitja dhe dorëzimi në KK një raport tremujor me të dhëna sasore dhe cilësore, si dhe informacione mbi aktivitetet e ndërmarra në përputhje me planin vjetor operativ për zbatimin e PKV për LKTNjeMP 2021-2025	Nuk ka raporte tremujore të viteve 2017-2020	KK _____ Sekretariati i Komisionit Kombëtar	2021-2025	Numri i raporteve tremujore të shkruara e të ndara	Të paktën 4 në vit	Nuk ka
		1.3 Rishikimi i formularit për monitorimin e aktiviteteve të ndërmarra në përputhje me planin operativ dhe PKV	Formulari për monitorim i vitit 2020	KK _____ Zyra e Koordinatorit Kombëtar	2021	Formulari i rishikuar i vitit 2020	Formulari për monitorim i rishikuar dhe avancuar	Nuk ka
	2. Është vlerësuar niveli i suksesit të të realizimit të aktiviteteve he politikave të parashikuara në planin vjetor operativ dhe PKV për LKTNjeMP	2.1 Organizimi i një shqyrtimi vjetor i aktiviteteve dhe politikave të realizuara në planin vjetor operativ dhe PKV në fushën e LKTNjeMP	Gjendja në vitin 2020	KK _____ Sekretariati i Komisionit Kombëtar/Nëngrupi për luftimin e trafikimit me njerëz	2021-2025	Numri i punëtorive të realizuara Është përcaktuar niveli i zbatimit të aktiviteteve të parashikuara në PKV në nivel vjetor (zbatim i plotë, zbatim i pjesshëm, nuk ka zbatim)	Shqyrtimi i aktiviteteve të realizuara paraqitet në raportin vjetor të KK-së Është shkruar raporti për nivelin e zbatimit të aktiviteteve të parashikuara	KK ON

14. Avancimi dhe forcimi i sistemit të grumbullimit, menaxhimit, monitorimit dhe vlerësimit të informacioneve dhe të dhënave të mbledhura	3. Është mundësuar monitorim efikas dhe vlerësim i efikasitetit dhe efektivitetit të objektivave dhe prioritetëve të parashikuara strategjike të Strategjisë dhe PKV 2021-2025	3.1. Përgatitja e një vlerësimin të pavarur mbi efikasitetin dhe efektivitetin e zbatimit të Strategjisë dhe PKV 2021-2025	Raporti për shqyrtimin e zbatimit të Strategjisë dhe PKV-së	KK ShQ/ON	2025	Është realizuar një vlerësim nga një vlerësues i pavarur	Është dorëzuar raporti i vlerësimit të kryer me gjetje dhe rekomandime të përshatshme	KK/ON
15. Hulumtimi i gjendjes së TNj dhe MP, përcaktimi i formave të manifestimit dhe tendencat e dukurisë së TNj dhe MP në nivel kombëtar, posaçërisht të trafikimit me fëmijë me qëllim shfrytëzimin e tyre seksual dhe për punë, martesat e detyruara dhe lypja e detyruar, e gjithë kjo me qëllim monitorimin dhe vlerësimin e politikave kombëtare	1. Është përcaktuar gjendja, format e manifestimit dhe tendencat e TNj/trafikimit me fëmijë dhe MP në RMV me theks të veçantë të fëmijët që shfrytëzohen për qëllime seksuale dhe për punë, si dhe për martesat të detyruara	1.1 Kryerja e një analize me qëllim: -analizën e gjendjes së TNj/trafikimit të fëmijëve, -përcaktimin e tendencave, formave të manifestimit dhe karakteristikave të TNj dhe MP, -përcaktimi i nivelit të cënueshmërisë dhe rreziqeve nga TNj dhe MP, -përcaktimi i efekteve nga politikat e realizuara të KK-së në fushën e kundërshtimit të kërkesës	Gjendja e përcaktuar në vitin 2020	KK/MPB MPPS/ISHP ShQ/ON	2021-2025	Numri i hulumtimeve, analizave, raporteve dhe rekomandimeve	Janë realizuar të paktën 3 hulumtime	KK/MPB MPPS ShQ/ON
16. Analiza e kërcënimeve dhe menaxhimi me rreziqet nga TNj dhe MP në RMV	1. Janë identifikuar kërcënimet nga TNj dhe MP, si dhe janë parashikuar masat dhe aktivitetet për menaxhimin e rreziqeve të parashikuara dhe trajtimin e kërcënimeve të identifikuar	1.1 Realizimi i analizës mbi kërcënimet he menaxhimin e rreziqeve nga dukuria e TNj dhe MP në RMV	Analiza e gjendjes në vitin 2020	KK/MPB MPPS/ISHP ShQ/ON	2021-2025	Raporti për analizën kryer me kërcënimet e identifikuara dhe Planin për menaxhim me rrezikun	Është zhvilluar dhe realizuar analiza e kërcënimeve të identifikuara dhe plani i menaxhimit të rrezikut me theks të veçantë në cënueshmërinë e grave dhe vajzave	KK/MPB/ MPPS ShQ/ON

Fusha strategjike 2: PARANDALIMI

Objekti strategjik 2.1: Identifikimi i shkaqeve të dukurisë së trafikimit me njerëz/fëmijë dhe migrimit të paligjshëm

17. Përcaktimi i shkaqeve të dukurisë së TNj, trafikimit me fëmijë dhe MP-së në RMV, si dhe identifikimi i grupeve në rrezik	1. Janë identifikuar shkaqet/faktorët që shtojnë dhe tërheqin drejt trafikimit të TNj/fëmijëve, migrimit të paligjshëm dhe personave të cenusëshëm me rrezik të lartë, veçanërisht fëmijët e rrugës, përfshirë fëmijët e pashoqëruar në mesin e flukseve të përziera të migrimit.	1.1 Realizimi i një studimi për të përcaktuar arsyet e shfaqjes së TNj/MP, trafikimit të fëmijëve, identifikimin e kategorive të cenusëshme të personave në rrezik të lartë në mënyrë që të përgatitet një profil kombëtar i një personi të cenusëshëm/personi në rrezik të lartë	Gjendja e vitit 2020	KK/MPPS ShQ/ON	2021-2025	Numri i hulumtimeve të realizuara sipas viteve	Të paktën një hulumtim në vit me theks të veçantë në cenusshmërinë e grave dhe vajzave	KK/MPPS ShQ/ON
		1.2 Hulumtimi rajonal për të identifikuar rreziqet e TNj/MP, trafikimit të fëmijëve dhe kategorive të personave të cenusëshëm, veçanërisht fëmijëve në lëvizje për të ly-pur, përfshirë fëmijët e pashoqëruar në mesin e flukseve të përziera të migrimit për të përgatitur një profil rajonal të një personi/personi të cenusëshëm me rrezik të lartë	Hulumtim krahasues mbi temën nga vitet 2017-2020	KK/ Rrjeti rajonal i koordinatorëve, MARRI ShQ/ON	2021-2025	Numri i hulumtimeve rajonale të realizuara	Të paktën 1 studim rajonal në vit me theks të veçantë në cenusshmërinë e grave dhe vajzave	KK Rrjeti rajonal i koordinatorëve, MARRI ShQ/ON

Objektivi strategjik 2.2: Ngritja e kapaciteteve me qëllim realizimin e aktiviteteve parandaluese

18. Ngritja e kapaciteteve njerëzore, financiare dhe teknike të institucioneve kompetente kombëtare he ShQ-ve në fushën e parandalimit të TNJ/trafikimit me fëmijë dhe të rinj	1. Punonjësit në sistemin arsimor dhe institucionet parashkollore në RVM janë trajnuar për përgatitjen dhe zbatimin e trajnimeve për nxënës/studentë në fushën e TNJ, veçanërisht për trafikimin e fëmijëve dhe të rinjve	1.1 Rishikimi dhe zbatimi i programeve ekzistuese për parandalimin e trafikimit me njerëz/trafikimit të fëmijëve dhe të rinjve në arsimin fillor, të mesëm dhe të lartë	Programet për parandalimin e trafikimit me njerëz/trafikimit të fëmijëve dhe të rinjve në arsimin fillor, të mesëm dhe të lartë nga viti 2020	MPB Në bashkëpunim me MASH/BZHA/shkollat/komunat ShQ/ON	2021-2025	Rishikimi i programeve të trajnimit në baza vjetore Numri i pjesëmarrësve % e njohurive të fituara	Programe të rishikuara Të paktën 200 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% gra Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MASH/ BZHA/KK, KK ShQ/ON
		Trajnimi i kuadrit mesimdhënës mbi shkaqet, manifestimet dhe pasojat e trafikimit me njerëz/trafikimit të fëmijëve dhe të rinjve	Numri i trajnimeve dhe të personave të aftësuar në vitin 2020	MPB Në bashkëpunim me MASH/BZHA/shkollat dhe komunat ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara dhe numri i personave të aftësuar është rritur për 10% krahasuar me vitin 2020, % njohurive të fituara	Të paktën 10 trajnime për 250 persona, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MASH/BZHA ShQ/ON
	2. Është rritur ndërgjegjësimi i nxënësve të shkollave fillore/të mesme dhe studentëve të arsimit të lartë në lidhje me TNJ, format e manifestimit, me theks të veçantë në rrezikun e abuzimit në internet si një mjet rekrutimi me qëllim të trafikimit të qenieve njerëzore dhe shfrytëzimit të punës, seksit ose pornografisë së fëmijëve	2.1 Organizimi i trajnimeve/tryezave të rrumbullakëta për nxënësit në arsimin fillor dhe të mesëm mbi TNJ/trafikimin e fëmijëve, mbi format e manifestimit të fëmijëve me theks të veçantë në rrezikun e abuzimit në internet si një mjet rekrutimi për qëllime të trafikimit me njerëz për shfrytëzim përmes punës dhe seksit ose përmes prodhimit dhe shpërndarjes së pornografisë së fëmijëve	Numri i trajnimeve dhe të personave të aftësuar në vitin 2020	MPB Në bashkëpunim me MASH/BZHA/shkollat dhe komunat MPPS ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara dhe numri i të aftësuarve është rritur për 10% krahasuar me vitin 2020, Raporti për vlerësimin e njohurive para dhe pas trajnimit	Janë realizuar 10 trajnime për 250 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% janë vajza Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MASH-BZHA/ KK/MPPS ShQ/ON

18. Ngritja e kapaciteteve njerëzore, financiare dhe teknike të institucioneve kompetente kombëtare he ShQ-ve në fushën e parandalimit të TNJ/trafikimit me fëmijë dhe të rinj	3.Profesionistët nga institucionet publike për mbrojtjen sociale të fëmijëve në rrezik të lartë dhe institucionet për fëmijët pa prindër dhe kujdes prindëror janë trajnuar për rreziqet dhe pasojat e TNJ/trafikimit të fëmijëve	3.1 Trajnime të vazhdueshme mbi parandalimin e TNJ/trafikimit të fëmijëve dedikuar shërbimeve profesionale të mbrojtjes sociale të fëmijëve në rrezik dhe institucioneve të fëmijëve pa prindër dhe kujdes prindëror	Numri i trajnimeve dhe personave të aftësuar në vitin 2020	MPPS ShQ	2021-2025 Të paktën një në vit	Numri i trajnimeve dhe profesionistëve të aftësuar është rritur për 10% % njohurive të fituara	Realizohen trajnime për pjesëmarrës për 10% më tepër nga çdo vit paraprak Të paktën 30% janë gra në trajnime Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MPPS ShQ/ON
		3.2 Përgatitja e materialit informues të përshtatur për moshën dhe nevojat e kategorive të cënueshme të fëmijëve në rrezik të lartë nga TNJ/trafikimi me fëmijë	Nuk ka material informues për fëmijë (2020)	MPPS ShQ	2021-2025	Është përpunuar material informues	Është përpunuar dhe shpërndarë materiali informues	MPPS ShQ/ON
	4.Punonjësit shëndetësor të shëndetësisë private dhe publike janë informuar për format e manifestimit të TNJ/trafikimit të fëmijëve, si dhe për treguesit në nivelin e njohjes së VPTNJ dhe denoncimin e tyre tek institucionet kompetente	4.1. Organizimi i trajnimeve mbi parandalimin e TNJ dhe mbi ngritjen e kapaciteteve të punonjësve shëndetësor në fushën e njohjes dhe identifikimit të VPTNJ duke përdorur treguesit për identifikimin e VTNJ-ve	Numri i trajnimeve dhe personave të aftësuar në vitin 2020	MSH/MPPS ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara dhe punonjësve shëndetësor të aftësuar Numri i VPTNJ/VTNJ-ve të identifikuar dhe denoncuar	Të paktën dy trajnime në vit për 50 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse Të paktën dy VPTNJ/VTNJ të identifikuar dhe denoncuar në vit	MSH/MPPS ShQ/ON

<p>19. Forcimi i kapaciteteve të mediave dhe punonjësve mediatic për format e manifestimit të TNj/trafikimit të fëmijëve dhe MP, veçanërisht kategorive të cenueshme, me qëllim që gjatë informimit për rastet e TNj/MP të kenë parasysh dallimin ndërmjet TNj dhe MP, ndjeshmërinë e raportimit të rasteve të TNj dhe VTnj, si dhe shmangien e viktimizimit të tyre sekondar</p>	<p>1. Mediat dhe punonjësit mediatic janë trajnuar dhe sensibilizuar në lidhje me dallimin ndërmjet TNj dhe MP, për pasojat e shfrytëzimit VT-Nj-ve, veçanërisht fëmijëve VTnj dhe kategorive të cenueshme të migrantëve në mënyrë që të sigurojnë informim të ndjeshëm drejtuar VTnj-ve dhe për të drejtat e VTnj-ve</p>	<p>1.1 Trajtime mbi TNj dhe format e manifestimit, respektimin e të drejtave dhe mbrojtjen e identitetit të viktimave gjatë informimit dhe në gazetarinë hulumtuese nga mediat mbi rastet e TNj dhe MP</p>	<p>Gjendja e vitit 2020</p>	<p>KK/MPPS/MPB ShQ/ON, Shtëpitë mediaticke</p>	<p>2021-2025 Të paktën një trajnim në vit</p>	<p>Numri i trajnimeve, si dhe redaktorëve dhe gazetarëve të aftësuar % e njohurive të fituara Numri i artikujve mediatic mbi TNj</p>	<p>Të paktën 3 trajnime për 45 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta Të paktën dy artikuj në vit</p>	<p>KK/MPPS/MPB ShQ/ON</p>
		<p>1.2 Organizim të një konkursi shpërblyes për historinë më të mirë të gazetarisë hulumtuese mbi TNj/trafikim të fëmijëve dhe MP</p>	<p>Organizimi i konkursit të fundit shpërblyes</p>	<p>KK ShQ/ON</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i konkurseve shpërblyese të organizuar</p>	<p>Të paktën një herë në vit të ketë konkurs të organizuar shpërblyes</p>	<p>KK ShQ/ON</p>

Objektivi strategjik 2.3 Ndërgjegjësimi dhe edukimi i opinionit publik

<p>20. Ndërgjegjësimi i opinionit publik mbi TNj/trafikimin e fëmijëve dhe MP, format e manifestimit dhe rreziqet</p>	<p>1. Opinioni publik, veçanërisht popullata e re është informuar në nivel të ndërgjegjësimit dhe njohjes së formave të manifestimit dhe rreziqeve mbi TNj/ të fëmijëve dhe MP</p>	<p>1.1 Organizimi i aktiviteteve/manifestimeve/fushatave mediaticke me qëllim shënimin e: -30 korrikut, Ditës Botërore kundër Trafikimit me Njerëz, -18 tetorit-Ditës Evropiane për Luftimin e Trafikimit me Njerëz -2-9 dhjetorit, Java e Luftës kundër Trafikimit me Njerëz</p>	<p>Gjendja e vitit 2020</p>	<p>KK ShQ/ON</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i manifestimeve të mbajtura he fushatave mediaticke të realizuara</p>	<p>Të paktën 1 manifestim/fushatë në vit</p>	<p>KK ShQ/ON</p>
---	--	---	-----------------------------	---------------------------	------------------	--	--	------------------

20. Ndërgjegjësimi i opinionit publik mbi TNj/trafikimin e fëmijëve dhe MP, format e manifestimit dhe rreziqet	1. Opinioni publik, veçanërisht popullata e re është informuar në nivel të ndërgjegjësimit dhe njohjes së formave të manifestimit dhe rreziqeve mbi TNj/ të fëmijëve dhe MP	1.2 Realizimi i një sondazhi publik në internet për të ekzaminuar ndërgjegjësimin e popullatës së gjerë, veçanërisht të popullatës së re në lidhje me dukurinë e TNj/trafikimit të fëmijëve dhe MP, rreziqeve dhe pasojave	Gjendja e sondazhit të fundit	KK/ ShQ/ON	2021 dhe 2023	Raporti për përcaktimin e nivelit të ndërgjegjësimit të grupeve të synuara	Janë realizuar dy sondazhe në internet dhe janë shkruar dy raporte	KK/ ShQ/ON
21. Ndërgjegjësimi i kategorive të identifikuara të personave të cenusshëm, përfshi edhe kategoritë e cenusshme të migrantëve dhe azilkerkuesve me status VPTNJ në lidhje me TNj, mbi format e manifestimit, rreziqet dhe pasojat parandalimi	1. Është rritur ndërgjegjësimi i të gjithë kategorive të identifikuara të personave të cenusshëm, si dhe të VPTNJ-ve në nivel të njohjes së TNj/trafikimit të fëmijëve, mbi format e manifestimit, rreziqet dhe pasojat	Organizimi i sesioneve informuese me kategoritë e identifikuara të personave të cenusshëm, në mesin e të cilëve edhe fëmijët e rrugës dhe prindërit e tyre mbi TNj, format e manifestimit, rreziqet dhe parandalimi	Gjendja me kategoritë e identifikuara e personave të cenusshëm në vitin 2020	MPPS/ISHP QNPS/QPS Ekipet Mobile, KL ShQ	2021-2025	Numri i sesioneve të realizuara	Të paktën dy takime në vit	MPPS/ISHP QNPS/QPS Ekipet Mobile KL ShQ/ON
		1.2 Informimi i kategorive të identifikuara të personave të cenusshëm në qendrat e pranimit, Qendrën për Pranim të të Huajve dhe Qendrën e Azilkerkuesve, si dhe prindërve të tyre mbi TNj, format e manifestimit, rreziqet, parandalimin dhe shpërndarjen e materialit informues në disa gjuhë	Gjendja e vitit 2020	MPPS/QNPS/QPS/MPB/Ekipet Mobile ShQ	2021-2025 Në mënyrë të vazhduar	Numri i telefonatave të pranuar në linjën SOS dhe këshillave të dhëna Numri i personave identifikuar e të informuar të kategorisë së cenusshme	Të paktën janë informuar 100 persona të identifikuar të kategorisë së cenusshme, nga të cilët të paktën 30% janë gra Të paktën një herë në vit përpunohet dhe shpërndahet materiali informues	MPPS/QNPS/QPS/MPB/Ekipet Mobile ShQ/ON

21. Ndërgjegjësimi i kategorive të identifikuara të personave të cenueshëm, përfshi edhe kategoritë e cenueshme të migrantëve dhe azilkërkuesve me status VPTNJ në lidhje me TNj, mbi format e manifestimit, rreziqet dhe pasojat	1. Është rritur ndërgjegjësimi i të gjithë kategorive të identifikuara të personave të cenueshëm, si dhe të VPTNJ-ve në nivel të njohjes së TNj/trafikimit të fëmijëve, mbi format e manifestimit, rreziqet dhe pasojat	1.3 Alokimi i buxhetit vjetor për linjën SOS për TNj, i cili do të mundësojë funksionalitet të saj të plotë.	Është firmosur Memorandum Bashkëpunimi për funksionalitetin e linjës SOS Numri i përgjithshëm i ditëve aktive në vitin 2020 Vlera e buxhetit të alokuar në vitin 2020	KK/MPPS ShQ	2021-2025 Në mënyrë të vazhdueshme 24/7/365	Numri i ditëve funksionale Numri i këshillave të ofruara Vlera e buxhetit vjetor	365 ditë funksionalitet Të paktën janë ofruar 100 këshilla nëpërmjet linjës SOS Buxheti sigurohet 100%	MPPS ShQ/ON
	2. Punëkërkuessit e mundshëm jashtë vendit dhe përfutuesit e programit "Work and Travel" janë informuar në lidhje me format manifestimit të TNj/trafikimit të fëmijëve për të identifikuar rreziqet e TNj me theks në rreziqet e shfrytëzimit seksual dhe të punës.	2.1 Organizimi i fushatave dhe trajnimeve kombëtare, si dhe material informues dedikuar punëkërkuessit të mundshëm jashtë vendit, si dhe përdoruesve të programit "Work and Travel" mbi format manifestimit të TNj dhe rreziqet e shfrytëzimit seksual dhe të punës. Organizimi i trajnimeve për studentët që planifikojnë të shfrytëzojnë programin "Work and Travel" për të identifikuar rreziqet e TNj me theks në TNj për shfrytëzim seksual dhe të punës.	Gjendja në vitin 2020	MPPS/APRMV Agjenci të autorizuar për ndërmjetësim në punë Agjenci turistike ShQ/ON	2021-2025	Numri i fushatave të realizuara dhe grupeve të synuara Numri i trajnimeve të realizuara, si dhe punëkërkuessit dhe studentët të informuar Materiali informues i shpërndarë	Të paktën një fushatë në vit Të paktën 10 trajnime për 200 përfitues nga të cilët 30% janë gra pjesëmarrëse Materiali i përpunuar dhe shpërndarë në baza vjetore	MPPS/ APRMV Agjenci të autorizuar për ndërmjetësim në punë Agjenci turistike ShQ/ON

<p>21. Ndërgjegjësi- mi i kategorive të identifikuara të personave të cenusshëm, përfshi edhe kategoritë e cenusshme të migrantëve dhe azilkerkuesve me status VPTNJ në lidhje me TNj, mbi format e manifestimit, rreziqet dhe parandalimi</p>	<p>3. Punonjësit në MPJ/PDK të RVM, janë njoftuar me format e manifestimit të TNj/MP dhe për kategoritë e njerëzve në rrezik sipas profilin VPT- Nj/VTNj nga TNj në mënyrë që të identifikohen dhe mbrohen gjatë kontaktit me ato</p>	<p>3.1. Trajnim për përfaqësuesit e PDK të RMV përgjegjës për dhënie e vizave për hyrje në RVM, mbi TNj, format e manifestimit dhe njohjen e kategorive të personave të cenusshëm, si dhe shpërndarjen e materialit informues</p>	<p>Numri i trajnimeve të realizuara, personave të aftësuar dhe materialit informues i shpërndarë në vitin 2020</p>	<p>KK/MPJ ShQ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i trajnimeve të realizuara Numri i viktimave të identifikuara me status VPTNj/VTNj</p>	<p>Të paktën një trajnim në vit Të paktën dy viktima të identifikuara dhe referuara në vit, me status VPTNj/VTNj</p>	<p>KK/MPJ ShQ/ON</p>	
<p>Objektivi strategjik 2.4: Zvogëlimi i nivelit të cenusshmërisë</p>									
<p>22. Avancimi i mekanizmave ekzistues dhe gjetja e mekanizmave efikase dhe efektive për zvogëlimin e shkaqeve të cenusshmërisë si një faktor rreziku për dukurinë e TNj/ trafikimit të fëmijëve dhe MP</p>	<p>1. Janë identifikuar gjendjet ekonomike he sociale të cilat shkaktojnë gjendje të cenusshme si faktor rreziku të dukurisë së TNj dhe MP</p>	<p>1.1. Realizim të një hulumtimi për përcaktimin e shkaqeve të dukurisë së cenusshmërisë si faktor rreziku të TN dhe MP</p>	<p>Statistika e vitit 2020</p>	<p>MPPS Enti Shtetëror i Statistikave</p>	<p>2021-2023</p>	<p>Hulumtimi i realizuar</p>	<p>Është hartuar dhe dorëzuar raporti i hulumtimit të realizuar</p>	<p>MPPS ShQ/ON</p>	
	<p>2. Janë ndërmarrë masa administrative, ekonomike dhe sociale për personat e cenusshëm me qëllim zvogëlimin e cenusshmërisë ndaj TNj-së</p>	<p>2.1. Hartimi i një Programi të masave ekonomike dhe sociale për ndihmën dhe mbështetjen e personave të identifikuar të cenusshëm me qëllim zvogëlimin e shkaqeve të cenusshmërisë</p>	<p>Raporti i fundit i gjendjes së përcaktuar</p>	<p>MPPS ON</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Është hartuar programi i masave dhe aktiviteteve të përpikta, kuadri kohor i realizimit dhe buxheti</p>	<p>Programi i hartuar Lloji masave sociale dedikuara personave të identifikuar të cenusshëm</p>	<p>MPPS ON</p>	

22. Avancimi i mekanizmave ekzistues dhe gjetja e mekanizmave efikase dhe efektive për zvogëlimin e shkaqeve të cenueshmërisë si një faktor rrezik për dukurinë e TNj/ trafikimit të fëmijëve dhe MP	2. Janë ndërmarrë masa administrative, ekonomike dhe sociale për personat e cenueshëm me qëllim zvogëlimin e cenueshmërisë ndaj TNj-së	2.2 Rritja e numrit të profesionistëve të trajnuar brenda shërbimeve ekzistuese të mbrojtjes së fëmijëve dhe ngritja e kapaciteteve për të ndërhyrë në situata të neglizhimit, abuzimit dhe dhunës ndaj fëmijëve	Gjendja e vitit 2020	MPPS QNP	2021-2025	Profesionistë të vendosur për të punuar me kategori të cenueshme, veçanërisht fëmijët me rrezik të lartë Numri i trajnimeve të kryera dhe personave të trajnuar Numri i kategorive të cenueshme të identifikuar dhe referuara	Të paktën 30 profesionistë të vendosur Të paktën 10 trajnime të zhvilluara për 200 persona të trajnuar, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 10 persona të identifikuar dhe referuar nga kategoritë e cenueshme	MPPS
		2.3 Edukimi i vazhdueshëm për shkolltarët e jetës në planin programin mësimor për fëmijë, dhe mbi të gjitha futja e kësaj mase në shtëpitë e grupeve të vogla, familjet kujdestare dhe institucionet korrektuese..	Nuk ka	MPPS/MASH/BZHA/MD ShQ	2021-2025	Hartimi i programeve Numri i trajnimeve të realizuara dhe numri i personave të cenueshëm të përfshirë	Programet e hartuara Të paktën një trajnim në vit për 20 persona të cenueshëm	MPPS/ MASH/ BZHA/ MD ShQ/ON
		2.4 Përmirësimi i sistemit për regjistrimin e fëmijëve të paregjistruar në rrezik të lartë, duke marrë masat e duhura administrative për të siguruar qasje në kujdesin shëndetësor dhe social, si dhe qasjen në sistemin arsimor	Statistikat e fëmijëve të paregjistruar në rrezik të lartë deri në vitin 2020	MPB/MD- Zyra e regjistrimit të librave amë / MPPS MSH MASH/BZHA/ shkollat dhe komunat ShQ/ON	2021-2025	Numri i fëmijëve të regjistruar në librin amë të lindjes Numri i fëmijëve të regjistruar që kanë pranuar ndihmë sociale dhe shëndetësore Numri i fëmijëve të regjistruar që vijnë në procesin arsimor	Të paktën 10 fëmijë në vit Të paktën 80% e të regjistruarve Të paktën 80% e të regjistruarve	MPB/ MD - Zyra e regjistrimit të librave amë / MPPS/MSH MASH/BZHA ShQ/ON

22. Avancimi i mekanizmeve ekzistues dhe gjetja e mekanizmeve efikase dhe efektive për zvogëlimin e shkaqeve të cenueshmërisë si një faktor rreziku për dukurinë e TNj/ trafikimit të fëmijëve dhe MP	2. Janë ndërmarrë masa administrative, ekonomike dhe sociale për personat e cenueshëm me qëllim zvogëlimin e cenueshmërisë ndaj TNj-së	2.5. Përmirësimi i regjistrimit dhe pranimit të kategorive të cenueshme të migrantëve, përfshirë azilkërkuesit, ndihmën dhe mbështetjen për të zvogëluar cenueshmërinë e tyre dhe rrezikun nga TNj dhe MP	Gjendja nga viti 2020	MPB/MPPS ShQ/ON	2021-2025	Masat e marra për të zvogëluar cenueshmërinë e tyre; të kategorive të regjistruara të cenueshme të migrantëve, azilkërkuesve	Informimi i të paktën 50% të kategorive të regjistruara, të cenueshëm të migrantëve, azilkërkuesve	MPB/MPPS ShQ/ON
		2.6. Realizimi i trajnimeve të vazhdueshme mbi mos-diskriminimin, barazinë gjinore dhe dhunën në bazë gjinore	Numri i trajnimeve të realizuara në vitin 2020	MPPS ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve më vit	Të paktën 2 trajnime në vit	MPPS ShQ/ON
Objektivi strategjik 2.5: Zvogëlimi i kërkesës								
23. Ndërgjegjësimi i përdoruesve të mundshëm të shërbimeve që nxisin shfrytëzimin e VTNj-ve, për pasojat e viktimave dhe ndëshkimit e veprimit	1. Është rritur ndërgjegjësimi i publikut mbi pasojat e TNj për viktimën, si dhe për ndëshkimin e përdoruesve të shërbimeve të VTNj-ve	1.1. Organizimi i fushatave për të rritur ndërgjegjësimin e publikut për pasojat e dëmshme të përdorimit të çdo lloji shërbimi nga VTNj-të, si dhe për dënimin e përdorimit të shërbimeve të VTNj-ve	Nuk është realizuar asnjë fushatë për pasojat e dëmshme të përdorimit të çdo lloji shërbimi nga VTNj-të, si dhe për ndëshkimin e përdorimit të shërbimeve të VTNj-ve në vitin 2020	KK/MPPS/MPB ShQ	2021-2025	Numri i fushatave të zhvilluara dhe materialit informativ të shpërndarë	Të paktën 2 fushata të zhvilluara 2021-2025	KK/MPPS/MPB ----- ShQ/ON

23. Ndërgjegjësimi i përdoruesve të mundshëm të shërbimeve që nxisin shfrytëzimin e VTNJ-ve, për pasojat e viktimave dhe ndëshkrimin e veprimit	1. Është rritur ndërgjegjësimi i publikut mbi pasojat e TNj për viktimën, si dhe për ndëshkrimin e përdoruesve të shërbimeve të VTNJ-ve	1.2. Sesione informuese me dhomat e tregtisë, organizatat e punëdhënësve dhe Klubin e menaxherëve-sipërmarrësve me qëllim të ngritjes së vetëdijes mbi TNj dhe shfrytëzimin e VTNJ-ve, veçanërisht shfrytëzimin e punës në zinxhirin e furnizimit të fuqisë së punës	Nuk ka	KK/MPPS/ISHP Dhomat e Tregtisë ShQ	2021-2025	Numri i sesioneve të organizuara, organizatat/shoqatat dhe dhomat e përfshira	Të paktën 2 seanca informimi në vit	KK/MPPS/ISHP Dhomat e Tregtisë ShQ/ON
		1.3 Hartimi dhe nënshkrimi Kodit të Etikës për ndalim të plotë të përdorimit të shërbimeve nga VTNJ-të	Nuk ka	KK/MPPS Dhomat e Tregtisë ShQ	2021-2022	Kodi i Etikës i përgatitur dhe i nënshkruar Numri i organizatave që kanë nënshkruar Kodin e Etikës	Është nënshkruar Kodi i Etikës Të paktën 30 organizata	KK/MPPS Dhomat e Tregtisë ShQ
	2. Është rritur numri i personave të identifikuar, i kallëzimeve penale, personave të akuzuar dhe dënuar me dënime shkurajuese për ofruesit e shërbimeve të VTNJ-ve	2.1. Forcimi i kapaciteteve të NjTNjKM/NjKLKMTNJ për kryerjen e hetimeve proaktive penale për TNj që synojnë sigurimin e provave për secilin përdorues të shërbimeve të VTNJ-ve në mënyrë që t'i ndjekë penalisht dhe dënojë me vendime të plotfuqishme	Numri i përdoruesve të shërbimeve të VTNJ-ve të ndjekur penalisht në vitin	MPB/PP/GJYKATA NjTNjKM	2021-2025	Numri i hetimeve të kryera penale për TNJ Numri i përdoruesve të denoncuar penalisht, aktakuzave të paraqitura, vendimeve përfundimtare, si dhe lloji dhe kohëzgjatja e dënimit	Të paktën 10 hetime të kryera çdo vit Të paktën 10 raste të denoncuar çdo vit me aktakuzë dhe vendime të plotfuqishme	MPB/NjTNjKM/NjKLKMTNJ/PP/GJYKATA

Fusha strategjike 3: IDENTIFIKIMI DHE REFERIMI

3.1. Ngritja e kapaciteteve për realizimin e zbulimit dhe identifikimit efikas dhe në kohë

24. Përmirësimi i kapaciteteve dhe mundësive të institucioneve kompetente për zbulimin dhe identifikimin efikas dhe në kohë të VPTNj dhe VTNj-ve me theks të veçantë fëmijët-VTNj	1. Është aplikuar një qasje gjithëpërfshirëse, multi-disiplinare dhe proaktive në identifikimin e VPTNj dhe VTNj-ve me theks të veçantë fëmijët-VTNj	1.1 Trajnim për zbatim efikas të treguesve për identifikimin e VPTNj dhe VTNj-ve, si dhe PSV për trajtimin e VTNj dhe PSV për trajtimin e FPH-ve	Gjendja e vitit 2020	MPB/MPPS/MKR/ISHP KL/Ekipet mobile ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve për zbatimin efikas të treguesve Numri i VPTNj/VTNj-ve të identifikuar	Të paktën 1 trajnim në vit Të paktën 7 VTNj në vit / të paktën 80 VPTNj në vit	MPB/MPPS/MKR KL/Ekipet mobile ShQ
		1.2 Zbatimi i metodave proaktive të bazuara në inteligjencë kriminale për zbulimin dhe identifikimin e VPTNj dhe VTNj-ve	Gjendja e vitit 2020	MPB DLKOS/NjTNjKM/DIAK	2021-2025	Numri i VPTNj dhe VTNj-ve të identifikuar nga NjKLTNjeMP	Të paktën 5 VTNj në vit/ të paktën 20 VPTNj në vit	MPB/ DLKOS/NjTNjKM
		1.3 Organizimi i trajnimit themelor dhe të avancuar për zyrtarët e policisë pranë MPB-së në nivel qendror, rajonal dhe lokal mbi zbatimin e treguesve dhe metodave proaktive të detektimit të hershëm dhe identifikimit të VPTNj dhe VTNj-ve	Numri i zyrtarëve policor të trajnuar në vitin 2020	MPB / 8 SPB/QR për ÇK në nivel rajonal dhe stacionet e policisë në nivel lokal ON/ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara Numri i personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 10 trajnime të realizuara për gjithsej 150 pjesëmarrës nga të cilët të paktën janë 20% gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPB/8 SPB/QR përÇK në nivel rajonal dhe stacionet e policisë në nivel lokal

24. Përmirësimi i kapaciteteve dhe mundësive të institucioneve kompetente për zbulimin dhe identifikimin efikas dhe në kohë të VPTNJ dhe VTNJ-ve me theks të veçantë fëmijët-VTNj	1. Është aplikuar një qasje gjithëpërfshirëse, multi-disiplinare dhe proaktive në identifikimin e VPTNJ dhe VTNJ-ve me theks të veçantë fëmijët-VTNj	1.4 Trajnimi i punonjësve social për zbatimin e treguesve dhe identifikimin e VPTNJ/VTNJ-ve duke zbatuar qasjen proaktive për identifikimin dhe referimin e tyre	Numri i punonjësve social të trajnuar në vitin 2020	MPPS-MKR MPB ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar/af-tësuar % njohurive të fituara	Të paktën 10 trajnime të realizuara për gjithsej 50 pjesëmarrës nga të cilët të paktën janë 30% gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPPS-MKR MPB ShQ/ON
		1.5 Trajnim i specializuar i ekipeve mobile mbi zbatimin e qasjes proaktive për identifikimin e hershëm të VPTNJ/VTNJ-ve	Numri i trajnimeve në vitin 2020	MPB/MPPS ShQ/KL	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara % e njohurive të fituara	Të paktën 1 trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPB/MPPS ShQ/KL/ON
		1.6 Trajnime të vazhdueshme të inspektorëve të punës, veçanërisht inspektorëve të rinj, të cilët sapo kanë krijuar marrëdhënie pune	Numri i trajnimeve në vitin 2020	MPPS/ISHP ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara % njohurive të fituara	Të paktën 1 trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPPS/ISHP ShQ/ON

<p>24. Përmirësimi i kapaciteteve dhe mundësive të institucioneve kompetente për zbulimin dhe identifikimin efikas dhe në kohë të VPTNj dhe VTNj-ve me theks të veçantë femijët-VTNj</p>	<p>2. Është zbatuar qasje proaktive për identifikimin e VPTNj dhe VTNj-ve në mesin e grupeve të cenueshme të migrantëve/refugjatëve, azilkerkuesve me theks të veçantë në FPH në përputhje me PSV për FPH</p>	<p>2.1.Trajnim i avancuar për zbatimin e qasjes proaktive dhe zbatimin e treguesve për identifikim dhe referim të hershëm të VPTNj dhe VTNj-ve në mesin e flukseve të përziera të migrantëve</p>	<p>Numri i trajnimeve në vitin 2020</p>	<p>MPB/MPPS/MKR ShQ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i trajnimeve të realizuara</p> <p>% njohurive të fituara</p>	<p>Të paktën 1 trajnim i realizuar në vit</p> <p>Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit</p>	<p>MPB/MPPS/MKR ShQ/ON</p>
<p>25. Përfshirja e më tepër institucioneve/agjencive kombëtare dhe ShQ-ve në detektimin dhe identifikimin paraprak të hershëm të VPTNj/VTNj-ve</p>	<p>1. Është zgjeruar numri i institucioneve/agjencive qeveritare he ShQ-ve në përfshirjen aktive për detektimin dhe identifikimin paraprak të hershëm të VPTNj/VTNj-ve</p>	<p>1.1 Trajnim themelor dhe i avancuar i inspektorëve të punës pranë ISHP-së mbi TNj për zbatim efikas të treguesve për identifikimin e VPTNj/VTNj-ve, si dhe PSV-së për trajtimin e VTNj-ve me qëllim identifikim të shfrytëzimit seksual dhe të punës</p> <p>1.2. Krijimi i një procedure të brendshme në ISHP; inspektorët e punës, gjatë zbatimit të autorizimeve, nëse njohin/ekziston dyshim i arsyeshëm bazuar në rrethanat që është një VPTNj, të informojnë menjëherë pikën e kontaktit të Njësisë LKTNjeMP pranë MPB-së</p>	<p>Numri i trajnimeve në vitin 2020</p> <p>Rregullore e punës së ISHP-së nga viti 2020</p>	<p>MPPS-MKR/ISHP MPB ShQ</p> <p>MPPS/ISHP MPB/ON/ShQ</p>	<p>2021-2025</p> <p>2021-2025</p>	<p>Numri i trajnimeve të realizuara</p> <p>% njohurive të fituara</p> <p>Akti për procedurën e krijuar</p> <p>Numri i rasteve të denoncuar</p>	<p>Të paktën 1 trajnim i realizuar në vit</p> <p>Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit</p> <p>Është miratuar akti për procedurën e krijuar</p> <p>Të paktën 2 raste të denoncuar në vit</p>	<p>MPPS-MKR/ISHP MPB ShQ/ON</p> <p>MPPS/ISHP</p>

25. Përfshirja e më tepër institucioneve/agjencive kombëtare dhe ShQ-ve në detektimin dhe identifikimin paraprak të hershëm të VPTNj/VTNj-ve	1. Është zgjeruar numri i institucioneve/agjencive qeveritare he ShQ-ve në përfshirjen aktive për detektimin dhe identifikimin paraprak të hershëm të VPTNj/VTNj-ve	1.3 Sesione informuese me Lidhjen e Sindikatave dhe Dhomën Ekonomike të Republikës së Maqedonisë për t'u njohur me manifestimet e TNJ-së, njohjen, informimin dhe masat për t'i parandaluar ato	Nuk ka	MPPS-MKR/MPB ShQ/Lidhja e sindikatave dhe dhomave ekonomike	2021-2025	Numri i sesioneve informuese të realizuara	Të paktën një sesion informues në vit	MPPS/MKR/MPB ShQ/ON/Lidhja e sindikatave dhe dhomave ekonomike
		1.4 Trajnim i specializuar i ShQ-ve që punojnë në fushën e TNJ-së dhe të përfshirë në ekipet mobile për zbatimin e treguesve për identifikimin e VPTNj/VTNj-ve, si dhe zbatimin e PSV për trajtimin e VPTNj/VTNj-ve	Numri i trajnimeve të realizuara për ShQ në vitin 2020	MPPS/MKR/MPB ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara % e njohurive të fituara	Të paktën një trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPPS/MKR/MPB ShQ
	2. Janë ngritur kapacitetet e stafit profesional të përfshirë në Qendrat e Pranimit, Qendrën e Pranimit për të Huajt dhe Qendrën për Azilkerkuesit për trajtimin e kategorive të migrantëve të cenusëshëm, veçanërisht FPH, përfshirë azilkerkuesit me qëllim identifikimin paraprak të hershëm të VPTNj/VTNj-ve	2.1 Organizimi i trajnimit ndër-sektorial të profesionistëve mbi zbatimin efektiv të treguesve për identifikimin e VPTNj/VTNj-ve në mesin e migrantëve/refugjatëve, veçanërisht në mesin e FPH-ve, si dhe zbatimin efektiv të PSV për FPH dhe KPCH	Nuk ka	MPB/MPPS/MKR ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara % e njohurive të fituara	Të paktën 2 trajnime të realizuara në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPB/MPPS/MKR ShQ/ON

25. Përfshirja e më tepër institucioneve/agjencive kombëtare dhe ShQ-ve në detektimin dhe identifikimin paraprak të hershëm të VPTNj/VTNj-ve	3. Punonjësit e Ministrisë së Punëve të Jashtme që punojnë në PDK të RMV-së janë trajnuar për njohjen dhe identifikimin paraprak të hershëm të VPTNj/VTNj-ve në mesin e aplikantëve të vizave për hyrje në RMV	3.1. Trajnim për punonjësit e Ministrisë së Punëve të Jashtme që punojnë në PDK të RMV-së mbi treguesit e njohjes dhe identifikimit të VPTNj/VTNj	Nuk ka	MPJ _____ KK/MPB	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara % e njohurive të fituara	Të paktën një trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësin pas trajnimit	MPJ KK/MPB ShQ/ON
--	--	---	--------	------------------------	-----------	--	---	-------------------------

Fusha strategjike 4: NDIHMA DIREKTE, MBROJTJA, INTEGRIMI DHE RIATDHESIMI VULLNETAR I VTNj/MIGRANTËVE

4.1 Sigurimi i mbrojtjes së plotë, ndihmës së drejtpërdrejtë të riintegritit dhe riatdhesimit vullnetar të VTNj/migrantëve në përputhje me standardet ndërkombëtare

26. Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës së plotë për VPTNj/VTNj-të e identifikuar, kategoritë e migrantëve të cenusur me rrezik të lartë nga TNj, përfshirë azilkërkuarit në rrezik nga TNj në përputhje me standardet ndërkombëtare	1. QVTNj dhe VDhS plotëson të gjitha kriteret në përputhje me standardet ndërkombëtare për strehimin e VPTNj dhe VTNj-ve; kapacitetet njerëzore të MPPS-MKR/QNPS-Shkup janë forcuar, si dhe ShQ-të e përfshira në fushën e sigurimit të ndihmës, mbrojtjes dhe mbështetjes së VPTNj dhe VTNj, me theks të veçantë fëmijët-VPTNj dhe VTNj	1.1. Ngritja e kapaciteteve të strehimit, mjeteve materiale dhe teknike dhe kushteve të QVTNj dhe VDhS për strehim të sigurt, ndihmë dhe mbështetje për të gjitha kategoritë e VTNj dhe VPTNj të identifikuar, duke marrë parasysh nevojat e veçanta sipas gjinisë, moshës, aftësisë së kufizuar, sëmundjeve të varësisë dhe sigurimit të kushteve përshëndetin seksual dhe riprodhues	Gjendja e vitit 2020	MPPS ShQ	2021-2025	Kapaciteti i QVTNj dhe VDhS sipas kategorive të personave] Numri i personave të strehuar sipas kategorisë së tyre Lloji i mbështetjes dhe ndihmës së siguruar	Është zgjeruar kapaciteti i Qendrës Është rritur numri i personave të strehuar krahasuar me vitin 2020 Programe të hartuara/rishikuara për mbështetje dhe ndihmë	MPPS/MPB
---	--	--	----------------------	-------------	-----------	---	--	----------

26. Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës së plotë për VPTNj/VTNj-të e identifikuar, kategoritë e migrantëve të cenueshëm me rrezik të lartë nga TNj, përfshirë azilkërkuesit në rrezik nga TNj në përputhje me standardet ndërkombëtare	1. QVTNj dhe VDhS plotëson të gjitha kriteret në përputhje me standardet ndërkombëtare për strehimin e VPTNj dhe VTNj-ve; kapacitetet njerëzore të MPPS-MKR/QNPS-Shkup janë forcuar, si dhe ShQ-të e përfshira në fushën e sigurimit të ndihmës, mbrojtjes dhe mbështetjes së VPTNj dhe VTNj, me theks të veçantë fëmijët-VPTNj dhe VTNj	1.2 Rritja e numrit të punonjësve social të trajnuar brenda QNPS- Shkup që të sigurohen nevojat e plota të VPTNj dhe VTNj-v në qendrën QVTNj dhe VDhS në përputhje me parimin 24 orë në ditë, 7 ditë në javë	Numri i punonjësve social të angazhuar në vitin 2020	MPPS-MKR/QNPSSh-kup MPB/ShQ	2021-2023	Numri i punonjësve social të zgjedhur dhe të trajnuar në QNPS-Shkup	Të paktën pesë punonjës social të trajnuar dhe të angazhuar në QVTNj dhe VDhS në	MPPS
		1.3 Trajnim i avancuar i punonjësve të zgjedhur social dhe përfaqësuesve të ShQ-ve që punojnë brenda qendrës QVTNj dhe VDhS me kategoritë e personave në rrezik të lartë m status VPTNj dhe VTNj, me theks të veçantë në fëmijët, përfshirë personat me varësi të ndryshme dhe personat me aftësi të kufizuara	Numri i personelit në vitin 2020	MPPS-MKR/QNPSSh-kup ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve, temave të realizuara dhe personelit të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën një trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPPS-MKR/QNPSSh-kup ----- ShQ
		1.4 Trajnimi i personelit të qendrës QVTNj dhe VDhS për të rritur ndërgjegjësimin në lidhje me TNj, si dhe dhunën e bazuar në gjini	Numri i personelit në vitin 2020	MPPS-MKR/QNPSSh-kup ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personelit të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën një trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPPS-MKR/QNPSSh-kup ----- ShQ

26. Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës së plotë për VPTNj/VTNj-të e identifikuar, kategoritë e migrantëve të cenusshëm me rrezik të lartë nga TNj, përfshirë azilkërkuesit në rrezik nga TNj në përputhje me standardet ndërkombëtare	2. Janë ngritur kapacitetet e personelit profesional në qendrën QVTNj dhe VDhS dhe Qendrën e Pranimit për të Huaj për përbushjen efikase dhe efektive të mandatit të saj	2.1. Përgatitja/përditësimi i programeve mësimore për trajnimin e personelit të përfshirë në qendrën QVTNj dhe VDhS dhe Qendrën e Pranimit për të Huaj	Plan programi mësimor i vitit 2020	MPPS/MKR/MPB ----- ShQ/ON	2021-2023	Programet/modulet e përgatitura	Programet/modulet e reja të trajnimit janë përgatitur dhe miratuar nga KK-ja	MPPS/MKR/MPB ----- ShQ/ON
		2.2. Organizimi i trajnimeve multi-disiplinare për personelin e përfshirë në QVTNj dhe VDhS dhe Qendrën e Pranimit për të Huaj (QPH) për të punuar me VTNj dhe kategoritë cenusshme në rrezik të lartë nga TNj	Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar në vitin 2020	MPPS-MKR/MPB ----- ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar % njohurive të fituara	Të paktën 2 trajnime të realizuara në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPPS-MKR/MPB ShQ/ON
		2.3. Përgatitja e materialit informues mbi të drejtat e VPTNj/VTNj-ve, kategoritë e cenusshëm të migrantëve, në disa gjuhë, si dhe shpërndarja e tij menjëherë pas strehimit në qendrën QVTNj dhe VDhS/QPH	Gjendja e vitit 2020	MPB/MPPS-MKR ShQ/ON	2021-2025	Numri i materialit informues i përgatitur dhe shpërndarë	Të paktën një përgatitje në vit dhe shpërndarje të materialit informues	MPB/MPPS-MKR ShQ/ON
		2.4. Organizimi i trajnimit të kujdestarëve ligjor për fëmijët-VTNj, FPH dhe fëmijë-migrantë	Gjendja e vitit 2020	MPPS-MKR ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar % njohurive të fituara	Të paktën një trajnim të realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPPS-MKR ShQ/ON

26. Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës së plotë për VPTNj/VTNj-të e identifikuar, kategoritë e migrantëve të cenueshëm me rrezik të lartë nga TNj, përfshirë azilkërkuarit në rrezik nga TNj në përputhje me standardet ndërkombëtare	3. Kategoritë e migrantëve të cenueshëm, VPTNj/VTNj-të dhe kategoritë e tjera të migrantëve informohen në gjuhën që dinë mbi të drejtat dhe përgjegjësitë e tyre dhe u ofrohet ndihmë dhe mbështetje juridike	3.1 Sigurimi i ndihmës dhe mbështetjes juridike nga një përfaqësues ligjor në procedurat për dhënie e vendqëndrimit të përkohshëm në bazë të një VTNj-së së identifikuar, si dhe përfaqësimi i VTNj-ve në një proces penal në cilësinë e dëshmitarit/palës së dëmtuar dhe në një proces juridik për dëmshpërblim.	Numri i rasteve në vitin 2020	MD/MPPS/MPB ShQ/ON	2021-2025	Numri i rasteve në të cilat ofrohet ndihmë juridike Numri i kërkesave për dëmshpërblim	Për të gjitha rastet kur nevojitet ndihmë juridike falas Të paktën 2 kërkesa për dëmshpërblim	MD/MPPS/MPB ShQ/ON
		3.2 Përgatitja e një liste, përzgjedhja dhe përzgjedhja e avokatëve/përfaqësuesve ligjorë të VTNj-ve në proceset penale dhe civile	Lista e përfaqësuesve ligjorë 2020	MD/MPPS Dhoma e Avokatëve të RMV/ ShQ	2021-2022	Janë zgjedhur avokatë/përfaqësues ligjorë	Është zhvilluar dhe është në dispozicion lista e avokatëve/përfaqësuesve ligjorë	MD/MPPS Dhoma e Avokatëve të RMV ShQ/ON
		3.3 Trajnimi i avokatëve të zgjedhur për ndihmë juridike falas, përfshirë përfaqësimin pro bono të VTNj-ve dhe kategorive të cenueshëm-të huaj mbi të drejtat e VTNj-ve dhe kategoritë e cenueshme të migrantëve në përputhje me ligjet kombëtare dhe ndërkombëtare	Nuk ka	MPPS/MD Dhoma e Avokatëve të RMV ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara he avokatëve të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën një trajnim të realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPPS/MD Dhoma e Avokatëve të RMV

27. Integrim afatgjatë në mjedisin shoqëror të VTNj-ve/kategorive të cënueshme të migrantëve që kanë qëndrim të përkohshëm në RMV, përfshirë azilkërkuesit në rrezik të lartë nga TNj	1. Programe që zbatohen vazhdimisht, me efikasitet dhe në mënyrë efektive për ndihmë, mbështetje dhe riintegrim afatgjatë të VTNj-ve/kategorive të cënueshme të migrantëve që kanë qëndrim të përkohshëm në RMV, përfshirë azilkërkuesit në rrezik të lartë nga TNj	1.1. Alokim të buxhetit për zbatimin e programeve të risocializimit dhe riintegrimin afatgjatë	Buxheti i parashikuar në vitin 2020	MPPS/QPS/Vetëqeverisja lokale ShQ	2021-2025	Vlera e buxhetit të alokuar dhe të realizuar	Buxhet prej të paktën 1.000.000,00 MKD në vit siguroi / të paktën 80% realizim në vit	MPPS/QPS/Vetëqeverisja lokale ShQ/ON
		1.2. Sigurim të një pakete standarde të shërbimeve për nevoja themelore, ndihmë juridike, mjekësore, ndihmë psikosociale, si dhe përfshirja e VTNj-ve/migrantëve në procesin arsimor	Gjendja në vitin 2020	MPPS/MASH/ shkollat dhe komunat ShQ/ON/Kryqi i Kuq	2021-2025	Programi, numri i personave të përfshirë në program	Është zhvilluar programi i punës Të paktën 50 persona në vit përfshihen në program	MPPS/MASH ShQ/ON/Kryqi i Kuq
28. Kthimi i sigurt vullnetar në vendin e origjinës, vendin e tretë ose bashkimi familjar i VTNj/kategorive të cënueshme të migrantëve në rrezik të lartë ndaj TNj, përfshirë azilkërkuesit 6	1. Është realizuar kthim i sigurt vullnetar i bazuar në pëlqimin e informuar pas analizës së rrezikut të përgatitur më parë dhe bashkëpunimit të vendosur me vendin pritës në përputhje me PSV për Kthimin Vullnetar të Asistuar dhe PSV për VTNj, FPH, KPCH, PSV-në e unifikuar dhe Mekanizmin Transnacional të Referimit	1.1 Informimi i viktimës, e cila është subjekt i kthimit, në lidhje me procedurën e përgjithshme të kthimit, sigurimi i pëlqimit të informuar, përgatitja e një vlerësimi të sigurisë për kthim bazuar në bashkëpunimin e vendosur me institucionet kompetente në vendin pritës	Nuk ka dëshirë të shprehur dhe kthim të sigurt vullnetar të zbatuar për VTNj – gjendja në tetor të vitit 2020	MPPS/MKR/MPB/MPJ ShQ/ON	2021-2025	Numri i viktimave të kthyer/riatdhesuara	Mbi 80% e VTNj-ve të cilat shprehën dëshirë për kthim të sigurt vullnetar u ndihmuan dhe u kthyen vullnetarisht	MPPS/MKR/MPB/MPJ ShQ/ON

Fusha strategjike 5: ZBULIMI EFIKAS DHE NDJEKJA PENALE E AUTORËVE TË VEPRËS PENALE - TRAFIKIM ME NJERËZ DHE MIGRIM TË PALIGJSHËM (TNj dhe MP)

5.1. Sigurim të zbulimit efikas dhe ndjekjes penale të autorëve të veprës penale TNj dhe MP

29. Kryerja e hetimeve penale gjithëpërfshirëse dhe proaktive kundër të gjitha grupeve të organizuara kriminale dhe autorëve individuale të veprave penale TNj dhe MP, si dhe sigurimi i provave të vlefshme për ngritje të aktakuzës së suksesshme, e cila shpie në dënime efektive, proporcionale dhe shkurajuese	1. Bazuar në inteligjencën kriminale dhe profilizimin kriminal, grupe të organizuara kriminale dhe autorë të veprave penale janë identifikuar në territorin e RMV-së, dhe janë kryer hetimet penale proaktive e efektive kundër TNj dhe MP; janë siguruar prova të vlefshme për të gjithë personat e përfshirë dhe të denoncuar penalisht	1.1 Zbatimi i inteligjencës kriminale për identifikimin dhe profilizimin e grupeve kriminale dhe individëve që në territorin e RMV-së planifikojnë dhe ekzekutojnë vepra penale TNj dhe MP, përfshirë vepra penale të kryera në lidhje me abuzimin e internetit për TNj-së me qëllim shfrytëzimin seksual dhe të punës	Numri i hetimeve penale proaktive - gjendja në vitin 2020	MPB/PPO DLKOS/NjTNjKM/NjKLMNTNj/	2021-2025	Numri i analizave të inteligjencës kriminale Numri i grupeve të organizuara kriminale dhe individëve të identifikuar, si dhe profileve të përgatitura të grupeve dhe individëve Numri i hetimeve penale të realizuara Numri i masave të posaçme hetimore të miratuara Numri i kallëzimeve penale të ngritura dhe personave të denoncuar sipas Nenit 418a, 418b, 418c dhe 418ç të Kodit Penal të RMV-së	Janë realizuar të paktën 10 analiza Janë identifikuar pesë grupe të organizuara kriminale dhe individë Janë realizuar 10 hetime Janë miratuar 10 masa të posaçme hetimore Janë dorëzuar 10 kallëzime penale	MPB/ DLKOS/ NjTNjKM/ NjKLMNTNj/ PP
		1.2 Fillimi dhe zbatimi i hetimeve të përbashkëta ndërkufitare për TNj dhe MP me agjencitë e policisë dhe shërbimet për grupet e organizuara kriminale me element ndërkombëtar	Numri i hetimeve të përbashkëta penale ndërkufitare - gjendja në vitin 2020	MPB/PP DLKOS/NjTNjKM	2021-2025	Numri i iniciativave dhe shteteve të përfshira Numri i hetimeve të përbashkëta të kryera	Janë ngritur pesë iniciativa ndërkufitare Janë realizuar pesë hetime të përbashkëta	MPB/ DLKOS/NjTNjKM/ PP

29. Kryerja e hetimeve penale gjithëpërfshirëse dhe proaktive kundër të gjitha grupeve të organizuara kriminale dhe autorëve individualë të veprave penale TNj dhe MP, si dhe sigurimi i provave të vlefshme për ngritje të aktakuzës së suksesshme, e cila shpie në dënime efektive, proporcionale dhe shkurajuese	1. Bazuar në inteligjencën kriminale dhe profilizimin kriminal, grupe të organizuara kriminale dhe autorë të veprave penale janë identifikuar në territorin e RMV-së, dhe janë kryer hetimet penale proaktive e efektive kundër TNj dhe MP; janë siguruar prova të vlefshme për të gjithë personat e përfshirë dhe të denoncuar penalisht	1.3 Forcimi i bashkëpunimit ndër-sektorial në nivel të MPB-ve duke kryer trajnime të përbashkëta në temat e mëposhtme: - teknikat e avancuara për kryerjen e hetimeve të TNj-së - hetimet financiare ndaj autorëve të krimit -format e reja të TNj-së, veçanërisht trafikimi i fëmijëve - Abuzimi në internet për qëllime të TNj-së	Niveli i bashkëpunimit në vitin 2020	MPB /NjTNjKM/NjKLM-TNj/ DÇKM-QR për ÇK/SPB ON	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara, njësi organizative dhe personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Janë realizuar 10 trajnime për 200 pjesëmarrës nga të cilët të paktën 20% janë gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPB ON
		1.4 Forcimi i bashkëpunimit ndër-institucional në fushën e identifikimit dhe referimit të VPTNj/VTNj duke kryer trajnime multi-disiplinore me temë: -Zbatimi praktik i treguesve për identifikimin e VPTNj/VTNj - Zbatimi praktik i treguesve për identifikimin e VPTNj/VTNj ne mesin e flukseve të përziera të migrimit, - Zbatimi praktik i PSV për trajtimin e VTNj-ve dhe PSV-në e unifikuar	Dy trajnime me 50 persona të trajnuar – gjendja e vitit 2020	MPB/NjTNjKM/NjKLM-TNj/ DÇKM/ QR për ÇK/ MPPS/QNPS/QPS, ISHP ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara, njësi organizative dhe personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Janë realizuar 8 trajnime për 400 pjesëmarrës nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPB/MPPS ShQ/ON

<p>30.Realizimi i hetimeve financiare për të gjithë autorët e përfshirë të veprës penale KM dhe TNj me qëllim identifikimin e të pasurisë dhe fitimit nga veprimtaria kriminale që do të mundësojë sekuestrimin efektiv të saj</p>	<p>Janë realizuar me sukses hetimet financiare për të gjithë autorët e përfshirë të veprave penale të përfshirë; është identifikuar dhe sekuestruar pasuria e fituar në mënyrë kriminale dhe fitimet, ndërsa me zbatimin e konfiskimit të zgjeruar është konfiskuar në mënyrë efektive me vendim të plotfuqishëm gjyqësor</p>	<p>11.Realizimi i hetimeve të përbashkëta financiare kundër të gjithë autorëve të veprave penale TNj dhe KM, për të identifikuar të gjithë pasurinë e fituar në mënyrë kriminale dhe fitimin që do të çojë në bllokimin dhe sekuestrimin e saj me vendim të plotfuqishëm gjyqësor</p>	<p>Numri i hetimeve financiare në vitin 2020</p>	<p>MPB/ PP NjTnjKM/ Ministria e Financave/Policia Financiare/Drejtoria e të Hyrave Publike/Drejtoria e Inteligjencës Financiare, Drejtoria për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i hetimeve të realizuara financiare Vlera e pasurisë dhe fitimit të bllokua Vlera e pasurisë së sekuestruar me vendim të plotfuqishëm gjyqësor</p>	<p>Janë realizuar 10 hetime financiare 1.000.000.00 denarë është vlera e pasurisë dhe fitimit të bllokuar 1.000.000.00 denarë është vlera e pasurisë së sekuestruar me vendim të plotfuqishëm gjyqësor</p>	<p>MPB/NjT-NjKM/PP/ Ministria e Financave/ Policia Financiare/ Drejtoria e të Hyrave Publike/ Drejtoria e Inteligjencës Financiare, Drejtoria për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit</p>
<p>31. Forcimi i bashkëpunimit ndërkufitar të MPB/PP në fushën e TNj dhe MP</p>	<p>1.Bashkëpunimi ndërkufitar është forcuar; janë shkëmbyer informacione të vlefshme që kontribuojnë në kryerjen e hetimeve të përbashkëta efikase dhe efektive, si dhe krijimin e ekipeve të përbashkëta të hetimit për TNj dhe KM.</p>	<p>1.1.Shkëmbimi i informacioneve me vendet në rajon në lidhje me identifikimin dhe profilizimin e grupeve të organizuara kriminale dhe individëve që kryejnë vepra penale të TNj dhe KM përmes SELEC/ EUROPOL/EUROJUST</p>	<p>Numri i informacioneve të shkëmbyera në vitin 2020</p>	<p>MPB/PP Bashkëpunimi ndërkombëtar policor</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i realizuar i takimeve të përbashkëta Numri i informacioneve të shkëmbyera Numri i ekipeve të formuara të hetimit të përbashkët</p>	<p>Të paktën 1 takim pune në vit Të paktën 10 informacione të shkëmbyera në vit Të paktën 2 ekipe të formuara të hetimeve të përbashkëta</p>	<p>MPB/IPCD/PP/</p>
<p>32. Ngritja e kapaciteteve të Prokurorit Publik dhe Gjykatës për kryerjen e hetimeve dhe ndjekjen penale efikase dhe efektive të autorëve të veprave penale të TNj dhe KM që do të çojë në gjykimin e tyre efektiv</p>	<p>1.Prokurorët publik dhe gjykatësit specializohen në fushën e TNj dhe KM, si dhe trajnohen në të gjitha format e TNj-së dhe KM, mënyrat dhe format e kryerjes së veprës penale dhe ndërgjegjësohen për ndjeshmërinë dhe traumën nëpër të cilën kalon viktima.</p>	<p>1.1 Emërimi i prokurorëve publik nga Prokuroria Publike për ndjekjen penale të krimit të organizuar dhe korrupsionit me qëllim hetimin dhe ndjekjen penale të veprave penale të TNj dhe KM</p>	<p>Gjendja në vitin 2020</p>	<p>Prokuroria Themelore Publike (PThP) për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit MPB</p>	<p>2021-2022</p>	<p>Numri i prokurorëve të emëruar</p>	<p>Janë emëruar 2 prokurorë publik</p>	<p>PThP për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit</p>

<p>32. Ngritja e kapaciteteve të Prokurorit Publik dhe Gjykatës për kryerjen e hetimeve dhe ndjekjen penale efektive dhe efektive të autorëve të veprave penale të TNj dhe KM që do të çojë në gjykimin e tyre efektiv</p>	<p>1. Prokurorët publik dhe gjykatësit specializohen në fushën e TNj dhe KM, si dhe trajnohen në të gjitha format e TNj-së dhe KM, mënyrat dhe format e kryerjes së veprës penale dhe ndërgjegjësohen për ndjeshmërinë dhe traumën nëpër të cilën kalon viktima.</p>	<p>1.2 Realizimi i të paktën 2 trajnimeve të avancuara multi-disiplinore me temë: - Format dhe tren-det e reja të TNj dhe KM, - Metodat e ekzekutimit dhe teknikat e kryerjes së hetimeve, përfshirë hetimet financiare - Teknikat e marrjes në pyetje të kategorive të cënueshme të viktimave, veçanërisht fëmijët, - Të drejtat e viktimës në procedurë penale</p>	<p>Numri i trajnimeve të realizuara në vitin 2020</p>	<p>AGjPP PP/MPB/Gjykata penale Shkupi 1, MPPS MF ShQ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i trajnimeve të realizuara, pjesëmarrësve dhe temave % njohurive të fituara</p>	<p>Janë realizuar 10 trajnime për 20 pjesëmarrës nga të cilët 30% janë gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit</p>	<p>AGjPP PP/MPB/Gjykata Penale Shkupi 1, MPPS MF ON</p>
<p>33. Mbrojtja e të drejtave të VTnj, kategorive të cënueshme të viktimave/ dëshmitarëve në procedurë penale në mënyrë që t'i mbrojë ata nga viktimizimi sekondar</p>	<p>1. Janë zbatuar plotësisht masat e veçanta të mbrojtjes procedurale në përputhje me dispozitat e neneve 54 dhe 55 të LPP të RMV, ndërsa prokurorët publik dhe gjykata janë sensibilizuar për zbatimin e dispozitave të nenit 54 paragrafi 2.</p>	<p>Trajnimi i prokurorëve publik, gjykatësve dhe përfaqësuesve ligjorë të VTnj-ve dhe kategorive të cënueshme të viktimave mbi zbatimin e qëndrueshëm të dispozitave të neneve 54 dhe 55 të LPP-së në përputhje me standardet ndërkombëtare</p>	<p>Nuk ka</p>	<p>AGjPP PThP për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit, Gjykata Penale Shkupi 1, MPPS/QVTNj dhe VDHSPërfaqësuesit ligjor të VTnj ShQ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i rasteve dhe VTnj-ve për të cilët zbatohen dispozitat e neneve 54 dhe 55 të LPP-së në procedurë penale Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar % e njohurive të fituara</p>	<p>Të paktën 1 rast në vit duke zbatuar dispozitat e neneve 54 dhe 55 të LPP-së Janë realizuar 2 trajnime për 50 pjesëmarrës Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit</p>	<p>AGjPP ON</p>

<p>34. Zbatimi i parimit të mosndëshkimit për VTNJ-të në procedurat penale dhe administrative</p>	<p>1.Në të gjitha procedurat penale për TNJ dhe trafikim të fëmijëve është zbatuar plotësisht parimi i mosndëshkimit për VTNJ-të në përputhje me dispozitat e nenit 418a paragrafi 7 dhe nenit 418ç paragrafi. 8</p>	<p>1.1 Trajnimi i pjesëtarëve të MPB-së, prokurorëve dhe gjykatësve mbi zbatimin e qëndrueshëm të parimit të mosndëshkimit të VTNJ-ve në përputhje me dispozitat e Kodit Penal të RMV-së</p>	<p>Gjendja në vitin 2020</p>	<p>AGJPP MPB PThP për ndjekjen e krimit të organizuar dhe korrupsionit, Gjykata Penale Shkupi 1</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i rasteve dhe personave për të cilët është zbatuar parimi i mosndëshkimit</p> <p>Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar</p> <p>% e njohurive të fituara</p>	<p>Të paktën 1 rast në vit duke zbatuar parimin e mosndëshkimit</p> <p>Janë realizuar 5 trajnime për 100 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse në trajnime</p> <p>Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit</p>	<p>AGJPP ON</p>
---	--	--	------------------------------	---	------------------	--	---	---------------------

III. PLANI KOMBËTAR I VEPRIMIT PËR LUFTIMIN E TRAFIKIMIT ME FËMIJË 2021-2025

OBJEKTIVI SPECIFIK	REZULTATI I PRIT-SHËM	AKTIVITETI	PIKËNISJA	INSTITUCIONI KOMPETENT/SHQ/ON-BARTËS I AKTIVITETIT INSTITUCIONI KOMPETENT, SHQ/ON- PJESËMARRËS NË AKTIVITET	KUADRI KOHOR PËR I REALIZIM	TREGUES I SUK-SESIT	OBJEKTIVI	BARTËS I BUXHE-TIT
Fusha strategjike 2: PARANDALIMI								
Objektivi strategjik 2.1: Identifikimi i shkaqeve të dukurisë së trafikimit me njerëz/fëmijë dhe migrimit të paligjshëm								
1. Përcaktimi i shkaqeve të dukurisë së TNj, trafikimit me fëmijë dhe MP-së në RMV, si dhe identifikimi i grupeve në rrezik	1. Është përcaktuar gjendja, manifestimet dhe trendet e trafikimit të fëmijëve dhe MP në RMV që kanë qëllim shfrytëzimin seksual dhe të punës, si dhe martesave të detyruara	1.1 Realizimi i hulumtimit në mënyrë që të bëhet: - analiza e situatës me trafikimin e fëmijëve, -përcaktimi i trendeve, manifestimeve dhe karakteristikave të trafikimit të fëmijëve, -përcaktimi i cenusshmërisë dhe rreziqeve ndaj TNj dhe MP, -përcaktimi i efekteve të politikave të zbatuara të KK-së në fushën e kundërshtimit të kërkësës	Gjendja e vitit 2020	KK/MPB MPPS/ISHP ShQ/ON	2021-2025	Numri i hulumtimeve, analizave, raporteve dhe rekomandimeve të bëra	Janë realizuar të paktën 3 hulumtime me theks të veçantë në cenusshmërinë e grave dhe vajzave	KK/MPB MPPS ShQ/ON
	2. Janë identifikuar shkaqet/faktorët që shtynë dhe tërheqin drejt trafikimit të fëmijëve, migrimit të paligjshëm dhe fëmijëve të cenusshëm me rrezik të lartë, veçanërisht fëmijët e rrugës me qëllim lypjen e detyruar, përfshirë fëmijët e pashoqëruar në mesin e flukseve të përziera të migrimit.	2.1 Realizimi i një studimi për të përcaktuar shkaqet e shfaqjes së trafikimit të fëmijëve, identifikimin e kategorive të cenushme të fëmijëve në rrezik të lartë në mënyrë që të përgatitet një profil kombëtar i një kategorie të cenushme të fëmijëve/personi në rrezik të lartë		Gjendja e vitit 2020	KK/MPPS ShQ/ON	2021-2025	Numri i hulumtimeve të realizuara sipas viteve	Të paktën 2 hulumtime me theks të veçantë në cenusshmërinë e grave dhe vajzave

1. Përcaktimi i shkaqeve të dukurisë së TNj, trafikimit me fëmijë dhe MP-së në RMV, si dhe identifikimi i grupeve në rrezik	2. Janë identifikuar shkaqet/faktorët që shtojnë dhe tërheqin drejt trafikimit të fëmijëve, migrimit të paligjshëm dhe fëmijëve të cenueshëm me rrezik të lartë, veçanërisht fëmijët e rrugës me qëllim lypjen e detyruar, përfshirë fëmijët e pashoqëruar në mesin e flukseve të përziera të migrimit.	2.2 Hulumtimi rajonal për të identifikuar rreziqet e dukurisë së trafikimit të fëmijëve dhe kategorive të cenueshëm të fëmijëve, veçanërisht fëmijëve në lëvizje për lypje të detyruar, përfshirë fëmijët e pashoqëruar në mesin e flukseve të përziera të migrimit për të përgatitur një profil rajonal të një fëmije të cenueshëm me rrezik të lartë	Hulumtime krahasuese për këtë temë që nga vitet 2017-2020	KK/ Rrjeti Rajonal i Koordinatorëve, MARRI ShQ/ON	2021-2025	Numri i hulumtimeve rajonale të realizuara	Të paktën 2 hulumtime rajonale me theks të veçantë në cenueshmërinë e gravedhe vajzave	KK Rrjeti Rajonal i Koordinatorëve, MARRI ShQ/ON
---	---	--	---	--	-----------	--	--	---

Objektivi strategjik 2.2: Ngritja e kapaciteteve me qëllim realizimin e aktiviteteve parandaluese

2. Ngritja e kapaciteteve njerëzore, financiare dhe teknike të institucioneve kompetente kombëtare dhe ShQ-ve në fushën e parandalimit të trafikimit me fëmijë dhe MP-së	1. Punonjësit në sistemin arsimor dhe institucionet parashkollore në RVM janë trajnuar për përgatitjen dhe zbatimin e trajnimeve për nxënës në fushën e TNj mbi trafikimin e fëmijëve	1.1 Rishikimi dhe zbatimi i programeve ekzistuese për parandalimin e trafikimit të fëmijëve në arsimin fillor dhe të mesëm	Programi mësimor për trajnim në vitin 2020	MPB Në bashkëpunim me MASH/BZHA/shkollat/komunat ShQ/ON	2021-2025	Rishikimi i programeve të trajnimit në baza vjetore Numri i pjesëmarrësve % e njohurive të fituara	Programe të rishikuara Të paktën 200 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% gra pjesëmarrëse Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MASH/ BZHA/ KK, KK ShQ/ON
		1.2 Trajnimi i kuadrit mësimdhënës mbi shkaqet, manifestimet dhe pasojat e trafikimit të fëmijëve	Numri i trajnimeve dhe të personave të aftësuar në vitin 2020	MPB/MPPS Në bashkëpunim me MASH/BZHA/shkollat dhe komunat ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve dhe të personave të aftësuar,	Të paktën 10 trajnime për 250 persona, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MASH- BZHA ShQ/ON

2. Ngritja e kapaciteteve njerëzore, financiare dhe teknike të institucioneve kompetente kombëtare dhe ShQ-ve në fushën e parandalimit të trafikimit të fëmijëve dhe MP-së	2. Është rritur ndërgjegjësimi i nxënësve në arsimin fillor dhe të mesëm në lidhje me trafikimin e fëmijëve, manifestimet e tij, me theks të veçantë në rrezikun e abuzimit të internetit për qëllime të trafikimit të njerëzve, si dhe llojet e shfrytëzimit: punë, seks, pornografi fëmijësh	2.1. Organizimi i trajnimeve/tryezave të rrum-bullakëta për nxënësit e shkollave fillore dhe të mesme mbi trafikimin e fëmijëve, manifestimet e tij, me theks të veçantë në rrezikun e abuzimit të internetit si mjet për rekrutim me qëllim trafikimin e tyre nëpërmjet shfrytëzimit seksual dhe të punës ose prodhim dhe shpërndarje të pornografisë së fëmijëve	Numri i trajnimeve dhe personave të aftësuar në vitin 2020	MPB/MPPS Në bashkëpunim me MASH/BZHA/shkollat/komunat ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve dhe numri i personave të aftësuar është rritur për 10% krahasuar me vitin 2020, Raporti për vlerësimin e njohurive para dhe pas trajnimit	Janë realizuar 10 trajnime për 250 pjesëmarrës nga të cilët të paktën 30% janë vajza pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MASH/ BZHA/ KK/ MPPS ShQ/ON
	3. Profesionistët nga institucionet publike për mbrojtjen sociale të fëmijëve në rrezik të lartë dhe institucionet për fëmijët pa prindër dhe kujdes prindëror janë trajnuar për rreziqet dhe pasojat e trafikimit të fëmijëve	3.1. Trajnime të vazhdueshme mbi parandalimin e trafikimit të fëmijëve dedikuar shërbimeve profesionale të mbrojtjes sociale të fëmijëve në rrezik dhe institucioneve të fëmijëve pa prindër dhe kujdes prindëror	Numri i trajnimeve dhe personave të aftësuar në vitin 2020	MPPS ShQ/ON	2021-2025 Të paktën një në vit	Numri i trajnimeve dhe profesionistëve të aftësuar është rritur për 10% % njohurive të fituara	Realizohen trajnime për 10% më tepër nga çdo vit paraprak nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta	MPPS ShQ/ON
		3.2. Përgatitja e materialit informues të përshtatur për moshën dhe nevojat e kategorive të cënueshme të fëmijëve në rrezik të lartë nga trafikimi me fëmijë	Nuk ka material informues për fëmijë në vitin 2020	MPPS ShQ/ON	2021-2025	Është përpunuar material informues	Është përpunuar dhe shpërndarë materiali informues në gjuhët e duhura	MPPS ShQ/ON

<p>2. Ngritja e kapaciteteve njerëzore, financiare dhe teknike të institucioneve kompetente kombëtare dhe ShQ-ve në fushën e parandalimit të trafikimit të fëmijëve dhe MP-së</p>	<p>4. Punonjësit shëndetësor të shëndetësisë private dhe publike janë informuar për format e manifestimit të trafikimit të fëmijëve, si dhe për treguesit në nivelin e njohjes së VPTNJ-ve dhe denoncimin/referimin e tyre tek institucionet kompetente</p>	<p>4.1. Organizimi i trajnimeve mbi parandalimin e trafikimit të fëmijëve dhe mbi ngritjen e kapaciteteve të punonjësve shëndetësor në fushën e njohjes dhe identifikimit të VPTNJ-ve duke përdorur treguesit për identifikimin e fëmijëve dhe FPH në përputhje me PSV-në mbi VTNJ-të dhe PSV-në mbi FPH-të</p>	<p>Numri i trajnimeve dhe personave të aftësuar në vitin 2020</p>	<p>MPPS/MSH ShQ/ON</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i trajnimeve të realizuara dhe punonjësve shëndetësor të aftësuar Numri i fëmijëve -VPTNJ/VTNJ të identifikuar dhe denoncuar</p>	<p>Të paktën dy trajnime në vit për 50 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse Të paktën dy VPTNJ/VTNJ të identifikuar dhe denoncuar në vit</p>	<p>MSH/MPPS ShQ/ON</p>
<p>3. Forcimi i kapaciteteve të mediave dhe punonjësve mediatik për format e manifestimit të trafikimit të fëmijëve dhe MP, veçanërisht kategorive të cënueshme, me qëllim që gjatë informimit për rastet e trafikimit të fëmijëve të kenë parasysh ndjeshmërinë dhe pasojat mbi fëmijët viktimizimit të tyre sekondar</p>	<p>1. Mediat dhe punonjësit mediatik janë trajnuar dhe sensibilizuar mbi pasojat e shfrytëzimit të fëmijëve-VTNj dhe kategoritë e cënueshme të migrantëve në mënyrë që të sigurojnë informim të ndjeshëm në interesin më të mirë të fëmijës</p>	<p>1.1 Trajnime mbi trafikimin e fëmijëve dhe formave të manifestimit, respektimin e të drejtave dhe mbrojtjen e identitetit të viktimave gjatë informimit dhe gazetarisë hulumtuese të mediave mbi rastet e TNj dhe MP</p>	<p>Gjendja e vitit 2020</p>	<p>KK/MPPS/MPB ShQ/ON</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Të paktën një trajnim në vit</p>	<p>Të paktën 3 trajnime për 45 pjesëmarrës, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e përgjigjeve të pyetësorit pas trajnimit janë të sakta Të paktën 2 artikuj në vit</p>	<p>KK/MPPS/MPB ShQ/ON</p>
		<p>1.2 Organizim të një konkursi shpërblyes për historinë më të mirë të gazetarisë hulumtuese mbi trafikimin e fëmijëve</p>	<p>Gjendja në vitin 2020</p>	<p>KK/ON ShQ</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Numri i konkurseve në nivel vjetor</p>	<p>Të paktën një herë në vit të ketë konkurs të organizuar shpërblyes</p>	<p>KK/ShQ/ON</p>

Objektivi strategjik 2.3 Ndërgjegjësimi dhe edukimi i opinionit publik

4. Ndërgjegjësimi i opinionit publik mbi TNj/ trafikimin e fëmijëve dhe MP, format e manifestimit dhe rreziqet	1. Opinioni publik, veçanërisht popullata e re është informuar në nivel të ndërgjegjësimit dhe njohjes së formave të manifestimit dhe rreziqeve të trafikimit të fëmijëve	1.1 Organizimi i aktiviteteve/manifestimeve/fushatave mediatike mbi TNj dhe trafikimin e fëmijëve me qëllim shënimin e: -30 korrikut, Ditës Botërore kundër Trafikimit me Njerëz, -18 tetorit – Ditës Evropiane për Luftimin e Trafikimit me Njerëz -2-9 dhjetorit, Java e Luftës kundër Trafikimit me Njerëz	Gjendja e vitit 2020	KK _____ ShQ/ON	2021-2025	Numri i manifestimeve të mbajtura dhe fushatave mediatike të realizuara një herë në vit	Të paktën 1 manifestim/fushatë në vit	KK/ShQ/ON
		1.2 Realizimi i një sondazhi publik në internet për të eksaminuar ndërgjegjësimin e popullatës së gjerë, veçanërisht të popullatës së re në lidhje me dukurinë e TNj/ trafikimit të fëmijëve, rreziqeve dhe pasojave	Gjendja e vitit 2020	KK _____ ShQ/ON	2021 dhe 2023	Numri i sondazheve të realizuara dhe raporteve të përgatitura	Janë realizuar dy sondazhe në internet dhe janë shkruar dy raporte	KK/NI ShQ/ON
5. Ndërgjegjësimi i kategorive të identifikuara të fëmijëve të cënueshëm, përfshi edhe kategoritë e cënueshme të FPH-ve me status VPTNj në lidhje me TNj, mbi format e manifestimit, rreziqet dhe parandalimin	1. Është arritur ndërgjegjësimi i plotë i të gjithë kategorive të identifikuara të fëmijëve të cënueshëm me status VPTNj në nivel të njohjes së trafikimit të fëmijëve, mbi format e manifestimit, rreziqet dhe pasojat	1.1 Organizimi i sesioneve informuese me kategoritë e identifikuara të fëmijëve të cënueshëm, në mesin e të cilëve edhe fëmijët e rrugës dhe prindërit e tyre mbi TNj, format e manifestimit, rreziqet dhe parandalimin	Gjendja e vitit 2020	MPPS/QNPS/QPS _____ Ekipet Mobile, KL ShQ	2021-2025	Numri i sesioneve të realizuara	Të paktën 2 sesione në vit	MPPS/ QNPS/ QPS Ekipet Mobile KL ShQ/ON

Objektivi strategjik 2.4: Zvogëlimi i nivelit të cenueshmërisë

6. Avancimi i mekanizmave ekzistues dhe gjetja e mekanizmave efikase dhe efektive për zvogëlimin e shkaqeve të cenueshmërisë si një faktor rreziku për dukurinë e trafikimit të fëmijëve	1. Janë ndërmarrë masa administrative, ekonomike dhe sociale për personat e cenueshëm me qëllim zvogëlimin e rrezikut nga TNj-së	1.1 Rritja e numrit të profesionistëve të trajnuar brenda shërbimeve ekzistuese të mbrojtjes së fëmijëve dhe ngritja e kapaciteteve për të ndërhyrë në situata të neglizhimit, abuzimit dhe dhunës ndaj fëmijëve	Gjendja e viti 2020	MPPS ON	2021-2025	Numri i profesionistëve të vendosur për të punuar me kategori të cenueshme, veçanërisht me fëmijët me rrezik të lartë Numri i trajnimeve të kryera dhe personave të trajnuar Numri i kategorive të cenueshme të identifikuar dhe referuara	Të paktën 30 profesionistë të vendosur në punë Të paktën 10 trajnime të zhvilluara për 200 persona të trajnuar, nga të cilët të paktën 30% janë gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 10 fëmijë në rrezik të lartë nga kategoritë e cenueshme të identifikuar dhe referuar	MPPS/ ON
		1.2 Edukimi i vazhdueshëm për shkathtësitë e jetës në plan programin mësimor për fëmijë, dhe mbi të gjitha futja e kësaj mase në shtëpitë e fëmijëve pa prindër, familjet kujdestare dhe institucionet korrektuese	Nuk ka trajnime të realizuara në vitin 2020	MPPS/MASH/BZHA/ MD ShQ	2021-2025	Është hartuar dhe futur në përdorim programi Numri i trajnimeve të realizuara	Është hartuar dhe futur programi mësimor Të paktën 1 trajnim në vit për të paktën 20 persona të cenueshëm	MPPS/ MASH/ BZHA/ MD ShQ/ON
		1.4 Përmirësimi i sistemit për regjistrimin e fëmijëve të paregjistruar në rrezik të lartë, duke marrë masat e duhura administrative për të siguruar qasje në kujdesin shëndetësor dhe social, si dhe qasje në sistemin arsimor	Statistikat e fëmijëve të paregjistruar në rrezik të lartë deri në vitin 2020	MPB/MD- Zyra e regjistrimit të librave amë /MPPS MSH MASH/BZHA/shkollat dhe komunat	2021-2025	Numri i regjistruar i: -fëmijëve të lindur në librin amë -fëmijëve të regjistruar që kanë pranuar ndihmë sociale dhe shëndetësore -fëmijëve të regjistruar që vijnë procesin arsimor	Të paktën 10 fëmijë në vit Të paktën 80% e të regjistruarve Të paktën 80% e të regjistruarve	MPB/ MD-Zyra e regjistrimit të librave amë/ MPPS/ MSH MASH/ BZHA ShQ/ON

Objektivi strategjik 2.5: Zvogëlimi i kërkesës

7. Ndërgjegjësimi i përdoruesve të mundshëm të shërbimeve që nxisin shfrytëzimin e VTNj-ve, mbi pasojat e viktimave dhe ndëshkimit e veprimit	1. Është rritur ndërgjegjësimi i publikut mbi pasojat e trafikimit të fëmijëve, mbi viktimën, si dhe mbi ndëshkimin e përdoruesve të shërbimeve të VTNj-ve	1.1. Organizimi i fushatave për të rritur ndërgjegjësimin e publikut mbi pasojat e dëmshme të përdorimit të çdo lloj shërbimi nga një fëmijë-VTNj, si dhe mbi dënimin e përdorimit të shërbimeve nga një fëmijë-VTNj	Gjendja e vitit 2020	KK/MPPS/MPB ShQ	2021-2025	Numri i fushatave të zhvilluara dhe materialit informativ të shpërndarë	Të paktën 2 fushata të zhvilluara 2021-2025	KK/MPPS/MPB ShQ/ON
	2. Është rritur numri i personave të identifikuar, i kallëzimeve penale, personave të akuzuar dhe dënuar me dënime shkurajuese për përdoruesit e shërbimeve të një fëmijë-VTNj	2.1. Forcimi i kapaciteteve të NjTNjKM/NjKLMNTNj për kryerjen e hetimeve proaktive penale për trafikimin e fëmijëve që synojnë sigurimin e provave për secilin përdorues të shërbimeve të një fëmijë-VTNj me qëllim ndjekjen e tyre penale dhe dënimin me vendime të plotfuqishme	Gjendja e vitit 2020	MPB NjTNjKM/NjKLMNTNj/ PTHp/Gjykata	2021-2025	Numri i hetimeve të kryera penale për trafikim të fëmijëve Numri i përdoruesve të denoncuar penalisht, aktakuzave të paraqitura, vendimeve përfundimtare, si dhe lloji dhe kohëzgjatja e dënimit	Të paktën 10 hetime të kryera çdo vit Të paktën 10 raste të denoncuar çdo vit me aktakuza dhe vendime të plotfuqishme	MPB/ NjTNjKM/ NjKLMNTNj/ PTHp/ Gjykata

Fusha strategjike 3: Identifikimi dhe referimi

3.1. Ngritja e kapaciteteve për realizimin e zbulimit dhe identifikimit efikas dhe në kohë

8. Përmirësimi i kapaciteteve dhe mundësi të institucioneve kompetente për zbulimin dhe identifikimin efikas dhe në kohë të fëmijëve-VPTNj dhe VTNj	1. Është zbatuar një qasje gjithëpërfshirëse, multi-disiplinare dhe proaktive në identifikimin e fëmijëve-VPTNj dhe VTNj	1.1 Trajnim për zbatim efikas të treguesve për identifikimin e VPTNj dhe VTNj-ve, si dhe PSV për trajtimin e fëmijëve-VPTNj/VTNj dhe PSV për trajtimin e FPH-ve	Gjendja e vitit 2020	MPB/MPPS/MKR/ ISHP KL/Ekipet Mobile ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve për zbatimin efikas të treguesve dhe të PSV-së Numri i VPTNj/VTNj-ve të identifikuar	Të paktën 1 trajnim në vit Të paktën 7 VTNj në vit / të paktën 80 VPTNj në vit	MPB/ MPPS/ MKR KL/ Ekipet Mobile ShQ
---	--	---	----------------------	--	-----------	--	---	---

8. Përmirësimi i kapaciteteve dhe mundësive të institucioneve kompetente për zbulimin dhe identifikimin efikas dhe në kohë të fëmijëve-VPTNJ dhe VTNj	1. Është zbatuar një qasje gjithëpërfshirëse, multi-disiplinare dhe proaktive në identifikimin e fëmijëve-VPTNJ dhe VTNj	1.2 Zbatimi i metodave proaktive të bazuara në inteligjencën kriminale për zbulimin dhe identifikimin e fëmijëve-VPTNJ dhe VTNj	Të dhënat statistikore të vitit 2020	MPB DLKOS/NjTNjKM/DIAK NjKLKMTNj	2021-2025	Numri i fëmijëve-VPTNJ dhe VTNj të identifikuar nga NjTNjKM/ NjKLKMTNj	Të paktën 5 fëmijë të identifikuar si VPTNJ	MPB/ DLKOS/ NjTNjKM/ NjKLK- MTNj
		1.3 Organizimi i trajnimit themelor dhe të avancuar për zyrtarët e policisë pranë MPB-së në nivel qendror, rajonal dhe lokal mbi zbatimin e treguesve dhe metodave proaktive të detektimit të hershëm dhe identifikimit të fëmijëve-VPTNJ, si dhe për PSV-në për VTNj dhe FPH-ve	Numri i zyrtarëve policor të trajnuar në vitin 2020	MPB 8 SPB/QR për ÇK në nivel rajonal dhe stacionet e policisë në nivel lokal ON/ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara Numri i personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 10 trajnime të realizuara për gjithsej 150 pjesëmarrës nga të cilët të paktën janë 20% gra pjesëmarrëse në trajnime Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPB/ 8 SPB/ QR për ÇKnë nivel rajonal dhe stacionet e policisë në nivel lokal
		1.4 Trajnimi i punëtorëve social për zbatimin praktik të treguesve të identifikimit dhe PSV për VTNj dhe FPH duke zbatuar qasjen proaktive për identifikimin dhe referimin e tyre duke pasur parasysh interesin më të mirë dhe nevojat e fëmijëve	Numri i punëtorëve social të trajnuar në vitin 2017-2020	MPPS-MKR MPB/ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara dhe personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 4 trajnime të realizuara për gjithsej 60 punëtorë social nga të cilët të paktën janë 30% gra pjesëmarrëse në trajnime	MPPS- MKR/ MPB/ ShQ/ON
		1.5 Trajnim i specializuar i ekipeve mobile mbi zbatimin e qasjes proaktive për identifikimin e hershëm të fëmijëve-VPTNJ/VTNJ/FPH	Një trajnim i realizuar në vitin 2020 për 22 pjesëmarrës, 80,68% të pjesëmarrësve me përgjigje të sakta	MPB/MPPS Ekipe Mobile/ShQ/ KL/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara Numri i personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 1 trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPB/ MPPS Ekipe Mobile/ ShQ/KL/ ON

8. Përmirësimi i kapaciteteve dhe mundësive të institucioneve kompetente për zbulimin dhe identifikimin efikas dhe në kohë të fëmijëve-VPTNJ dhe VTNJ	2. Është zbatuar qasje proaktive për identifikimin e VPTNJ dhe VTNJ-ve në mesin e grupeve të migrantëve/FPH	2.1 Trajnim i avancuar për zbatimin e qasjes proaktive dhe zbatimin e treguesve për identifikim dhe referim të hershëm të VPTNJ dhe VTNJ-ve në mesin e flukseve të përziera të migrantëve	Numri i trajnimeve në vitin 2020	MPB/MPPS/MKR ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara Numri i personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 1 trajnim i realizuar në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPB/MPPS/KK ShQ/ON
		2.2 Trajnim i stafit profesional të përfshirë në Qendrat e Pranimit, Qendrën e Pranimit për të Huajt dhe Qendrën për Azilërkuesit mbi qasjen dhe trajtimin e veçantë të FPH-ve me qëllim identifikimin paraprak të VPTNJ/VTNJ-ve	Nuk ka	MPB/MPPS/MKR ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara Numri i personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 2 trajnime të realizuara në vit Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit	MPB/MPPS/MKR ShQ/ON

Fusha strategjike 4: NDIHMA DIREKTE, MBROJTJA, INTEGRIMI DHE RIATDHESIMI VULLNETAR I VTNJ/MIGRANTËVE

4.1 Sigurimi i mbrojtjes së plotë, ndihmës së drejtpërdrejtë të riintegritit dhe riatdhesisit vullnetar të VTNJ/migrantëve në përputhje me standardet ndërkombëtare

9. Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës së plotë për fëmijët-VPTNJ/VTNJ dhe FPH të identifikuar me rrezik të lartë nga TNJ, duke pasur parasysh nevojat e vajzave dhe djemve të cilat janë në përputhje me interesin më të mirë të fëmijës	1. QVTNJ dhe VDHS plotëson të gjitha kriteret në përputhje me standardet ndërkombëtare për strehimin e fëmijëve-VPTNJ dhe VTNJ; kapacitetet njerëzore të MPPS-MKR/QNPS-Shkup janë forcuar, si dhe ShQ-të e përfshira në fushën e sigurimit të ndihmës, mbrojtjes dhe mbështetjes duke pasur parasysh nevojat e tyre të veçanta, ndërsa në përputhje me interesin më të mirë të fëmijës	1.1 Ngritja e kapaciteteve të strehimit, mjeteve materiale dhe teknike dhe kushteve të QVTNJ për strehim të sigurt, ndihmë dhe mbështetje për fëmijët-VTNJ dhe VPTNJ të identifikuar, duke marrë parasysh nevojat e veçanta sipas gjinisë, moshës, aftësisë së kufizuar, sëmundjeve të varësisë duke pasur parasysh interesin më të mirë të fëmijës	Kapacitetet dhe numri i fëmijëve të strehuar në QVTNJ në vitin 2020	MPPS ShQ	2021-2025	Kapaciteti i QVTNJ sipas kategorive të personave Numri i personave të strehuar sipas kategorisë së tyre Lloji i mbështetjes dhe ndihmës së siguruar	Është zgjeruar kapaciteti i Qendrës Është rritur numri i personave të strehuar krahasuar me vitin 2020 Të paktën 2 trajnime të realizuara në nivel vjetor Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësonin pas trajnimit Programe të hartuara/rishikuara për mbështetje dhe ndihmë	MPPS ON
--	--	---	---	----------	-----------	---	---	---------

9. Sigurimi i mbrojtjes dhe ndihmës së plotë për fëmijët-VPTNj/VTNj dhe FPH të identifikuar me rrezik të lartë nga TNj, duke pasur parasysh nevojat e vajzave dhe djemve të cilat janë në përputhje me interesin më të mirë të fëmijës	2. Janë ngritur kapacitetet e kuadrit profesional në QVTNj dhe Qendrën e Pranimet për të huajt mbi trajtimin efikas dhe efektiv të fëmijëve VPTNj dhe FPH sipas nevojave dhe në interesin më të mirë të fëmijës	2.1. Organizimi i trajnimit ndër-sektorial të profesionistëve mbi zbatimin efektiv të treguesve për identifikimin e fëmijëve-VTNj/FPH në mesin e migrantëve/refugjatëve, si dhe zbatimin efektiv të PSV për FPH dhe KPCH	Nuk ka në vitin 2020	MPB/MPPS/MKR ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve të realizuara Numri i personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 2 trajnime të realizuara në nivel vjetor Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPB/MPPS/MKR ShQ/ON
		2.2. Përgatitja e materialit informues mbi të drejtat e fëmijëve-VTNj, në disa gjuhë, si dhe shpërndarja e tij menjëherë pas strehimit në qendrën QVTNj/QPH	Nuk ka në vitin 2020	MPB/MPPS/MKR ShQ/ON	2021-2025	Numri i materialit informues i përgatitur dhe shpërndarë	Të paktën një përgatitje në vit dhe shpërndarje të materialit informues	MPB/MPPS-MKR ShQ/ON
	3. Fëmijëve të identifikuar VPTNj/VTNj dhe fëmijëve FPH iu është caktuar një kujdestar dhe janë informuar në gjuhën që e njohin dhe me gjuhë të kuptueshme për moshën e tyre lidhur me të drejtat dhe detyrimet, si dhe iu është siguruar ndihmë dhe mbështetje juridike	3.1. Trajnim për kujdestarë të fëmijëve-VTNj dhe fëmijëve FPH mbi trajtimin e tyre në përputhje me PSV-në për VTNj dhe FPH	Nuk ka në vitin 2020	MPPS-MKR ShQ/ON	2021-2025	Numri i trajnimeve dhe kujdestarëve të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 3 trajnime për 45 kujdestarë Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPPS ShQ/ON

Fusha strategjike 5: Zbulimi efikas dhe ndjekja penale e autorëve të veprës penale - (TNj dhe MP)

5.1. Sigurim të zbulimit efikas dhe ndjekjes penale të autorëve të veprës penale TNj dhe MP

10. Kryerja e hetimeve penale gjithëpërfshirëse dhe proaktive kundër të gjitha grupeve të organizuara kriminale dhe autorëve individualë të veprave penale – trafikim të fëmijëve, kontrabandë të migrantëve, si dhe identifikimi i të gjithë fëmijëve-VPTNj, VTNj dhe FPH	1. Janë identifikuar të gjithë grupet kriminale dhe individët në lidhje me veprën penale Trafikim të fëmijëve dhe janë identifikuar fëmijët FPH me rrezik të lartë nga TNj dhe të njëjtët janë larguar nga ndikimi i autorëve të veprave penale, si dhe janë trajtuar në përputhje me PSV për VTNj dhe FPH	1. Trajnim për pjesëtarët e NjTNjKM/ NjKLKMTNj/QR për ÇK mbi teknikat e marrjes në pyetje të fëmijëve-VPTNj/VTNj dhe FPH duke pasur parasysh gjendjen dhe nevojat e posaçme të fëmijës, si dhe duke e shmangur viktimizimin sekondar	Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar në vitin 2020	MPB PThP/MPB/NjTNjKM/ NjKLKMTNj/QR për ÇK ShQ	2021-2025	Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 4 trajnime për 100 pjesëmarrës nga të cilët të paktën 205 janë gra pjesëmarrëse në trajnime. Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPB/ NjTNjKM/ NjKLKMTNj/QR për ÇK ON
11. Mbrojtja e të drejtave të VTNj, kategorive të cënueshme të viktimave/ dëshmitarëve në procedurë penale në mënyrë që t'i mbrojë ata nga viktimizimi sekondar	1. Janë zbatuar plotësisht masat e veçanta të mbrojtjes procedurale në përputhje me dispozitat e neneve 54 dhe 55 të LPP të RMV, ndërsa prokurorët publik dhe gjykata janë sensibilizuar për zbatimin e dispozitave të nenit 54 paragrafi 2.	1.1. Trajnimi i prokurorëve publik, gjykatësve dhe përfaqësuesve ligjorë të VTNj-ve dhe kategorive të cënueshme të viktimave mbi zbatimin e qëndrueshëm të dispozitave të neneve 54 dhe 55 të LPP-së në përputhje me standardet ndërkombëtare	Gjendja e vitit 2020	AGjPP PThP për ndjekjen e krimi të organizuar dhe korrupsionit, Gjykata Penale Shkupi 1, MPPS/QVTNj Përfaqësuesit ligjor të VTNj ShQ	2021-2025	Numri i rasteve dhe VTNj-ve për të cilët zbatohen dispozitat e neneve 54 dhe 55 të LPP-së në procedurë penale Numri i trajnimeve dhe personave të trajnuar % e njohurive të fituara	Të paktën 3 raste në vit duke zbatuar dispozitat e neneve 54 dhe 55 të LPP-së Janë realizuar 2 trajnime për 50 pjesëmarrës Të paktën 70% e pjesëmarrësve kanë dhënë përgjigje të sakta në pyetësorin pas trajnimit	MPB ON AGjPP ON

Government of the Republic of North Macedonia
**National Commission for Combating Trafficking in
Human Beings and Illegal Migration**

**NATIONAL STRATEGY FOR COMBATING TRAFFICKING IN
HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION IN THE REPUBLIC
OF NORTH MACEDONIA**

**NATIONAL ACTION PLAN FOR COMBATING TRAFFICKING IN
HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION IN THE REPUBLIC
OF NORTH MACEDONIA
2021 - 2025**

Skopje, 2021

TABLE OF CONTENTS

LIST OF ABBREVIATIONS.....	185
GLOSSARY	187
I. NATIONAL STRATEGY FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION.....	192
INTRODUCTION.....	193
OBJECTIVE, MISSION AND TASKS.....	193
1. LEADING PRINCIPLES OF THE NATIONAL STRATEGY AND NATIONAL ACTION PLAN FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION.....	195
2. METHODOLOGY	197
3. SITUATION ANALYSIS AND EVALUATION OF THE EXISTING INSTITUTIONAL AND LEGAL FRAMEWORK	198
3.1 SITUATION ANALYSIS AND TRENDS IN THE TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA.....	199
3.1.1 TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS.....	199
3.1.2 ILLEGAL MIGRATION	200
3.2 ASSESSMENT OF THE CURRENT INSTITUTIONAL FRAMEWORK.....	202
3.2.1 INSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND SUPPORTING STATE INSTITUTIONAL MECHANISMS.....	202
3.2.1.1.....NATIONAL COMMISSION FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION	203
3.2.1.2 NATIONAL RAPPOREUR IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA.....	205
3.2.1.3 OFFICE OF THE NATIONAL REFERRAL MECHANISM (NRM)	206
3.2.1.4 NATIONAL UNIT FOR SUPPRESSION OF SMUGGLING OF MIGRANTS AND TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS (NUSSMTHB).....	206
3.2.1.5 MOBILE TEAMS FOR THE IDENTIFICATION OF VULNERABLE CATEGORIES, INCLUDING VICTIMS OF TRAFFICKING.....	206
3.2.1.6 STATE INSTITUTIONS FOR PROTECTION, SUPPORT, ASSISTANCE AND SERVICES FOR VICTIMS OF TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND MIGRANTS.....	208
3.3 LEGAL FRAMEWORK'S ANALYSIS AND EVALUATION	209
3.3.1 LEGAL FRAMEWORK FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION.....	209
4. RISK ANALYSIS AND RISK MANAGEMENT	213
5. KEY STRATEGIC GOALS AND PRIORITIES FOR IMPROVING THE OVERALL NATIONAL RESPONSE IN COMBATTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION FOR THE PERIOD 2021-2025.....	215
II.2021-2025 NATIONAL ACTION PLAN FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA	224
III.2021-2025 NATIONAL ACTION PLAN FOR COMBATING TRAFFICKING OF CHILDREN.....	260

LIST OF ABBREVIATIONS

AJPP	Academy for Judges and Public Prosecutors	EU	European Union
BAMD	Border Affairs and Migration Department at MOI	ICMPD	International Centre for Migration Policy Development
BDE	Bureau for Development of Education	IMSWC	Inter-municipal Centre for Social Work
CA	Citizens Associations	IM	Illegal Migration
CC	Criminal Code	IO	International Organisations
CIAD	Criminal Intelligence and Analysis Department at MOI	IOM	International Organisation for Migration
CO	Criminal offence	LCP	Law on Criminal Procedure
CSW	Centre for Social Work	LAP	Local Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration
CTHBIM	Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration	LC	Local Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration
CVoT&VSV	Centre for Victims of Trafficking and Victims of Sexual Violence	LJC	Law on Justice for Children
DMCP	Diplomatic Missions and Consular Posts	MES	Ministry of Education and Science
DSOSC	Department for Suppression of Organised and Serious Crime at MOI	MFA	Ministry of Foreign Affairs
ESARNM	Employment Service Agency of the Republic of North Macedonia	MoH	Ministry of Health
		MOI	Ministry of Interior
		MoJ	Ministry of Justice
		MLSP	Ministry of Labour and Social Policy
		MS	Migrant Smuggling

NC	National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration
NR	National Rapporteur
NRM	National Referral Mechanism for Victims of Human Trafficking
NS & NAP	National Strategy & National Action Plan for Combating Trafficking In Human Beings and Illegal Migration
NUCMSTHB	National Unit for Combating Migrant Smuggling and Trafficking in Human Beings
OSCE	Organisation for Security and Co-operation in Europe
PPO	Public Prosecutor's Office
PSB	Public Security Bureau at MOI
PVoT	Potential Victim of Trafficking
RC for BA	Regional Centre for Border Affairs
RNM	Republic of North Macedonia
SIA	Sector for Internal Affairs at MOI
SLI	State Labour Inspectorate
SOPs	Standard Operating Procedures for dealing with victims of trafficking in human beings
THB	Trafficking in Human Beings

UCTHBMS	Unit for Combating Trafficking in Human Beings and Migrant Smuggling at MOI
UFC	Unaccompanied Foreign Child
VCF	Vulnerable Category of Foreigners
VoT	Victims of Human Trafficking
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees

GLOSSARY

1. Trafficking in Human Beings

According to Article 3 (a) of the UN Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children (the Palermo Protocol), supplementing the 2000 UN Convention against Transnational Organised Crime, “Trafficking in persons” shall mean the recruitment, transportation, transfer, harbouring or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs.

According to Article 3 (c) of the UN Palermo Protocol, the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of a child for the purpose of exploitation shall be considered “trafficking in persons” even if this does not involve any of the means set forth in subparagraph (a). According to Article 3 (d) of the UN Palermo Protocol, a child is any person under 18 years of age.

2. Forced labour

According to the ILO Forced Labour Convention, 1930 (No. 29), “forced labour” is all work or service which is exacted from any person under the menace of any penalty and for which the said person has not offered itself voluntarily.

3. Slavery

According to Article 1 of the UN Slavery Convention (1926), slavery is the status or condition of a person over whom any or all of the powers attaching to the right of ownership are exercised.

4. Smuggling

According to the UN Protocol Against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air (2000), which supplements the United Nations Convention against Transnational Organised Crime, “Smuggling of migrants” means the procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State of which the person is not a national or a permanent resident.

5. Illegal Migration

According to the International Organisation for Migration (IOM), illegal migration refers to illegal entry, stay and unauthorised work, and is defined as movement that takes place outside of the regulatory norms of the sending, transit, and receiving countries.

6. Vulnerable categories of persons¹

Specific category of persons such as minors, unaccompanied minors, disabled people, elderly people, pregnant women, single parents with minor children, victims of human trafficking, persons with serious illnesses, persons with mental disorders and persons who have been subjected to torture, rape or other serious forms of psychological, physical or sexual violence, such as victims of female genital mutilation.

7. Position of vulnerability²

Means a situation in which the person concerned has no real or acceptable alternative, but to submit to the abuse involved.

8. Identification

A set of actions and measures of the competent authorities aimed at gathering information and facts for determining the elements of human trafficking, based on the circumstances in which the PVoT is found.

¹ See Article 21 from the Directive 2013/33 /EU of the European Parliament and of the Council of 26 Jun 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013L0033>

² See Directive 2011/36/EU, on preventing THB and protecting its victims, Art. 2 Point 2 <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EN:PDF>

9. Victim of a crime³

Any individual who has suffered some kind of damages, including physical or mental injuries, emotional suffering, material loss or any other violation or endangerment of their rights, freedoms and interests, as a consequence of a committed crime.

10. Victim of Human Trafficking

A victim of a crime of trafficking in human beings according to Article 418-a, and trafficking of children according to Article 418-d of the Criminal Code of the RNM refers to any person subjected to trafficking in human beings and victim of a crime.

11. Potential victim of human trafficking

Person belonging to a vulnerable category of people for whom there are strong indicators that they are a victim of trafficking in human beings, based on their vulnerability and circumstances, but their identification has not been completed or the person refuses to be identified as a victim.

12. Child⁴

A person under 18 years of age.

13. Unaccompanied Foreign Child

Foreign Unaccompanied Child is a foreigner who is on the territory of the Republic of North Macedonia and who at the time of the identification is younger than 18 years of age, and who is not accompanied by his/her parents or by a guardian appointed by a competent authority in line with the law, or who upon their arrival in the Republic of North Macedonia was left without such a company.

14. National Referral Mechanism

A system of cooperation through which the state institutions exercise their responsibilities for protection and promotion of the human rights of victims of human trafficking. NRM's role is to provide an efficient system for the identification, referral, receipt, assistance and protection of the victims.

The Office of the National Referral Mechanism has been operating within the Ministry of Labour and Social Policy since September 2005.

³ LCP of RNM, Art. 21 Par. 4

⁴ UN Convention on the Rights of the Child

15. Transnational Referral Mechanism

Mechanisms and systems aimed at providing comprehensive assistance and transnational support for victims. The transnational referral mechanisms coordinate the entire referral process, from the initial identification up to the return and assistance in the transit, destination and origin countries, including cooperation among various state institutions, citizens associations and international organisations.

16. Standard Operating Procedures

The SOPs regulate the procedures and the manner of providing assistance and protection to all the victims of trafficking in human beings and illegal migration with a comprehensive human rights based approach and they focus on the victims, by means of institutionalised framework of cooperation.

17. Protection and assistance

Measures, programmes and services intended for rehabilitation of victims as stipulated in Article 6 of the UN Palermo Protocol. These measures may be offered by governmental institutions and non-governmental or international organisations in the countries of destination, transit and origin. They may refer, but are not limited, to housing, medical or psychological assistance, education, training, employment, legal assistance and transportation.

18. Reintegration

Reintegration of the victims means their reunification with their family, community, or integration in a new community. In addition to the very act of returning, reintegration also implies integration of the victim in a social setting with a long-term socio-economic solution.

19. Return

Return of the victim to their country and/or community of origin. In the context of the activities aimed at combating trafficking in human beings, in addition to the physical transportation of the victim, this also implies mechanisms for ensuring a safe and dignified return.

20. Service providers

Professional staff from competent institutions and organisations that provide services to the victims of human trafficking (service providers).

**21. Shelter/
Accommodation Centre**

Facilities providing temporary short- or long-term accommodation to presumed victims and victims of human trafficking and offering short- and/or long-term accommodation.

22. Witness protection

Safety measures, needed to ensure the safety of the victims in the legal procedures. Witness protection may be offered before, during, and/or after the completion of criminal procedures and may include one or more measures stipulated in the Law on Witness Protection.

**23. Organised crime
group⁵**

A structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit.

---

⁵ See, Art. 2 from the UN Convention against Transnational Organised Crime, Palermo 2000, https://www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/res5525e.pdf

I. NATIONAL STRATEGY FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION

INTRODUCTION

Aim and methodology for the development of the 2021 - 2025 National Strategy and National Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration.

OBJECTIVE, MISSION AND TASKS

The phenomenon of trafficking in human beings is a serious and organised crime at a global level and at the same time it represents the most flagrant violation of human rights and freedoms of the affected persons. The only efficient and effective response to this negative phenomenon is having an organised, comprehensive, and multidisciplinary approach by all relevant stakeholders at both national and international level.

Since 2001 the Republic of North Macedonia (RNM) has been part of the global response for comprehensive and organised dealing with the phenomena of trafficking in human beings and illegal migration as some of the most serious forms of organised crime and gross violation of human rights and freedoms.

The government of the RNM is committed to successfully implement the strategic goals of the strategy and the activities envisaged in the Action Plan for the purpose of harmonizing the country to the international criteria and standards. For that purpose the recommendations and the good practices of the following international documents were seriously taken into consideration and incorporated in the drafting of the National

Strategy; the recommendations of the Council of Europe in GRETA's⁶ Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings, as well as the recommendations given in GRETA's report from the second evaluation round and the Compendium of Good Practices in Addressing Trafficking in Human Beings for the Purpose of Labour Exploitation⁷; the EU Strategy⁸ towards the Eradication of Trafficking in Human Beings and the Directive 2011/36/EU on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims; the OSCE's Action Plan⁹ to Combat Trafficking in Human Beings; the Decision No. 557 Addendum to the OSCE Action Plan to Combat Trafficking in Human Beings¹⁰; the

⁶ Report of RM adopted at the 14th Meeting of the Commission of the Parties of the Council of Europe on 7 July 2014
Second evaluation round, <https://rm.coe.int/greta-2017-39-frg-mkd-en/168078aeba>

⁷ Compendium of Good Practices in Addressing Trafficking in Human Beings for the Purpose of Labour Exploitation (2020), <https://rm.coe.int/mpendium-of-good-practices-in-addressing-trafficking-in-human-beings-f/16809f9bef>

⁸ EU Strategy towards the Eradication of THB, https://ec.europa.eu/home_affairs/sites/homeaffairs/files/elibrary/docs/thb_strategy/thb_strategy_en.pdf

DIRECTIVE 2011/36/EU on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims, https://ec.europa.eu/anti_trafficking/sites/antitrafficking/files/directive_thb_l_101_15_april_2011_1.pdf

⁹ OSCE Action Plan to combat THB, <https://www.osce.org/files/f/documents/1/9/42708.pdf>

¹⁰ Decision No. 557 Addendum to the Action Plan to combat THB <https://www.osce.org/files/f/documents/f/6/109532.pdf#:~:text=to%20take%20more%20vigorous%20measures%20against%20all%20forms,to%20the%20victims%20of%20trafficking%20in%20human%20beings%2C>

Decision by the OSCE's Ministerial Council¹¹ on Strengthening Efforts to Combat All Forms of Trafficking of Children, Including for Sexual Exploitation, as well as Other Forms of Sexual Exploitation of Children; the relevant reports and recommendations for the Republic of North Macedonia given in the annual reports on trafficking in persons by the US State Department; and other relevant national and international documents. All these reports recognise the overall, organised and effective response in dealing with trafficking in human beings in the RNM.

Hence, the aim of the National Strategy and Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration (NS and NAP) is to act as a tool and a mechanism for uniting all the relevant state and non-state stakeholders, as well as the international partners, in the common understanding of the situation regarding the trafficking in human beings and illegal migration, and to facilitate a resolution of the challenges.

The National Strategy lays down the foundation for this comprehensive, efficient and effective multi-institutional approach, by establishing the framework for coordination and cooperation among all actors, as well as their adequate roles and responsibilities. In addition, the Strategy and the Action Plan will also be of crucial significance for ensuring both the political and financial support necessary for the implementation of the envisaged policies and measures.

¹¹ Decision of the OSCE's Ministerial Council, Strengthening efforts to combat all forms of child trafficking, including for sexual exploitation, as well as other forms of sexual exploitation of children <https://www.osce.org/files/f/documents/f/b/362016.pdf>

The mission of the National Strategy is to establish the strategic priorities and mechanisms for combating trafficking in human beings and illegal migration, and to design comprehensive policies and mechanisms both at the national and local level. Furthermore, it strives to ensure a comprehensive multidisciplinary approach aimed at the victim that will ensure for each victim of trafficking--a woman, a man, a boy or a girl--the ability to be identified, protected and to be given all their rights in line with international standards. At the same time the relevant institutions need to identify, investigate, prosecute and punish with deterring sanctions all the perpetrators, including the users of services provided by victims of trafficking. The National Action Plan defines the operational framework for the operationalisation of the established strategic goals and, by defining the competent institutions and stimulating a multi-disciplinary approach in the implementation of the envisaged activities, to achieve the expected results. The National Commission and the Government of the RNM should ensure broad political and financial support for effective implementation of the activities envisaged in the plan.

The strategic goals and priorities in the National Action Plan contain five strategic areas: 1. Supporting framework, 2. Prevention, 3. Identification and referral, 4. Direct assistance, protection, integration and voluntary return of VoT/migrants, and 5. Efficient detection and prosecution of perpetrators of a crime of THB and MS.

The Action Plan envisages and defines the strategic goals, objectives and activities that should be undertaken in order to

achieve the established and expected goals, the time framework, and the competent institution/citizens associations. For successful achievement of the established goals a budget framework and a budget holder has been envisaged. In order to conduct a successful assessment, the envisaged goals and expected success are measurable, with the help of the performance indicators projected based on the SMART standard.

1. LEADING PRINCIPLES OF THE NATIONAL STRATEGY AND NATIONAL ACTION PLAN FOR COMBATING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION

The leading principles are reflected through the strategic areas and goals defined according to the four basic components of the activities for combating trafficking in human beings and illegal migration, i.e. a supporting framework; prevention; support and protection of victims and migrants; and pre-investigative and criminal procedure for trafficking in human beings and smuggling of migrants.

Principle 1. The Government's Strategy related responsibility

The Government of the RNM is fully responsible for setting up the goals and implementing the activities, and is striving towards achieving positive results by implementing the planned activities of a national response to the problem of trafficking in human beings and illegal migration.

In that context, the Government takes on the obligation, in the course of the implementation of the strategic documents, to provide finances for the implementation of the strategic goals. For that purpose, the institutions that are competent for the planning and the implementation of the activities envisaged in the NS and NAP should ensure sustainability measures. Furthermore, the national institutions should plan an increased mobilisation of human resources, as well as continued strengthening of their capacities, for the purpose of effective implementation of the activities envisaged in the NS and NAP.

Principle 2. Participation of the civil sector

The Government of the RNM has a leading role in dealing with the challenges and consequences from trafficking in human beings and illegal migration. For the purpose of having a comprehensive and multidisciplinary approach in combating trafficking in human beings and illegal migration, the Government is building a partnership relation with the civil sector for its active involvement. Hence, the Government commits itself and confirms that, in the development and implementation of the programmes, measures and activities for combating trafficking in human beings and illegal migration, it will have an active dialogue with all stakeholders that are not part of the government system. The citizens associations will be able to further build a partnership relation and to have an active role in conducting analysis and research, preventive activities, education, as well as providing help and support to the victims in the shelters and during the process of reintegration in the social environment.

The Government of the RNM, for the purpose of having an efficient and effective response to combating trafficking in human beings and illegal migration, will be building a long-term partnership relation with the civil sector in a transparent manner by clearly defining the criteria and standards for selection and funding of the citizens associations that will be involved in the prevention, assistance provision, protection of victims of trafficking and illegal migration and their long-term reintegration.

Principle 3. Human rights-based treatment of victims

The National Strategy for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration is fully focused on the victim, their safety, and the protection of their rights in accordance with international human rights standards, especially those incorporated in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the 1951 Refugee Convention and the relevant protocols.¹²

1. Right to life (Article 2).
2. Right not to be subjected to torture, inhuman and degrading treatment (Article 3).
3. Prohibition of slavery and forced labour (Article 4).
4. Right to liberty and security (Article 5).
5. Right to a fair trial (Article 6).

6. Non-discrimination on any grounds such as race, religion or country of origin (Article 3).
7. Prohibition of the expulsion of a refugee (Article 33).
8. Respect of the rights envisaged in the international conventions ratified by RNM.

The Government of the RNM, with a decision to adopt this document, takes on the obligation that the established national mechanisms for identification, protection and referral of victims, as well as the entire judicial procedure, are fully in line with this human rights-based approach. The Government in this Strategy takes steps forward that lead toward further enhancing of the measures for the protection of the rights of victims, aiming at providing legal information, physical and legal protection, material assistance and compensation that assist in enabling their rehabilitation and integration. The Government is especially committed to the prevention of trafficking of children, with a special focus on their early identification, protection, assistance and support, and their integration (including cases of family unification, etc).

Principle 4. Multidisciplinary coordinative approach

The Government of RNM is committed to ensure a multidisciplinary coordination in implementing the NS and NAP with the participation of all the competent institutions in planning, realisation and promotion of the planned activities.

Principle 5. Sustainability

In order to ensure sustainability and enforceability of the NS and NAP, the Government of the RNM has developed monitoring

¹² Reference to the European Convention on Human Rights and the 1951 UN Convention relating to the Status of Refugees

and evaluation mechanisms aimed at monitoring the level of realisation of the activities planned in the National Strategy and Action Plan. The Government is striving towards having the structures and tools fully functional for efficient and effective achievement of the goals set in the strategic documents by providing adequate finances from the state budget, as well as by ensuring the necessary human resources as adapted to mid-term planning.

2. METHODOLOGY

The 2021-2025 National Strategy and the National Action Plan were drafted with the expert assistance of an external consultant¹³, and based on the previously conducted evaluation of the implementation of the 2017 - 2020 National Strategy and National Action Plan by the external evaluator¹⁴.

For the drafting of the National Strategy and Action Plan the following relevant reports and recommendations were used: the

¹³ The consultant drafting the NS and NAP: Sande Kitanov was financially supported by the International Organisation for Migration – IOM, Mission in RNM.

¹⁴ The Evaluation of the National Strategy and Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration in the Republic of North Macedonia (2017-20120), was done by Ms Elena Petreska, PhD from the Programme for Combating THB of the International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), within the framework of the project Improving the Strategic Response against THB in the Western Balkans, financially supported by the German Association for International Cooperation (GIZ)- Office in Skopje 2020.

Report by an independent evaluator; the reports by the National Commission; the analysis of the standard operating procedures; reports by citizens associations; the reports by the European Union, Council of Europe-GRETA and the US State Department; as well as other reports by relevant domestic and international institutions and organisations, in addition to independent surveys, assessments and analysis. Furthermore, an analysis was conducted of the national laws and bylaws for the purpose of establishing their harmonisation with the international conventions and legal instruments and the level of their implementation. Furthermore, the harmonisation of the legislation with the European Union acquis, international law, and the implementation of the existing legislation by the competent national institutions and authorities was analysed. The drafting of the key documents is based on the principle of inclusivity, taking into consideration many opinions and suggestions by various stakeholders. It also incorporates interviews of relevant stakeholders involved in the national response to trafficking in human beings and illegal migration for the purpose of identifying the needs and for developing strategic goals and priorities in the 2021-2025 Strategy and Action Plan.

Measurable indicators, a baseline and a final objective, are used for the purpose of ensuring measurability and evaluation of the strategic goals and objectives in regard to their relevance, effectiveness, efficiency and impact. This will enable the performance of an efficient evaluation of the annual overview of NAP and of the operational plan's realisation using measurable performance indicators. This monitoring and evaluation mechanism enables the creation of adequate policies for the

national response to THB and IM based on the real situations. Furthermore, while drafting the NS and NAP, the strategic goals and activities for achieving the established goals are based on the victim-focused approach. Having in mind the fact that THB with its exploitation aspect represents a gender-based violence, this NS and NAP through its strategic goals and priorities, takes into consideration the sensitive and adequate approach to girls, boys, women and men and their specific needs.

The good practices and policies from the implementation of the 2017-2020 NS and NAP for CTHBIM are used when drafting these documents. The final document of the 2021-2025 NS and NAP for CTHBIM is validated by the members of the National Commission. The 2021-2025 National Strategy and National Action Plan for Combating Trafficking In Human Beings and Illegal Migration are adopted by the Government of the Republic of North Macedonia¹⁵.

3. SITUATION ANALYSIS AND EVALUATION OF THE EXISTING INSTITUTIONAL AND LEGAL FRAMEWORK

Trafficking in human beings and illegal migration are global problems as a noticeably growing trend, from which the RNM is not exempt. Illegal migration through mixed migration flows is a growing trend, and international criminal networks use the territory of the RNM as a transit country in the Western Balkan

corridor for smuggling migrants trying to reach the destination countries in the European Union.

There is a combined competence of a number of institutions in dealing with trafficking in human beings and illegal migration, coordinated by the National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration. The Commission consists of representatives from the state institutions, led by a National Coordinator. The Commission has an administrative body, a Secretariat and a Subgroup for Combating Trafficking of Children. Even though in the previous period the intersectoral activity has given visible results, it is still necessary to strengthen the capacities of the National Coordinator and National Rapporteur's Office, which were some of the key recommendations of the Council of Europe in regard to the harmonisation of the national regulation with international legal instruments. This Strategy envisages strategic goals that enable the strengthening of the National Coordinator's capacities for full and efficient implementing of their mandate.

---

¹⁵ 66th Session of the Government held on 21 April 2021.

3.1 SITUATION ANALYSIS AND TRENDS IN THE TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

3.1.1 Trafficking in human beings

When it comes to trafficking in human beings, the RNM is a country of origin, transit and destination. It is the country of origin and destination in the cases of recruiting domestic victims for the purpose of internal trafficking, and a country of origin with the recruiting of domestic victims for the purpose of exploitation in the countries of destination, usually the European Union countries. It is a country of destination for the recruited foreign victims, usually from the neighbouring countries like Albania, Kosovo, Serbia, and Bulgaria for the purpose of exploitation. The main motive among the traffickers of victims subjected to exploitation is profit.

Manner of execution

The method most commonly used by the traffickers for recruiting victims is by deceit, false promises for a job, or a marriage to a person in the European Union. When recruiting the traffickers use people close to the victim as mediators, or persons who are already victims of coercion, or who have established collaboration with traffickers due to profit interests or other advantages. The transportation of foreign victims to the destination of exploitation is usually done in a legal manner with

forged travelling documents, or in an illegal manner across illegal border crossings in the vicinity of the official ones.

In regard to the forms/types of exploitation of the victims, for the most part it involves sexual exploitation, usually at restaurants and night clubs in the western parts of the country. The labour exploitation is done by forced labour at restaurants combined with sexual exploitation, and labour exploitation in agriculture, farming and forced begging. The forced marriages as a form of exploitation are combined with sexual and labour exploitation. During the period 2017-2020, out of a total of 24 identified victims, 12 were victims of sexual exploitation, two of labour exploitation and six of forced marriage. In the above-stated period the competent institutions and citizens associations participating in the mobile teams identified a total of 345 persons belonging to vulnerable categories at high risk of human trafficking. This category also encompasses the children as the most vulnerable category, with a 61.7% share in the total number of identified potential victims of trafficking in human beings.

A profile of a victim

The children-victims still have the highest share (76%), and that trend also applies to gender, since the share of female persons is the highest. They usually belong to the vulnerable categories of persons compelled by various social, economic and social factors such as: poverty, gender discrimination, domestic violence and other personal situations of the victim (such as age, health, special needs, etc.). In regard to ethnic origin, all ethnic groups

are represented, with the exception of forced marriages and forced begging, in which members of the Roma ethnic community dominate.

A profile of a trafficker

In regard to sexual exploitation, they are usually men, owners of a restaurant or a similar facility, or they are members of the close family involved in the operation of the facility. In regard to labour exploitation, they are commonly a male owner of agricultural land, a farm, or a construction company. In forced begging by children, the traffickers are usually men close to the victim's family or the parents. In the cases of forced marriages, usually the recruiter is in the country of destination (EU) and through their mediators in the RNM, exclusively of Roma background, they identify the potential bride, usually at the age of between 14 and 16, and get in touch with the family offering a marriage to a boy of Roma origin living in an EU country.

In regard to the criminal prosecution of perpetrators of the crime of trafficking in human beings under Article 418a and trafficking of children under Article 418d from the Criminal Code (CC) in the above-mentioned period, the Ministry of Interior (MOI) submitted to the Public Prosecutor's Office for Prosecution of Organised Crime and Corruption ten initiatives for criminal charges under Art. 418 from the CC against 24 perpetrators.

The situation analysis of human trafficking in the RNM has shown that the manner of execution and the trends have not changed significantly. There are evidently a small number of

identified victims of THB during the period of four years (24), especially a small number of foreign victims of THB (4). In order to strengthen the capacities of the competent institutions for detecting cases of THB and identification of victims of trafficking, the Strategy envisages a set of concrete strategic objectives and activities that will improve the process of detecting cases of THB and contribute for each THB victim to be identified in a timely manner, protected, and for all the standards to be ensured in line with the international standards.

3.1.2 Illegal migration

When it comes to illegal migration, the RNM is part of the Western Balkan corridor and it is a transit country between the countries of origin and destination. Mixed migration movements are typical for this corridor, consisting of migrants, refugees, unaccompanied children, mothers with children, elderly persons and persons with disabilities.

International criminal networks use the mixed migration movements for the smuggling of migrants and victims of trafficking in human beings from the countries of origin to the countries of destination. The most common countries of origin of the migrants and the victims of human trafficking are Syria, Afghanistan, Pakistan, countries from the Middle and Far East, and Africa.

Manner of execution¹⁶:

The international criminal organisations involved in the smuggling of migrants are usually organised in the countries of origin of the migrants, and they are located and operate in the countries of origin, transit, and destination. The most common are the criminal organisations from Afghanistan and Pakistan. Those are criminal organisations well organised at different levels; the members are usually related and hierarchically organised with strictly divided roles and tasks. In each transit country a person of trust is infiltrated, who could be a member of the criminal organisation or a migrant who collaborates with the criminal organisation. That person usually shares the same country of origin with the migrants: they are also illegals in the country or, in order to cover up their criminal role, they legalise their stay by becoming asylum seekers. Frequently they also enter into arranged marriages with women that are nationals in order to legalise their stay. The role of this person is to recruit somebody who is our national as the leader of the organised crime group. The leader recruits transporters who pick up the migrants with their own passenger and transportation vehicles after they illegally enter the country from Greece, and they should safely take them to the Kumanovo and Lipkovo region in order to hide them temporarily and then take them to Serbia. The members of the local criminal

¹⁶ In the section on the Manner of executions we used data from the IOM's Report "MAPPING OF SMUGGLING OF MIGRANTS IN THE REGION OF WESTERN BALKANS" as well as from the many years of operational experience of the author at MOI, working on investigations in cases of smuggling of migrants and organised crime.

group are men from the regions of Kumanovo, Skopje, Veles, Gevgelija, Strumica and other towns. They are also the owners of the vehicles that they use for the transport of migrants, but they also frequently use vehicles with no documents so that the user cannot be identified.

The smuggling is usually paid by paying for each phase in each country of transit. The organisers of the criminal groups usually receive the money via quick money transfers (Western Union, MoneyGram) and the members of the local criminal group, members of their families and friends are the recipients of the money transfers; and for that they get 10-20 percent commission from each successful transfer. Sometimes, of course, they use the hawala payment system using a network of money brokers.

The Ministry of Interior in the period between 2017-2019 submitted a total of 117 initiatives for criminal charges for the crime of smuggling of migrants under Art. 418b from the CC against 194 perpetrators, and six initiatives for criminal charges for the crime of organising a group for committing a crime of human trafficking and smuggling of migrants under Art. 418a from the CC against 41 perpetrators.

The Basic Public Prosecutor's Office for Prosecuting Organised Crime and Corruption in the abovementioned period brought 107 criminal charges against 173 persons that resulted in 99 first instance judgements.

The analysis of the illegal migration in the RNM shows the complexity of the phenomenon both from the phenomenological aspect and from the victimological aspect of the complexity of

causal relationships. Our country is becoming a transit country for the illegal migration, with a decrease in comparison to the mass migration flows (June 2015-March 2016), but still showing a continued rising trend.¹⁷ The joint patrols and the joint operations of the Macedonian police with the partner countries from the EU and Frontex have contributed to compel the criminal organisations to change their modus operandi and to replace the Western Balkan corridor with the western coastal corridor (Greece-Albania-Montenegro-BiH-Croatia), which is confirmed by the number of discovered cases of smuggling. The Republic of North Macedonia and the National Commission remain dedicated to preventing illegal migration and its consequences, especially in regard to the identification of vulnerable categories of migrants at serious risk of human trafficking, and the identification of potential victims of THB in order to create preconditions for implementing an efficient and effective procedure for their identification.

Having in mind the complexity of this phenomenon from the phenomenological aspect, and the involvement of a broader national response that goes beyond the capacities of the institutional framework of the National Commission, for some time now there has been a dilemma about the justification and effectiveness for illegal migration to be under the competence of the National Commission for Combating THB and IM. This dilemma is also supported by the fact that at a state level more institutions work on the issue of migrations, including illegal migration. Furthermore, international practice does not recognise

the merging of these two phenomena at a strategic level into one strategy. Only the vulnerable groups within the illegal migration represent a target group as potential and presumed victims of trafficking.

3.2 ASSESSMENT OF THE CURRENT INSTITUTIONAL FRAMEWORK

3.2.1 Institutional framework for combating trafficking in human beings and supporting state institutional mechanisms

The Republic of North Macedonia, in line with international standards, has been building its capacities for combating trafficking in human beings and illegal migration since 2001. There are institutions with general authority in this area, such as: MOI, MFA, MLSP, MoJ, MES, MoH, PPO for prosecuting organised crime and corruption, and other competent institutions. At the same time a partnership has been developed in the civic sector involved in the prevention, protection, assistance, support and integration of victims of trafficking in human beings; such a relation has also been established with the international organisations represented in the country.

¹⁷ In the first half of 2020 compared to 2019. An increase of 60% is noted

3.2.1.1 National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration

There is a specialised coordinative body, a National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration (the Commission), which was established in 2001. The Commission is headed by a National Coordinator appointed by the Government of the Republic of North Macedonia. It was established with the mission to monitor and analyse the situation regarding the trafficking in human beings and illegal migration for the purpose of coordinating the activities of the competent institutions, and to organise cooperation with the relevant citizens associations and international organisations. The Commission consists of 16 members, delegated by competent institutions.¹⁸

The Commission meets quarterly, based on a previously agreed agenda in line with the planned and current priorities, as well as on topics initiated by the Secretariat and the Subgroup on Children. It prepares an annual Report about its operation, and it is published. In order to measure the effectiveness and the efficiency of the developed policies and strategic goals, the Commission attaches special importance to the monitoring and evaluation instrument. The main objective for the monitoring and evaluation is to control the timeliness and effectiveness of the administrative process,

¹⁸ Members of the Commission are representatives of: MOI, MFA, MLSP, MoJ, MoH, Basic Public Prosecutor's Office for prosecution of organised crime and corruption, a judge from the First Instance Court Skopje 1, MES-Bureau for Development of Education, State Labour Inspectorate and the Employment Service Agency of RNM.

and the evaluation is to provide information about the impact, effectiveness and sustainability of the developed policies. Apart from that, the monitoring and evaluation create a possibility to formulate applicable development priorities, at the same time responding to key issues that are important for the relevant decision-making by the concerned parties in the interest of the citizens.

The monitoring and the assessment are interrelated tools that are important for the successful realisation of the strategic goals. They support the process of planning, taking into consideration the progress on one hand and, on the other hand, enabling the timely analysis of risk and lessons learned. It is a mechanism for improving transparency in the process of implementing the policy that stimulates participation of the concerned parties in the implementation of specific policies and increasing and specifying the responsibility of the competent entities.

For the purpose of this document, "monitoring" means activities for systematic and continued collecting, analysis, and use of information in order to enhance the control, identification, and undertaking of corrective activities in implementing the public policies related to the fight against trafficking in human beings and illegal migration in the RNM. The monitoring objective is to provide key information about the progress of the competent authorities responsible for implementation and control of the relevant policies envisaged in this strategy.

For the purpose of this document, "evaluation" means assessment and analysis of the outcomes from the public policies

based on the achieved impact and effectiveness, as well as in regard to the ensured potential for sustainability. The evaluation should be done based on previously explicitly defined criteria and standards in line with international good practice.

Periodical monitoring of the strategy's implementation is performed by the Commission's Secretariat by assessing the level of achieved objectives and implemented activities envisaged in NAP's strategy.

The final evaluation of the implementation of the 2021-2025 Strategy and NAP for combating trafficking in human beings and illegal migration will be conducted by an independent evaluator at the end of the period planned for its implementation. The final evaluation of the implemented 2021-2025 Strategy and NAP will incorporate the following elements:

- Indicators of the Strategy's goals
- Goals' significance
- Goals' effectiveness
- Measures' indicators
- Measures' effectiveness
- Measures' impact
- Measures' sustainability
- Lessons learned
- Recommendations for risk management

- Recommendations for efficient and sustainable implementation of the strategy
- Recommendations for future goals and measures

In order to achieve the above goals, this strategy envisages the following measures and mechanisms:

- Preparing annual operational plans for the implementation of NAP for CTHBIM, of NAP for combating trafficking of children and of the local action plans of the LC,
- Annual review of the NAP for CTHBIM, of NAP for combating trafficking of children and of the local action plans of the LC.

Within the framework of the Commission there is a National Coordinator's Office¹⁹ located within MOI and founded in 2007. The goal of the Office is to provide technical and logistical support to the National Commission and the National Coordinator. Since 2009 the National Coordinator's Office has been institutionalised.

The Secretariat, as an executive and operational body which was established in 2003, is part of the National Commission and it consists of representatives of the state institutions, the representatives of international organisations, and citizens

---

¹⁹ The Government of RNM adopted a Decision for appointing a National Coordinator published in the Official Gazette of RM No. 84 of 5 July 2017, thus appointing the National Coordinator of the National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration in the Republic of North Macedonia.

associations²⁰.The Secretariat’s members report about their work by preparing reports, analyses, initiatives and recommendations. The Secretariat convenes quarterly, and drafts reports that are submitted to the Commission.

Within the framework of the Commission there is a subgroup for combating trafficking of children.²¹The activities of this body are aimed at preventing trafficking of children, improving the protection of children who are victims and exercising their rights, as well as coordination of the cooperation among concerned parties.The subgroup prepares an annual operational plan for combating trafficking of children based on the annual NAP, and it also drafts and submits reports to the Commission concerning its work.

For the purpose of decentralisation of the National Commission and strengthening of the national response at a local level, in 2013 the first two local commissions (LC) were established in Bitola

²⁰ The members are representatives of international organisations, citizens associations and experts from governmental institutions: MOI-NUSSMTHB, MLSP-NRM, US Embassy, ICMPD, OSCE, IOM, UNHCR, GIZ, Regional Centre-MARRI, the Council of Europe Programme Office, Macedonian Young Lawyers Association, NCGE, Civil Society Organisation “Open Gate-La Strada”, Civil Society Organisation “For a Happy Childhood”, Civil Society Organisation “Semper” and the Red Cross of the Republic of North Macedonia.

²¹ The Head of the Unit for Protection and Prevention of all Forms of Discrimination at MLSP-NRM is the chair, the members are representatives from: MOI-NUSSMTHB, BAMD-MOI, US Embassy, ICMPD, OSCE, IOM, Civil Society Organisation “Open Gate-La Strada”, Civil Society Organisation “For a Happy Childhood”, Civil Society Organisation “Equal Access” and the Deputy Ombudsman as an external member/observer.

and Tetovo for combating trafficking in human beings and illegal migration.In 2014 such a commission was established in Stip; in 2016 in Veles, Gevgelija and Prilep; and in 2019 in Kumanovo. Strumica is planning to establish a LC soon.Each local commission drafts an action plan that includes strategic goals and activities as envisaged in the NAP.For the purpose of deepening mutual collaboration among the local commissions, and at the same time with the National Commission, the UNHCR’s Office in RNM within the framework of its annual programme has supported and continues supporting the process of coordination of the local commissions and the National Commission.

3.2.1.2 National Rapporteur in the Republic of North Macedonia

The position of the National Rapporteur in the RNM was created based on a proposal by the National Commission in 2009.In order to enable independent functioning of the National Rapporteur in line with the recommendations of the Council of Europe Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA), the Government of North Macedonia adopted a decision on 1 December 2019 to appoint as a National Rapporteur a representative from the Office of the Ombudsman of the RNM. Based on their mandate the National Rapporteur is responsible for: monitoring the overall activities in combating trafficking in human beings; collecting and analysing data from relevant partners; monitoring and assessing the implementation of the National Action Plan; adopting conclusions; and giving

recommendations for improving and enhancing the fight against trafficking in human beings related to the implementation of laws, policies for better institutional response and recommendations for auditing strategic goals and drafting an annual report. To this date the National Rapporteur has prepared 6 reports that have been submitted to the National Commission for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration and presented them to the broader public.

3.2.1.3 Office of the National Referral Mechanism (NRM)

Since 2009 NRM is institutionalised within the framework of the MLSP – Department for Equal Opportunities. The role of the NRM is to provide adequate identification, referral, fair assistance and protection based on international human rights standards for victims of trafficking, especially for the children victims of trafficking, and regardless of their nationality, ethnic background, age or gender. NRM collaborates with other institutions and stakeholders on the process of prevention, identification, support and protection of victims of trafficking, especially children.

3.2.1.4 National Unit for Suppression of Smuggling of Migrants and Trafficking in Human Beings (NUSSMTHB)

The National Unit for Suppression of Smuggling of Migrants and Trafficking in Human Beings is established for the purpose of strengthening national capacities and increasing the efficiency of the police and of the prosecutor's office in the suppression of

organised forms of smuggling of migrants and human trafficking. The National Unit was officially established with the signing of the Memorandum of Cooperation in the field of the suppression of organised forms of smuggling of migrants, signed between the Ministry of Interior and the Public Prosecutor's Office of the RNM on 3 January 2018. It was established for the purpose of improving coordination and cooperation between MOI and PPO for the prosecution of organised crime and corruption in the RNM in order to suppress crimes related to the smuggling of migrants and trafficking in human beings. The National Unit's head is appointed by the Public Prosecutor of the RNM from the ranks of the public prosecutors of the Public Prosecutor's Office for Prosecution of Organised Crime and Corruption. S/he is appointed to manage and guide the actions of the National Unit for detecting organised forms of migrant smuggling and trafficking in human beings.

The establishment of a national unit is assessed as being exceptional progress in strengthening the institutional framework in the fight against THB and IM. Hence, the institutionalisation of this unit is one of the strategic goals for the purpose of ensuring its sustainability within the institutional framework for THB and IM.

3.2.1.5 Mobile teams for the identification of vulnerable categories, including victims of trafficking

For the purpose of strengthening national capacities for the identification of victims and potential victims of human

trafficking, in January 2018 a Memorandum of Understanding was signed between MOI and MLSP. This provided for the setting up of mobile teams²² for the identification of vulnerable categories, including victims of trafficking in human beings²³, that would contribute towards deepening the collaboration between these two institutions for the efficient and timely identification of vulnerable categories of persons among which are also the victims of trafficking in human beings. The mobile teams consist of a social worker, a police officer (from the National Unit) and a representative of the civil society sector. They are set up in five towns in the RNM: Skopje, Kumanovo, Tetovo, Bitola and Gevgelija. The total staff of the mobile teams is 33 (5 coordinators and 28 members). This multi-sectorial approach has contributed significantly to the strengthening of the mutual coordination of the relevant stakeholders as well as to the expansion of the network of social workers for the purpose of the proactive identification of victims of human trafficking.

---

²² The mobile teams consist of a representative from the CSW, a police officer and a representative from a citizens' association. The aim of the mobile teams is to improve the identification by proactive action towards detecting and preventing trafficking in human beings. The mobile teams are to work with vulnerable categories of citizens, including victims of trafficking in human beings, to identify potential victims as victims of THB, to do preliminary referral and establish their identity, to do early risk assessment, to provide information about the possibility to include the victim into an assistance and support programme, etc.

²³ The mobile teams started operating, with a project support in March 2018 and the project ended in December 2019 with a possibility for their institutionalisation. The mobile teams consist of representatives from: MOI, MLSP and CA.

The operation of the mobile teams has been supported by the project "Strengthening national capacities in the field of asylum, migrations and trafficking in human beings" of the International Organisation for Migration – IOM, funded by the European Union. Within the framework of the project in February – March 2018 an "Operational Programme for the Mobile Teams for identification of the vulnerable categories of citizens including the victims of trafficking in human beings" was drafted. The Programme was drafted with active participation of the mobile team members, and it was adopted by two ministries, MLSP and MOI.

During the March 2018–December 2019 period the mobile teams initially contacted, informed and assisted 797 persons (719 nationals of the RNM and 78 foreign nationals)²⁴, out of whom 14 were victims of trafficking in human beings (all female, 10 children and 4 adults), 190 were potential victims of human trafficking (132 female and 52 male out of whom 141 children and 49 adults), and 593 were vulnerable persons, out of whom 318 were men and 275 women.

In order to inform the vulnerable categories of persons in the field about the role and the work of the mobile teams, information leaflets were prepared and distributed in 6 languages (Macedonian, Albanian, Roma, English, Farsi and Arabic). The work of the mobile teams, and the support of the victims of human trafficking and the potential victims of human trafficking, was additionally strengthened by establishing the Direct Assistance Fund which in

---

²⁴ out of whom 14 victims of human trafficking, 190 potential victims of human trafficking

the period between March 2018 and December 2019 supported 2589 persons, out of whom 14 were identified victims of trafficking in human beings and 75 were potential victims of human trafficking.

Furthermore, for the purpose of enabling access for the mobile teams to all vulnerable categories in the targeted municipalities and their surroundings, the EU project donated 5 vehicles (3 to MLSP and 2 to MOI).

The mobile teams and their recent results represent an excellent example of good practices when it comes to multidisciplinary approaches and intersectoral cooperation in adopting a proactive approach to identifying the vulnerable categories of citizens at serious risk of THB. This Strategy envisages measures for ensuring their sustainability within the institutional framework for THB and IM.

3.2.1.6 State institutions for protection, support, assistance and services for victims of trafficking in human beings and migrants.

In the RNM there are two facilities that receive, accommodate and offer protection to foreign and domestic victims of trafficking in human beings /children and migrants.

---

²⁵ The support encompasses medical support (psychological, psychiatric, hospitalisation, dentist, and medications), education (online courses and training for advancing one's professional skills), procurement of food and hygiene products, clothes, therapeutical assistance (painting classes, Pilates classes, video materials and workshops), resocialisation activities, etc.

The Centre for Victims of Trafficking and Victims of Sexual Violence (CVoT&VSV) is a state shelter owned by the MLSP and established in 2011 which also is supported in its work by a licensed NGO. Victims of trafficking in human beings, both nationals and foreigners with approved temporary stay, are accommodated there. In March 2018, the Law on Social Protection was amended to enable the expansion of the mandate of the state Centre for Victims of Trafficking to accommodate also the victims of sexual violence.

CVoT&VSV has not met the international standards for accommodation and protection of all categories of VoT (in regard to the capacity, sex, age, security issues) so far. With this legal solution, the accommodation of different categories of victims of violence (sexual, labour, gender-based violence, domestic violence, etc.) under the same roof undermines the efficiency and the effectiveness of the measures for assistance and support due to the specific needs of each of the victims individually. For these reasons this strategy envisages priorities and strategic goals for finding a solution that would involve a new facility that would accommodate the Centre for Victims of Trafficking.

The **Reception Centre for Foreigners** is a state-owned facility managed by MOI and in use since 2001. The Centre is intended to accommodate foreign nationals and foreign presumed victims of trafficking. The Reception Centre for Foreigners provides the persons with accommodation, medical assistance and protection, legal counselling and representation, and psychosocial support, as well as services related to returning and reintegration.

The accommodation of the foreigners who are potential and identified VoT at the Reception Centre for Foreigners is contrary to the international conventions on the rights of victims. Even though the provisions from the Law on Foreigners, Art. 121 Par. 4 and 5 stipulate a maximum of five days for approval of a temporary stay and for the victim to be transferred to the CVoT&VSV, still the five-day stay is contrary to international standards and the efforts for improving the process of identification. The Strategy envisages measures for improving this legal solution by amending the legislation.

Two **Temporary Transit Centres in Gevgelija and Tabanovce** have been established for the reception, registration, provision of medical and other assistance to the migrants, as well as for issuing certificates of expressed intention to seek asylum. Furthermore, in the vicinity of the “Tabanovce” border crossing with the Republic of Serbia, a **Red Cross Temporary Relief and Support Station** is set up for the transiting migrants who plan to cross the state border to the Republic of Serbia. The total capacity of both reception centres (Gevgelija and Tabanovce) is 2,000 beds – 1,500 in Gevgelija and 500 in Tabanovce. They operate with the help of the competent authorities in the Republic of North Macedonia (MOI, MLSP, MoH) and the support by NGOs and international organisations. The teams of the Red Cross of RNM have continuously been providing the migrants with first aid and support at the temporary station, offering them medical assistance, food and water, blankets, clothing and personal hygiene items. IO and CA are also present at the reception centres providing the migrants with the necessary assistance.

The Law on Social Protection²⁶ also envisages other measures for social prevention and social services for the vulnerable categories of people.

3.3 LEGAL FRAMEWORK'S ANALYSIS AND EVALUATION

3.3.1 Legal Framework for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration

Analysis of the legal framework development – a broad legal framework for combating trafficking in human beings has been developed, which is strengthened and harmonised with the European legislation and with international laws and standards.

The Constitution of the Republic of North Macedonia (Article 29) guarantees that foreigners in the country shall enjoy the freedoms and the rights guaranteed with the Constitution under the conditions established by law and international agreements. The fundamental rights and freedoms of the legal migrants outlined in the Constitution of the Republic of North Macedonia are elaborated in several laws: the right of foreigners to enter and stay in the RNM, as well as their rights and duties, are regulated in the

²⁶ Law on Social Protection of RNM, Chapter IV Social Prevention and Social Services, http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

Law on Foreigners²⁷. The following bylaws have been adopted for the purpose of implementing the Law on Foreigners:

1. Rulebook on foreigners;
2. Rulebook on travel and other documents for foreigners;
3. House Rules of the Reception Centre for Foreigners;
4. Rulebook on issuing visas to foreigners, extending and shortening their validity, revoking and cancelling visas, and on the visa form and record keeping.

The new Law on Foreigners that provides direct support and overall assistance for the foreign VoT (including ensuring period for reflection and temporary stay and accommodation at the Reception Centre for Foreigners, Art. 121 Par. 4 and 5) went into effect in 2018. In addition, it also regulates that the costs for the accommodation of foreign VoT at the Reception Centre for Foreigners and at the state CVoT&VSV are to be covered from the state budget. It is necessary to harmonise the provisions from the abovementioned law in order to equalise the rights of the foreign victims of trafficking with the domestic ones and to enable them a direct access to the CVoT&VSV.

The Law on Foreigners also incriminates two other migration related crimes:

- Assisting a foreigner in their illegal entrance and transit; and

- Assisting a foreigner in their illegal stay.

The **Law on Employment and Work of Foreigners**²⁸ regulates the conditions under which foreigners could be employed and work in the RNM.

The **Law on Primary Education** proclaims the fundamental principle that children who are foreign nationals staying in the RNM have a right to primary education under equal conditions as the children who are RNM nationals.

The **Law on Secondary Education** provides that foreign nationals could acquire secondary education and have a right to request validation or equivalency for the education certificate acquired abroad.

The **Law on Higher Education** provides that foreign nationals enrol under the same conditions as the RNM's nationals. Foreign nationals might be restricted or declined from enrolling in military- or police-related education or studies that are of interest to the national security.

The **Law on Health Care** guarantees primary healthcare for foreign nationals working on the territory of the RNM, foreigners attending school or vocational training in the RNM, foreigners on the territory of the RNM in the service of international organisations, foreign consulates and other missions, or personally serving foreign nationals with diplomatic immunity.

²⁷ Law on Foreigners, <https://mvr.gov.mk/Upload/Documents/Zakon%20za%20stranci%2097-18.pdf>

²⁸ Official Gazette of the Republic of North Macedonia Nos. 70/2007, 5/2009, 35/2010, 148/2011, 84/2012, 217/2015), Law on Social Protection, http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

The **Law on Health Insurance** regulates the health insurance of citizens and foreigners, the health insurance rights and obligations, as well as the manner in which the insurance is applied. This law also regulates the rights and the conditions of health insurance of the same categories of foreign nationals stated in the Law on Health Protection.

The **Law on Social Protection**²⁹ provides the right to health care of the victims of trafficking under Art. 66, as well as the setting up of the Centre for Victims of Trafficking and the possibilities for accommodation of foreign victims with approved temporary stay. In March 2018, the Law on Social Protection was amended enabling expansion of the mandate of the state Centre for Victims of Trafficking to also accommodate victims of sexual violence.

The **Child Protection Law**³⁰ regulates the rights of the children, especially in regard to any kind of sexual exploitation and sexual abuse (harassment, child pornography and child prostitution), soliciting by means of violence, sale or trafficking of children (Art. 12 Par. 2).

The **Criminal Code** incriminates the acts of human trafficking (Art. 418-a), smuggling of migrants (Art. 418-b), organising a group and encouraging commission of acts of trafficking in human beings and smuggling of migrants (Art. 418-c) and trafficking of children (Art. 418-d).

²⁹ Law on Social Protection, http://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/zakoni/2019/28.5_zakon_SZ.pdf

³⁰ Child Protection Law, <http://mtsp.gov.mk/WBStorage/Files/dete.pdf>

The amendments to the Criminal Code³¹ of the RNM meant implementing one of the key benefits of the long-time efforts of the Commission and the OSCE Mission, by introducing in the criminal legislation of RNM the principle of not punishing the victim of human trafficking and trafficking of children. The amendments to the Criminal Code that went into effect on 1 January 2019 envisaged an explicit provision not to punish the victims of crimes of trafficking in human beings (Article 418-a, Par. 7) and trafficking of children (Art. 418-d, Par. 8). The essence of this principle/provision is that it covers non-punishment, non-prosecution and non-detention of victims. The new provisions will enable a more efficient identification, assistance and support of victims that, in most of the cases (having in mind the situation in which they find themselves), are also forced by the traffickers to commit other crimes. The application of the principle on non-punishment will encourage the victims to collaborate with law enforcement authorities in identifying and punishing the perpetrators.

Law on Free Legal Aid³² - The new Law on Free Legal Aid went into effect on 1 October 2019, and it envisages the provision of primary and secondary legal aid to all the citizens who meet the conditions from Articles 18, 19, 20 and 21 from the Law on Free Legal Aid, emphasising financial need, which means that when

³¹ Law Amending the Criminal Code, 28 December 2018 <https://www.pravdiko.mk/wp-content/uploads/2013/11/Zakon-za-izmenuvane-i-dopolnuvane-31-12-2018.pdf>

³² Law on Free Legal Aid, <http://pravda.gov.mk/Upload/Documents/Zakon%20za%20besplatna%20pravna%20pomos.pdf>

deciding on the applications for free legal aid to fairly assess the financial state of the applicant. Article 8 from the previous Law on Free Legal Aid stays in force and is related to the protection of the victims of crimes and protection of the victims of trafficking. One of the aspects that burden the practical implementation of the Law refers to the evidence that the applicant needs to submit in order to have their application for a lawyer in a procedure approved, as well as the dilemma of whether free legal aid is approved in order to prove that a person is a victim of a crime, or it is going to be approved only if the party is registered as a victim and is going to claim pecuniary or non-pecuniary damages in civil law proceedings.

With IOM's support **Standard Operating Procedures** for dealing with victims of trafficking were prepared and they were revised and adopted in November 2018. The revised SOPs provide an adequate framework for the support, integration and voluntary return of VoT and migrants. Additionally, in collaboration with the UNHCR Office, Standard Operating Procedures for unaccompanied foreign children³³ (SOP GOT UFC) and Standard Operating Procedures for processing vulnerable categories of foreign nationals³⁴ (VCF SOP) were adopted in 2016.

The Law on International and Temporary Protection,³⁵ which went into effect on 19 April 2018, provides that when

³³ <http://nacionalnakomisija.gov.mk/wp-content/uploads/2016/12/SOP-za-postapuvanje-so-nepridruzuvani-deca-stranci.pdf>

³⁴ <http://nacionalnakomisija.gov.mk/wp-content/uploads/2016/12/SOP-za-postapuvanje-so-ranlivi-kategorii-lica-stranci.pdf>

³⁵ Law on International and Temporary Protection, <https://mvr.gov.mk/>

applied, the special needs of the vulnerable persons, among whom are asylum seekers, persons with a refugee status, persons under subsidiary protection or persons under temporary protection, will be taken into consideration. Victims of trafficking are also considered as vulnerable persons whose special needs will be established by individual assessment of their situation by a competent public institution for social protection.

Upload/Documents/zmpz%2064-2018.pdf (MKD) and <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=53072d144> (ENG)

If their asylum application is rejected or they withdraw it, they may apply for voluntary return.

4. RISK ANALYSIS AND RISK MANAGEMENT

During the implementation of the Strategy and the Action Plan for Combating Trafficking in Human Beings and Illegal Migration for 2021-2025, both internal and external threats were identified.

THREAT	LEVEL OF RISK	RISK MANAGEMENT
External threats		
Massive mixed migration movements that exceed national capacities.Reduced capability for implementing the process of VoT and PVoT identification among the vulnerable categories of migrants.	High	Drafting a plan with measures and activities for dealing with the assessed risk.Competent institution – Crisis Management Centre and MOI.
A large-scale pandemic caused by viruses and other health threats.As a result of these threats a state of emergency is declared and there is an increased engagement by the competent institutions related to dealing with the threat.As a result of such an engagement the institutional capacities for identification, protection, assistance and support of the PVoT and VoT are reduced.	High	Drafting an operational plan for dealing with victims of trafficking during crisis with precisely defined activities, responsible authority and time framework.Competent institutions MOI/UCTHBMS/NUCMSTHB, MLSP/NRM/IMSWC/CSW/SLI and CA involved in the prevention, identification, protection, assistance and support of the VoT.The plan should ensure minimum functionality of the system for combating trafficking in human beings during emergencies, which also envisages a minimum package of services available to the victims in order to satisfy their direct needs during the pandemic.

Internal threats		
Reduced human and technical resources at MOI/UCTHBMS, MLSP-NRM and IMSWC, and CSW are responsible for the identification, protection, assistance and support and long-term identification of the VoT and PVoT.	Medium	Timely establishment and planning of annual needs.Competent authorities:MOI/UCTHBMS, MLSP-NRM and IMSWC and CSW
Reduced budget support by the Government for the implementation of the NAP on THB and IM for 2021-2025	Medium	Annual planning of the budget in line with the envisaged activities for implementing the annual operational plan and NAP.Timely lobbying with the MoD for possible needed support.Competent authorities:as envisaged in the NAP.

5. KEY STRATEGIC GOALS AND PRIORITIES FOR IMPROVING THE OVERALL NATIONAL RESPONSE IN COMBATTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL MIGRATION FOR THE PERIOD 2021-2025

Based on the analysis of the situation and the institutional framework and the identified priorities for combating trafficking in human beings and illegal migration, the National Commission has established the strategic priorities, goals and directions for the 2021-2025 period.

In line with the tabular presentation below, the national strategy covers five strategic areas: supporting framework; prevention; identification and referral; direct assistance, protection, integration and voluntary return of the VoT/migrants; and efficient detection and prosecution of perpetrators of the crimes of THB and MS. It envisages ten strategic goals and 34 objectives to be achieved. A total of 120 activities are planned in order to achieve a total of 53 expected outcomes.

TABULAR PRESENTATION OF THE STRATEGIC AREAS, STRATEGIC GOALS, OBJECTIVES AND EXPECTED OUTCOMES

Strategic area 1: SUPPORTING FRAMEWORK		
Strategic goal	Objective	Expected outcomes
1.1. Strengthening the institutional capacities	1. Strengthening the capacities of the coordinative structures for the efficient and effective exercising of their mandate.	1. Preconditions are created for the efficient and effective exercising of the National Coordinator's mandate. 2. There is e
	2. Strengthening the human and technical capacities of MOI/UCTHBMS in combating THB and IM.	Expected outcome: UCTHBMS is 100% staffed with police offices in accordance with the systematisation act of MOI/PSB, and the technical capacities for efficient detection and prosecution are improved.

1.1. Strengthening the institutional capacities

3.Ensuring continuity in the operation of the National Unit for Suppression of Smuggling of Migrants and Trafficking in Human Beings (NUSSMTHB).	Full operability of NUSSMTHB for the 2021-2025 is ensured.
4.Strengthening the operational and technical capacities of the NRM and IMSWC/CSW for efficient and effective exercising of their mandate in combating THB and IM.	All the necessary preconditions for efficient and effective realisation of NRM's functionare ensured.
5. Financial support for the CA working on the prevention, assistance, support and protection of VoT in order to enable effective exercising of their mandate.	Financial support is secured for the CAs working on the prevention, assistance, support and protection of VoT.
6.Providing continued operability of the mobile teams for identifying PVoT and VoT among the vulnerable categories during the 2021-2025 period.	Full functional sustainability of the existing and newly established mobile teams for efficient and effective exercising of their mandateis secured.
7.Providing a new facility/premises for the Centre for Victims of Trafficking in line with the international standards.	There is a new fully functional facility for accommodating VoT in line with all the international standards, including providing for the gender sensitive needs of the victims.
8.Ensuring preconditions for fully operational CVoT&VSV for efficient effective exercising of its mandate.	An annual budget is allocated by the MLSP, which is 10% higher at an annual level, and full operation of the CVoT&VSVis enabled.
9.Improving the capacities and the conditions at the Reception Centre for Foreigners for efficient and effective exercising of its mandate.	The capacities are increased and the conditions for accommodation and stay of foreign nationals, migrants and vulnerable categories of migrants are improved in line with the international standards.
10.Enhancing the role and the capacities of the LC for CTHBIM for the purpose of efficient and effective exercising of its mandate.	1.Financial support and sustainability of the LC is secured in the implementation of the LAP for CTHBIM. 2.A LC for CTHBIM at the local self-government of Strumica is established, and its capacities for effective exercising of its mandate are strengthened.

1.2. Coordinating structure	1.Strengthening the coordinative role of the NC for CTHBIM and its transparency in the implementation of the 2021-2025 Strategy and the NAP for CTHBIM.	<p>1.Ensured efficient and effective functional connection and coordination between NC, NR, the Secretariat, the subgroup on children and LC.</p> <p>2.Ensured efficiency and effectiveness in the implementation of the 2021-2025 NAP for CTHBIM.</p> <p>3.Ensured transparency and accountability in the operation of NC and LC.</p>
1.3. Legal and regulatory framework	1. Harmonisation of the national legal framework for prevention and CTHBIM in line with the international legal instruments.	Full harmonisation of the national legal framework with the international legal instruments and standards for prevention of THB and IM, prosecution of perpetrators and ensuring the rights of the victims.
1.4. International cooperation	1. Establishing and strengthening the international cooperation and coordination among the relevant state institutions and CA in the field of THB and IM.	Expanded and strengthened international cooperation of the governmental institutions and CA in the field of THB and IM.
1.5. Information management, monitoring and evaluation	1. Enhancing and strengthening the system of collection, management, monitoring and evaluation of the collected information and data.	<p>1. The collection and the analysis of valid and measurable information and data about the implemented activities envisaged in the annual operational plan for the implementation of the NAP for CTHBIM is done quarterly.</p> <p>2. Their performance level in the implementation of the activities and policies envisaged in the annual operating plan and NAP for CTHBIM is assessed.</p>
	2. Survey of the situation with THB and IM, determining the manifestations and trends of the THB and IM phenomenon at a national level, and especially trafficking of children for the purpose of sexual and labour exploitation, forced marriages and forced begging, aimed at monitoring and evaluation of the national policies.	The situation, the manifestations and the trends of THB/ trafficking of children and IM in RNM is determined with a special focus on the children, their sexual and labour exploitation and forced marriages.
	3. THB and IM threat analysis and risk management in the RNM.	THB and IM threat analysis and risk management in the RNM.

Strategic area 2: PREVENTION		
Strategic goal	Objective	Expected outcomes
2.1. Identifying the reasons for the trafficking in human beings/children and illegal migration	1. Establishing the reasons for the trafficking in human beings/children and illegal migration in the RNM and risk group identification.	The reasons/incentives and factors of appeal for the emerging of trafficking in human beings/children, illegal migration and vulnerable categories at high risk, and especially of street children including unaccompanied children within the mixed migrant flows are established.
2.2. Strengthening the capacities for implementation of preventive activities	1. Strengthening the human, financial and technical capacities of the competent state institutions and CA for prevention of THB/trafficking of children and youth.	<p>1. The employees in the education system and preschool institutions in the RNM are trained for preparation and conducting of trainings for pupils/students on THB, especially trafficking of children.</p> <p>2. The primary/secondary school pupils and university students are better familiarised with THB and its manifestations with special emphasis on the risk from internet abuse as means for recruiting for the purpose of human trafficking and labour and sexual exploitation or child pornography.</p> <p>3. Professionals from the public institutions for social protection of children at high risk and institutions for children without parents and parental care are trained about the risks and the consequences from THB/trafficking of children.</p> <p>4. Health professionals from the public and private healthcare institutions are informed about the forms of THB/trafficking of children and the indicators in order to be able to recognise the PVoT and to report them to the competent institutions.</p>

<p>2.2. Strengthening the capacities for implementation of preventive activities</p>	<p>2. Strengthening the capacities of the media and media professionals regarding the manifestations of THB/trafficking of children and IM, more specifically about the vulnerable categories so that when reporting about THB/IM cases to have in mind the difference between the THB and IM, the sensitivity of THB and VoT cases, and to avoid their secondary victimisation.</p>	<p>The media and media professionals are trained and sensitised about the differences between THB and IM, the consequences from VoT exploitation, and especially about the children-VoT and the vulnerable categories of migrants for the purpose of sensitive reporting about VoT and VoT's rights.</p>
<p>2.3. Public awareness raising and education</p>	<p>1. Public awareness-raising about THB/trafficking of children and IM, their manifestations and risks.</p> <p>2. Awareness raising among the identified vulnerable categories of persons, including the vulnerable categories of migrants and asylum seekers as PVoT about THB, its manifestations, risks and prevention.</p>	<p>The general public, and especially the young population, is informed and they become aware and able to recognise THB/trafficking of children and IM manifestations and risks.</p> <p>1. Increased awareness among all identified vulnerable categories of persons as PVoT to be able to recognise THB/trafficking of children, their manifestations, risks and consequences.</p> <p>2. The potential job seekers abroad and users of the "Work and Travel" programme are informed about THB/trafficking of children manifestations in order to recognise the THB risks with emphasis on the risks of labour and sexual exploitation.</p> <p>3. The RNM's MFA/DMCP staff is familiarised with the manifestations of THB/IM and the risky categories of persons, the PVoT/VoT profile, so that in case of contact to be able to recognise them and to protect them.</p>
<p>2.4. Reducing the vulnerability</p>	<p>1. Enhancing the existing and finding efficient and effective mechanisms for reducing the reasons for vulnerability as a risk factor of THB/trafficking of children and IM.</p>	<p>1. The socioeconomic situations that are the reason for the vulnerability are identified as a risk factor for THB and IM.</p> <p>2. Administrative, economic and social measures are undertaken focusing on the vulnerable categories of persons for the purpose of reducing THB vulnerability.</p>

2.5. Demand reduction	1.Awareness-raising among the potential users of services that encourage VoT exploitation, about the consequences for the victims and sanctioning of the actions	1.Raised awareness about the consequences from THB for the victims as well about the sanctions in case of using services provided by VoTs. 2.Increased number of identified, charged and convicted users of VoT services.
Strategic area 3:IDENTIFICATION AND REFERRAL		
Strategic goal	Objective	Expected outcomes
3.1. Strengthening the capacities for timely and efficient detection and identification	1.Enhancing the capacities and opportunities of the competent institutions for timely and efficient detection and identification of PVoT and VoT with special focus of children-VoTs. 2.Involving more public institutions/agencies and CA in the detection and initial/preliminary identification of PVoT/VoT.	1. An overall, multidisciplinary and proactive approach is used in the identification of PVoT and VoT with special focus of children-VoTs. 2. Proactive approach is used in the identification of PVoT and VoT among the vulnerable categories of migrants/ refugees, asylum seekers and especially of UFC. 1. Increased number of public institutions/agencies and CA and their active involvement in the detection and initial/ preliminary identification of PVoT/VoT. 2. Strengthened capacities of the professionals working at the reception centres, the Reception Centre for Foreigners, and the Centre for asylum seekers for dealing with vulnerable categories of migrants, especially UFC, including the asylum seekers for the purpose of initial/preliminary identification of PVoT/VoT. 3. The MFA's staff working at the DMCP of RNM are trained to recognise and initially/preliminary identify PVoT/VoT among those applying for visa to enter the RNM.

Strategic area 4: DIRECT ASSISTANCE, PROTECTION, REINTEGRATION AND VOLUNTARY RETURN OF VoT/MIGRANTS

Strategic goal	Objective	Expected outcomes
<p>4.1. Providing full protection, direct assistance for reintegration and voluntary return of VoT/migrants in line with the international standards</p>	<p>1. Providing full protection and assistance to identified PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants at high risk of THB, including the asylum seekers at risk of THB in line with the international standards.</p>	<p>1. CVoT&VSV meets all the criteria in line with the international standards for accommodation of PVoT/VoT and the human capacities of the MLSP-NRM/IMSWC Skopje are strengthened in regard to providing assistance, protection and support to PVoT and VoT with special focus on the children who are PVoT and VoT.</p> <p>2. Provided psychosocial assistance and support to PVoT and VoT in CVoT&VSV</p> <p>3. Strengthened capacities of the professional staff at the CVoT&VSV and at the Reception Centre for Foreigners for efficient and effective exercising of their mandate.</p> <p>4. PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants and other categories of migrants are informed about their rights in a language they understand.</p>
	<p>2. Long-term integration of VoT/vulnerable categories of migrants with approved temporary stay in RNM in the society, including the asylum seekers at high risk of THB.</p>	<p>Continued, efficiently and effectively implemented programmes for assistance, support and long-term integration in the social environment of the VoT/vulnerable categories of migrants with approved temporary stay in the RNM, including the asylum seekers at high risk of THB.</p>
	<p>3. Voluntary safe return to the country of origin, a third country or family reunification of VoT/vulnerable categories of migrants at risk of THB including asylum seekers.</p>	<p>Ensured voluntary safe return based on an informed consent after previous risk analysis and established cooperation with the recipient country in accordance with the SOP for assisted voluntary return, the SOP for VoT, UFC, VCF, the unified SOP and the TNRM.</p>

Strategic area 5: EFFICIENT DETECTION AND PROSECUTION OF PERPETRATORS OF CRIMES OF THB AND MS

Strategic goal	Objective	Expected outcomes
5.1. Ensuring efficient detection and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS	<p>1. Conducting comprehensive and proactive criminal investigations against all organised crime groups and individual perpetrators of crimes of THB and MS and providing valid evidence for their successful prosecution that would result in effective, proportional and deterring sanctions.</p>	<p>Based on the criminal intelligence and criminal profiling, organised crime groups and individual perpetrators are identified on the territory of the RNM, and proactive criminal investigations into THB and MS are efficiently conducted as well as valid evidence against all involved and criminally charged individuals are secured.</p>
	<p>2. Conducting financial investigations against all involved perpetrators of MS and THB, in order to identify all the assets and profits of crime that would enable their effective confiscation.</p>	<p>Financial investigation against all involved perpetrators is successfully conducted; all the assets and profits of crime are identified and frozen; and extended confiscation is conducted effectively with a final court decision.</p>
	<p>3. Strengthening the cross-border cooperation of MOI/PPO in the field of THB and MS.</p>	<p>The cross-border cooperation is strengthened, and valid information is exchanged that contributes for more efficient and effective joint investigations and for the work of joint investigation teams in THB and MS related cases.</p>
	<p>4. Capacity building of the PPO for efficient and effective investigation and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS, as well as efficient and effective court trials.</p>	<p>Public prosecutors and judges specialised in THB and MS, trained for all forms of THB and MS, the ways and forms of committing the crime and sensitisation of the victims from the vulnerable categories.</p>

5.1. Ensuring efficient detection and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS

5. Protection of the rights of VoT, vulnerable categories of victims/witnesses in CP for the purpose of their procedural protection from secondary victimisation.

Fully applied special measures for procedural protection in line with the provisions from Articles 54 and 55 of the LCP of RNM, and the public prosecutors and the Court are sensitised in regard to the application of the provisions from Art. 54 Par. 2.

6. Application of the principle of not punishing the VoT in criminal and civil law procedures.

In all criminal procedures related to THB and trafficking of children the principle of not punishing the VoT is fully applied in accordance with Art. 418a Par. 7 and Art. 418d Par. 8.

II.2021-2025 NATIONAL ACTION PLAN
FOR COMBATING TRAFFICKING
IN HUMAN BEINGS AND ILLEGAL
MIGRATION IN THE REPUBLIC OF
NORTH MACEDONIA

STRATEGIC OBJECTIVE	EXPECTED OUTCOME	ACTIVITIES	BASELINE	Competent institution/CA/IO – responsible for the activity Competent institution/CA/IO – participant in the activity	IMPLEMENTATION TIMEFRAME	PERFORMANCE INDICATOR	PURPOSE	BUDGET HOLDER
Strategic area 1::SUPPORTING FRAMEWORK								
Strategic goal 1.1.1. Strengthening the institutional capacities								
1. 1. Strengthening the capacities of the coordinative structures for efficient and effective exercising of their mandate.	1. Preconditions are created for efficient and effective exercising of the National Coordinator's mandate.	Proposal to amend the Act for Organisation and Systematisation of MOI	Act for systematisation of the State Secretary's Cabinet	MOI State Secretary's Cabinet	2021-2022	Number of Acts for amending the Act for Organisation and Systematisation of MOI	Adopted Act for amending the Act for Organisation and Systematisation of MOI	MOI
		Establishing a Section at the Cabinet of the State Secretary for coordination and support of the National THB Coordinator.	Act for Systematisation of the State Secretary's Cabinet	MOI State Secretary's Cabinet	2021-2022	Decision for amending the MOI's Systematisation Act in order to establish the Section	A Section at the Cabinet for coordination and support of the National Coordinator is set up	MOI
		Selection and appointment of the Section's Head, two advisers and two analysts	Act for systematisation of the State Secretary's Cabinet	MOI State Secretary's Cabinet	2021-2022	Number of solutions for reassignment to a position	At least one solution	MOI
		Material/technical equipping of the Section for coordination and support of the National THB Coordinator	The situation in 2020	MOI State Secretary's Cabinet IO	2021-2025	Equipment procurement	Procured equipment in accordance with the established needs of the Section for coordination and support of the National THB Coordinator	MOI IO

1. 1. Strengthening the capacities of the coordinative structures for efficient and effective exercising of their mandate.	1. Preconditions are created for efficient and effective exercising of the National Coordinator's mandate.	Education of the selected staff by mentoring and training	The situation in 2020	MOI State Secretary's Cabinet	2021-2025	Number of conducted trainings/topics % of acquired knowledge	At least one training for 3 persons More than 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI
	2. E	2.1 Appointing an operational team for THB case coordination and management, formal identification of a VoT and their status (two representatives from MOI, PPO, MLSP and AC each involved in CVoT&VSV)	None	MOI/NC MOI/PPO/MLSP/CVoT&VSV	2021	NC's decision for appointing an Operational Team List of nominated members of the operational team	4 representatives and 4 deputy representatives are chosen	NC/MOI/PPO/MLSP/CVoT&VSV
		2.2 Drafting a Rulebook on the work of the operational team	None	NC MOI/PPO/MLSP/CVoT&VSV	2021	A Rulebook is drafted and adopted	The operational team's Rulebook is in force	NC/MOI/PPO/MLSP/CVoT&VSV
2. Strengthening the human and technical capacities of MOI/ UCTHBMS in combating THB and IM.	1. UCTHBMS is fully staffed with police officers in accordance with the amended MOI's systematisation act, and the technical capacities for efficient detection and prosecution are improved.	1.1 Proposal to amend the Act for organisation and systematisation of MOI/PSB positions	2020 Act for organisation and systematisation of PSB/DSOSC	MOI/PBS - State Secretary's Cabinet - PSB Director's Cabinet - DSOSC's Head	2021	Decision to amend the Act for Systematisation of MOI/PSB/DSOSC	The Act to amend the Act for organisation and systematisation of MOI/PSB/DSOSC is adopted	MOI/PSB (without additional financial implications)

2. Strengthening the human and technical capacities of MOI/UCTHBMS in combating THB and IM.	1. UCTHBMS is fully staffed with police officers in accordance with the amended MOI's systematisation act, and the technical capacities for efficient detection and prosecution are improved.	1.2 Implementing an internal advertisement by DSOSC for selecting police officers for the UCTHBMS in line with the Systematisation Act	80% of the total number of positions envisaged in the Systematisation Act In 2020	MOI PSB DSOSC	2021-2022	Number of filled vacancies in accordance with the Systematisation Act	100% of the total number of positions envisaged in the Systematisation Act are filled	
		1.3 Training of the newly employed police officers at the UCTHBMS	The situation in 2020	MOI PSB/UCTHBMS/ Training Centre	2021-2022	Number of trainings, trained persons and training topics Number of appointed mentors and mentored staff	2 trainings for 4 persons are conducted 4 persons are engaged as mentors	PSB/ UCTHBMS/ Training Centre
		1.4 UCTHBMS' fleet renewal by procuring passenger motor vehicles (PMV)	2020 Inventory	MOI IO	2021-2022	N	5 PMVsprocured 50% of the current technical equipment is renewed	MOI IO
3. Ensuring continuity in the operation of the National Unit for Suppression of Smuggling of Migrants and Trafficking in Human Beings (NUSSMTHB).	1. Fulloperability of NUSSMTHB for the 2021-2025 is ensured.	1.1 Reviewing the current Memorandum for setting up and operation of the NUSSMTHB	2018 Memorandum	NC MOI/PP0	2021	Revised Memorandum	Revised and signed Memorandum for setting up and operation of the NUSSMTHB in 2021-2025	MOI/PP0/ IO
		1.2 Drafting a Rulebook on NUSSMTHB operation	2018 Memorandum	MOI/PP0 NUSSMTHB/PP0	2021	Number of rulebooks	Drafted Rulebook on NUSSMTHB's operation	MOI/PP0/IO
		1.3 Mentor training for the new members of NUSSMTHB	No mentor training at MOI/MLSP in 2020	MOI CA	2021-2025	Number of appointed mentors and number of mentored staff	At least 5 persons appointed as mentors and at least 5 mentored persons	MOI/ CA/IO

3. Ensuring continuity in the operation of the National Unit for Suppression of Smuggling of Migrants and Trafficking in Human Beings (NUSSMTHB).	1. Full operability of NUSSMTHB for the 2021-2025 is ensured.	1.4 Multidisciplinary training on THB and MS of the newly elected members of NUSSMTHB	Situation in 2019	NC/MOI/AJPP/CA/IO	2021-2025	Number of trainings, number of participants and topics % of acquired knowledge	At least 5 trainings for 100 participants More than 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/PPO/AJPP/MLSP/IO
4. Strengthening the operational and technical capacities of the NRM and IMSWC/CSW for efficient and effective exercising of their mandate in combating THB and IM.	1. All the necessary preconditions for efficient and effective realisation of NRM function are fully ensured.	Amending the MLSP Systematisation Act and reassignment of associates to support and coordination at the NRM's office	MLSP/IM-SWC/CSW Systematisation Acts – the situation in 2020	MLSP ----- IMSWC/CSW	2021-2025	Decision for appointment / reassignment	At least 1 associate is reassigned at the NRM Office for support and coordination.	MLSP/IMSWC/CSW
		1.2 Creating a Section to work with different categories of citizens, including VoT					IMSWC and CSW sections	
		1.3 Procurement of PMV and of IT equipment necessary for the needs of NRM for referral of identified VoT,	Situation in 2020	MLSP ----- IO	2021-2022	Specification of the procured and allocated material-technical means	At least 1 PMV and the necessary IT equipment are procured	MLSP Agency for Management of Confiscated Property IO
1.4 Identification of CA at a local level involved in the support, protection and resocialisation of theVoT that would require intensifying of the cooperation by signing agreements/memorandums of cooperation	Agreements/memorandums of cooperation from 2020	NC ----- Local self-government CA	2021-2025	Identified AC and number of concluded agreements/memorandums	At least 2 concluded Memorandums of cooperation with the identified CA	LC/CA		

5. Financial support for the CA working on the prevention, assistance, support and protection of VoT in order to enable effective exercising of their mandate.	1. Financial support is secured for the CAs working on the prevention, assistance, support and protection of VoT.	1.1 Drafting and submitting Information to the Government of RNM on the need and justification of the financial support for CA that deal with THB prevention, protection and VoT support within the Civil Sector Support Programme	Secured financial support in 2020	NC National Coordinator's Office	2021-2025 once a year	Submitted information to the Government of RNM	Secured financial support in 2021-2025	NC
		1.2 Financial support by the Government of RNM for the CA that work on prevention, assistance, support and protection of VoT	Number of awarded grants and the amounts of the most recently awarded grants	General Secretariat at the Government of RNM NC	2021-2025 once a year	Number of approved grants and the amounts of the awarded sums	Approved grants for AC in an amount at least equal to the amount of the most recently awarded grants	Government of RNM
6. Providing continued operability of the mobile teams for identifying PVoT among the vulnerable categories during the 2021-2025 period.	1. There is fully functional sustainability of the existing and newly established mobile teams in Strumica, Stip and Veles for efficient and effective exercising of their mandate.	1.1 Finding an appropriate model of budgeting of the mobile teams that would enable continued and sustainable development	Support for 5 MT by an EU project (2018-2019)	MOI/MLSP CA/IO	2021-2025	Decision/chosen model for financial support of the mobile teams Decision to set up a MT in Strumica, Stip and Veles List of mobile teams Size of the annual budget	Adopted decision on the financing model Financing 8 MT 10% increase of the annual budget	MOI/MLSP CA/IO

<p>7. Providing a new facility/premises for the operation of the Centre for Victims of Trafficking in line with the international standards.</p>	<p>1. There is a new fully functional facility for accommodating domestic and foreign PVoT and VoT that meets all the conditions in line with all the international standards, including providing for the gender sensitive needs of the victims as well as their sexual and reproductive health related needs.</p>	<p>Drafting an elaborated Request to the Government of RNM for allocating a facility/premises.</p>	<p>Report on the situation with the CVoT&VSV in 2018</p>	<p>General Secretariat at the Government of RNM NC/MOI/MLSP</p>	<p>2021</p>	<p>Number of the Act/Request Decision by the Government about allocating a facility/premises</p>	<p>Allocated facility/premises for the Centre for Victims of Trafficking of minimum 200 m²</p>	<p>Government of RNM MLSP</p>
<p>8. Ensuring preconditions for fully operational CVoT&VSV for efficient effective exercising of its mandate.</p>	<p>1. An annual budget is determined and allocated by the MLSP and full operation of the CVoT&VSV is enabled.</p>	<p>1.1 Preparing an annual budget proposal for the operation of CVoT&VSV</p>	<p>2020 Budget</p>	<p>MLSP CVoT&VSV</p>	<p>2021-2025</p>	<p>The amount of the determined budget at an annual level Annual report for the operation of the CVoT&VSV</p>	<p>Adopted and secured operation budget which is increased by 10% every year in comparison to the previous one</p>	<p>MLSP</p>
<p>9. Improving the capacities and the conditions at the Reception Centre for Foreigners for efficient and effective exercising of its mandate.</p>	<p>1. The capacities are increased, the conditions for accommodation and stay for foreigners, migrants and vulnerable categories of migrants are improved and they meet the needs related to the gender, age and specific needs of the vulnerable categories of persons as well as their sexual and reproductive health related needs in line with the international standards.</p>	<p>1.1. Building a new Reception Centre for Foreigners and its complete displacement in order to provide adequate accommodation for the vulnerable categories of persons, including the gender sensitive needs and the sexual reproductive health requirements in line with the international standards.</p>	<p>There is no newly constructed Reception Centre, 2020 Capacity, 2020 situation</p>	<p>MOI IO</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Decision/Construction project Implemented Decision for its dislocation Accommodation capacity</p>	<p>Completed construction of a Reception Centre for Foreigners 50% increased accommodation capacity</p>	<p>MOI</p>

10. Enhancing the role and the capacities of the LC for CTHBIM for the purpose of efficient and effective exercising of its mandate.	1. Financial support and sustainability of the LC is secured in the implementation of the LAP for CTHBIM.	1.1. Lobbying and organising meetings and round tables with the local councils and mayors about the role and the importance of LC for THB and IM for the citizens in order to ensure financial support for the LC by the local self-government	No meetings Number of existing LC in 2020 with secured financial support	NC Ministry of Local Self-government Local self-government	2021-2025	Number of meetings, round tables List of LC with secured financial support	At least 2 meetings held annually Five LC with secured financial support	Ministry of Local Self-Government Municipal Councils Mayor IO
	2. A LC for CTHBIM at the local self-government of Strumica is set up, and the capacities for effective exercising of their mandate are strengthened.	2.1 Preparing a decision for establishing a LC for CTHBIM at the local self-government of Strumica	7 LC established by 2019	NC Municipal Council	2021-2025	Decision for setting up a LC in Strumica	LC is set up in Strumica	None
		2.2 Electing a chairperson and members of the newly established LC	No chairperson and members of the Strumica LC in 2020	NC Municipal Council	2021-2022	Elected chairperson and members of the LC	The LCs chairpersons and members are chosen	None
		2.3 Organising a workshop for drafting a local action plan for CTHBIM	No organised workshop in 2020 No LAP in 2020	NC/LC IO	2021-2025	List of participants Ref. No. of the act of the local self-government for adoption of a local action plan	One workshop is held A local action plan is adopted	NC/Local self-government IO
		2.4 Organising basic and advanced trainings on THB and IM for the members of the newly established LC for CTHBIM	No training for LC Strumica in 2020	NC/LC IO	2021-2021	Number of conducted trainings and trained LC members % of acquired knowledge	At least one training on THB and IM for 20 members of LC is held More than 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	NC/LC CA/IO

Strategic goal 1.2: Coordinating structure								
11. Strengthening the coordinative role of the NC for CTHBIM and its transparency in the implementation of the 2021-2025 Strategy and the NAP for CTHBIM.	1. Ensured efficient and effective functional connection and coordination between the NC, NR, the Secretariat, the subgroup on children and LC.	1.1 Holding regular quarterly meetings of the NC, LC, the Secretariat and the subgroup on trafficking of children linked to the implementation of the 2021-2025 Strategy and NAP for CTHBIM, and the annual operational plans and LAP.	At least 1 meeting a year has been organised since 2017-2020	NC <hr/> Members of NC Secretariat/Subgroup on trafficking of children/LC	2021-2025	Minutes from the meetings of the NC/Secretariat/Subgroup on Children	10 meetings are held	None
	2. Ensured efficiency and effectiveness in the implementation of the 2021-2025 NAP for CTHBIM.	2.1 National Commission, Local Commission and Subgroup on Children prepare annual operational plans for the implementation of NAP for CTHBIM 2021-2025 and local action plans	Operational Plans are adopted for 2017-2020	NC <hr/> Secretariat, subgroup on trafficking of children Local Commission	2021-2025 On annual level	Prepared operational plans Minutes about the adopted operational plans	5 operational plans are prepared 5 minutes from the adopted plans	2021-2025 NC Budget
		2.2. Expansion of the membership of the Secretariat with representatives of: Chamber of Commerce of RNM, Organisation of Employers, Association of Trade Unions of RNM, Association of Journalists	Situation in 2020 in accordance with the list of the Secretariat members	NC <hr/> NC Office	2021-2025	Act of nominated representatives	Expanded list of participants until 2025	None
	3. Ensured transparency and accountability in the operation of NC and LC.	3.1 Public presentation of the Annual Report of NC and LC	One presentation in 2020	NC <hr/> NC/Secretariat/Subgroup on Trafficking of Children/LC	2021-2025	Report on the public presentation of the annual report in the media	5 public presentations until 2025	NC/LC/IO

11. Strengthening the coordinative role of the NC for CTHBIM and its transparency in the implementation of the 2021-2025 Strategy and the NAP for CTHBIM.	3. Ensured transparency and accountability in the operation of NC and LC.	3.2 Publishing the annual report of NC, NR and LC in Macedonian, Albanian and English languages on the web site of NC	Web post of the 2019 report in 2020 on NC web site	NC _____	2021-2025	Posting annual reports	5 annual reports are posted	NC
		3.3 Ensuring operability/regular updating of the web site of NC	Number of posts in 2020	MOI _____				

Strategic goal 1.3: Legal and regulatory framework

12. Harmonisation of the national legal framework for prevention and CTHBIM in line with the international legal instruments and standards.	1. Ensured full harmonisation of the national legal framework with the international legal instruments and standards for prevention of THB and IM, prosecution of perpetrators and securing the rights of the victims	1.1 Draft amendments to the Criminal Code of RNM in Article 418a and 418d amending the minimum envisaged sentence from 4 to 5 years and from 8 to 10 years of imprisonment respectively.	No proposal for amendment in 2020	NC/MoJ MOI	2021-2022	Amendments to the Criminal Code of RNM Official Gazette of RNM	Adopted proposal for amending the CC Adopted amendments to the CC of RNM	NC/MoJ
		1.2 Draft amendments to the Criminal Code of RNM in connection to the provisions in Art. 121 Par. 4 and 5 from the Law on Foreigners in which a foreigner-victim of trafficking upon reflection/decision and until a temporary stay based on their status of VoT is approved can be accommodated at CVoT&VSV	No proposal for amendment in 2020	NC/MoJ MOI				

12. Harmonisation of the national legal framework for prevention and CTHBIM in line with the international legal instruments and standards.	1. Ensured full harmonisation of the national legal framework with the international legal instruments and standards for prevention of THB and IM, prosecution of perpetrators and securing the rights of the victims	1.3 Harmonisation and revising of the SOP on THB; SOP on UFC and SOP on VCF in line with the national legal framework with the international instruments	No proposal for revision in 2021	NC _____ NC/IO/CA	2021-2022	Proposal for amending/revision of documents SOP on THB; SOP on UFC; and SOP on VCF	Submitted proposal for revision (2021) Adopted documents (2022-2023)	NC
		1.4 Adoption of the Law on Compensation of Victims of Violence, including VoT	Draft Version in 2020	MoJ _____ NC/IO/CA	2021	Official Gazette of RNM	Adopted Law	MoJ
		1.5 Setting up a Fund for Compensation of Victims of Violence, including VoT, regardless of their nationality or immigrant status	No Fund in 2020	MoJ-Ministry of Finance _____ NC/IO/CA	2021	Decision/Act for setting up a Compensation Fund	Compensation Fund is set up The size of the Fund's budget is determined	MoJ-Ministry of Finance
		1.6 Training for strengthening the capacities of judges, public prosecutors and legal representatives of the VoT for effective exercising of the right to compensation	No training for effective ensuring of the right to compensation in 2020	AJPP _____ IO	2021-2025	No. of trainings List of participants % of acquired knowledge	5 trainings for judges, public prosecutors and legal representatives of the VoT for effective exercising of the right to compensation are conducted (at least 30% of the participants to be women) More than 70% of the participants provide correct answers to the questionnaire after the training	AJPP

Strategic goal 14: International cooperation

13. Establishing and strengthening the international cooperation and coordination among the relevant state institutions and CA in the field of THB and IM.	1. Expanded and strengthened international cooperation of the governmental institutions and CA in the field of THB and IM.	1.1 Analysis of the established political cooperation and identification of the countries and international organisations with which agreements/memorandums of cooperation need to be signed	No analysis of the countries and international organisations with which there is established cooperation - 2020	MFA/NC/ MOI/MoJ/MLSP CA/IO	2021- 2025	Report on the established situation in regard to the level of political cooperation and identified countries/organisations with which agreements/protocols should be signed	Conducted analysis	MFA/NC/ MOI/MoJ/ MLSP CA/IO
		1.2 Concluding protocols among countries – parties to the Vienna Convention about setting up joint investigation teams	Situation in 2020	NC/MOI/MoJ <hr/> NC/PPO/PSB	2021- 2025	No. of concluded protocols and countries	4 signed protocols	MFA/PPO/ MOI/MoJ
		1.3 Concluding readmission agreements and protocols for implementation with the EU countries	Situation in 2020	MOI/MFA <hr/> NC	2021- 2025	N	Four signed protocols and readmission agreements	MOI/MFA
		1.4 Ensuring continuity of the membership in the regional network of THB coordinators and expansion of the regional initiatives	Number of meetings in 2020	MARRI/ICMPD/ IOM <hr/> NC	2021- 2025 At least two meetings a year	Reports on held regional meetings Number of new proposed initiatives	10 reports drafted At least 2 proposed initiatives	NC MARRI ICMPD IOM

13. Establishing and strengthening the international cooperation and coordination among the relevant state institutions and CA in the field of THB and IM.	1. Expanded and strengthened international cooperation of the governmental institutions and CA in the field of THB and IM.	1.5 Regional initiatives and participation in and maintenance of regional networks of governmental institutions and CA in the area of THB and IM	Situation in 2020	CA/IO NC	2021-2025	Number of initiatives Number of governmental institutions, international organisations and CA involved in regional networks Number of projects involving CA	At least 1 initiative proposed annually At least 1 governmental institution and 1 CA involved in regional networks	CA/IO
		1.6 Continued cooperation with Albania, Kosovo and Montenegro in the application of the unified SOPs on transnational management of THB cases	Situation in 2020	NC MOI/MLSP	2021-2025	Number of THB cases using the unified SOP	Applicability in all the cases at an annual level where SOP could be applied	NC/MOI MLSP
Strategic goal 1.5: Information management, monitoring and evaluation								
14. Enhancing and strengthening the system of collection, management, monitoring and evaluation of the collected information and data.	1. The collection and the analysis of valid and measurable information and data about the implemented activities envisaged in the annual operational plan for the implementation of the NAP for CTHBIM are ensured.	1.1 Completing and submitting to the Secretariat a Form for monitoring the undertaken activities in line with the annual operational plan for implementing 2021-2025 NAP for CTHBIM by the relevant institutions, CA and IO.	Situation in 2020	NC Secretariat of the National Commission/Subgroup on Combating Trafficking in Human Beings	2021-2025	Developed form Number of submitted forms for monitoring the undertaken activities Number of implemented activities	Developed form Ensured grounds for data collection	None

14. Enhancing and strengthening the system of collection, management, monitoring and evaluation of the collected information and data.	1. The collection and the analysis of valid and measurable information and data about the implemented activities envisaged in the annual operational plan for the implementation of the NAP for CTHBIM are ensured.	1.2 Drafting and submitting to NC a quarterly report with quantitative and qualitative data and information about the undertaken activities in line with the annual operational plan for implementation of 2021-2025 NAP for CTHBIM	No quarterly reports for 2017-2020	NC The Secretariat of the National Commission	2021-2025	Number of drafted and shared quarterly reports	At least 4 reports annually	None
		1.3 Revision of the Form for monitoring the undertaken activities in line with the operational plan and NAP	2020 Monitoring Form	NC National Coordinator's Office	2021	Revised 2020 Form	Revised and updated monitoring form	None
	2. The performance level in the implementation of the activities and policies envisaged in the annual operating plan and NAP for CTHBIM is assessed.	2.1 Organising annual overview of the implemented activities and policies envisaged in the annual operational plan and NAP for CTHBIM	Situation in 2020	NC Secretariat of the National Commission/Subgroup on Combating Trafficking in Human Beings	2021-2025	Number of organised workshops Established level of implementation of the NAP's planned activities at an annual level (fully implemented, partially implemented, not implemented)	The overview of the implemented activities is shown in the annual NC report Drafted report about the level of implementation of the envisaged activities	NC IO

14. Enhancing and strengthening the system of collection, management, monitoring and evaluation of the collected information and data.	3. Efficient monitoring and assessment of the efficiency and effectiveness of the envisaged strategic goals and priorities of the 2021-2025 Strategy and NAP	3.1 Preparing independent assessment of the efficiency and effectiveness of the 2021-2025 Strategy and NAP implementation	Report providing an overview of the Strategy and NAP's implementation	NC CA/IO	2025	Assessment is conducted by an independent assessor	Submitted report on the conducted assessment with relevant findings and recommendations	NC/IO
15. Survey of the situation with THB and IM, determining the manifestations and trends of the THB and IM phenomenon at a national level, and especially trafficking of children for the purpose of sexual and labour exploitation, forced marriages and forced begging, aimed at monitoring and evaluation of the national policies.	1. The situation, the manifestations and the trends of THB/trafficking of children and IM in RNM is established with special focus on the children, their sexual and labour exploitation and forced marriages.	1.1 Conducting a survey for the purpose of: -analysing the situation with THB/trafficking of children -establishing the trends, manifestations and characteristics of THB and IM, -establishing the THB and IM vulnerability and risks, -establishing the effects from the policies implemented by NC in the area of demand reduction	Established situation in 2020	NC/MOI MLSP/SLI CA/IO	2021-2025	Number of conducted surveys, analyses, reports and the recommendations	At least 3 surveys are conducted	NC/MOI MLSP CA/IO
16. THB and IM threat analysis and risk management in RNM.	1. The THB and IM threats are established, and measures and activities for the calculated risk management and dealing with the identified threats are envisaged.	1.1 Conducting threat analysis and risk management related THB and IM in RNM	Analysis of the situation in 2020	NC/MOI MLSP/SLI CA/IO	2021-2025	Report on the conducted analysis with identified threats and Risk Management Plan	Drafted and conducted analysis of the identified threats and risk management plan with special emphasis on the vulnerability of women and girls	NC/MOI MLSP CA/IO

Strategic area 2:PREVENTION

Strategic goal 2.1:Identifying the reasons for the trafficking in human beings/children and illegal migration

17. Establishing the reasons for trafficking in human beings/children and illegal migration in RNM and risk groups identification	1. The reasons/incentives and factors of appeal for emerging of trafficking in human beings/ of children, illegal migration and the vulnerable categories at high risk, and especially of street children including unaccompanied children within the mixed migrant flows are established.	1.1 Conducting a survey in order to establish the reasons for the trafficking in human beings/children, illegal migration and identification of the vulnerable categories at high risk in order to develop a profile of the vulnerable category of persons/ persons at high risk	Status in 2020	NC/MLSP CA/IO	2021-2025	Number of conducted surveys a year	At least 1 survey annually with special emphasis on women and girls' vulnerability	NC/MLSP CA/IO
		1.2 Regional survey to identify the risks brought by the THB/ IM, trafficking of children and the vulnerable categories of persons, and especially children on the move for the purpose of begging, including the unaccompanied children within mixed migration flows for the purpose of developing a regional profile of the vulnerable category of persons/ persons at high risk	Comparative surveys on this topic from 2017-2020	NC/ Regional network of coordinators, MARRI CA/IO	2021-2025	Number of conducted regional surveys	At least 1 regional survey annually with special emphasis on women's and girls' vulnerability	NC Regional network of coordinators, MARRI CA/IO

Strategic goal 2.2: Strengthening the capacities for implementation of preventive activities

18. Strengthening the human, financial and technical capacities of the competent state institutions and CA for prevention of THB/trafficking of children and youth.	1. The employees in the education system and pre-school institutions in RNM are trained for preparation and conducting trainings for pupils/students on THB, especially trafficking of children and youth.	1.1 Reviewing and implementing the existing programmes for prevention of THB/trafficking of children and youth in primary, secondary and higher education	2020 Programmes for prevention of THB/trafficking of children and youth in primary, secondary and higher education	MOI In cooperation with MES/BDE/schools/municipalities CA/IO	2021-2025	Reviewing the training programmes annually Number of participants % of acquired knowledge	Revised programmes At least 200 participants out of whom at least 30% are women At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MES/BDE/NC, NC CA/IO
		Training of the teaching staff about the reasons, manifestations and the consequences of THB/trafficking of children and youth	Number of trainings and trained persons in 2020	MOI In cooperation with MES/BDE/schools and municipalities CA/IO	2021-2025	Number of conducted trainings and number of trained individuals increased by 10% in comparison to 2020. % of acquired knowledge	At least 10 trainings for 250 participants out of whom at least 30% are women. At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MES-BDE CA/IO
	2. The primary/secondary school pupils and university students are better familiarised with THB, its manifestations with special emphasis on the risk from internet abuse as means for recruiting for the purpose of human trafficking and labour and sexual exploitation or child pornography.	2.1 Organising trainings/round tables for primary and secondary school pupils about THB/trafficking of children, their manifestations with special emphasis on the risk from internet abuse as means for recruiting for the purpose of human trafficking and labour and sexual exploitation or production and distribution of child pornography.	Number of trainings and trained persons in 2020	MOI In cooperation with MES/BDE/schools and municipalities MLSP CA/IO	2021-2025	Number of conducted trainings and number of trained individuals increased by 10% in comparison to 2020 Pre-posttraining knowledge evaluation report	10 trainings are conducted for 250 participants out of whom at least 30% are women At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MES-BDE/NC/MLSP CA/IO

18. Strengthening the human, financial and technical capacities of the competent state institutions and CA for prevention of THB/trafficking of children and youth.	3. Professionals from the public institutions for social protection of children at high risk and institutions for children without parents and parental care are trained about the risks and the consequences, from THB/trafficking of children.	3.1 Continued trainings about prevention of THB/trafficking of children for the professional services of the public institutions for social protection of children at high risk and institutions for children without parents and parental care.	Number of trainings and trained persons in 2020	MLSP CA	2021-2025 At least one a year	10% increase in the number of trainings and trained professionals % of acquired knowledge	Each year 10% more trainings and participants in comparison to the previous one At least 30% female participants at the trainings At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSP CA/IO
		3.2 Preparing information material adapted to the age and the needs of the vulnerable categories of children at high risk of THB/trafficking of children.	No information material for children (2020)	MLSP CA	2021-2025	Developing information material	Developed and distributed information material	MLSP CA/IO
	4. Health professionals from the public and private health-care institutions are informed about the forms of THB/trafficking of children and the indicators in order to be able to recognise the PVoT and to report them to the competent institutions.	4.1 Organising trainings for THB prevention and strengthening the capacities of the health professionals to recognise and identify the PVoT using the VoT identification indicators	Number of trainings and trained persons in 2020	MoH/MLSP CA	2021-2025	Number of conducted trainings and trained health professionals. Number of identified and reported PVoT/VoT	At least two trainings annually for 50 participants out of whom at least 30% are women. At least two PVoT/VoT identified and reported annually	MoH/ MLSP CA/IO

19. Strengthening the capacities of the media and media professionals regarding the manifestations of THB/trafficking of children and IM, especially the vulnerable categories so that when reporting about THB/IM cases to have in mind the difference between the THB and IM, the sensitivity of THB and VoT cases and to avoid their secondary victimisation.	1. The media and media professionals are trained and sensitised about the differences between THB and IM, the consequences from VoT exploitation, and especially about the children-VoT and the vulnerable categories of migrants for the purpose of sensitive reporting about VoT and VoT's rights.	1.1 Trainings about THB and its forms, respect of the rights and protection of the identity of the victims as part of the media reporting and investigative journalism about THB and IM cases	Situation in 2020	NC/MLSP/MOI CA/IO, media outlets	2021-2025 At least one training a year	Number of trainings and trained editors and journalists % of acquired knowledge Number of media articles on THB	At least three trainings for 45 participants out of whom at least 30% are women. At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training. At least 2 articles annually	NC/MLSP/MOI CA/IO
		1.2 Organising investigative journalism award competition for stories on THB/trafficking of children and IM	The last published competition advertisement	NC CA/IO	2021-2025	Number of organised award competition advertisements	At least one award competition is organised a year	NC CA/IO
Strategic goal 2.3: Public awareness raising and education								
20. Public awareness raising about THB/trafficking of children and IM, manifestations and risks	1. The general public, and especially the young population is informed, and they become aware and able to recognise THB/trafficking of children and IM manifestations and risks.	1.1 Organising activities/events/media campaigns for the purpose of marking: - 30 th July, World Day against Trafficking in Persons, - 18 th October – European Anti-trafficking Day, - 2-9 December, Week against Trafficking in Persons	Situation in 2020	NC CA/IO	2021-2025	Number of organised events and conducted media campaigns.	At least one event/campaign annually	NC CA/IO
		1.2 Conducting an online survey examining the awareness of the general population, and especially of the young population about the phenomenon of THB/trafficking of children and IM, the risks and the consequences.	The status of the last survey	NC/ CA/IO	2021 and 2023	Report on the established level of awareness among the target groups	Two online surveys are conducted, and reports are drafted	NC/ CA/IO

21. Awareness raising among the identified vulnerable categories of persons, including the vulnerable categories of migrants and asylum seekers as PVoT about THB, its manifestations, risks and prevention.	1. Increased awareness among all identified vulnerable categories of persons as PVoT to be able to recognise THB/trafficking of children, their manifestations, risks and consequences.	Organising information sessions for the identified vulnerable categories of persons among whom also the street children and their parents about THB, its manifestations and risks and prevention	Situation with the identified vulnerable categories in 2020	MLSP/SLI IMSWC/CSW Mobile teams, LC CA	2021-2025	Number of organised sessions	At least 2 meetings a year	MLSP/SLI IMSWC/ CSW Mobile teams LC CA/10
		1.2 Informing the identified vulnerable categories at the reception centres, the centre for asylum seekers and their parents about THB, its manifestations and risks and prevention and distribution of information materials in different languages.	Situation in 2020	MLSP/IMSWC/ CSW/MOI/Mobile teams CA	2021-2025 continued	Number of received calls on the SOS line and given advice. Number of informed identified vulnerable categories Developed and distributed information material	At least 100 informed identified persons belonging to vulnerable categories out of whom at least 30% are women. Information material developed and distributed at least once a year	MLSP/ IMSWC/ CSW/MOI/ Mobile teams CA/10
		1.3 Determining the annual budget for the SOS line for THB that would secure its full operability.	Concluded memorandum of cooperation for the operation of the SOS line. Total number of active days in 2020 Size of the allocated budget in 2020	NC/MLSP CA	2021-2025 Non-stop 24/7/365	Number of working days Number of given advices Size of the annual budget	365 working days At least 100 advices given on the SOS line 100% covered budget	MLSP CA/10

21. Awareness raising among the identified vulnerable categories of persons, including the vulnerable categories of migrants and asylum seekers as PVoT about THB, its manifestations, risks and prevention.	2. The potential job seekers abroad and users of the "Work and Travel" programme are informed about the manifestations of THB/trafficking of children in order to recognise the THB risks with emphasis on the risks of labour and sexual exploitation.	2.1 Organising national campaigns and trainings and providing information material intended for potential job seekers abroad and the users of the "Work and Travel" programme to be informed about THB, its forms and the risks of labour and sexual exploitation. Organising trainings for students planning to use the "Work and Travel" Programme to recognise the THB risks with emphasis on THB for labour and sexual exploitation.	Situation in 2020	MLSP/ESARNM Authorised employment mediation agencies Travel Agencies CA/IO	2021-2025	Number of conducted campaigns and the target groups Number of organised trainings and informed job seekers and students Information material distribution	At least one campaign a year At least 10 trainings for 200 participants out of whom at least 30% are women Developed and distributed material at an annual level	MLSP/ESARNM Authorised employment mediation agencies Travel Agencies CA/IO
	3. The RNM's MFA/DMCP staff is familiarised with the manifestations of THB/IM and the at-risk categories of persons, the PVoT/VoT's profile, so that in case of a contact to be able to recognise them and to protect them.	3.1. Training of representatives of RNM's DMCPa authorised to issue visas for entering RNM, about THB, its manifestations and how to recognise the vulnerable categories of persons and to distribute information material.	Number of organised trainings, trained persons and distributed information material in 2020	NC/MFA CA	2021-2025	Number of conducted trainings Number of identified and referred PVoT/VoT	At least 1 training a year At least two identified and referred PVoT/VoT annually	NC/MFA CA/IO
Strategic goal 2.4: Reducing the vulnerability								
22. Enhancing the existing and finding efficient and effective mechanisms for reducing the reasons for vulnerability as a risk factor of THB/trafficking of children and IM.	1. The socioeconomic situations that are the reason for the vulnerability are identified as a risk factor for THB and IM.	1.1. Conducting a survey in order to establish the reasons for vulnerability that could be a risk factor for THB and IM.	Statistics in 2020	MLSP State Statistical Office	2021-2023	Conducted survey	Prepared and submitted survey report	MLSP CA/IO

22. Enhancing the existing and finding efficient and effective mechanisms for reducing the reasons for vulnerability as a risk factor of THB/trafficking of children and IM.	2. Administrative, economic and social measures are undertaken focusing on the vulnerable categories of persons for the purpose of reducing THB vulnerability.	2.1 Drafting a Programme of Economic and Social Measures for assistance and support of the identified vulnerable categories in order to reduce the cause of vulnerability.	Last Status Report	MLSP ----- IO	2021-2025	The Programme with the detailed measures and activities, the timeframe for its implementation and budget are prepared	Drafted Programme Type of social measures provided to the identified vulnerable categories of persons	MLSP IO
		2.2 Increasing the number of trained professionals within the framework of the existing services for the protection of children and capacity building for intervening in cases of neglect, abuse and violence against children.	Situation in 2020	MLSP ----- IMSWC	2021-2025	Number of organised trainings and trained persons Number of identified and referred vulnerable categories	At least 30 assigned professionals At least 10 trainings for 200 participants out of whom at least 30% are women At least 10 persons identified and referred as vulnerable categories	MLSP
		2.3 Continued life skills education incorporated in the school curricula, and primarily introducing this measure in the small group homes, the foster families and correctional facilities.	None	MLSP/MES/BDE/MoJ CA	2021-2025	Drafting curricula Number of trainings and number of involved vulnerable categories of persons	Drafted curricula At least 1 training a year for at least 20 vulnerable persons	MLSP/ MES/BDE/ MoJ CA/IO

22. Enhancing the existing and finding efficient and effective mechanisms for reducing the reasons for vulnerability as a risk factor of THB/trafficking of children and IM.	2. Administrative, economic and social measures are undertaken focusing on the vulnerable categories of persons for the purpose of reducing THB vulnerability.	2.4 Improving the registration system of unregistered children at high risk, by undertaking adequate administrative measures for the purpose of enabling access to social protection and access to education	Statistics about the children at risk that were not registered as of 2020	MOI/MoJ-Office for Management of Registers of Births, Marriages and Deaths/MLSP MoH MES/BDE/schools and municipalities CA/IO	2021-2025	Number of children whose births are registered Number of registered children with health insurance who receive social assistance and support Number of registered children attending school	At least 10 children a year At least 80% of the registered children At least 80% of the registered children	MOI/MoJ-Office for Management of Registers of Births, Marriages and Deaths/MLSP/MoH MES/BDE CA/IO
		2.5 Improving the process of registration and reception of the vulnerable categories of migrants, including the asylum seekers, as well as the assistance and the support for the purpose of reducing their THB and IM vulnerability and risk	Situation in 2020	MOI/MLSP CA/IO	2021-2025	Undertaking measures for reducing the vulnerability of the registered vulnerable categories of migrants, asylum seekers	Informing at least 50% of the registered vulnerable categories of migrants, asylum seekers	MOI/MLSP CA/IO
		2.6 Conducting continued trainings on non-discrimination, gender equality and gender based violence	Number of conducted trainings in 2020	MLSP CA/IO	2021-2025	Number of trainings per year	At least 2 trainings a year	MLSP CA/IO

Strategic goal 2.5: Demand reduction

23. Awareness raising among the potential users of services that encourage VoT exploitation, about the consequences for the victims and the sanctioning of the actions.	1. Raised awareness about the consequences from THB for the victims as well about the sanctions in case of using services provided by VoTs.	1.1 Organising campaigns for awareness raising among the public about the detrimental consequences from using any kind of services from VoT, as well as about the sanctioning of using VoT services	No campaigns for awareness raising among the public about the detrimental consequences from using services from VoT in 2020	NC/MLSP/MOI CA	2021-2025	Number of organised campaigns and distributed information material	At least 2 campaigns conducted in 2021-2025	NC/MLSP/MOI CA/IO
		1.2 Information sessions with the chambers of commerce, the organisation of employers and the Managers-Entrepreneurs Club for the purpose of awareness raising about THB and VoT exploitation especially labour exploitation in the labour supply chain	None	NC/MLSP/SLI Chambers of Commerce CA	2021-2025	Number of organised sessions, involved organisations/associations and chambers	At least 2 information sessions a year	NC/MLSP/SLI Chambers of Commerce CA/IO
		1.3 Drafting and signing a Code of Ethics for full prohibition of using VoT services	None	NC/MLSP <hr/> Chambers of Commerce CA	2021-2022	Drafted and signed Code of Ethics Number of organisations that signed the Code of Ethics	Signed Code of Ethics At least 30 organisations	NC/MLSP Chambers of Commerce CA

23. Awareness raising among the potential users of services that encourage VoT exploitation, about the consequences for the victims and the sanctioning of the actions.	2. Increased number of identified, charged and convicted users of VoT services with deterring sentences	2.1 Strengthening the capacities of UCTHBMS/NUCMSTHB for implementing proactive criminal investigations into THB aimed at securing evidence for each user of VoT services for the purpose of their prosecution and conviction	Number of prosecuted users of VoT services in 2020	MOI/PPO/Court UCTHBMS	2021-2025	Number of conducted criminal investigations into THB Number of users that have been reported, criminally charged and convicted and the type and length of the sentence	At least 10 investigations a year At least 10 persons reported a year who are criminally charged and convicted	MOI/ UCTH- BMS/ NUCM- STHB/ PPO/Court
---	---	---	--	--------------------------	-----------	---	---	--

Strategic area 3: IDENTIFICATION AND REFERRAL

3.1. Strengthening the capacities for timely and efficient detection and identification

24. Enhancing the capacities and opportunities of the competent institutions for timely and efficient detection and identification of PVoT and VoT with special focus of children-VoTs	1. An overall, multi-disciplinary and proactive approach is used in the identification of PVoT and VoT with special focus of children-VoTs.	1.1 Training for efficient use of the PVoT and VoT identification indicators and of the SOPs for dealing with PVoT and VoT and of the SOPs for dealing with UFC	Status in 2020	MOI/MLSP/NRM/ SLI LC/Mobile teams CA	2021-2025	Number of trainings about efficient use of the indicators Number of identified PVoT/VoT	At least 1 training a year At least 7 VoT a year/at least 80 PVoT a year	MOI/ MLSP/ NRM/ LC/Mobile teams CA
		1.2 Applying proactive methods based on criminal intelligence in detecting and identifying PVoT and VoT	Status in 2020	MOI DSOSC/UCTH- BMS/CIAD	2021-2025	Number of identified PVoT and VoT by NUCM-STHB	At least 5 VoT a year/at least 20 PVoT a year	MOI/ CIAD/ UCTHBMS
		1.3 Organising basic and advanced trainings for police officers from MOI at central/regional/local level about using indicators and proactive methods for early detection and identification of PVoT and VoT	Number of trained police officers in 2020	MOI / 8 SIA/RC for BA at a regional level and police stations at local level / IO/CA	2021-2025	Number of conducted trainings Number of trained persons % of acquired knowledge	At least 10 trainings for 150 participants out of whom at least 20% are women At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI / 8 SIA/RC for BA at a regional level and police stations at local level

24. Enhancing the capacities and opportunities of the competent institutions for timely and efficient detection and identification of PVoT and VoT with special focus of children-VoTs	1. An overall, multi-disciplinary and proactive approach is used in the identification of PVoT and VoT with special focus of children-VoTs.	1.4 Training of social workers on the use of the PVoT/VoT identification indicators by applying a proactive approach for their identification and referral	Number of trained social workers in 2020	MLSP-NRM MOI CA	2021-2025	Number of conducted trainings and trained persons % of acquired knowledge	At least 10 trainings for 50 participants out of whom at least 30% are women At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	ML-SP-NRM MOI CA/IO
		1.5 Specialised training for the mobile teams for using a proactive approach for early identification of PVoT/VoT	Number of trainings in 2020	MOI/MLSP NC/LC	2021-2025	Number of conducted trainings % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/MLSP CA/LC/IO
		1.6 Continued trainings of the labour inspectors especially of the newly employed junior labour inspectors	Number of trainings in 2020	MLSP/SLI CA/IO	2021-2025	Number of conducted trainings % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSP/SLI CA/IO
	2. Proactive approach is used in the identification of PVoT and VoT among the vulnerable categories of migrants/refugees, asylum seekers focusing on UFC in line with SOP for UFC.	2.1 Advance training on the use of proactive approach and of the indicators for early identification and referral of PVoT and VoT in the mixed migrant flows	Number of trainings in 2020	MOI/MLSP/NRM/ CA	2021-2025	Number of conducted trainings % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/ MLSP/ NRM/ CA/IO

25. Involving more public institutions/agencies and CA in the detection and initial/preliminary identification of PVoT/VoT.	1. Increased number of public institutions/agencies and CA and their active involvement in the detection and initial/preliminary identification of PVoT/VoT	1.1 Basic and advanced training for labour inspectors from SIL in THB for efficient use of the PVOT/VOT identification indicators and SOP for dealing with VoT in order to identify labour and sexual exploitation	Number of trainings in 2020	MLSP-NRM/SIL/ MOI CA	2021-2025	Number of conducted trainings % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	ML-SP-NRM/ SIL/ MOI CA/IO
		1.2 Establishing internal procedure at SIL so that the labour inspectors if while performing their duties recognise / there is reasonable suspicion based on the circumstances that a person is PVoT to immediately report to a contact point at ECTHBIM at MOI	Rulebook for the operation of SIL from 2020	MLSP/SLI MOI/IO/CA	2021-2025	Act on the established procedures Number of reported cases	Adopted Act on the established procedures At least 2 reported cases annually	MLSP/SLI
		1.3 Information sessions with the Association of Trade Unions and the Chamber of Commerce of RNM for the purpose of familiarisation with the THB manifestations, its recognition, reporting and prevention measures	None	MLSC-NRM/MOI CA/Association of Trade Unions and Chambers of Commerce	2021-2025	N	At least one information session a year	MLSC-NRM/MOI CA/IO/Association of Trade Unions and Chambers of Commerce

25. Involving more public institutions/agencies and CA in the detection and initial/preliminary identification of PVoT/VoT.	1. Increased number of public institutions/agencies and CA and their active involvement in the detection and initial/preliminary identification of PVoT/VoT	1.4 Specialised training for CA that work with THB and who are part of the mobile teams using the PVoT/VoT identification indicators and SOP for dealing with PVoT/VoT	Number of conducted trainings for CA from 2020	MLSP/NRM/MOI CA	2021-2025	Number of conducted trainings % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSP/ NRM/MOI CA
	2. Strengthened capacities of the professionals working at the reception centres, the Reception Centre for Foreigners and the Centre for asylum seekers for dealing with vulnerable categories of migrants, especially UFC, including the asylum seekers for the purpose of initial/preliminary identification of PVoT/VoT.	2.1 Organising inter-sectoral training for the professionals for efficient use of the PVOT/VOT identification indicators among migrants/refuges and especially among UFC and effective use of SOP for UFC and VCF	None	MOI/MLSP/NRM/ CA	2021-2025	Number of conducted trainings % of acquired knowledge	At least 2 trainings a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/ MLSP/ NRM/ CA/IO
	3. The MFA's staff working at the DMCP of RNM are trained to recognise and initially/preliminary identify PVoT/VoT among those applying for visa to enter RNM.	3.1 Training of the MFA staff at the DMCP of RNM about the indicators for recognising and identifying PVoT/VoT	None	MFA NC/MOI	2021-2025	Number of conducted trainings % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MFA NC/MOI CA/IO

Strategic area 4: DIRECT ASSISTANCE, PROTECTION, INTEGRATION AND VOLUNTARY RETURN OF VoT/MIGRANTS

4.1. Providing full protection, direct assistance for reintegration and voluntary return of VoT/migrants in line with the international standards

26. Providing full protection and assistance to identified PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants at high risk of THB, including the asylum seekers at risk of THB in line with the international standards.	1. CVoT&VSV meet all the criteria in line with the international standards for accommodation of VoT and PVoT and the human capacities of the MLSP-HRM/IMSWC Skopje are strengthened in regard to providing assistance, protection and support to PVoT and VoT at CVoT&VSV with special focus on the children who are PVoT and VoT.	1.1 Improving the accommodation capacities, material technical means and conditions and conditions at CVoT&VSV for safe accommodation, assistance and support of all the categories of identified VoT and PVoT having in mind the special needs based on their gender, age, disability, addiction disorders and providing for their sexual and reproductive health.	Situation in 2020	MLSP CA	2021-2025	CVoT&VSV capacities according to categories of persons Number of accommodated persons according to categories Type of provided support and assistance	Expend capacity of the Centre Increased number of accommodated persons in comparison to 2020 Revised/developed support and assistance programmes	MLSP/MOI
		1.2 Increasing the number of trained social workers within the IMSWC Skopje, for the purpose of fully responding to the needs of VoT and PVoT at CVoT&VSV in line with the 24/7 principle	Number of engaged social workers in 2020	MLSP-NRM/IM-SWC Skopje MOI/CA	2021-2023	Number of selected and trained social workers at IM-SWC Skopje	At least five social workers trained and engaged at CVoT&VSV annually	MLSP
		1.3 Advanced training for the social workers and representatives of CA working at CVoT&VSV to work with high risk categories of PVoT and VoT with special focus on the children, including addicts and persons with disabilities	Number of staff in 2020	MLSP-NRM/IM-SWC Skopje CA	2021-2025	Number of organised trainings and trained staff % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	ML-SP-NRM/IMSWC Skopje CA

26. Providing full protection and assistance to identified PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants at high risk of THB, including the asylum seekers at risk of THB in line with the international standards.	1. CVoT&VSV meet all the criteria in line with the international standards for accommodation of VoT and PVoT and the human capacities of the MLSP-HRM/IMSWC Skopje are strengthened in regard to providing assistance, protection and support to PVoT and VoT at CVoT&VSV with special focus on the children who are PVoT and VoT.	14 Training of the staff at CVoT&VSV for the purpose of awareness raising about gender based violence and THB	Number of staff in 2020	MLSP-NRM/IMSWC Skopje CA	2021-2025	Number of conducted trainings and trained staff % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSP-NRM/IMSWC Skopje CA
	2. Strengthened capacities of the professional staff at the CVoT&VSV and at the Reception Centre for Foreigners for efficient and effective exercising of their mandate.	2.1. Drafting/ updating the programmes-modules for training of the staff at the CVoT&VSV and RCF	Curricula from 2020	MLSP/NRM/MOI CA/IO	2021-2023	Developed programmes-modules	New programmes-modules for training developed and adopted by NC	MLSP/NRM/MOI ----- CA/IO
		2.2. Organising multidisciplinary trainings for the staff at CVoT&VSV and at the Reception Centre for Foreigners (RCF) for working with VoT and vulnerable categories at high risk of THB.	Number of trainings and trained persons in 2020	MLSP-NRM/MOI CA/IO	2021-2025	Number of trainings and trained persons % of acquired knowledge	At least 2 trainings a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSC-NRM/MOI CA/IO
		2.2. Organising multidisciplinary trainings for the staff at CVoT&VSV and at the Reception Centre for Foreigners (RCF) for working with VoT and vulnerable categories at high risk of THB.	Number of trainings and trained persons in 2020	MLSP-NRM/MOI CA/IO	2021-2025	Number of trainings and trained persons % of acquired knowledge	At least 2 trainings a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSC-NRM/MOI CA/IO

26. Providing full protection and assistance to identified PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants at high risk of THB, including the asylum seekers at risk of THB in line with the international standards.	2. Strengthened capacities of the professional staff at the CVoT&VSV and at the Reception Centre for Foreigners for efficient and effective exercising of their mandate.	2.3. Preparing information material about the rights of the PVOT/VOT, vulnerable categories of migrants in different languages and handing them out immediately after their accommodation at the CVoT&VSV/RCF	Situation in 2020	MOI/MLSP-NRM/CA/IO	2021-2025	Number of prepared and handed out information material	At least once a year info-material is produced and distributed	MOI/MLSP-NRM/CA/IO
		2.4. Organising training for the guardians of the children-VoT, UFC and migrants.	Situation in 2020	MLSP-NRM CA/IO	2021-2025	Number of trainings and trained persons % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSP-NRM CA/IO
	3. PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants and other categories of migrants are informed in a language that they understand about their rights and obligations, and they are provided with legal aid and support.	3.1 Providing legal aid and support by a legal representative in the procedures for granting temporary stay based on their status as identified VoT and representation of the VoT in the CP as witnesses/injured parties and in a procedure for compensation of non-pecuniary damages.	Number of cases in 2020	NC/MLSP/MOI CA/IO	2021-2025	Number of cases in which legal aid was provided Number of claims for compensation of non-pecuniary damages.	All the cases that required legal aid are granted free legal aid At least two claims for compensation of non-pecuniary damages.	MP/MLSP/MOI CA/IO
		3.2 Building a roster/list, selecting lawyers/legal representatives of VoT in criminal and civil law proceedings.	List of legal representatives in 2020	MoJ/MLSP Bar Association of RNM CA	2021-2022	Selected lawyers/legal representatives	Prepared and submitted list of lawyers/legal representative	MoJ/MLSP Bar Association of RNM CA/IO

<p>26. Providing full protection and assistance to identified PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants at high risk of THB, including the asylum seekers at risk of THB in line with the international standards.</p>	<p>3.PVoT/VoT, vulnerable categories of migrants and other categories of migrants are informed in a language that they understand about their rights and obligations, and they are provided with legal aid and support.</p>	<p>3.3 Training of the selected lawyers for free legal aid including pro bono representation of VoT and vulnerable categories of foreigners about the rights of VoT and of vulnerable categories of migrants in line with the domestic and international legal legislation.</p>	<p>None</p>	<p>MLSP/MoJ Bar Association of RNM CA/IO</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of organised trainings and trained staff % of acquired knowledge</p>	<p>At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training</p>	<p>MLSP/MoJ Bar Association of RNM</p>
<p>27. Long-term integration in the social environment of the VoT/vulnerable categories of migrants with approved temporary stay in the RNM, including the asylum seekers at high risk of THB.</p>	<p>1. Continued, efficiently and effectively implemented programmes for assistance, support and long-term integration in the social environment of VoT/vulnerable categories of migrants with approved temporary stay in the RNM, including asylum seekers at high risk of THB.</p>	<p>Budget allocation for implementing the programmes for resocialisation and long-term reintegration</p>	<p>Estimated budget in 2020</p>	<p>MLSP/CSW/Local self-government CA</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Size of the agreed and spent budget</p>	<p>At least a budget of MKD 1,000,000.00 per year is secured/ at least 80% utilisation annually</p>	<p>MLSP/CSW/Local self-government CA/IO</p>
		<p>Providing standard packages of services for the basic needs, legal and medical assistance, psychosocial assistance and education for the VoT/migrants</p>	<p>The situation in 2020</p>	<p>MLSP/MES/schools and municipalities CA/IO/Red Cross</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Programme, number of persons involved in the programme</p>	<p>Developed operational programme At least 50 persons a year involved in the programme</p>	<p>MLSP/MES CA/IO/Red Cross</p>
<p>28. Voluntary safe return to the country of origin, a third country or family reunification of VoT/vulnerable categories of migrants at risk of THB including asylum seekers.¹</p>	<p>1.Ensured voluntary safe return based on an informed consent after previous risk analysis and established cooperation with the recipient country in accordance with the SOP for assisted voluntary return and SOP for VoT, UFC, VCF, unified SOP and TNRM.</p>	<p>1.1 Informing the victim who is to be returned about the entire procedure for ensuring informed consent, making a security assessment of the return based on the established cooperation with the competent institutions in the recipient country</p>	<p>No expressed wish and implemented AVRR of the VoT – status in October 2020</p>	<p>MLSP/NRM/MOI/MΦA CA/IO</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of returned victims</p>	<p>Over 80% of VoT who expressed wish for AVRR are assisted and voluntarily returned</p>	<p>MLSP/NRM/MOI/MΦA CA/IO</p>

Strategic area 5: EFFICIENT DETECTION AND PROSECUTION OF PERPETRATORS OF CRIMES OF THB AND MS

5.1. Ensuring efficient detection and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS

29. Conducting comprehensive and proactive criminal investigations against all organised crime groups and individual perpetrators of crimes of THB and MS and securing valid evidence for their successful prosecution that would result in effective, proportional and deterring sanctions.	1. Based on the criminal intelligence and criminal profiling, organised crime groups and individual perpetrators are identified on the territory of RNM, and proactive criminal investigations of THB and MS are efficiently carried out as well as valid evidence against all involved and criminally charged individuals are secured.	1.1 Using criminal intelligence for identifying and profiling criminal groups and individuals that plan and commit crimes of THB and MS on the territory of RNM, including crimes committed by abusing the internet for THB, labour and sexual exploitation.	Number of proactive criminal investigations – situation in 2020	MOI/PPO DSOSC/UCTH-BMS/NUSMSTHB	2021-2025	<p>Number of criminal-intelligence analyses</p> <p>Number of identified organised crime groups and individuals and developed profiles of groups and individuals</p> <p>Number of conducted criminal investigations</p> <p>Number of approved special investigative measures</p> <p>Number of submitted initiatives for criminal charges and reported individuals under Art. 418a, 418b, 418c and 418d of the CC of RNM</p>	<p>At least 10 analyses are done</p> <p>Five organised crime groups and individuals are identified</p> <p>Ten investigations are conducted</p> <p>Ten investigative measures are approved</p> <p>10 initiatives for criminal charges are submitted</p>	MOI/ DSOSC/ UCTH- BMS/ NUSS- MTHB
		1.2 Initiating and implementing cross-border joint investigations into THB and MS with the police and agencies dealing with organised crime groups with international elements	Number of cross-border joint criminal investigations – situation in 2020	MOI/PPO DSOSC/UCTHBMS	2021-2025	<p>Number of initiatives and involved states</p> <p>Number of conducted joint investigations</p>	<p>Five cross-border initiatives</p> <p>Five joint investigations are conducted</p>	MOI/ CIAD/ UCTHBMS /PPO

29. Conducting comprehensive and proactive criminal investigations against all organised crime groups and individual perpetrators of crimes of THB and MS and securing valid evidence for their successful prosecution that would result in effective, proportional and deterring sanctions.	1. Based on the criminal intelligence and criminal profiling, organised crime groups and individual perpetrators are identified on the territory of RNM, and proactive criminal investigations of THB and MS are efficiently carried out as well as valid evidence against all involved and criminally charged individuals are secured.	1.3 Strengthening the intersectoral cooperation within the framework of MOI by conducting joint trainings on the following topics: -advanced techniques for conducting investigations in THB -financial investigations against perpetrators -new forms of THB, especially trafficking of children -internet abuse for THB purposes	Level of cooperation in 2020	MOI UCTHBM/ NUCMSTHB/ BAMD-RC for BA/ SIA	2021- 2025	Number of conducted trainings, organisational units and trained persons	10 trainings for 200 participants out of whom at least 20% are female participants	MOI IO
		1.4 Strengthening the inter-institutional cooperation in the area of identification and referral of PVoT/VoT by implementing multi-disciplinary trainings on the topics: -Practical use of the PVoT and VoT identification indicators - Practical use of the PVoT and VoT identification indicators in the mixed migration movements, - Practical use of the SOP for dealing with VoT and of the unified SOP	Two trainings with 50 trained individuals – situation in 2020	MOI/UCTHBMS/ NUSSMTHB/ BAMD/RC for BA MLSP/IMSWC/ CSW/SLI CA	2021- 2025	Number of conducted trainings, organisational units and trained persons	8 trainings for 400 participants out of whom at least 30% are female participants	

<p>30. Conducting financial investigations against all involved perpetrators of MS and THB, in order to identify all the assets and profits of crime that would enable their effective confiscation.</p>	<p>1. Financial investigation against all involved perpetrators is successfully conducted; all the assets and profits of crime are identified and frozen; and extended confiscation is conducted effectively with a final court decision.</p>	<p>Implementing joint financial investigations against all perpetrators of THB and MS crimes, for the purpose of identifying all the assets and profits of crime that would lead to their freezing and confiscation based on a final court decision.</p>	<p>Number of financial investigations in 2020</p>	<p>MOI/PPO ----- UCTHBMS/Ministry of Finance/Financial Police/Public Revenue Office/ Financial Intelligence Office, Office for Money Laundering Prevention and Terrorism Financing</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of conducted financial investigations The value of the frozen assets and profits The value of assets confiscated with a final verdict</p>	<p>10 financial investigations are conducted The value of the frozen assets and profits is MKD 1,000,000.00 The value of the assets confiscated with a final verdict is MKD 1,000,000.00</p>	<p>MOI/UCTHBMS/Ministry of Finance/Financial Police/Public Revenue Office/Financial Intelligence Office, Office for Money Laundering Prevention and Terrorism Financing</p>
<p>31. Strengthening the cross-border cooperation of MOI/PPO in the field of THB and MS.</p>	<p>1. The cross-border cooperation is strengthened, and valid information is exchanged that contributes for more efficient and effective joint investigations and for the work of joint investigation teams in THB and MS related cases.</p>	<p>Exchange of information with the states in the region regarding the identification and profiling of organised crime groups and individuals that commit crimes of THB and MS through SELEC/EUROPOL/EUROJUST</p>	<p>Number of exchanged information in 2020</p>	<p>MOI/PPO ----- International Police Cooperation</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of organised working meetings Number of information exchanges Number of joint investigation teams set up</p>	<p>At least 1 working meeting a year At least 10 information exchanges a year At least two JIT are set up</p>	<p>MOI/IPCD</p>
<p>32. Capacity building of the PPO for efficient and effective investigation and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS, as well as efficient and effective court trials.</p>	<p>1. Public prosecutors and judges specialised for THB and MS, trained for all forms of THB and MS, the ways and forms of committing the crime and sensitisation of the victims from the vulnerable categories.</p>	<p>1.1 Appointing the public prosecutors from the PPO for prosecuting organised crime and corruption for investigating and prosecuting THB and MS related crimes</p>	<p>The situation in 2020</p>	<p>PPO for prosecuting organised crime and corruption ----- MOI</p>	<p>2021-2022</p>	<p>Number of appointed PP</p>	<p>Two appointed PP</p>	<p>PPO for prosecuting organised crime and corruption</p>

<p>32. Capacity building of the PPO for efficient and effective investigation and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS, as well as efficient and effective court trials.</p>	<p>1.Public prosecutors and judges specialised for THB and MS, trained for all forms of THB and MS, the ways and forms of committing the crime and sensitisation of the victims from the vulnerable categories.</p>	<p>1.2 Conducting at least 2 advanced multidisciplinary trainings on the topic of: - Manifestations and trends of THB and MS, - Ways of committing and techniques of conducting investigations, including financial investigations - Techniques of interviewing vulnerable categories of victims, especially children. - The rights of the victims in the criminal procedure</p>	<p>Number of conducted trainings in 2020</p>	<p>AJPP <hr/> PPO/MOI/Criminal Court Skopje 1 MLSP MoF CA</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of conducted trainings, participants and topics % of acquired knowledge</p>	<p>10 trainings are conducted for 20 participants out of whom at least 30% are female participants At least 70% of the participants provide correct answers to the questionnaire after the training</p>	<p>AJPP PPO/MOI/ Criminal Court Skopje 1 MLSP MoF IO</p>
<p>33. Protection of the rights of VoT, vulnerable categories of victims/witnesses in CP for the purpose of their procedural protection from secondary victimisation.</p>	<p>1. Fully applied special measures for procedural protection in line with the provisions from Articles 54 and 55 of the LCP of RNM, and the public prosecutors and the Court are sensitised in regard to the application of the provisions from Art. 54 Par. 2.</p>	<p>Training for public prosecutors, judges and legal representatives of VoT and vulnerable categories of victims for consistent application of the provisions from Art. 54 and 55 of the LCP in line with the international standards.</p>	<p>None</p>	<p>AJPP PPO for prosecuting organised crime and corruption Criminal Court Skopje 1 MLSP/CVoT&VSV Legal representatives of VoT CA</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of cases and VoT in which Art. 54 and 55 of the LCP are applied in the criminal procedure. Number of trainings and trained persons % of acquired knowledge</p>	<p>At least 1 case a year in which the provisions from Art. 54 and 55 of the LCP are applied. 2 trainings for 50 persons are conducted At least 70% of the participants provide correct answers to the questionnaire after the training</p>	<p>AJPP IO</p>
<p>34. Application of the principle of not punishing the VoT in criminal and civil law procedures.</p>	<p>1.In all criminal procedures related to THB and trafficking of children the principle of not punishing the VoT is fully applied in line with Art. 418a Par. 7 and Art. 418d Par. 8</p>	<p>1.1 Training of members of MOI, public prosecutors and judges for consistent application of the principle of not punishing the VoT in line with the provisions from the CC of RNM</p>	<p>The situation in 2020</p>	<p>AJPP MOI PPO for prosecuting organised crime and corruption, Criminal Court Skopje 1</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of cases and persons for which the principle of non-punishment is applied Number of conducted trainings and trained persons % of acquired knowledge</p>	<p>At least 1 case a year in which the principle of non-punishment is applied 5 trainings are conducted for 100 participants out of whom at least 30% are female participants At least 70% of the participants provide correct answers to the questionnaire after the training</p>	<p>AJPP IO</p>

III.2021-2025 NATIONAL ACTION PLAN
FOR COMBATING TRAFFICKING OF
CHILDREN

OBJECTIVE	EXPECTED OUTCOME	ACTIVITY	BASELINE	COMPETENT INSTITUTION/CA/IO – RESPONSIBLE FOR THE ACTIVITY COMPETENT INSTITUTION/CA/IO – PARTICIPANT IN THE ACTIVITY	IMPLEMENTATION TIME-FRAME	PERFORMANCE INDICATOR	PURPOSE	BUDGET HOLDER
Strategic area 2:PREVENTION								
Strategic goal 2.1:Identifying the reasons for the trafficking in human beings/children and illegal migration								
1. Establishing the reasons for the trafficking of children and illegal migration in RNM and identification of risk categories of children.	1. The situation, the manifestations and trends of trafficking of children and IM in RNM for the purpose of sexual and labour exploitation and forced marriages are established.	1.1 Conducting a survey for the purpose of: - analysing the situation with trafficking of children, -establishing the trends, manifestations and characteristics of trafficking of children, -establishing the THB and IM vulnerability and risks, -establishing the effects from the policies implemented by NC in the area of demand reduction	Situation in 2020	NC/MOI MLSP/SLI CA/IO	2021-2025	Number of conducted surveys, analysis, reports and recommendations	At least 3 surveys are conducted with special focus on women and girls' vulnerability	NC/MOI MLSP CA/IO
	2. The reasons/incentives and factors of appearance identified for the emerging of trafficking of children, IM and vulnerable categories of children at high risk, and especially of street children for the purpose of forced begging, including unaccompanied children within mixed migrant flows.	2.1 Conducting a survey in order to establish the reasons for the emerging of trafficking of children, and identifying the vulnerable categories of children at high risk in order to develop a national profile of the vulnerable category of children at high risk	Situation in 2020	NC/MLSP CA/IO	2021-2025	Number of conducted surveys per year	At least 2 surveys are conducted with special focus on women and girls' vulnerability	NC/MLSP CA/IO

1. Establishing the reasons for the trafficking of children and illegal migration in RNM and identification of risk categories of children.	2. The reasons/incentives and factors of appeal are identified for the emerging of trafficking of children, IM and vulnerable categories of children at high risk, and especially of street children for the purpose of forced begging, including unaccompanied children within mixed migrant flows.	2.2 Regional survey to identify the risks of having trafficking of children and vulnerable categories of children, and especially children on the move for the purpose of forced begging, including unaccompanied children within the mixed migration flows for the purpose of developing a regional profile of the vulnerable category of children at high risk	Comparative surveys on the topic from 2017-2020	NC/ Regional network of coordinators, MARRI CA/IO	2021-2025	Number of conducted regional surveys	At least 2 regional surveys are conducted with special focus on women and girls' vulnerability	NC Regional network of coordinators, MARRI CA/IO
Strategic goal 2.2: Strengthening the capacities for implementation of preventive activities								
2. Strengthening the human, financial and technical capacities of the competent state institutions and CA for prevention of THB/trafficking of children and youth.	1. The employees in the education system and preschool institutions in RNM are trained for preparation and implementation of trainings for pupils/students on THB, especially trafficking of children.	1.1 Reviewing and implementing the existing programmes for prevention of THB/trafficking of children and youth in primary, secondary and higher education	Training programme from 2020	MOI In cooperation with the MES/BDE/schools/municipalities CA/IO	2021-2025	Reviewing the training programmes at an annual level Number of participants % of acquired knowledge	Revised programmes At least 200 participants out of whom at least 30% are women At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MES/ BDE/NC, NC CA/IO
		1.2 Training of the teaching staff about the reasons, manifestations and consequences from THB/trafficking of children and youth	Number of trainings and trained persons in 2020	MOI/MLSP In cooperation with the MES/BDE/schools and municipalities CA/IO	2021-2025	Number of organised trainings and trained persons	At least 10 trainings for 250 participants out of whom at least 30% are women At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training	MES-BDE CA/IO

<p>2. Strengthening the human, financial and technical capacities of the competent state institutions and CA for prevention of THB/trafficking of children and youth.</p>	<p>2. Increased familiarity of the students in primary and secondary education with trafficking of children, its manifestations with special emphasis on the risk of abuse of Internet for the purposes of human trafficking and types of exploitation:labour, sexual, and child pornography.</p>	<p>2.1 Organising trainings/ round tables for primary and secondary school pupils about trafficking of children, its manifestations with special focus on the risk from internet abuse as means for recruiting for the purpose of human trafficking for labour and sexual exploitation or production and distribution of child pornography.</p>	<p>Number of trainings and trained persons in 2020</p>	<p>MOI/MLSP In cooperation with the MES/BDE/schools/municipalities CA/IO</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of conducted trainings and number of trained individuals increased by 10% in comparison to 2020</p> <p>Pre-post training knowledge evaluation report</p>	<p>10 trainings are conducted for 250 participants out of whom at least 30% are women</p> <p>At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training</p>	<p>MES-BDE/NC/MLSP CA/IO</p>
	<p>3. Professional workers from the public institutions on social protection of children at high risk and institutions for children without parents and parental care are trained about the risks and the consequences from THB/trafficking of children.</p>	<p>3.1 Continued trainings on preventing trafficking of children for the professional services of the public institutions for social protection of children at high risk and institutions for children without parents and parental care.</p>	<p>Number of trainings and trained persons in 2020</p>	<p>MLSP CA/IO</p>	<p>2021-2025 At least one a year</p>	<p>10% increase of the number of trainings and trained professionals % of acquired knowledge</p>	<p>Each year there are 10% more trainings and participants in comparison to the previous one with at least 30% female participants</p> <p>At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training</p>	<p>MLSP CA/IO</p>
		<p>3.2 Preparing information material adapted to the age and the needs of the vulnerable categories of children at high risk of THB/trafficking of children</p>	<p>No information material for children (2020)</p>	<p>MLSP CA/IO</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Developing information material</p>	<p>Developed and distributed information material in the adequate languages</p>	<p>MLSP CA/IO</p>

<p>2. Strengthening the human, financial and technical capacities of the competent state institutions and CA for prevention of THB/trafficking of children and youth.</p>	<p>4. Health professionals from the public and private healthcare institutions are informed about the manifestations of trafficking of children and the indicators in order to be able to recognise the PVHT and to report them to the competent institutions.</p>	<p>4.1 Organising trainings for prevention of trafficking of children and capacity building of the health professionals in recognising and identifying PVoT using the indicators for identification of children and UFC in line with SOP for VoT and SOP for UFC</p>	<p>Number of trainings and trained persons in 2020</p>	<p>MLSP/MoH CA/IO</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of conducted trainings and trained health professionals Number of identified and reported children as PVoT/VoT</p>	<p>At least two trainings annually for 50 participants out of whom at least 30% are women At least two PVoT/VoT identified and reported annually</p>	<p>MoH/MLSP/CA/IO</p>
<p>3. Strengthening the capacities of the media and of the media professionals regarding the manifestations of trafficking of children and IM, especially the vulnerable categories so that when reporting about cases trafficking of children to have in mind the sensitivity and the consequences for the child by secondary victimisation.</p>	<p>1. The media and media professionals are trained and sensitised about the consequences from exploitation of children-VoT, and the vulnerable categories of migrants for the purpose of sensitive reporting in the best interest of the child.</p>	<p>1.1 Trainings about trafficking of children and its manifestations, the respect of the rights and protection of the identity of the victims as part of the media reporting and investigative journalism about THB and IM cases</p>	<p>Situation in 2020</p>	<p>NC/MLSP/MOI CA/IO</p>	<p>2021-2025</p>	<p>At least one training a year</p>	<p>At least three trainings for 45 participants out of whom at least 30% are women At least 70% provide correct answers to the questionnaire after the training At least 2 reports annually</p>	<p>NC/MLSP/MOI/CA/IO</p>
	<p>1.2 Organising investigative journalism award competition for a story on trafficking of children</p>	<p>The situation in 2020</p>	<p>NC/IO CA</p>	<p>2021-2025</p>	<p>Number of competitions annually</p>	<p>At least one award competition a year</p>	<p>NC/CA/IO</p>	

Strategic goal 2.3: Public awareness raising and education

4. Public awareness raising about THB/trafficking of children and IM, their manifestations and risks	1.The general public, and especially the young population, are informed in order to be aware and to recognise the manifestations and risks of trafficking of children.	1.1 Organising activities/ events/media campaigns on THB and trafficking of children for the purpose of marking: -30 th July, World Day against Trafficking in Persons, -18 th October – European Anti-trafficking Day, - 2-9 December, Week against Trafficking in Persons	Situation in 2020	NC ----- CA/IO	2021-2025	Number of organised events and media campaigns Once a year	At least one event/campaign annually	NC/CA/IO
		1.2 Conducting an online survey to examine the awareness of the general population, and especially of the young population about the phenomenon of THB/trafficking of children, the risks and the consequences.	Situation in 2020	NC ----- CA/IO	2021 and 2023	Two surveys are conducted, and reports are drafted	Two online surveys are conducted, and reports are drafted	NC/NR CA/IO
5. Awareness raising among the identified vulnerable categories of children, including the vulnerable categories of UFC as PVoT about THB, its manifestations, risks and prevention.	1. There is increased awareness among all identified vulnerable categories of children as PVoT to be able to recognise trafficking of children, their manifestation, risks and consequences.	1.1 Organising information sessions about THB with the identified vulnerable categories of persons among whom also the street children and their parents, its manifestation and risks and prevention	Situation in 2020	MLSP/IMSWC/CSW ----- Mobile teams, LC CA	2021-2025	Number of sessions	At least 2 sessions annually	MLSP/ IMSWC/ CSW Mobile teams LC CA/IO

Strategic goal 2.4: Reducing the vulnerability								
6. Enhancing the existing and finding efficient and effective mechanisms for reducing the reasons for the vulnerability as a risk factor for the appearance of trafficking of children.	1. Undertaken administrative, economic and social measures aimed at the vulnerable categories of persons for the purpose of reducing the THB risk.	1.1 Increasing the number of trained professionals within the framework of the existing services for the protection of children and capacity building for intervening in cases of neglect, abuse and violence against children.	Situation in 2020	MLSP ----- IO	2021-2025	Number of assigned professionals to work with vulnerable categories, especially with children at high risk Number of organised trainings and trained persons Number of identified and referred vulnerable categories	At least 30 assigned professionals At least 10 trainings for 200 participants out of whom at least 30% are women At least 10 children at high risk identified and referred as vulnerable categories	MLSP/IO
		1.2 Continued life skills education in the school curriculum for children, and primarily introducing this measure in the small group homes, foster families and correctional facilities.	No trainings conducted in 2020	MLSP/MES/BDE/MoJ CA	2021-2025	Developed and introduced programme Number of conducted trainings	Developed and introduced curriculum At least 1 training a year for at least 20 vulnerable persons	MLSP/MES/BDE/MoJ CA/IO
		1.4 Improving the registration system for the unregistered children at high risk, by undertaking adequate administrative measures for the purpose of enabling access to the social protection and access to the education system	Statistics of children at high risk who were not registered as of 2020	MOI/MoJ-Office for Management of Registers of Births, Marriages and Deaths/MLSP ----- MoH MES/BDE/schools and municipalities	2021-2025	Number of registered: - children in the birth registries - children who received health and social assistance and support - children attending school	At least 10 children a year At least 80% of the registered children At least 80% of the registered children	MOI/MoJ-Office for Management of Registers of Births, Marriages and Deaths/MLSP/MoH MES/BDE CA/IO

Strategic goal 2.5: Demand reduction

7. Awareness raising among the potential users of services that might result in VoT exploitation, about the consequences for the victims and the sanctioning of the actions.	1. Raised awareness about the consequences from trafficking of children for the victims as well about the sanctions for the users of services provided by children-VoT.	1.1 Organising campaigns for awareness raising among the public about the detrimental consequences from using any kind of services from a child-VoT, as well as about the sanctions against the use of services provided by a child-VoT	Situation in 2020	NC/MLSP/MOI CA	2021-2025	Number of organised campaigns and distributed information material	At least 2 campaigns organised in 2021-2025	NC/MLSP/MOI/CA/IO
	2. Increased number of users of services provided by a child-VoT who are identified, reported and criminally charged and convicted with deterring sentences	2.1 Strengthening the capacities of UCTHBMS/NUCMSTHB for conducting proactive criminal investigations into trafficking of children aimed at securing evidence for each user of services provided by a child-VoT for the purpose of their prosecution and conviction	Situation in 2020	MOI UCTHBMS/NUSS-MTHB/PPO/Court	2021-2025	Number of conducted criminal investigations into trafficking of children Number of users that are reported, criminally charged and convicted and the type and length of the sentence	At least 10 investigations a year At least 10 persons reported a year who are criminally charged and convicted	MOI/UCTHBMS/NUSS-MTHB/PPO/Court

Strategic area 3: Identification and referral

3.1. Strengthening the capacities for timely and efficient detection and identification

8. Improving the capacities and opportunities of the competent institutions for timely and efficient detection and identification of children-PVoT and VoT.	1.A comprehensive, multidisciplinary and proactive approach is used in the identification of children-PVoT and VoT.	1.1 Training for efficient use of the PVoT and VoT identification indicators and SOPs for dealing with identified children-PVoT and VoT and SOPs for dealing with UFC	Situation in 2020	MOI/MLSP/NRM/SLI LC/Mobile teams CA	2021-2025	Number of trainings on the efficient use of the indicators and SOPs Number of identified PVoT/VoT	At least 1 training a year At least 7 VoT a year/at least 80 PVoT a year	MOI/MLSP/NRM/LC/Mobile teams CA
---	---	---	-------------------	---	-----------	--	---	------------------------------------

8. Improving the capacities and opportunities of the competent institutions for timely and efficient detection and identification of children-PVoT and VoT.	1.A comprehensive, multidisciplinary and proactive approach is used in the identification of children-PVoT and VoT.	1.2 Using proactive methods based on criminal intelligence in detecting and identifying children-PVoT and VoT	Statistics in 2020	MOI ----- DSOSC/UCTHBMS/CIAD/NUSSMTHB	2021-2025	Number of identified children-PVoT by the UCTHBMS and NUCM-STHB	At least 5 children identified as PVoT	MOI/DSOSC/UCTHBMS/NUSSMTHB
		1.3 Basic and advanced trainings for police officers from MOI at central/regional/local level about using indicators and proactive methods for early detection and identification of children-PVoT and SOP for VoT and UFC	Number of trained police officers in 2020	MOI ----- / 8 SIA/RC for BA at a regional level and police stations at local level / IO/CA	2021-2025	Number of conducted trainings Number of trained persons % of acquired knowledge	At least 10 trainings for 150 participants out of whom at least 30% are women At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI / 8 SIA/RC for BA at a regional level and police stations at local level
		Training of social workers about the practical use of the children-PVOT/VOT identification indicators and SOP for VoT and UFC by applying a proactive approach in their identification and referral having in mind the best interest and needs of the children	Number of trained social workers in 2017-2020	MLSP-NRM ----- MOI/CA	2021-2025	Number of organised trainings and trained persons % of acquired knowledge	At least 4 trainings for 60 social workers out of whom at least 30% are women	ML-SP-NRM/MOI/CA/IO
		1.5 Specialised training of the mobile teams for using a proactive approach for early identification of children-PVoT/VoT	1 training organised in 2020 for 22 participants, 80.68% of participants with correct answers	MOI/MLSP ----- Mobile teams/CA/LC/IO	2021-2025	Number of conducted trainings Number of trained persons % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/MLSP Mobile teams/CA/LC/IO

8. Improving the capacities and opportunities of the competent institutions for timely and efficient detection and identification of children-PVoT and VoT.	2. Proactive approach is used in the identification of PVoT and VoT among the vulnerable categories of migrants/UFC.	2.1 Advanced training for the use of proactive approach and use of indicators for early identification and referral of PVoT and VoT within the mixed migrant movements	Number of trainings in 2020	MOI/MLSP/NRM/CA	2021-2025	Number of conducted trainings Number of trained persons % of acquired knowledge	At least 1 training a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/MLSP/NRM/CA/IO
		2.2 Training of the professionals working at the reception centres, the Reception Centre for Foreigners and the Centre for Asylum Seekers about a special approach in dealing with UFC for initial/preliminary identification of PVoT/VoT.	None	MOI/MLSP/NRM/CA	2021-2025	Number of conducted trainings Number of trained persons % of acquired knowledge	At least 2 trainings a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/MLSP/NRM/CA/IO

Strategic area 4: Direct assistance, protection, integration and voluntary return of VoT/migrants

4.1. Providing full protection, direct assistance for reintegration and voluntary return of VoT/migrants in line with the international standards

9. Providing full protection and support for the identified children-PVoT/VoT and UFC at risk of THB having in mind the special needs of boys and girls in line with the best interest of the child.	1. CVoT&VSV meets all the criteria in line with the international standards for accommodation of children-VoT and PVoT and the human capacities of the MLSP-NRM/IMSWC Skopje are strengthened for providing assistance, protection and support having in mind their special needs and in line with the best interest of the child.	1.1 Improving the accommodation capacities, material technical means and conditions and conditions at CVoT for safe accommodation, assistance and support of children-VoT and PVoT having in mind the special needs based on their gender, age, disability, and addiction disorders, and all that in the best interest of the child.	Capacity and number of children accommodated at the CVoT in 2020	MLSP CA	2021-2025	Capacity of CVoT according to the categories of persons Number of accommodated persons according to categories Type of provided support and assistance	Expanded capacity of the Centre Increased number of accommodated persons in comparison to 2020 At least 2 trainings a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training (MOI) Revised/developed support and help programmes	MLSP IO
--	--	--	--	------------	-----------	--	--	------------

9. Providing full protection and support for the identified children-PVoT/VoT and UFC at risk of THB having in mind the special needs of boys and girls in line with the best interest of the child.	2.Strengthened capacities of the professionals at the CVoT and at the Reception Centre for Foreigners for efficient and effective dealing with children-PVoT and UFC in line with their needs and in the best interest of the child	2.1 Organising intersectoral training for the professionals for efficient use of the indicators for the identification of children UFC/ VoT among the migrants/ refugees and effective use of SOP for UFC and VCF	None in 2020	MOI/MLSP/NRM/CA	2021-2025	Number of conducted trainings Number of trained persons % of acquired knowledge	At least 2 trainings a year At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/MLSP/NRM/CA/IO
		2.2 Preparing information material about the rights of the children VoT and UFC, in different languages and their distribution immediately after their accommodation at the CVoT/RCF	None in 2020	MOI/MLSP/NRM/CA/IO	2021-2025	Number of information materials prepared and handed out	Info-material is produced and distributed at least once a year	MOI/MLSP-NRM/CA/IO
	3. The identified children PVoT/VoT and UFC are appointed a guardian and they are informed about their rights and obligations in a language they understand which is adapted to their age and they are provided with legal aid and support	3.1 Training of the guardians of children-VoT and UFC on how to work with them in line with the SOPs for VoT and UFC	None in 2020	MLSP-NRM/CA/IO	2021-2025	Number of trainings and trained guardians % of acquired knowledge	At least 3 trainings for 45 guardians At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MLSP/CA/IO

Strategic area 5: Efficient detection and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS

5.1. Ensuring efficient detection and prosecution of perpetrators of crimes of THB and MS

10. Conducting fast, comprehensive and proactive criminal investigations against all organised crime groups and individuals who are perpetrators of crimes of trafficking of children, smuggling of migrants and identification of all children - PVoT, VoT and UFC.	1. All the organised crime groups and individuals who are perpetrators of crimes of trafficking of children are identified and the identified UFC at high risk of THB are protected from the influence of the perpetrators in line with the SOP for dealing with VoT and UFC.	1. Training of the members of the UCTHBMS/NUSS-MTHB/RC for BA in the techniques for interviewing children PVoT/VoT and UFC having in mind the special needs and the state of the child and avoiding secondary victimisation	Number of trainings and trained persons in 2020	MOI ----- PPO/MOI/UCTHBMS/NUSSMTHB/RC for BA CA	2021-2025	Number of trainings and trained persons % of acquired knowledge	At least 4 trainings for 100 participants out of whom at least 20% are women At least 70% of the trained persons provide correct answers to the questionnaire after the training	MOI/ UCTHBMS/ NUSS- MTHB/ RC for BA IO
	2. Adequate conditions for interviewing children-VoT/UFC are provided in line with the international standards	2.1 Setting up a separate room for interviewing children PVoT/VoT/UFC adapted to their age and needs	Situation in 2020	MOI ----- IO	2021-2025	Number of equipped premises	At least 4 rooms are equipped for interviewing children VoT/UFC	MOI IO
11. Protection of the rights of VoT, vulnerable categories of victims/witnesses in CP for the purpose of their procedural protection from secondary victimisation.	1. Fully applied special measures for procedural protection in line with the provisions from Articles 54 and 55 of the LCP of RNM, and the public prosecutors and the Court are sensitised in regard to the application of the provisions from Art. 54 Par. 2.	1.1 Training of public prosecutors, judges and legal representatives of VoT and vulnerable categories of victims for consistent application of the provisions from Art. 54 and 55 of the LCP in line with the international standards.	Situation in 2020	AJPP ----- PPO for prosecuting organised crime and corruption Criminal Court Skopje 1 MLSP/CVoT Legal representatives of VoT CA	2021-2025	Number of cases and VoT in which Art. 54 and 55 of the LCP are applied in the criminal procedure. Number of trainings and trained persons % of acquired knowledge	At least 3 cases a year in which the provisions from Art. 54 and 55 of the LCP are applied. 2 trainings for 50 persons are conducted At least 70% of the participants provide correct answers to the questionnaire after the training	AJPP IO

